

AMATÉRSKÁ SCÉNA

2/2000

CENA 20 Kč

KRAJOVÉ DIVADELNÍ PŘEHLÍDKY
NENÍ TO APRÍL! ŠUMPERSKÉ HRÁTKY ZASTUPITELŮ
ROZHOVOR S MIRKOU CÍSAŘOVOU
PROČ MELUZÍNA ZPÍVÁ V KOMÍNĚ

OBSAH AS 2/2000

Provolání k Mezinárodnímu dnu divadla

Michel Tremblay 3

Pražská přehlídka amatérského divadla

Luboš Šterc 3

Wintrův Rakovník, stálíce Thálie a ducha

Milan Strotzer 4

Náhlé neštěstí v Divadle AHA! v Lysé n.L.

Vladimír Zajíc 6

Tři králové a ti druzí - Volyňské divadelní jaro

Vladimír T. Gottwald 6

Opěrný pilíř Horažďovice / Milan Strotzer 8

Staré a nové příběhy na Děčínské bráně

František Zborník 10

Jizerská oblast potřetí v Lomnici nad Popelkou

Jaroslav Kodeš 12

Hlášení o Červeném Kostelci / Jan Císař 13

Blanenská dílna / Václav Müller 14

Třešťské divadelní jaro / Marie Kotisová 14

Hanácká Thálie opět příjemně překvapila

Vít Závodský 15

Ve Frýdku sotva do trojice / (MS) 17

Stodůlecký Píseček / Markéta Hoskovcová 17

Západočeské setkání mladých divadelníků opět

pod Klínovcem / Marie Kotisová 19

Uživatelský přátelský festival Modrý kocour

Vladimír Hulec 20

Trdloviny 2000 / Karel Tomas 21

VALMEZ podeváté aneb Valašské impromptu

Jan Roubal 22

25. Festival pražských amatérských loutkářů

Jiří Davídek 23

Loutky v Bechyni / Jiří Pokorný 25

Resuscitace se zdařila, stav pacienta je však

nadále vážný / Radim Svoboda 26

Regionální přehlídka amatérských loutkářů

v Lounech / Iveta Dřížhalová 27

Poutniče zvěstuj Lakedajmonským...

aneb Marathón v Jesličkách / Karel Vostárek 27

34. Třebíčské loutkářské jaro / Jaroslav Dejl 29

Opavská loutkářská přehlídka / Pavel Němeček 29

Pohádková Třeboň / Jiří Pokorný 30

Pohádkový mlýnek ve Žďáru letos nesoutěžní

Václav Müller 30

Ve znamení batiky a dvorečku / Roman Černík 30

Pražský kalich po třicáté / Vítězslava Šrámková 32

Mělník, sobota 11. března 2000, 9 hodin přesně

Laco Matlák a Jana Štefánková 32

Nečtiny s Wolkrem / Alena Zemančíková 33

Divadlo Jesličky 30.3.2000 / Vítězslava Šrámková 34

Brněnské kolo roztáčeli spíše jednotlivci

než soubory / (vz) 34

Brno a jižní Morava do Prostějova / (vz) 35

Brněnský divadelní kandrdásek byl úspěšný

Václav Müller 35

Není to apríl! Šumperské hrátky zastupitelů

Vladimír T. Gottwald 36

Dílna mladých orelských divadelníků počtvrté

Václav Müller 37

Ochotníci v Lomnici uvedli rekordní počet

představení / Ladislav Kubát 37

Propadlo oslavuje výročí novou inscenací

Vladimír Gardavský 37

3. ples amatérského divadla / -d'bz- 37

Zdeněk Kokta / Lenka Láznovská 38

S Mirkou Císařovou o životě, o minulosti

i budoucnosti českého amatérského divadla

Rozhovor připravila Lenka Láznovská 38

Milý Láďo / Rádobydivadlo Klapý 40

Vojan podruhé v Chorvatsku / Milan Čejka 41

Dramaturgický pozorník:

Urs Widmer: Top Dogs 41

Yasmina Reza: Obraz / Muž přístupný náhodám

Milan Strotzer 42

Zprávičky 43

Kalendář akcí 44

Příloha Oříšky pro Popelku:

Daniela Skalová: Proč meluzína hvízdá

v komíně I

Dramaturgický pendant: Kateřina Fixová VII

Na vlnách Vltavy za divadelní inspirací

Připravila Jana Soprová VIII

Divadlo AHA! Lysá nad Labem / Daniela Fischerová: Náhlé neštěstí. Na fotografii Jiřího Chluma jsou Terezie Palková v roli Niobé a Vratislav Hadraba jako Job.

Tiskárna se omlouvá vydavatelům, autorům článků a čtenářům za chybu, která se stala při zpracování předloh pro tisk obálky.

Foto na titulní straně:

Paní Miroslava Císařová, s níž přinášíme v tomto čísle AS rozhovor u příležitosti jejího životního jubilea. Foto je ze soukromého rezervoáru M. Císařové.

AMATÉRSKÁ SCÉNA

Dvoutměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.

Ročník 37 (Ochotnické divadlo 47), číslo 2/2000

Vydává Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, Blanická 4, 120 21 Praha 2.

Vedoucí redaktorka: Lenka Láznovská.

Redaktor: PhDr. Milan Strotzer.

Redakční rada: prof. PhDr. Jan Císař, CSc. (předseda), Josef Brůček, Mgr. Alexandr Gregar, Mgr. Jiří Hraše, Mgr. Jaroslav Kodeš, Mgr. Jiřina Lhotská, František Mikeš, Vlastimil Ondráček, PhDr. Vítězslava Šrámková.

Grafická úprava: Jitka Tláskalová (obálka a loga), MUDr. Václav Morava (kresby).

Adresa redakce: IPOS-ARTAMA, P.O. BOX 2, Křesomyslova 7, 140 16 Praha 4,

tel.: 02/61215684-7, fax: 61215688, e-mail: artama@volny.cz + artama@ipos-mk.cz

Tiskne: Kulturní agentura IKARUS firmy Josef Havelka JH&C Mělník.

Tisk obálky: WENDY s.r.o. Mělník.

Rozšiřuje: A.L.L. Production spol. s r. o., P.O. BOX 732, 111 21 Praha 1,

e-mail: allpro@mbox.vol.cz, http://www.allpro.cz, tel.: Hana Vokurková 02/6832150.

Objednávky přijímá redakce časopisu.

Cena 1 výtisku: 20,- Kč, roční předplatné: 120,- Kč;

Nevyžádané rukopisy a obrazový materiál redakce nevrací.

Toto číslo bylo dáno do tisku: 18.4.2000.

© IPOS PRAHA 2000

ISSN 0002 - 6786

Provolání k Mezinárodnímu dnu divadla Mezinárodní den divadla - 27. března 2000

Mezinárodní divadelní ústav

Před více než dvěma tisíci lety prohlásila Euripidova Elektra: „Jak mám začít své obvinění? Jak je zakončit? A co mám dát doprostřed?“ Ani v dnešní době eufemizmů a planého řečnění, kdy ohledy na city mají obecně větší cenu, než když nazýváme věci pravými jmény, neztratila slova Agamemnonovy dcery svou platnost. Právě to je přece úkolem divadla: Vznášet obvinění. Odsuzovat. Provokovat. Rušit.

V naší neustále aseptičtější společnosti, podřizující se dvěma nebo třem kulturním monstrům, toužícím všechno řídit z výšin své moci, úloze divadla rozhodně neprospěje dnes tak módní světovost, o níž nám vykládají až z toho brní uši, ani univerzálnost za každou cenu či globalizace, která by mohla udělat z našeho světa jednu jedinou vesnici, kde je všechno úplně stejné. Budeme-li se přespříliš snažit, aby si všechno bylo podobné, nebude si podobné už vůbec nic.

Naopak, na začátku třetího tisíciletí mohou spásu přinést spíš ty malé hlásky, které se začínají odevšad ozývat, aby odsoudily nespravedlnost a aby v souladu s nejbyťostnějšími základy divadla vynesly na světlo samu podstatu člověka, aby ji vypreparovaly a v transpozici se o ni podělily s celým světem. Tyto hlásky přicházejí ze Skotska, Irska, Jižní Afriky, Quebecu, Norska a Nového Zélandu a jejich rozhořčené výkřiky jsou slyšet všude - občas dýchají místní vůni a jsou zcela konkrétně zabarveny, takže na nich není nic globálního, zato jsou vskutku autentické! A tyto hlásky oslovují každého, protože na prvopočátku se obracely na někoho zcela určitého, na konkrétní publikum, které se dokáže rozechvět vzrušením i trápením, dokáže nad sebou plakat, ale i samo sobě se smát. A pokud je výchozí portrét věrný, každý se v něm pozná.

Za svou univerzálnost nevděčí divadelní text místu, kde byl napsán, ale lidskosti, která z něj dýchá, relevantnosti své výpovědi, kráse své struktury. Dramatik není univerzálnější, když píše v Paříži nebo New Yorku, spíše než v Chicotimí nebo Port-au-Prince. Dramatik má mnohem blíže k univerzálnosti, jestliže hovoří o tom, co zná, k publiku, které je ochotno podívat se na sebe kritickým okem; díky zázraku zvanému divadlo a důvěře, kterou do něj vkládáme, díky projevené upřímnosti dokáže dramatik popsat a opěvovat lidskou duši, probádat veškeré její zákruty a obnovit ji v celém jejím bohatství. Čechov není univerzální, protože je Rus, ale protože dokázal geniálně popsat ruskou duši tak, že se v ní každý pozná. To platí o všech geniálních autorech a dokonce i o jenom „dobrých“ divadelnících: každá replika, kterou nějaký autor napíše kdekoli na světě, je svou podstatou univerzální, pokud vyjadřuje nejzákladnější výkřik Elektry: „Jak mám začít své obvinění? Jak je zakončit? A co mám dát doprostřed?“

Michel Tremblay

St-Adolphe d'Howard, dramatik Kanada

Pražská přehlídka amatérského divadla

Tradiční jarní amatérská divadelní přehlídka se letos konala ve dnech 17.-19. března v divadelním sále DDM Karlín. Zúčastnilo se jí celkem 7 souborů a jako host soubor Refektář s představením pro děti, aby v Karlíně bylo zachováno pravidelné nedělní uvádění her pro dětského diváka.

Letošní přehlídce předcházelo výběrové kolo. Členové lektorského sboru se seznámili s přihlášenými soubory už předem a do přehlídky navrhli nejvyšší inscenace. Bohužel ne všechny soubory (např. DS Puchmajer) se mohly z provozních nebo zdravotních důvodů akce zúčastnit, takže ke slovu přišly i náhradní inscenace.

Celá přehlídka měla hladký průběh, hrací plán byl v podstatě dodržován a mezi jednotlivými představeními zbyl vždy čas i na pohovor poroty s vedením souboru nebo s celým souborem. Kromě jediného dopoledního představení byla až překvapivě dobrá i návštěv-

nost. Publikum bylo velmi vnímavé a pomohlo dotvořit příjemnou atmosféru.

V úterý 21. března se konal závěrečný seminář, na němž byla celá přehlídka zhodnocena, vyhlášeny výsledky i návrhy na účast v dalších soutěžních kolech a zkrátka nepřišli ani nejúspěšnější jednotlivci - režiséři a herci.

Budu-li srovnávat úroveň přehlídek posledních let, rád konstatuji, že letos došlo k určitému kvalitativnímu zlepšení. Bylo patrné už ve výběru textů - převážně západní proveniencí - s jedinou hrou českou (Procházka), a mám-li nastolit nejzávažnější problém této oblasti, pak je to bezesporu nedostatek dramaturgické práce. Přetrvává stav, že soubory v podstatě dramaturga nemají, že jeho práci zastává vedoucí souboru nebo režisér. A při tom praxe ukazuje, že zejména u náročných textů dochází často k neadekvátním škrtům a úpravám, anebo ještě spíše naopak, že se neškrtá a neupravuje tam, kde je to přímo žádoucí a kde pak herci marně zápolí s předlouhými dialogy, v nichž se ztrácí rytmus i pointa.

Mnohem světlejší stránkou byli tentokrát režiséři - ostatně tři z nich byli také za svou práci oceněni. Výbornou práci odvedl tentokrát nestárnoucí Dáda Stoklasa z **Horních Počernic**, který dokázal, že i amatéři si mohou troufnout na tak nesnadný úkol, jako je **Shawův Pygmalion**. Režisér Stoklasa by rozhodně pochybil, kdyby neuvedl tuto hru, když má v souboru tak vynikající představitelku Lízu jako byla Jana Keilová. Uznání zaslouží i Kateřina Baranovská z **Rádobydivadla Klapý**, který se statečně porval asi s nejnáročnější hrou celé přehlídky, **Enquistovou Nocí Tribádek**. Kvalita tohoto souboru pak slibuje, že se na textu bude dále pracovat. Příjemně překvapila i první režijní práce mladého Jiřího Kohouta ze **Zbraslavi - Procházka: S tvou dcerou ne**. Kvalitní zbraslavský soubor měl vždy největší manko právě na režijních postech. Talentovaný Jiří Kohout by mohl být pro Zbraslav velkým přínosem.

Velmi dobrou práci odvedl i režisér **Strejcovský na Feydeauově komedii Nebožka panina matka**. Naopak nedostatek režijní práce poněkud přibrzdil výkon zkušených herců v náročné Patrickově hře **Rajčatům se letos nedaří**.

Pokud jde o herecké výkony, dá se hovořit o solidním průměru. Starší a zkušenější herci si udržují své postavení a vedle nich vyrůstá řada mladých a nadějných adeptů. Dívky samozřejmě převažují, ale bylo vidět i šikovné mladíky, kteří jen potřebují více se vyhrát.

Porota ve složení Josef Kettner, Luboš Šterc a dr. Ota Smrček navrhla udělit celkem 4 ceny. Za nejlepší herecký výkon Janě Keilové z **Horních Počernic** (Líza Doolitlová - **Pygmalion**), Olze Novákové ze **Zbraslavi** a Vladimíru Šimovi z **DS Máj** za nejlepší ztvárnění vedlejší role. Cenu za nejlepší režii získal Vladimír Stoklasa z **Horních Počernic** (**Pygmalion**). Kromě toho bylo uděleno 7 čestných uznání.

Jakousi experimentální složku přehlídky zastupovaly dva soubory: **DS Excelsior** a **Neklid**. Početný mladý kolektiv v **DS Excelsior** se představil montáží veršů, minipovídek a songů nazvanou **Žvahlavarium** a naznačil možnosti určité klubové inscenace. Velký počet

DS Máj Praha / John Patrick: *Rajčatům se letos nedaří*.

Foto: František Mikeš

zaujatých mladých členů souboru je příslibem pro další práci a závažnější úkoly. Divadlem jednoho herce a skutečným experimentem byly **Krotké variace F. M. Dostojevského**. Přetímenné podání a nedomyšlené režijně pojetí, jakož i technické problémy zapříčinily, že k divákovi jak příběh, tak i jeho závažné myšlenky nedocházely.

Zbývá poděkovat všem zúčastněným, popřát vítězům úspěch v další práci i v dalších soutěžích a projevit uspokojení nad tím, že amatérské divadlo v Praze nejen dále přes těžké podmínky žije, ale že je dokonce schopno přinášet lepší výsledky než v minulých letech.

Luboš Šterc

WINTRŮV RAKOVNÍK, STÁLICE THÁLIE A DUCHA

Wintrův Rakovník plně podpořil svými inscenacemi prohlášení k Mezinárodnímu dni divadla, které uvádí toto číslo AŠ. Jako by předjímal naléhavost slov, která zazněla 27. března v divadlech na celém světě. Byli to ale především režiséři a další tvůrčí osobnosti středočeských amatérských divadelních souborů, kteří svými inscenacemi anticipovali potřebná zamyšlení nad světem, v němž žijeme. Program 24. ročníku středočeské krajeové přehlídky byl vybrán ze 13 přihlášených inscenací. Na rakovnickém jevišti se jich objevilo 9 a 1 na závěr: Červená Karkulka v „A dur“ hostující plzeňské Alfy. Soubory zúčastněné v soutěžní části volily především tituly české provenience, z toho 5 x hry současných dramatiků a 2 x z klasiky. Vedle toho pak po jednom titulu od rumunského a francouzského autora. Dramaturgická skladba přehlídky obsahovala báchorku, revue, 2 komedie a 5 her nesoucích závažná lidská a společenská témata her s filozofickou dimenzí, zabývajících se existenciálními otázkami. Zatímco ještě před několika málo lety vévodily v repertoáru komedie, letošní skóre bylo 2:7 ve prospěch vážných témat. Nutno podtrhnout, že 24. Wintrův Rakovník nezaznamenal žádné „slápnutí vedle“, do oblasti škváru. Ve všech případech šlo o volbu kvalitních dramatických předloh, včetně jednoho původního textu z dílny hrajícího souboru. Neobjevilo se také nic, co by se v jevištním provedení zdobilo systémově vnějšími prostředky a pozlátky. S potěšením lze rovněž konstatovat, že jsme na přehlídce zaznamenali většinou práce svědčící o poučené režii a že jsme viděli poměrně velký počet pěkných hereckých výkonů.

Odborné reflexi soutěžních představení byl věnován dostatečný prostor na tzv. rozborových seminářích, jež vedli Jarmila Černíková, Karel Semerád, Milan Strotzer a Vladimír Zajíc. V těchto seminářích bylo snahou pojmenovat jak pozitiva, tak problémy jednotlivých inscenací. Mezi nejčastěji formulovanými problémy bylo nedostatečné dopátrání se žánru zvolené textové předlohy, formy pro kterou byla napsána a jejich kvalit a odtud volby adekvátních výrazových prostředků scénických a hereckých. Dále pak nedůslednost v jednání v dramatických situacích a v průběžném jednání dramatických postav. V neposlední řadě pak nenaplnění potřebné míry stylizace a stylová nejednotnost hereckých výrazových prostředků.

K inscenacím, u nichž se vyskytly nejvýrazněji uvedené problémy či některý z nich, patřily zejména **Balada z hadrů** (Jiří Voskovec a Jan Werich) v provedení **Malého divadla Kolín**, **Sen** (Premysl Rut) v nastudování

Divadelního spolku Tyl Říčany u Prahy, **Kulhavý mezek aneb Výbuch na Jičínském zámku** (Oldřich Daněk) Divadelního spolku Svatopluk z Benešova a inscenace hry Maurice Hennequina **Lhářka**, kterou uvedlo **Nové divadlo z Mělníka**. Každá z těchto jmenovaných inscenací zároveň přinesla cosi, co zavonělo vpravdě divadelním myšlením a dovednostmi, které nelze pominout. Kolínští si např. umně napsali pro své provedení **Balady z hadrů** aktualizující rámec o tzv. bílé chátře a dobře zvládli některé groteskní situace (praní, hru v kostky). Soubor z Říčan v čele s režisérem Karlem Purkarem volbou Rutova **Snu**, ale i dalšího textu, o kterém bude ještě pojednáno, znovu potvrdil odvahu ubírat se nevyšlapanými cestami za neotřelými tituly a za objevováním možností, které nejsou v amatérském divadle běžně využívány. Pěkný výkon v roli Hynka předvedl Jan Pospíšil (čestné uznání). Benešovskou inscenaci **Kulhavého mezka** zdobila neobvykle dobrá úroveň jevištní řeči. Režiséru Pavlu Němcovi se dostalo čestného uznání za dramaturgickou úpravu textu hry. Mělnická **Lhářka** navzdory tomu, že se jí na rakovnickém jevišti nedařilo zrovna nejlépe, byla příkladem schopnosti cílevědomého budování dramatických situací. Byla to především zásluha režiséra Vladimíra Dědka. Vladislav Rieger ztvárněním epizodní postavy Henryho dokázal, že není malých rolí (čestné uznání).

Výše formulované problémy se dotýkaly, i když jen dílčím způsobem, i dalších inscenací. **Rakovnický Tyl** nastudoval v režii

Divadlo Luna Stochov / Jan Antonín Pitínský: Pokojíček. Foto: Jiří Chlum

Jaroslava Kodeše Tylovu báchorku **Tvrdohlavá žena**. Režisér provedl úpravu, která zachovává základní příběh i rámec a eliminuje na pouhé výjimky veškeré repliky, dotýkající se politické situace v době vzniku hry. Úprava textu, poučená režie, dobrý herecký potenciál souboru, výprava (cena za scénu Jaroslavu Kodešovi) a hudební složka byly nespornými kvalitami rakovnického nastudování. Přesto inscenace kladla nejednu otázku jak z hlediska sdělení tématu, tak z hlediska provedení. Z inscenace nebylo zcela zřetelné její myšlenkové poselství, respektive nabízela několik možností, aniž by některá z nich byla akcentována jako ústřední. To se promítá do rytmu představení a mluvy - vše bylo jakoby stejně důležité. Důvodem oné nejednoznačnosti bylo nejspíše uchopení postavy Zlatohlava a jeho Lesních duchů, ale také nedůsledné jednání v dramatických situacích, potažmo průběžné jednání některých dramatických postav v rozloze celé hry. Týkalo se to především Aleny Mutinské v roli Jahelkové a Veroniky Bauerové v roli Terešky. Oříškem byla i otázka naplnění potřebné míry stylizace. Herecké prostředky vykazovaly poměrně značné rozpětí, a to od hereckého prožívání až po mez, za níž lze cítit karikování postavy.

Malé divadlo Kolín / Jiří Voskovec a Jan Werich: Balada z hadrů. Foto: Jan Švácha

V hereckých kreacích zaujali v pozitivním smyslu zvláště Eva Kodešová v roli Madlenky (cena), Ladislav Zelinka v roli Nožejčka a Jan Grundman v roli Johana Pěnkavy (čestná uznání). Soubor uvěřil síle Tylovy hry a i přes uvedené připomínky nebylo pochyb o tom, že odvedl poctivé dílo, které vykročilo k tomu, aby mohlo apelovat na naše city a vědomí ryze aktuálními podněty. Inscenace byla doporučena k účasti na národní přehlídce činoherního divadla pro děti.

Říčanský Tyl se prezentoval na letošním Wintrově Rakovníku dyakrát. Jeho druhým opusem bylo - patrně v Čechách premiérové - uvedení hry rumunského autora Horia Lovinesca **Hra o životě a smrti v popelové poušti**. Režisér Karel Purkar se pustil do nelehkého úkolu, jakým je rozžítí modelové hry s existenciálním tématem, prodchnuté biblickými podobenstvími. Hra je svárem a konfrontací dvou diametrálně odlišných životních principů - duchovního a živočišného. Líčí situaci, kdy na Zemi žijí než Adam, Kain, Abel a Anna, poslední lidé z těch, kteří z ráje na Zemi udělali popelovou poušť. Začátek hry spadá do chvíle, kdy je Kainovo znamení bratrovraždy téměř uzavřeno v bezvýchodném kruhu. Vysvobozením z tohoto kruhu je lítost nad zabitím toho, koho milujeme a současně milost, spočívající v možnosti zrození nového pokolení. Souboru se podařilo do značné míry přetlumočit tuto náročnou textovou předlohu. Stalo se tak především hereckými prostředky. V inscenaci zaujali zejména Karel Purkar svým ztvárněním postavy Otce a Dan Šobotka v roli Abela (ceny). Inscenace měla rezervy v důslednějším budování vývoje postavy Anny a v nedostatečném akcentování některých podstatných dějových faktů. Lze to oprávněně přičíst handicapu, vzniklému tím, že režisér, sám obsazený do velké role, nemůže obsáhnout bezezbytku vše. Nicméně, současně je třeba poznamenat, že tato jeho inscenace byla ve svém výsledku jeho nejzdařilejším režijním počinem.

Nesporným překvapením Wintrova Rakovníka se stal nově vzniklý soubor z **Kladna - Velmi amatérské divadlo**. Představilo se původní hrou **Sága rodu Rassini**, jejímž autorem je člen souboru Kazimír Lupinec a spoluautorem kolektiv souboru. V podtitulku stojí: Hra o šesti obrazech a pěti bratrech ze života italské mafie. Jde o dílko v žánru, jehož nejvýstižnějším pojmenováním je nejspíše černá komedie konverzačního typu, a to dílko zdařilé (cena za autorský počín). Provedení toto vymezení přesahuje. Lze v něm zaznamenat i prvky grotesky a studentské recese. Text i jeho jevištní realizace pracovaly s arzenálem prostředků, které obvykle využívají tvůrci pokleslých zábavných filmů a televizních seriálů. Bylo to však využití záměrné. Tyto prostředky se stávají komunikačním kanálem pro vyslovení kritického stanoviska, a to jak k pokleslému zábavnímu průmyslu, tak především ke světu, v kterém se právě ocitáme. Jevištní zpracování bylo na mladý kolektiv, který není ostříleným divadelním spolkem, překvapivé v tom nejlepší slova smyslu. Možná šlo o výjimečnou konstelaci a shodu dobrých náhod, v nichž nemalou roli sehrála spontaneita a autorská účast všech aktérů. Možná šlo o záměrnou a cílevědomou divadelní práci. Je velice těžké to posoudit. Skutečností však bylo, že v představení byly zřetelně zveřejňovány motivace jednání, dobře budované vztahy a jejich prostřednictvím situace nepostrádající stavbu, vedoucí ke komickému účinku - ke gagu. U většiny herců byla samozřejmostí schopnost jednat slovem a rozžít postavu plasticky zevnitř, ale zároveň schopnost ji komentovat. Viděli jsme několik oceněných hereckých výkonů: Viléma Říhy v roli Pietra, Laury Lupincové v roli Sofie (ceny), Reného Alleného v roli Alana (čestné uznání). Navíc se dařilo nastolené výrazové prostředky scénické a herecké proměňovat a významově povyšovat v dalších a dalších situacích. Při detailní analýze bychom našli místa temporytmického zakolísání, jemná škobrtnutí a nedokonalosti. V celku inscenace, která byla pro své kvality doporučena na Šrámkův Písek, by to však bylo hledání

DS Tyl Říčany u Prahy / Horia Lovinescu: *Hra o životě a smrti v popelové poušti*.

pih na kráse. Soubor získal jednu ze dvou udělených cen za inscenaci.

Zbývající dvě inscenace, o kterých jsem se dosud nezmínil, byly navrženy k účasti na Divadelní Třebíči. Doporučení do širšího výběru se dostalo **Divadlu Luna ze Stochova**. Ten v čele s režisérem Lubošem Fleischmannem (čestné uznání za dramaturgický výběr), zůstav věren svému dramaturgickému zaměření, nastudoval hru Jana Antonína Pitínského **Pokojíček**. Pustil se do práce na zajímavé textové předloze, která je z rodu těch, které nahlíží vyostřeně a kriticky na svět, ve kterém žijeme. Je to svět zrezivělých komunikačních spojů, zpřetrhaných rodinných (lidských) vztahů, svět egoismu, zášti a lhostejnosti. Zvolil hru o prostředí, v němž květy nevydají ovoce, hru, která se odehrává v mikrokosmu rodiny, ale stejně tak vypovídá o společnosti, v níž se pokřivené lidské vztahy zrodily. Je třeba zdůraznit, že stochofský soubor vytvořil inscenaci poutavou a provokující k zamyšlení se nad realitou našeho bytí, inscenaci, která je apelující.

L. Fleischmann inscenoval **Pokojíček** v realisticky, až naturalisticky pojímané scéně zabydleného a těsného interiéru pokoje a kuchyně. Scénografie je plně funkčním a adekvátním prostředkem pro realizaci Pitínského hry. Neméně funkční byla i hudební složka. Režisér buduje inscenaci dobře

vystavenými dramatickými situacemi, v odpovídajícím temporytmu a až na drobné výkyvy dobře volenými prostředky hereckého výrazu. Toto konstatování platí pro celou hru s výjimkou epilogu. Zde se inscenace lomila v použitých prostředcích. Na významu nabývaly symboly a nastolený herecký princip doznával proměny. To mělo za příčinu znejasnění závěru hry a potažmo i jejího obsahového vyznění. Provedení epilogu zpochybňovalo jeho oprávněnost a závěrečný obraz se dokonce zdál nadbytečným. Ve struktuře hry má však epilog svoji funkci a bylo by zapotřebí jeho realizaci dořešit. Inscenace přinesla nejeden zajímavý herecký výkon. Nejpráhěji uchopil Petr Bláha Nejedlý svou roli Otce (cena). K velice zdařilým ztvárněním postav hry náleží Lída Nataši Gáčové a Matka Marie Ježkové (ceny). U těchto dvou ženských postav by bylo výhodné postupné odhalování jejich charakteru. Dopracování epilogu a zpřesnění ve výstavbě dramatických postav je cestou k nevšednímu inscenačnímu počínu. Tato doporučující slova neznamenaají, že jsme již tak nebyli přítomni pozoruhodnému divadelnímu tvaru.

Nominaci k účasti na Divadelní Třebíči získalo **Divadlo AHA! Lysá nad Labem** za inscenaci hry Daniely Fischerové **Náhlé**

DS Tyl Rakovník / J.K. Tyl: *Tvrdohlavá žena*. Foto: Jan Švácha

neštěstí. Vedle nominace obdrželo i několik cen: za inscenaci, Miroslav Pokorný za režii, Terezie Palková a Vratislav Hadraba za herecké výkony. Blíže k této, v podmínkách amatérského divadla výjimečné, inscenaci se dočtete v následné samostatné recenzi Vladimíra Zajíce.

Závěrem tohoto ohlédnutí za 34. Wintrovým Rakovníkem, konaným ve dnech 22. - 26. března 2000, už zbývá jen podtrhnout, že se tato přehlídka za dobu své existence stala jednou ze stálých, umožňujících pravidelnou konfrontaci nejlepších výsledků práce amatérských divadelních souborů, umožňujících myšlení o divadle a jeho možnostech. Z devíti inscenací byla více jak polovina na úrovni, která snese srovnání v kontextu celorepublikovém. Přehlídka se letos konala v prostředí nově zrekonstruovaného Tylova divadla, v důstojném stánku Thálie, do kterého neváhalo královské město Rakovník investovat 60 miliónů korun, neboť ví, že je to vklad, který se vyplácí. Když starosta města pan Miroslav Hřeka přehlídku oficiálně uzavíral, byl mohutný potlesk plného sálu projevem radosti a uznání všem, kdo nezapomínají na to, že chléb náš vezdejší je jen polovina našeho bytí.

Milan Strotzer

Daniela Fischerová: Náhlé neštěstí Divadlo Aha! Lysá nad Labem

Může se stát, že někteří konzumenti, přiotrávení hollywoodskými pančovanými břečkami na pokračování, si nebudou s touto bolestnou jevištní výpovědí o nitru člověka vědět rady. Nevadí. Buďme optimisty a doufejme, že právě vytřeštěné nechápající oko přes hrdiny N.N. jim otevře do duše okno. Ale ani pro „normálního diváka“ není tento kousek snadný. Hrát roli bude vstřícnost, zkušenost, strach, trápení se, ale i naděje a snaha pochopit sebe a druhé. Nuže, přes autorku vstupují interpreti do archetypálního jednání, a to nejen, či ne jen proto, že mýtus o Niobe a Jobovi jsou nedílnou součástí výpovědi. Přes asociální řetězce a herectví pro poučení, a přes výpověď hereckou pro méně zasvěcené, jsou uváděni dvěma herci Mužem a Ženou (což je veledůležitě) do tématu, který můžeme nazvat strach z žití.

Náhlé neštěstí je okamžik, kdy naše vnitřní představa o nás samých narazí na realitu světa a zkolabuje. Někdo svou osobnost dokáže v čase a prostoru zrekonstruovat, přijmout některé pravdy, i nehezky, o sobě samém, a jít k další metě, než bude muset provést další korekce. Jde tedy o to, naučit se žít sám se sebou, přijmout za sebe odpovědnost. A nejen kvůli sobě, neboť teprve v té chvíli jsme schopni - i když ne vždy ochotni - přijmout odpovědnost i za druhé a pomoci jim. A o tom Divadlo AHA! hraje. O uvědomění si, že střet ID a světa nás může obrodit a napřímit, ale také nasměrovat někam jinam, otevřít dveře mimo realitu hmatatelnou, a to právě pro strach z žití. Tím chci říci, že inscenace Mirka Pokorného svým provedením, tedy vyzněním, je jevištním protijedem pro ty, které strach lepkavými prsty osahává, je protijedem pro ty, kdo ve spárech strachu jsou, a je preventivní injekcí pro ty, kdož ještě netuší, a neméně tak i pro ty, kdož strachem prošli a možná už zapomněli.

Přes všechnu náročnost tématu a náročnost inscenační, mohou mnozí s představením komunikovat právě pro herecké prostředky Terezie Palkové a Vratislava Hadraby. Ti umí hledět do nitra postav i do svého nitra, a viděné zprostředkovat, zpředmětnit. Škála hereckých

prostředků jde od jemného pohybu očí až po gesto celým tělem, ale o tom se lze pouze zmínit, je nutné vidět. A neméně tak se sluší připomenout, že tato inscenace se dotýká i zásadních otázek jako je svoboda pro mě a svoboda pro ostatní, přijetí či odmítnutí svobody vnitřní i vnější, dotýká se podstaty víry, a dále otázek, co je jak za život, tak po životě. Nesnadné, bolavé, et cetera.

Vladimír Zajíc

TŘI KRÁLOVÉ A TI DRUZÍ Volyňské divadelní jaro 2000

Byl bych hlupák, kdybych litoval času a sil, které mě rok co rok poslední březnový víkend stojí Volyňské divadelní jaro. A že to je záběr! – Ona je to konečně také investice bezpochyby zisková. A pokud třeba náhodou právě ten který rok neobjevím něco, co mohu konkrétně ve své praxi tvůrčím způsobem využít (čtete „ukrást!“), rozhodně zde vždycky načerpám ke své práci sílu. – A že jí potřebuju!

O to těžší pak je zasednout a vyvíjet zoufalou snahu zaplnit několik stránek, které mne děsí prázdnotou (není tohle onen proslulý „horror vacui“?) reflexí, ne zcela prázdnotou, ne zcela pitomou a ne zcela od věci, a aby to alespoň vzdáleně vyjádřilo, co si myslím, co cítím a co by asi vyjádřeno býti mělo. A už se mi taky zoufale nerado hledá a rozvzpomíná, co snad nebylo úplně dokonalé a košer z hlediska všech divadelních teorií, co jich teatrologové porodili. Nu budiž; začnu raději tím, co skoro dokonalé bylo.

Takřka dokonalá byla organizace přehlídky. Tým obětavců kolem ředitele přehlídky Jirky Houzima prokazuje, jaké že to bylo štěstí, když se právě před deseti lety Volyně tohoto pořádání ujala, když za to v tehdejších přehlídkových místech přestali dostávat čárku. A taky atmosféra byla takřka dokonalá. Ta neskutečná absence revnivosti a žárlivosti na cizí úspěch, ono neuvěřitelné fandění představením „konkurujícím“ pravidelná účast souborů na přehlídce nehrajících i fanoušků, kteří váží desítky, ba stovky kilometrů, aby „u toho“ ve Volyni byli, a také rok od roku stále stoupající návštěvnost včetně pozdních nočních představení.

TŘI KRÁLOVÉ...

„V jižních Čechách kulminují nyní tři divadelní soubory: D 111 České Budějovice, PIKI Volyně a ŠOS Prachovice. Nevidím další, který by v dohledné době táhl tu káru jako první.“ (Kubeš)

Divadlo AHA! Lysá nad Labem / Daniela Fischerová: Náhlé neštěstí. Foto: Jiří Chlum

Shodou okolností vystoupily na přehlídce tyto tři ansámblы právě v pořadí, jaké nakonec zaujaly na pomyslných stupních vítězů. Všechny tři se již několik let drží na špičce pelotonu, všechny tři mají cílevědomou dramaturgii a víceméně stabilní realizační týmy (včetně spolupracovníků), kvalitní hereckou základnu a „silnou lavičku“ a všechny tři se letos představily inscenacemi „neokoukaných“ režisérů. A všechny tři prezentují - k mému potěšení - divadlo, jež nechává široké mantinely pro hereckou práci. Zajisté. Je zde potom vždycky o něco větší riziko, že se jednotlivá představení téže inscenace mohou ve srovnání s přepevnými režisérskými konstrukcemi do značné míry lišit, a to pohříchu i co do kvality. Ovšem i to dělá divadlo divadlem. A také všechny tři soubory disponují hereckými osobnostmi, které by se neztratily ani na prknech profesionálních; ať již se jedná o „stálice“ (Pikolon, Vápeník, Voldřich, Kadlecová, Němečková...) či „objevy sezóny“ (Bořil, Mařík). Jedině snad mi je litovat, že tito tři králové přehlídky nevystoupili v jeden večer, abych mohl uplatnit primitivní fórek o večeru tříkrálovém.

Kašpar

„Byl jsem profesionálně mile překvapen odvahou Volyňských interpretovat zaběhlou hru, která má svou

inscenační tradici, zcela jinak. Ten někdejší vzkaz ze století minulého najednou živě promluvil k účastníkům, a to na tom bylo to krásné." (Vosáhlo)

Za předlohu pro svůj režijní debut v souboru **PIKI Volyně** si režisér **René Vápeník** zvolil již poněkud zaprášenou **Wildovu** komedii **Jak je důležité mítí Filipa**. Vápeník ovšem „Filipa“ neoprašoval. On ho rozebral na kostičky, ty vymáchal v kyselinách a loužích, některé nechal vyhnívat pod lavórem a zbylé obrůst novým masem. Na integrální scéně (Petr Kolínský j. h.) důmyslně poskládal volyňskou „*légion étrangère*“ (herci jsou z Volyně, Prahy, Bavorova, Českých Budějovic i Vodňan) v konzistentní tým fungující v nejlepších „slapstickových“ tradicích. Výsledkem je „*expressivní groteska charakterů a klauniáda ve smyslu werichovském*“ (Vosáhlo) dosahující wildeovských záměrů newildovskými prostředky.

Pro pamětníky bych asi nosil dříví do Athén (nebo sovy do lesa?), kdybych se rozepisoval o herectví a šťastných návratech na prkna Jaroslavy Chánové (tentokrát v křehké stylizaci) či Jitky Žákové (již křehké stylizace netřeba) a René Vápeník v roli Algernona dokonce ani zjevně nenarušoval režisérovu koncepci. Zmínku zaslouží půvab intuitivního insitního herectví páně Vlčková (v náročné dvojroli), neuvěřitelný přerod Vladky Pechové v křehkou dívku, životní přestup Vladislava Štrejna i režisérův kaskadérský tah s obsazením role slečny Prismové „Pikínátorem“ Miloslavem Pikolonem. Tah nakonec venkoncem úspěšný a stylo-nosný. Obavy, zda to inscenace a Pikolon unesou, se naštěstí ukázaly totálně lichými a místopřísežně zde prohlašuji, že mezititulek této pasáže se netýká pana Pikolona. – Leda by si to přál.

Pokud ovšem inscenace vědomě opouští wildeovskou konverzační tradici, šťastně nerezignuje na českou inscenační tradici epického divadla, v rámci možností a schopností ji dokonce rozvíjí a rytmicky přibližuje současné době a divadlu. Z tohoto hlediska se může zřejmě jen na první pohled jevit paradoxním, že tak ve značné míře naplňuje původní Wildův podtitul: „Triviální komedie pro seriózní lidi“ (včetně jeho sarkastického podtextu).

Ó zajisté; představení nebylo vždy prosto drobných rytmických nevyvážeností a zatímco charaktery jednotlivých postav byly přesné, u některých figur bych rád akceptoval i větší míru herecké nadsázky. Leč dokonalost – koneckonců – postrádá půvabu.

Melichar

„Miluju divadlo, kdy nepoznám, jestli brečím smíchy nebo dojetím.. Ono je to člověčí. A to člověčí je krásný.“ (Gottwald)

Už třetí desetiletí mám to štěstí, že se smím setkávat s **českobudějovickým D 111**, jihočeskou trvalkou z trvalek nejtrvalejších. A to netoliko co do vytrvalosti, anobrž (zejména) i co do kvality. Skutečnost, že byvší mladíček **Jan Chad** je dnes doyenem souboru (a režisérem inscenace) mi ovšem nejen trapně naznačuje, jak bych snad stárnul, ale především, že „děčko“ roste s časem a v něm. A že nezapomnělo umění nacházet témata zajímavá pro sebe i pro mne.

Johna Patricka známe na českých jevištích většinou díky jiným opusům, ale i **Kamarádi McLachena** dávají připomenout, v čem je Patrickova síla, a co opravdu umí. Vystavět příběh o potřebě lidské vzájemnosti a účasti, příběh, který rozesmává i dojíká, příběh, který hypnotizuje diváky i herce. Chadově inscenaci jsem věřil. Jevištní realita mě absorbovala natolik, že i v pasážích, kde některé z aktérů trochu zradila mluvní technika (a vůbec je neomlouvám, že hráli v jiném prostoru, než na jaký jsou zvyklí), jsem místo nadávání přikládal kornout dlaně k uchu, aby mi neuniklo ani slovíčko.

„Děčku“ se podařilo střídými prostředky vytvořit barvitý, plastický a sugestivní obraz „rekonvalescenčního oddělení prozatímní anglické vojenské nemocnice někde v jihovýchodní Asii ke konci II. světové války“, a to přestože překlad zřejmě zcela nereflaktoval ani téma setkání jedinců nejen různých charakterů ale ani odlišných kultur. Pravda, v Patrickově předloze – zejména po přestávce – jakoby chvílemi chtěl sentiment přímo kapat, Chadovi se ovšem nad bažinou sentimentu daří obratně lavírovat. V takovou chvíli akcentuje pokud možno co nejdrsnější vtip, narážku nebo gag, a vytváří tak kontrast, kterým podtrhne situaci a rytmitizuje představení. A snad právě proto, aby se maximálně vyhnul onomu riziku melodramatického sentimentalismu, je postava sestry

Margarety (Jana Kadlecová) ve výrazu poněkud poddimenzována ve prospěch dominantního páru Yank – Lachie (Voldřich – Bořil). Zatímco o herectví páně Voldřichové již léta není pochyb, dlužno přiznat, že pro Zdeňka Bořila byl zřejmě McLachen rolí, na kterou dlouho čekal, a se kterou se excelentně vyrovnal. A k možným drobným výtkám ohledně nuancování některých dalších rolí... - à propos; už jste slyšeli, že půvab není v dokonalosti? Z uměřeného ansámblu zůstává ovšem neopomenutelnou virtuózní pohybová kreace Lukáše Kolka v roli Blossoma (a hraje ji celou – obě dvě slova – v originále!).

Ono se dnes někdy říká „interpretační divadlo“, jako kdyby to snad byl trochu neslušný termín a v mnohých kruzích se moc nenosí přiznat příliš nahlas, že divadlo by také mohlo vyprávět příběh. Já tomu ovšem pořád ještě věřím. Zejména, když se to dělá s invencí a když se to umí! A D 111 umí.

Baltazar

Jsou chvíle, kdy hýkat smíchy jako magor není neslušné. (Brtna)

SOS Prachatice vůbec nemusí chmuřit, že na něj vyšla ne zcela populární role „černého vzadu“. Komédie **Petara Petroviče Ta spoušť** o klasickém „balkánském“ půdorysu „selské komedie“ se

Divadlo **PIKI Volyně** / Oscar Wilde: *Jak je důležité mítí Filipa* (R. Vápeník, M. Vlček a V. Pechová). Foto: Vladimír T. Gottwald

totíž zmocnil parádně. Zajisté není příliš populární ani slušné porovnávat inscenace amatérské s profesionálními, leč v případě této Pleskotovy úpravy „šité na míru“ hvězdnému obsazení (Kostka, Mayerová, Kemr...) se onomu nezpůsobu rád nevyhnu. Ač očitý pamětník zmíněného uvedení, nebavil jsem se totiž na prachatické inscenaci režiséra **Miroslava Fuchse** snad ani o checht méně.

Zejména ovšem díky inspirovanému herectví Romana Maříka. Od prvního otevření opony nenechává diváky až do přestávky vydechnout, pevně třímá a nepouští strunky, které vedou k jejich bránicím, nese, určuje a proměňuje rytmus představení. Rozehrává a dohrává situace, otevírá prostor pro jevištní partnery, kterými se v té chvíli stávají nejen spoluherci, ale i jablíčka a voda. Pravda, po přestávce už se to tak skvostně nevede. Ne, že by snad přestala být sranda, ale tu a tam nám nechal Fuchs prostor postřehnout, že textová předloha možná není zcela prosta plytkosti, že partner snad místy nezachytí Maříkův rytmus, a pak vzniká chvílka času uvědomit si, že scéna zůstává spíš kulisou. A že už tam taky nejsou jablíčka a voda, a že je to škoda. Ovšem právě teď mne napadlo cosi o půvabu a dokonalosti – ani nevím proč.

...A TI DRUZÍ

V dobách, kdy jsem se více či méně úspěšně umělecky znemožňoval ještě na prknech amatérských, mě máloco mohlo naštvat víc, než věta: „je to lepší, než kdyby chodili do hospody“. A v posledních letech, kdy se už znemožňuji (kž ne zcela úspěšně) na prknech jiných a čas od času také v porotách amatérských přehlídek, odmítám cosi podobného vypustit z úst, ba dokonce se zvrhle těším

na to, až jednou řeknu: „Možná byste radši měli chlastat.“ Nikdy se mi to nepovedlo.

Žádnopádně nemohu tvrdit, že přehlídková prezentace souborů porotou jmenovitě neoceněných nesplnila cíl, který si inscenátoři, předpokládám, stanovili. Tím spíš, že jsou to shodou okolností právě ony tři ansámby, které reprezentovaly žánry na přehlídce jinak nezastoupené.

Již podruhé do Volyně přijel Tyl Dačice, a již podruhé s konverzační komedií. Byť se obávám, že letošní **Malované Milování Clauda Magniera** nedosahuje kvalit loňského Cooneyho textu, porovnali se s ním dačičtí v režii **Nadi Jahelkové a Oty Tesaře** opět úspěšně. Dlužno ovšem konstatovat, že se vzrůstající hereckou obratností tohoto sympatického souboru se pochopitelně stávají zřejmějšími byť i drobné zádrhele v temporytmu, ve výkladu a stanovení charakterů a vztahů postav a disfunkční scénografické řešení. Rozhodně ovšem bylo mnohem víc toho, co se povedlo a Tyl Dačice znovu prokázal, že má ambice bavit diváky netoliko na domácí scéně.

Kdosi (zjevně moudrý) se zmínil o tom, že dokonalost postrádá půvabu. Mnohdy to zajisté platí i opačně; nedokonalost může být půvabná (být zajisté ne vždy a ne všude). Moudře s tím počítají i členové usměvavého **DS OB Čejetice**, kteří do Volyně přivezli svéráznou nemuzikálovou verzi **Renčínova, Čihákové a Brabcova muzikálu Nejkrásnější válka** v režii **Miroslava Zelenky**. Ačkoli je nasnadě, že tato ukázka „sousedského divadla“ z nejtýpějších je evidentně proponována pro jeviště i publikum čejetické, evidentně počítá s tím, že diváka mnohdy pobaví více to, co se z ortodoxního hlediska jevištně nepovede, než to, co je provedeno dokonale. A ejhle! Ono to funguje nejen v Čejeticích, a je to milé a osvěžující, a byl bych asi v tu chvíli ochoten pochybovat o relevantnosti termínu „kouzlo nechtěného“.

Poslední (z hlediska časového plánu přehlídky) bylo vystoupení **Prácheňské scény Písek**. Představení **Kožíkova** historického dramatu v režii **Jindřicha Pracha** podle mého názoru částečně utrpělo tím, že bylo na jeviště pouze přeneseno z jemu vlastního prostředí zvíkovského nádvoří. Navíc – při vši úctě k autorovi – mám dojem, jako by **Noci na Zvíkově** nepatřily mezi nejpovedenější **Kožíkova** díla. A snad nám v té pozdní sobotní noci chyběly zvíkovské arkády kolem a hvězdné nebe nad hlavou. Určitě ale není zcela od věci občas si připomenout, že pojmy „čest, věrnost a vlastenectví“ bychom asi neměli brát pouze jako historické.

A TI TŘETÍ?

Na celou přehlídku vydržela (tím míním s ohledem na délku a počet představení, nikoli na kvalitu) shlížet z galerie (nikoli spatra) odborná porota ve složení: **Petr Vosáhlo** (předseda), **Jaroslav Kubeš** a **Vladimír T. Gottwald**. Co mohla, poradila, co mohla, porotila. Pořadatelům přehlídky vřele poděkovala za péči o ni samu i hostující soubory, doporučila propříště rozšířit řady porotců o scénografa a znovu zvažít otázku systému výběru a nominací na volyňskou přehlídku a po nebyvale dlouhém rokování nakonec rozhodla následovně:

Na národní přehlídku **Dívaldelní Třebíč 2000** je nominován soubor **PIKI Volyně** s inscenací „**Jak je důležité mítí Filipa**“ podle **Oscara Wilda**. Zejména pro tvůrčí přístup k výkladu hry, který opouští zaběhlé interpretační tradice a postupy, a způsob, jímž zpřítomňuje nadčasovost Wildova poselství. Souboru pak porota přiznala také finanční ocenění.

Dále je k zařazení do programu národní přehlídky **doporučena divadelní společnost D 111 České Budějovice** s inscenací hry **Johna Patricka Kamarádi McLachena**, jako cílevědomým počinem interpre-

tačního divadla reflektujícím příběh o lidské účasti a i tomuto souboru pak přiznala porota finanční ocenění.

Do třetice pak bylo finanční ocenění přiznáno **Šumavskému ochotnickému spolku Prachatice** za herecký a režijní vklad do inscenace **Petrovičovy hry Ta spoušť**.

Své hluboké uznání a vřelý dík (bez finančního ocenění) pak porota adresovala všem pořadatelům, účastníkům a divákům přehlídky.

A jestli to jen trochu půjde, za rok na shledanou!

Vladimír T. Gottwald

OPĚRNÝ PILÍŘ HORAŽDOVICE

Historie Horažďovic je spojena s dějinami staroslavné Prácheň, s hradištěm, které bylo od 10. století opěrným pilířem vlády Přemyslovců. K současnosti tohoto malebného města patří to, že je pevným opěrným pilířem kultivace amatérského divadla v západních Čechách. Ve dnech 10. - 12. března 2000 se zde uskutečnila již XVII. oblastní přehlídka, umožňující prezentaci a konfrontaci nejlepších výsledků práce západočeských divadelníků, odbornou reflexi jejich inscenací a v neposlední řadě setkání lidí, jež spojuje společná záliba a zájem. Na programu horažďovické přehlídky se tentokrát objevilo pět soutěžních představení a jedno navíc v závěru přehlídky, v němž sehrála domácí loutkoherecká skupina **Rolníčka** hru **Vizionář** z cimrmanovského rezervoáru pánů **Zdeňka Svěráka** a **Ladislava Smoljaka**. Dramaturgie přehlídky byla velice pestrá a kvalitní.

Horažďovické jeviště uvítalo letos jako první **Divadlo Bez Zákulisí ze Sokolova**, které uvedlo v režii **Bohumila Gondíka** hru amerických autorů **George Simona Kaufmana** a **Mosse Harta Příšel na večeri**. Volba tohoto titulu, náležejícího mezi slavná díla americké komediografie, byla stejně vděčná, jako ošidná. Vděčná v tom, že jde o řemeslně velice dobře napsanou komedii, nabitou

překvapivými situacemi a gagy a skýtající mnoho hereckých příležitostí. Ošidná v tom, že se v ní pod slupkou vypjaté manipulace skrývá hlubší tematická rovina o tom, kam až sahá svoboda jednotlivce. Sdělení obou těchto tematických linií klade nezměrné nároky na režiséra i každého jednoho herce. Souboru se tuto komedii, čítající nejméně 21 postav, podařilo dobře typově obsadit, s výjimkou obsazení role **Loraine**. To je v současných podmínkách obdivuhodné. Umožnilo to sdělit divákům přehledně spleť příběhu. Tam, kde herci překračovali mez interpretace textu a vpravdě jednali slovem i gestem v autory daných okolnostech, zaujali publikum a přiměli ho k smíchovým reakcím. Tyto reakce by mohly být daleko četnější a intenzivnější, kdyby režie a herci dosáhli většího ponoru a vyjasnili smysl jednotlivých dramatických situací a precizovali řídicí herecké úkoly nejen z hlediska příběhu, ale i tématu hry. Např. tak, jak se to podařilo - a je vedlejší zda záměrně či bezděčně - **Petru Burianovi** při ztvárnění role **Doktora Bradlleye** (cena).

Mladý kolektiv **Divadlo Ludvíci, člen Neprofesionální scény Plzeň**, v jehož čele stojí režisér **David Haták**, učinil jeden z dalších návratů k dílu bratří **Mrštíků**, k **Maryše**. Nazval jej **Marie aneb Tys ho otrávil**. Tentokrát šlo o pokus nahlédnout látku po svém - zpřítomnit ji, respektive využít ji jako prostředek sdělení vlastních postojů a stanovisek. Tento

D 111 České Budějovice / John Patrick: Kamarádi McLachena (Z. Bořil a J. Kadlecová). Foto: Vladimír T. Gottwald

návrat a zpřítomnění látky soubor realizoval jazykovou úpravou textu (od Brna k Plzni). Úprava však respektuje a zachovává de facto základní dějová fakta původní předlohy. Dále pak volbou jiného principu herectví oproti formě, pro jakou byla původní hra napsána, tj. namísto herectví psychologických motivací a prožitku jsme byli svědky herectví demonstrace charakterů a postojů. Zdá se, že předloha tento princip umožňuje a pro inscenaci souboru, který nemá možnost hry typově obsadit, je principem nosným a účinným. Dalším prostředkem je scénografie (Bohumila Skrbková – cena), a to jak ve zdařilém výtvarném a funkčním pojednání dekorací, tak zejména ve využití kostýmních prvků a jejich pohybu (použití) v průběhu hry. Nicméně, nabízí se v tomto ohledu jejich domyšlení a rozšíření. Podstatným zpřítomňujícím prostředkem je však výklad dramatických osob, zvláště Maryši – Marie, Vávry a Francka – Františka a z toho plynoucí vyústění hry. Marie (Petra Jarošová – cena) je zde rovnoprávným partnerem, který se nepoddá, je to kvetoucí selka plná sil. Vávra (Pavel Kopeček) má jen pramálo z opravdového sedláka a to, že by byl schopen uhodit ženu, je velice nepravděpodobné. František (Jaroslav Fírdmuc) je spíše chlapec než chlap. Jde u něho spíše o zalíbení než o opravdovou a vášnivou lásku. Změna ve výkladu osob není tak očividná u všech, týká se však i epizodních postav, např. Stařenky. Ta tu není ztělesněním životní zkušenosti a moudrosti, nýbrž osobou lhostejnou a vyhýbavou. Završení těchto posunů je mj. v tom, že Marie Vávru neotraví, ale odchází s Františkem.

Tak, jak se zdá herecký princip demonstrace možný a textu se v zásadě nepříčí, tak se naopak vzpírají některé reálie hry, spjaté se sociálními podmínkami. Řešení se přitom skýtá v důsledném nastolení jiných podmínek, respektive v hereckém zpracování replik a situací. V myšlenkovém vyznění jde hra od osudovosti podmíněné sociálními hledisky a od lásky, která je hybatelem života i smrti, k vzetí osudu do svých rukou, ale také k čemuś, co se sice nazývá láskou, co však není láskou na život a na smrt. Premiérové představení Ludvíků, jak jsme ho v Horažďovicích viděli, vypovídalo především o tom, jak zlacíněly a zbanálněly lidské vztahy.

Viděli jsme provokující uchopení klasiky a pozoruhodný divadelní tvar, který nás poutal a překvapoval, který byl namnoze zajímavý kolektivní souhrou i jednotlivými hereckými kreacemi, který nás nutil k zamyšlení. Výhrady byly uplatněny zvláště k otevření a závěru hry, kdy zvolený princip herectví nebyl důsledný, respektive pocítili jsme použití jiných prostředků, aniž by nám byl z jeviště zřejmý důvod. Po pohovoru se souborem bylo zřetelné, že nešlo až tak o nedůslednost inscenátorů, ale o nedostatečnost ve zveřejnění toho, co měli na mysli, tj. realizovat hru ve hře, z které představitelé Marie a Františka unikají proto, že se vzpírají obsahu i formě životní existence, tak jak ji líčí Maryša bílí Mrštíků.

Třetí představení přehlídky měl sehrát Divadelní soubor Dialog z Plzně. Jeho nastudování Molièrovy komedie Lékařem proti své vůli jsme však neviděli, neboť soubor svojí účast odvolal. Na jeho místo nastoupil jiný **plzeňský soubor**, a sice **Činoherní amatérské studio DS Žumbera** s inscenací původního textu režiséra souboru Ladislava Synka **Síla poezie aneb Jak si pořídít parohy**. Synkův text vychází z comedie dell'arte a ctí její principy, inscenace rovněž. Hraje se o tom, co pojmenovává a vystihuje název. Viděli jsme představení, které potěšilo. Ačkoliv zde byla zjevná disproporce v hereckém vybavení protagonistů hry, v řádu, v kterém byla inscenace budována to lze považovat za nedůležité, možná i za záměrné. Hybatelem příběhu je postava Lucindy, kterou hrála řemeslně dobře vybavená Kristina Kohoutová s plným nasazením a s živelností souznící s tématem, ale také s citem pro míru a vkus (cena).

Soubor tento svůj kus projektoval pro hraní venku. Jeho přenesení na kukátkové jeviště horažďovického kulturního domu

Činoherní amatérské studio DS Žumbera Plzeň / Ladislav Synek: *Síla poezie aneb Jak si pořídít parohy*. Foto: Michaela Dezortová

a do jeho světla vyvolalo některé otázky, na které by patrně při plenérovém či pouličním provedení nedošlo. Byla to otázka průvodu maškar, přesněji, jeho v tempu neměnného použití jako živé opony, oddělující jednotlivé epizody příběhu hry. V kukátkovém provedení průvod působil retardujícím dojmem a bylo by zapotřebí jeho tempo a rytmus proměňovat s ubývajícím časem představení až ke zkratce. Stejně tak, a navíc neorganicky, působil flašinetář se svou písní.

Příjemné odpoledne, strávené při představení tohoto plzeňského souboru, navodilo myšlenku využít jej v doprovodném programu letošního Jiráskova Hronova. Základním kamenem jeho úspěchu byl mj. autorský přínos Ladislava Synka (cena).

Divadelní studio D 3 v Karlových Varech připravilo v režii Anny Ratajské inscenaci hry Lva Blatného **Smrt na prodej**. Uvedení hry je znovuoobjevením pozapomenutého prvorepublikového autora, někdejšího dramaturga Národního divadla v Brně, spoluzakladatele brněnské Literární skupiny a redaktora jejího časopisu Host. Jeho banální tragifraška, jak sám autor hru žánrově vymezuje, se odehrává v době začínající hospodářské krize, v prostředí rodiny a jejího okolí, v prostředí lidí na dně společnosti. Bizarní příběh expresionistického ladění se line kolem prodeje oběšencova provazu, který by se mohl stát zdrojem prostředků k získání věna

pozůstalé dcery po otci alkoholikovi, po němž jinak nezbyla než bída. Tuto příběhovou linii protíná jiná, která je zobrazením možnosti prodávat sebe, své tělo a duši. To vše je obklopeno klimatem panující „národní politiky“.

Nelze než vyzdvihnout počín režisérky Anny Ratajské a souboru, tj. navrácení hry neoprávněně pomíjeného autora na divadelní jeviště a záměr apelativně touto hrou promlouvat k současnosti. Oceněníhodnými jsou neskonalá péče, s jakou byla inscenace Blatného hry nastudována, neméně tak herecké vybavení členů karlovarského souboru. Navzdory těmto nepochybným kladům se inscenační výsledek jevil velice rozpačitým a problematickým. Zdá se, že by bylo jen přínosem, kdyby došlo ke krácení expozice hry. Výchozí dramatická situace (oběšencův obraz na prodej) přichází téměř po 20 minutách hry. Ale to není to nejpodstatnější. Největším problémem se jeví žánrový posun směrem od frašky až k naturalisticky pojednané scéně, která předchází rozhodnutí matky Hadlákové vzít si život, posuny od ostrých kontur postav a střihů do gagů, do navozování „poetizující“ atmosféry některých obrazů. Dále pak v upozadění či v jakémś realistickém začlenění toho, co ve hře prezentuje „národní politiku“ a konečně v úpravě, která významově převrací autorův záměr naruby. Matka Hadláková se u autora rozhodne pro oběšení ve chvíli, kdy nevidí jinou cestu k odvrácení své dcery od úmyslu stát se prostitutkou. V inscenaci se tak stane ve chvíli, kdy se zdá reálné vytežit peníze z prodeje provazu, na kterém se oběsil otec Hadlák. S tím souvisel v inscenaci nezřetelně vybudovaný vztah Hadlákové k Jindřichovi, nápadníku její dcery.

Rozprava s členy souboru ozřejmila, že nejde o případ, kdy se inscenátoři nedostatečně zabývají předlohou a traktují ji bez hlubšího ponoru zvnějšku tak, aby bylo vše pravděpodobné. Zdá se, že jde o opačný problém, o tak velké ponoření, v němž došlo ke ztrátě orientace, kde vlastní přání a vize nechaly zapomenout na to, že dobrý autor obsah své hry zakódoval do jedinečné formy, že porušit jedno, znamená přetvořit druhé. Nejbližší autorovi a nejdále v hereckém ztvárnění se přes vše, co jsem zde vyličil, dostali Jaroslav Weinlich v roli Korčáka a Kateřina Panochová v roli dcery Zuzany – u autora Hermíny ceny.

Posledním soutěžním představením byla **Kočí hra** Istvána Örkénye v nastudování **Spolku divadelních ochotníků v Radnicích** a v režii Jaroslava Vyčichla. O inscenaci jsme již psali na stránkách AS č. 4 a 6/1999 v souvislosti s přehlídkami ve Žluticích a ve Vysokém n.J. Proto jen krátký dovětek od toho, kdo viděl tuto

inscenaci již ve Vysokém n.J. a kdo ne zcela souzněl s tím, jak byla oficiálně reflektována. Vzpomínám si na nápaditý a pěkně provedený závěr inscenace, v němž je „kočičí hra“ naturalizována představitelkami Erži, Gizely a Myšky. S touto scénou byl spjat můj pocit, k jehož vyostření došlo paradoxně právě díky tomuto bezvadnému závěru, totiž absence této „kočičí hry“ v motivacích a v jednání dramatických postav v průběhu celé hry, tj. ve zveřejňování „kočičí hry“ ve vztazích plných napětí, z napětí plynoucího ze zakrývání reality a nejnítěnějších citů a pocitů. Tento dojem, že sdělování a vnímání základního tématu - samoty a její tíhy - se realizuje spíše vnějšími výrazovými prostředky, jsem měl na horažďovickém představení znásobený. Patrně tím, že došlo k určitému zmechanizování, a to jak v mluvním, tak v gestickém projevu. Nejraději bych škrtnul, co jsem právě napsal, protože vím, že je to o hercích a režisérovi, jejichž divadelní vybavenosti a práce si nesmírně vážím. Neškrtnul jsem to, protože právě proto k nim nemůžu být neupřímný.

V Horažďovicích jsem byl na přehlídce i vůbec poprvé. Maratón představení, porad

Staré a nové příběhy na Děčínské bráně

Zpráva o 8. ročníku oblastní divadelní přehlídky amatérských souborů Městské divadlo Děčín 24. - 26. března 2000

Kdo přijel v pátek 24. března na Děčínskou bránu, zjistil, že všechno probíhá ve starých, dobrých ustálených tradicích: Ředitel přehlídky Pavel Panenka byl jako vždy dokonalý, ředitel divadla Ruda Felzmann byl jako vždy laskavý, prostory divadla kultivované a vstřícné a Milan Schejbal se jako vždy omluvil z poroty. Zkrátka tradice. Co nás překvapí? Ptal jsem se, bloudě dosud ještě poloprázdnou budovou, kterou oživovalo jen lomození kovové konstrukce, základ to scénografie KLASU z Klášterce nad Ohří, stěhované příčinlivými Klášteráky (vystupují v malém sále až sobotu v podvečer) do prvního patra. A překvapí nás vůbec něco? Odpovědi se nám dostávalo na pětkrát v pěti předvedených inscenacích. Celkový zážitek by mohl nést titul Setkání starých a nových příběhů.

Staré příběhy

(Laskavý čtenáři, rozuměj těmto dvěma slovům takto: jde o příběhy napsané ve více či méně dávném klokotání času, jejich hrdinové si nasazují tu mušketýrské klo-

ve svých komediích zajímavou, často bláznivou až absurdní zápletku, do jejíž sítě se chytají milenecké, manželské páry, milostné trojúhelníky, čtyřúhelníky i geometrické obrazce ještě složitější, aby řešily neřešitelné - totiž vzájemné pochopení mezi mužem a ženou. Když do tohoto základního, existenciálního vztahu vstoupí ještě určitosti sociální a přibudou omyly vyplývající z náhod a nedorozumění, je nasnadě, že neřešitelné se stává ještě neřešitelnějším.

V aktovce **Leona si pospíšila** tvoří první základní situaci hystericky prožívané hysterické těhotenství mladé paní Leony (*hysterické těhotenství je gravidita existující pouze v mysli ženy, jejím výsledkem není narození dítěte, ale šok předpokládaného otce předpokládaného dítěte, z něhož se zpravidla už nikdy neprobera, tedy otec, a je poddajným partnerem do konce svých dnů, což se v mysli partnerky od počátku předpokládá - pozn. gynekopsychologa*) a druhou pak sociální vztahy mezi jednájícími. Děčínští tyto situace spolehlivě přechetli, neuměli je však zatím (šlo o premiéru) naplnit vždy herecky. Nejvíce se to podařilo Josefu Bartákovi v roli otce dotčené „matky“. Pro svou postavu si našel styl stárnoucího, trochu znuděného elegána, který svou energii už dávno nevěnuje ani práci ani rodině, ale svým ušlechtilým koníčkům, jako jsou karty a jiné aspekty pánského společenského života.

Jednoaktovka **Nebožka panina matka** je vlastně anekdotou o nesprávně adresovaném poselství jednoho popleteného komorníka. Anekdota by však nestačila ani Feydeovi ani inscenátorům. Zpráva o smrti matinky přichází do centra manželského sporu, který se možná odehrává v této rodině denně: umělecké ambice pána domu vadnou s věkem stejně neodvratně jako ňadra jeho paní, co s tím... Komorník vnáší do jejich domu novou informaci, nemůže však změniti ty dva, naopak, jejich povahy, drobné špičkování, osočování a urážky se tím jen zvětší. V tomto případě jsme byli svědky herectví plného a plastického. Zvláště Lída Panenková tu dostala příležitost projevit své komediální nadání a schopnost vytvořit na jevišti postavu zajímavou, uvěřitelnou, neschématickou, příležitost, kterou využila skoro beze zbytku.

Starý příběh manželských sporů tu v tomto případě drobně nahlédl i do našich dnešních životů. Jak to bude dál se starými příběhy, jsme se měli dovědět hned v pátek večer. Čas mezi oběma představeními jsem si krátil pozorováním stavby scény KLASU. Již zmíněná kovová konstrukce tvoří jakousi velkou bednu, v níž se zřejmě bude hrát. Zatímco scházím do parteru na večerní představení, KLAS stále rozšafně stává.

Divadelní soubor Krupka - N. V. Gogol Zenitba

Pod režijním vedením Jany Urbanové představili krupečtí svou a Gogolovu Zenitbu. Přesněji, hlavně Gogolovu Zenitbu, protože tady mě myšlenky o smyslu vyprávění starých příběhů pronásledovaly nejtíživěji. Na jednoduché scéně se rozehrává známý příběh ze starých carských časů: několik stárnoucích, ne-li již starých mládenců se touží oženit, dohazovačka vychvaluje nevěstu i ženichy a oni jsou všichni jedna pakáž neschopná, pokrytecká. A nešťastná. Představení plyne a herci hrají všichni docela pěkně, někteří dokonce velmi pěkně, vše je přehledné a zkušeně zorganizováno, sem tam přijde i legrace. Jenom z toho Gogola se nám dostává málo. Pravda, říkají se jeho slova a hrají se figury, které on napsal, ale někde pod tím vším tušíme víc než starost o ženění. A u toho zůstalo, u tušení.

Divadlo Ludvíci Plzeň / Bratři Mrštíkovi v úpravě Davida Hatáka: Marie aneb Tys ho otrávil. Foto: archiv souboru

s kolegy porotci Mášou Caltovou a Václavem Beránkem, rozborový seminář a slavnostní zakončení přehlídky mi neumožnil nic víc, než se zabývat divadlem. Jen díky vytržení, kterého se dostalo účastníkům přehlídky při přijetí starostou města Václavem Trčkem v obnovených krásných prostorách zámku, jsem zavěšil, jak kouzelné místo prostředím a lidmi si západočeské amatérské divadlo vyvolilo za svůj opěrný pilíř. Stejně tak, když jsem po divadelně nabitém dnu odcházel z kulturního domu, abych se v klidu hotelového pokoje připravil na rozborový seminář, jsem si nemohl nevšimnout jiné neméně pozitivní skutečnosti. A sice, že pro západočeské divadelníky den neskončil, že se sešli a setrvávají, aby při hudbě, tanci a povídání strávili všechny dosažitelné chvíle pospolu.

Milan Strotzer

bouky, tu pomoučené paruky, jindy se chlubí národně osvobozenecskými bílými punčochami, tam třímou neochvějně v hrdinných pažích samopaly vzor 58. Jde o příběhy vesměs všeobecně známé, na něž se nechodí proto, abychom s napětím čekali, jak to dopadne. My přece víme, že Julie svého Romea nepřežije a Matka svého nejmladšího synka do občanské rvanice přece jen pustí. Jde o příběhy, jež se tedy neinscenují kvůli ději, leč kvůli něčemu jinému, co je uloženo pod jeho povrchem. Laskavý čtenář promine mentorování, já vím, že to všechno ví, v Děčíně to také věděli, a přece..., ostatně nechť posoudí sám.)

Divadelní spolek K. Čapek Děčín a Divadelní soubor Březiny

G. Feydeau: Leona a Nebožka

Spojené divadelní společnosti inscenovaly pod režijním vedením Josefa Doležala dvě jednoaktovky proslulého autora. Feydeau je znám svou schopností vytvořit

Inscenátoři tentokrát neměli jiné ambice než pobavit. Proto také nabídli jiný závěr. Na konci představení, už skoro do děkovačky, se Podkolesin vrací s velikou kytkou, svatba přece jen bude. Nebylo záměrem hledat v Gogolovi smysl jeho vyprávění a už vůbec ne nacházet střet jeho témat s tématy současnými. Abys mi, četnář, rozuměl: starý příběh se vůbec necítil být uražen, jenom se ptal, zda to za to stálo, aby byl právě k tomuto rekreativnímu účelu vyrušen ze svého dosud nezaprášeného spánku.

V sobotu brzy, velmi brzy ráno, mě vzbudil hluk (spal jsem v jednom z ubytovacích pokojů v horním patře divadla), brzy jsem pochopil: KLAS dostavěl scénu a počal zkoušet. Intenzivně a s nasazením. Ty můj sne, s jakým nasazením...

Rádobydivadlo Klapý - L. Valeš **O svatém Jáně hleděj sobě vránu**

Ačkoli bylo toto představení uvedeno na samý závěr přehlídky, zařazují je ve své zprávě sem, předskakuji, neboť náleží mezi staré příběhy. Shora tučně uvedená anonce, kopírující oficiální program přehlídky, totiž zavádí. Autorem původní dramatické předlohy této inscenace je pod názvem Slečna Julie severský velikán A. Strindberg. L. Valeš spolu s V. Týcovou jeho hru jen upravili. Podle jejich slov (porota neměla scénář k dispozici) směřovala úprava především k dramatickému zrovnoprávnění všech tří hlavních – zde jediných – jednajících postav, tj. Julie, Jeana a Kristy. Úprava ponechává v textu řadu jazykových archaismů, jako by chtěla ještě zdůraznit dobu, v níž se příběh odehrává. Předloha se stejně jako režie zaměřuje na drama trojúhelníku dvou žen a jednoho muže, na jeho milostný obsah ovlivňovaný jednotlivými charaktery a sociálními vztahy.

Hraje se na významotvorné scéně K. Baranowské, která vymezila hrací prostor venkovského interiéru masivními zdmi, jež ve smyslu hraných situací prostor zužují, svírají či naopak uvolňují a v některých okamžicích dovolují nahlédnout i na svou odvrácenou stranu (milostná scéna mezi Jeanem a Julií). Prostředí je tak spolunositelem významů a dává navíc konkrétním situacím obecnější význam.

Hlavním tvůrcem situací a sdělení jsou však herci. V každém slova smyslu jde o hereckou práci pozoruhodnou a talentovanou. Strindberg „předepisuje“ odkrývání charakterů až na samou jejich temnou dřev, postavy se zmítají mezi konvencí a vášní, mezi láskou a prospěchářstvím. V odkrývání jednotlivých vrstev „duší“ není žádná logika, předpokládána poslušnost, poznání přichází neočekávaně, a o to tvrději zasahuje partnery i dotčenou postavu samu o sobě. Pro jevištní sdělení to předpokládá velké herecké nasazení, ale ruku v ruce s tím i schopnost a dovednost umožnit divákovi tato psychická hnutí sledovat, orientovat se v nich a zřetelně rozpoznávat jednotlivé konkrétní motivace. Právě v tom má tato inscenace ještě rezervy. Herecká expresivita je někdy na úkor sdělení (Julie Veroniky Týcové).

Režie někde rytmičuje sled situací jakýmsi symbolickými zastaveními, v nichž prostřednictvím působivé hudby, stylizovaným hereckým projevem a výjimečně i dalšími prostředky (masky) vytváří znaky se snahou ještě podtrhnout témata těchto situací.

Jde o inscenaci v dobrém slova smyslu ambiciózní, o působivý tvar vyvážený ve všech složkách. O tvar, jež v práci souboru kontinuálně pokračuje ve sledování severské dramatiky. V tomto smyslu by bylo asi velmi pozoruhodné srovnání této interpretace Strindbergova díla s dramatickým

dílem o Strindbergovi, jež soubor aktuálně rovněž inscenuje.

Starý příběh se tentokrát pokusil mluvit k současnému divákovi o současných problémech. Snahou tvůrců inscenace to rozhodně bylo. Fakt, že někdy slova zůstala slovy a že se někdy divák ztrácel v přemíře nejasně strukturovaných informací, tuto snahu neuměňuje, je to výzvou pro další práci na této inscenaci.

A na řadu přicházejí **příběhy nové:**

KLAS Klášterec nad Ohří - P. Fiala: **Bistro aneb Nesmrtelní**

Asi minutu před začátkem představení ustala práce na jeho přípravě. Ticho, které v tu chvíli v budově divadla zavládlo, přineslo audiální zážitek letos tu ještě neslýchaný. Klášterečtí byli rozhodně nejpihlnejším souborem této Děčínské brány. Původní hra sama byla dokončena podle slov Pavla Fialy zhruba před půl rokem, šlo tedy o novinku ještě teplou, o příběh slibující neokoukanost. Rovněž inscenace je velmi živá, proto ta horečnatá příprava, do posledních okamžiků se zkoušely nové varianty některých scén. P. Fiala, klasik našeho autorského divadla let 60. a 70. (napsal jsem původně „klasik našeho avantgardního divadla...“, ale pak se mi zazdalo, že se ty dva pojmy vzájemně docela vylučují), napsal předlohu pro jakousi scénickou koláž, sám ji nazývá historickou groteskou, která ve zkratkách prochází některá údobí našich dějin od protektorátu až po současnost. Místem děje je stále stejné bistro a hybatelem stále stejní lidé. Někteří se v závislosti na společenské situaci mění, někteří zůstávají nehybní. Brzy je jasné, že půjde o zkoumání českého charakteru a brzy je také jasné, ač jednotlivé „historické“ situace nepostrádají zábavnost, že do tuhé, k jádru věci, se dojde až v představení dnů současných. A tak jsme v napětí. Hraje se od počátku důsledně anti-iluzivně, herci vstupují do rolí (někteří do několika různých rolí) současně se vstupem do trubkami orámované krabice, která je vymezením prostoru bistra, s opuštěním prostoru z rolí vystupují. Jevištní mobiliář je znakový, nepopisný a svého scénického významu nabývá hereckou prací. Své místo tu ovšem mají i symboly v pravém slova smyslu - národní vlajky, je použit magnetofonový autentický záznam Gottwaldova projevu, resp. Krylova Bratříčka. Koláž v řazení replik, koláž skoro postmoderní v řazení všech ostatních jevištních prostředků, včetně herectví (výborný Jan Milota v ústřední postavě Pepy). Divadelní srdce zrychluje v očekávání věcí příštích. A přitomno se blíží! I zde je využito principu koláže - zobrazení naší současnosti vypadá tak: veršiky formou reklamních sloganů, obsahem politickou agitkou se střídají s politickými proslovky, obligátně se zazvoní klíči, zazní píseň. Paradoxně se však stane, že princip koláže, totiž nahlédnutí z různých stran, střídání úhlů pohledů, aby se zobrazenému jevu dostalo co nejrozmanitějšího, a tedy i nej-svobodnějšího a nejobjektivnějšího zobrazení, se tu zevnitř vyprázdňuje - pohled na obsah přítomnosti není rozmanitý, je schématicky černý. I ty postavy, které si za první - německé okupace i za druhé - sovětské zachovaly glanc, se tu stávají mafiány, bezohlednými okrádači a grázly bez skrupulí. Model smutku, bezvýchodnosti. Samotná anekdota s Mart'any na závěr už nic neřeší. Říkal jsem si - škoda, tolik pěkné práce a poučeného divadla a na konec zjednodušení na úrovni článku z bolševického plátku nebo těch, co v televizi s politiky netančí. Celou dobu, co jste stavěli, zkoušeli a budili mě, jsem se, milí Klasáci, těšil na vaše sdělení a vy jste si to na závěr tak zjednodušili...

Nový příběh, přesněji, využití starých příběhů pro obraz v této podobě neviděný, to ovšem je. Stanovisko k dnešku bez pochyby, to necht' je řečeno a slyšeno zcela zřetelně.

Rohlík ideální šipkař Teplice - Jiří Zedník: Váš nás nezajímá

Uprostřed scény je stůl, u něj sedí mladík a dvě mladé ženy a jedí. Jedí dlouho, beze slov, jen s nepatrnými kontakty, dlouho. Pak začínají jednat a my jsme vtahováni do podivné hry, při níž dva manželé předebrávají před svou sousedkou úseky ze svého života. Jakákoli analogická zkušenost sousedky je však odmítána, toto je jejich příběh, její ty dva nezajímá. Vyprávění je to podivné, ulpívá na maličkostech a málokdy dojde k pointě, je prokládáno stále stejnými větami, až nabývá formu jakéhosi neznámého obřadu, rituálu. Vytváří si svůj svět, do nějž je sousedka postupně vtahována, a stává se jeho součástí. Podobnosti s postupy Becketovými, hlavně však Havlovými, se nabízejí. Do hry vstupuje čtvrtý hráč - mladík, jenž je zase zvyklostmi své rodiny spoután stejně silně a neuniknutelně, protože by se ukázalo, že i únik byl rodinou předem projektován a dávno se vlastně stal. (Tady jde však spíše o odkaz Cimmrmanův.) Forma obřadu, zvyku, konvence, se stává samou podstatou lidského konání. O skutečných životech těch čtyř se vlastně nedovídáme nic, jako by dávno svůj obsah a smysl ztratily.

To je ve zkratce pokus zachytit jevištní dění této inscenace. Absurdita situace základní, z níž vyplývá vše ostatní, je podpořována překvapivě kultivovaným herectvím, prací uměřenou, stylovou, technicky zdatnou. Režie z této herecké schopnosti těží a buduje situace hry především prostřednictvím herců.

Inscenace byla bezesporu největším překvapením přehlídky a odnesla si i cenu diváka. Určité riziko může být ve specifice její poetiky, tam, kde diváci nepřijmou výše popsaný klíč, může dojít k oslabení komunikativnosti. Ale to, předpokládám, je riziko vědomé, stejně jako vědomý, poučený a především inspirovaný je celý tvar díla. Tohle je nový příběh, přestože se trefuje do starých lidských problémů, poutavý látkou, fabulí i tím, že si nic ve svých řešeních nezjednodušuje.

Překvapení se tedy konalo. Rohlík, Klapý a KLAS vnesly nové pohledy, resp. nové příběhy. Na přehlídce se neobjevilo dílo, nad nímž bychom museli shovívavě krčit rameny. A tak porota pracující ve složení Ilja Bureš, Vlastimil Vik a František Zborník rozhodla takto:

Nominace na národní přehlídku Divadelní Třebíč 2000 - DS Rohlík ideální šipkař Teplice s inscenací Jiřího Zedníka Váš nás nezajímá;

1. doporučení - Rádobydivadlo Klapý s inscenací scénáře V. Týcové a L. Valeše podle hry A. Strindberga Slečna Julie O svatém Jáně hleděj sobě vránu;

2. doporučení - Divadelní společnost KLAS Klášterec nad Ohří s inscenací P. Fialy Bistro aneb Nesmrtelní.

Cenu za inscenaci obdrželi Rohlík ideální šipkař a Rádobydivadlo Klapý, čestné uznání DS KLAS Klášterec nad Ohří za inspirativní zpracování aktuálního tématu, J. Zedník dostal cenu za scénář a režii, L. Valeš za režii, K. Baranowská za scénografii inscenace O svatém Jáně hleděj sobě vránu, za herecké výkony pak dámy Lída Panenková a Jitka Vopatová a pánové Josef Barták, Rudolf Rýsl a Jan Milota.

A to je tečka za příjemným děčínským víkendem. Když jsem se rozloučil a nasedal do auta, vyšel z budovy divadla jeden člen KLASU s dvěma kovovými trubkami a zamířil k nákladáku. Pak druhý a třetí. Cenu za nejlepší soubor tak dodatečně uděluji do Klášterce nad Ohří.

František Zborník

Jizerská oblast amatérského divadla potřetí v Lomnici nad Popelkou

Tylovo divadlo Lomnice nad Popelkou 25. - 27. února a 3. - 5. března 2000. Třetí přehlídka ochotnického divadla jizerské oblasti s postupem na Divadelní Třebíč. Sedm soutěžních představení a jedna pohádka mimo soutěž. Pořadatelé: Divadelní spolek J.K.Tyl v Lomnici n. P. spolu s jizerskou oblastí Svazu českých divadelních ochotníků. Tolik heslovitě základní údaje o jedné regionální přehlídce a dále už podrobněji.

Ve velkém, ale příjemném místním divadle zahájil celou přehlídku **domácí spolek Tyl. Veselé paničky windsorské W. Shakespeara** ve výtečném Šaudkově překladu jsou bezesporu vynikající komedií pro soubor, který má tolik zajímavých hereckých typů a zkušeností. Nicméně je to mimořádně těžké sousto vyžadující nejen dobré herecké obsazení, což se lomnickým podařilo, ale i režiséra, který má s takto obtížnými komedii zkušenost, vládnoucího schopností stavět dramatické situace, tvořit mizanscény a dát představení jednotný styl.

Soutěžní představení se rozebíhalo značně rozpačitě. Herecké aranžmá bylo příliš obecné a málo vypovídalo o vztahu a motivech jednání jednotlivých osob hry. Herci se soustředili na slovní sdělení, ale to nebylo podpořeno dostatečně vizuálně tak, abychom se více dozvěděli s jakým úkolem postavy na scénu přicházejí, o co jim hlavně jde a čeho chtějí dosáhnout. Více se hrála slova než se zviditelňovaly myšlenky a podtexty replik. A to je velmi důležité, zvláště v expozicích Shakespearových komedií, kdy autor děj rozjízdí v několika dějových rovinách a zároveň představuje velmi mnoho postav. Proto onen požadavek na co nejkonkrétnější jednání herců, jinak se divák špatně orientuje, přehlédne některé motivy a dlouho mu pak trvá než se plně vžije do děje. A to se stalo i lomnickým. Teprve s příchodem paní Hoškové a Vodičkové, které začaly na jevišti skutečně jednat, začalo představení výrazněji dýchat. Podobně se tak děje i ve scénách s pannou Cipernou, panem Vodičkou a samozřejmě s Falstaffem. Nicméně, i dále se v představení více mluví než skutečně jedná. Dramatickému jednání příliš nepomáhá ani scénografie, která má sice jednotný výtvarný ráz, což je hodno pochvaly, ale na druhou stranu hercům k jejich hře moc nepomáhá. Ovšem velmi hezky vyzněla hudební čísla při přestavbách. Aby ne, vždyť autorem a interpretem je Jaroslav Krček.

Druhé soutěžní představení na sobotní dopoledne přivezl do Lomnice **Ochotnický spolek z Jilemnice**. Nastudoval jednu z nejznámějších komedií klasického repertoáru Lakomce od **J.B. Poquelina alias Moliéra**.

Scéna velmi jednoduchá, tvořená jen několika šedivě pojednanými krychlemi, které herci různě přeskupují, sice nenabízí mnoho nápadů k hereckému jednání, nicméně, až na několik formálních akcí, také nebrání samotné hře. Působí velmi neutrálně. Režie si je vědoma toho, že má před sebou komedii, která vyžaduje umění jednat slovem v jisté míře nadsázky. Tady se však projevuje nesoulad a stylová čistota. Někteří herci se uchylují až ke karikatuře svých postav, jiní příliš užívají postupů psychologicko-realistických. Také umění dobré artikulace na mnoha místech skřípe. Nejlépe se se svými úkoly a mírou nadsázky vypořádali Valér, Frosin a Harpagon, u kterého by však neškodilo být větším tzv. motorem inscenace a přesněji odlišovat, kdy jedná s partnerem a kdy se jedná o komentář k tomuto jednání. Nevyváženost v herectví a nejednotnost stylu celé inscenace bohužel nepomohly zastříti velmi pěkné kostýmy. I u nich se projevuje stylová nečistota, kdy vidíme jak dobový kostým, tak i kostým podobný tomu co se dnes nosí. Ale to je výtk

spíše na okraj, neboť z vlastní zkušenosti vím, jak je obtížné v amatérských podmínkách dát dohromady právě stylově jednotnou výpravu.

Velmi příjemným překvapením se stalo představení souboru **E. F. Buriana z Tanvaldu**, který nastudoval hru anglického autora **Patricka Hamiltona Plynové lampy**.

V komorním příběhu s detektivní zápletkou se souboru podařilo vystihnout atmosféru starého Londýna 19. století, skličující pozdní odpoledne u krbu kde skomírá oheň, poblíkávají plynové lampy a kde se dějí poněkud zvláštní věci...

Divák je, jak má ve správné detektivce být, napjat od začátku až do konce, a to díky velmi vyrovnaným a výborným hereckým výkonům všech šesti protagonistů a schopnosti režie budovat přesně situace, hledat významové mizanscény, pointovat výstupy a navodit shora naznačenou tajemnou atmosféru. Také scéna, zastavěná vhodným nábytkem, působí dobově a umožňuje různé aranžmá. K diskusi se však nabízí výtvarné řešení okna. Při besedě se souborem po představení jsme zauvažovali nad temporytmem celé inscenace, který byl sice při soutěžním představení v pořádku, ale dle našeho soudu na hraně mezi volným a už pomalým. Zřejmě by zajímavějšímu temporytmu pomohly výraznější herecké reakce a souhra ve vypjatějších místech příběhu.

Z uvedeného snad vyplývá, že se jednalo o velmi zdařilé představení, kdy v diskusi se nemuselo hovořit o základních dramaturgických a hereckých postupech, ale mohly se nastolovat otázky k úvaze nad víceméně „kosmetickými vadami“ inscenace. Myslím, že i právem získal soubor touto inscenací nominaci na letošní Divadelní Třebíč.

Divadelní spolek **Vojan z Hrádku nad Nisou** zahájil druhý víkend přehlídky inscenací hry **Eugèna Labiche Slaměný klobouk** v úpravě Miroslava Horníčka.

Hned úvodem je třeba poznamenat, že zvolená Horníčková úprava posunuje Labichovu frašku do žánru konverzační komedie. Oslabuje tak původní autorem danou základní dramatickou situaci: „čas je mým nepřitelem, nestíhám napravovat věci, které páchám“ tím, že ji rozemlňuje četným slovním balastem. Soubor si je sice vědom, jaký žánr komedie před sebou má, snaží se moře slov svižně umluvit, ale artikulace schopnosti většiny protagonistů to zatím neumožňují. Se stručnějším a jednodušším dialogem by verbálních problémů určité ubylo, ovšem chce to ostrou tužku, nebo raději zvolit originální hru - Labichovu frašku.

Vzhledem k tomu, že soubor zatím bojuje především s textem hry, jsou ostatní stavební kameny inscenace (jako je významové aranžmá nebo temporytmus) jenom nahozeny, a tudíž zůstávají v obecné rovině. Představení, tak jak jsme ho viděli v Lomnici nad Popelkou, proto přináší zatím více otázek než jasné vedení diváka v komických situacích.

Hovořit k inscenaci hry **Karla Čapka Loupežník v podání Turnovského divadelního studia** je velmi obtížné, neboť se vlastně o Loupežníka jedná příliš volně. S motivy jednání postav se zde nakládá velmi obecně, upřednostňují se spíše momentální nápady upravovatele, režiséra nebo herců. Aranžmá je nahodilé, nectí vztahy postav ani situace. Můj dojem z představení je proto spíše o tom, že soubor se hledá v umění, než aby hledal umění v sobě. Škoda. Tolik talentovaných mladých lidí snad neměl žádný jiný soubor na přehlídce.

Vytvořit iluzi měšťanského pokoje dnešní střední vrstvy někde v italském městě není v amatérských podmínkách jednoduché. **DS Tyl ze Železného Brodu** tento požadavek pro svoji inscenaci hry **Nikola Manzariho Partie ve čtyřech** šikovně obešel a jednoduchým znakem ji současně splnil.

Tato konverzační komedie k nám přišla s vlnou komerčního zábavního repertoáru asi v 70. letech a je postavena na dobře řemeslně zvládnutém dialogu a velmi jednoduchém příběhu - anekdotě. Jedná se o takzvaný slušný

bulvár, postrádající však zajímavější téma. Soubor ze Železného Brodu se ukázal jako vyrovnaný a zkušený kolektiv. Herci drží stylovou jednotu žánru, charakter postavy, dobře mluví. I režie je poučená a dobře zaplňuje jevištní prostor. Takže vlastně jediná výtk, bohužel ale podstatná pro tento žánr komedie, padá společně na hlavu režie i herců a spočívá v samotném hereckém řemesle. Herci velmi často pro diváka nezviditelňují své postoje k tomu co slyší nebo vidí. Prostě zapomínají na tak zvanou fázi hodnocení. S tím vzniká nechtěný jevištní stereotyp, a to i přesto, že se dobře a svižně mluví. Podaří-li se odstranit tento problém, komedie nabídne pro diváka daleko více humoru a zábavy.

Závěr přehlídky v Lomnici nad Popelkou patřil **Divadlu Ivana Olbrachta ze Semil** a jeho jevištní adaptaci básnického díla **Fr. Hrubína Romance pro křídlovku**.

Poetické představení plné baladické hudby, písniček a niterných myšlenek jistě nenechalo nikoho v publiku lhostejným. Scénu tvoří stůl, několik židlí a plachta v pozadí, na kterou se promítá decentní iluze kolotoče a venkovské pouti. Adaptace i režie, která je dílem Zdeňka Lindnera, spočívá v skládání krátkých dialogů nebo monologů, a to především mladého Františka a Viktora, sestavených chronologicky podle děje předlohy do víceméně epických výstupů. Jednotlivé výstupy předělují písničky nebo podmalovává působivý hudební doprovod muzikantů, kteří jsou během celého představení na předscéně a z nichž se občas vydělí epizodní postavy. Režie vede hlavní osoby k co nejpřirozenějšímu a nejintimnějšímu sdělování myšlenek. Pracuje citlivě s pauzou, zámlkami, mizanscénou. Výkon herců má patřičnou přesvědčivost i suverenitu, a především oba dva hlavní představitelé dobře tlumočí autorovy myšlenky o proměně chlapce v muže a jeho vzpomínky na období prvních doteků lásky, tužeb a zklamání, radosti ze života, i tíhu ze setkání se smrtí.

Představení není postaveno na výrazném dramatickém jednání, blíží se spíše k divadlu poezie, nicméně nepotlačuje příběh, toho se drží dost přesně. Divák je proto svědkem sice méně vzrušivého díla, ale zato více prostého a poetického. Proto i tato čistota a upřímnost představení nás vedla k tomu, doporučit ochotníky ze Semil do širšího výběru na Divadelní Třebíč.

Co říci na závěr. Přehlídka byla připravena domácím souborem pečlivě. Vlastně nic nezaskřípalo, aspoň jsem nic takového nepostřehl. Za to ovšem patří poděkovat všem, kteří přiložili ruku ke společnému dílu. A jaké to bylo z té odborné stránky? Dramaturgie dobrá až na dvě výjimky, a to z hlediska výběru. Jinak je to s tím, jak se daří propátrávat text tak, aby se odhalily jeho klady i zápory, a tak, aby se mohla pro herce připravit poučená dramaturgicko-režijní koncepce. Ta je totiž základem všeho. Potom třeba i méně poučená režie dokáže hru inscenovat snadněji, a hlavně s lepším výsledkem.

Hlášení o Červeném Kostelci

Ve dnech 16.-19. března se konala v Červeném Kostelci východočeská přehlídka amatérského činoherního divadla. Její úroveň byla průměrná, neobjevily se na ní žádné inscenační výsledky, které by výrazně překročily svou podobou průměr a představovaly buď dotvořený jevištní tvar nebo silný inspirační podnět. Tím nechci dělat jakékoliv obecné závěry o stavu východočeského amatérského činoherního divadla. Bývají léta úrodná a méně úrodná, tentokrát se prostě ve východních Čechách urodilo méně. A tak i tento článek nemůže být ničím více, než pouhým hlášením o těch devíti představeních, které jsme v té polovině března v Červeném Kostelci viděli.

Molière. Dva soubory přijely do Červeného Kostelce s inscenacemi klasika evropské komedie, jenž ovšem přes tuto „klasickou“ kvalitu není svými texty pro inscenace zaručenou oporou a vyžaduje notné, velice nápadité současné jevištní řešení. **Náchodská divadelní scéna se rozhodla pro Tartuffa.** Náchodští se zřejmě hodně poučili o konvencích Molièrovy doby a pokusili se v jejich duchu o divadlo „velkého stylu“. Leč, v tom úsilí dát Molièrovi co jeho jest, jako by zcela ztratili síly na to, aby text vyložili tak, že by odstranili ony konvence divadelního klasicismu a dospěli k aktuálnímu současnému výkladu... Ta inscenace je svým způsobem v amatérských podmínkách neobvyklá. Nejenom tím, že je v ní uloženo velké množství soustředěné a poučené práce, ale především v tom úsilí o „velký styl“. Je pozoruhodně důsledná, cílevědomě zaměřená. Ale co je to všechno platné, když se na konec pouze převypráví základní příběh hry, který vzhledem k tomu, jak Molière dodržoval konvence své komedie typů, není ničím jiným než schématem odhalování svatouškovského pokrytce. A vzhledem k tomu, že my diváci víme o něm své velice brzo, tak co máme dělat a o čem se dovídat po zbytek času? **Divadelní soubor Vicena z Ústí nad Orlicí se rozhodl pro Lakomce.** Soubor odehrál už řadu představení po různých zámcích a v jiných podobných prostředích východních Čech. Proto zvolil úpravu textu i inscenační způsob, jež těmto potřebám vyhovuje: hraje potulná herecká skupina (mladá) „divadlo na divadle“. V první polovině inscenace tento přístup Molièrovi svědčí. Představení je dravé, nachází řadu příležitostí rozehrát konfrontaci těch dvou „jevišť“ situace, nevěnuje se tolik „typu lakomce“, ale snaží se budovat košatější pohled na další postavy vyrůstající z inscenačního řešení, o němž je řeč. V druhé polovině už inscenace nemá tolik nápadů, umdlévá, ztrácí spád, dravost, švih. Ale i tak přesvědčuje o tom, že na Molièra se asi dnes musí jít odjinud, než postupy, které ctí klasicistické konvence a zachovávají styl, jenž z nich roste.

Klicpera. Český Klicpera má svým způsobem stejný divadelní osud jako francouzský a evropský či dokonce světový Molière. Je klasikem nejvyššího řádu, ale hrát jej tak, aby se potkal s dnešním obecnstvem, je oříšek nad míru těžko rozlousknutelný. Pokusily se o to dva soubory - úpický a červenokostelecký.

Jirásek (a také Jednota divadelních ochotníků) z Úpice sáhl po Ženském boji. A potkal se samozřejmě s problémem, s nímž se setkají - mohou-li se odvolat na své letité zkušenosti s inscenacemi tohoto Klicperova textu - s problémem jak ty postavy z bájněho

smyšleného světa slovansko-klicperovské mytologie učinit divadelně přitažlivými, korespondující s dneškem. Někde se to nepodařilo vůbec. Bořena na příklad zůstala recitující hlasatelkou ušlechtilých idejí, jindy se to povedlo více či méně, leč že to je jediná možná cesta k tomu, jak tento text učinit živou divadelní kvalitou, ukázal Pavel Švorčík ve svém Storohovi, kterého - i díky anachronickému kostýmu, jenž mísí řadu prvků - zahrál jako trochu byrokratického, trochu autokratického, ale především alibistického a oportunistického strejce, jenž si hraje na velkou autoritu a mudrce. Ale i tak: to představení bylo příjemné svou atmosférou, sympatické svou snahou o svižný spád. **Divadelní soubor při Městském kulturním středisku z Červeného Kostelce sáhl po Hadriánu z Římsů.** Je to soubor zkušený, disponující řadou herců, kteří se bezpečně pohybují ve

vyrovnanost polických, je to představení trochu studené, trochu akademické a trochu stereotypní. **Léčba neklidem divadelního souboru Heřman** jsou čtyři etudy na námět Sakiho povídek. Říkám záměrně etudy, protože o nic jiného než o drobné útvary řazené v cyklus, který posléze vytvoří délku představení a spojené kromě autora literární předlohy i velice zvláštním druhem humoru, nešlo. Tam, kde se podařilo najít pro onen druh humoru patřičný způsob jednání postav, tam se situace na jevišti blížila kvalitě textu, kde se to nepodařilo, byl jak divadelní účinek, tak i kvalita humoru daná literární předlohou, podstatně slabší. Za turnovské divadelní studio, které nemohlo přijet, zaskočil **Divadelní spolek J.N. Štěpánka z Chrudimi** - a překvapil. Přijel s inscenací pokleslé zábavné předlohy F.R. Čecha **Dívčí válka**, kterou ovšem realizoval s řadou výborných jevištních

Senior club Divadla Jesličky Hradec Králové / Aldo Nicolaj: Podzimní koncert (Tři na lavičce). Na snímku z archivu souboru jsou Rudolf Faltejsek a Saša Gregar

sféře tradičního realistického herectví, jež vytváří bohaté prokreslené charaktery. O to se inscenace opřela i tentokrát. Jenže Klicperův text je z jiného rodu; ne nadarmo jej kdysi Jindřich Honzl dělal jako komedii dell' arte. Takže tento „domácí“ Klicpera byl jistě velmi poctivou, důkladnou inscenací, leč z příběhu o klicperovském(!) „kuklení“ udělal - i díky výpravným středověkým kostýmům - téměř historickou hru, z níž se vymkl Srpoš Pavla Labíka, jenž ke kresbě charakteru přidal patřičnou dávku komediálnosti.

Všehochuť - ale především zábava. **Divadelní soubor Kolár z Police nad Metují** do této kategorie červenokostelecké přehlídky přispěl inscenací **Gogolovy Ženitby**. Zahrál ji tradičně - jako anekdotu o muži, jenž utekl těsně před svatbou oknem. Je to soubor vyrovnaný, má řadu dobrých herců, kteří dokážou na úrovni vykreslit základní charakter svých postav. Což se stalo i tentokrát - a Jiří Trnovský v roli Podkolatova svému „smutnému hrdinovi“ vtiskl navíc několik zajímavých a neopakovatelných rysů. Jenže - už dobře víme, že Ženitba je více než jen anekdotou, že nabízí i vyžaduje hlubší uchopení. A když zůstane právě jen u anekdoty, pak by to musela být vskutku plejáda vynikajících hereckých mistrů, aby inscenaci dodala slušnou dávku trvale zajímavě řešených situací a tím i sugestivních postav. Takto, přes onu

vtipů a gagů i se smyslem pro určitý řád celku. Logicky a zákonitě vyrostlo z této půdy i několik slušných hereckých výkonů, z nich Častava Ireny Brané prokázala smysl jak pro drsnost humoru Čechovy předlohy (nejm v oblasti eroticko-sexuální), tak i pro vyklenutí jistého „povahopisného“ oblouku, které se promítlo do osobité podoby postavy. Divadelní východočeský fenomén **Jesličky z Hradce Králové** samozřejmě nemohl v Červeném Kostelci chybět. Tentokrát přijel s inscenací **Vančurova Rozmarného léta**. Režisér a autor scénáře Jan Dvořák se důsledně držel svého hesla „zbytečně Vančurův text nedramatizovat“. A tak zejména ve třech hlavních mužských postavách - plavčík, abbé a major - ponechával na jevišti důsledně znít Vančurův text, zachovával maximální prostor pro slovo - a nechtěl ani hereckými výkony ani realizací charakterů postav vytvářet svébytnou divadelnost. Tu ponechal na postavách dalších, které částečně vzal z Vančurova textu, částečně připsal, dotvořil. V Dvořákově inscenaci daleko více ožívají Krokovy Vary než jak nabízí Vančurova novela, tak než to činí jiná divadelní provedení tohoto textu. Je to pokus zajímavý, v leccem inspirativní, osobitý. Ale v tom je i problém inscenace. Přece jen divadlo je spojení zrakových i sluchových vjemů, verbality a nonverbality a přílišné zdůraznění toho sluchového, verbál-

ního, posouvá celou inscenaci k literárnímu tvaru více, než by bylo záhodno.

Jesličky ještě jednou. Jesličky - ostatně to bývá jejich zvykem - se v Červeném Kostelci představily ještě jednou. Tentokrát souborem **Senior club**, jenž zahrál známou a populární hru **Aldo Nicolaje**, která se u nás hrála pod několika tituly a nejvíce ji známe jako **Tři na lavičce**. Dostala název **Podzimní koncert**. Režisér Alexandr Gregar, jenž hraje také jednu z mužských rolí, hru vydatně seškrtal a spolu se svými dvěma spoluhráči jí dal věcné, nesentimentální ladění, v němž nechýbí nemilosrdné otevřené reflektování chyb a omylů stáří. Takže tato inscenace je vlastně sondou do stáří, se všemi jeho bolestmi, slabostmi a starostmi. Všichni tři herci se v této poloze cítí znamenitě, dovedou si ji vychutnat a najít si v ní své postoj, aniž by cokoliv ubírali na podobě charakterů a situací, které napsal autor. Zejména herectví Rudolfa Faltejska si tu přijde jak možností kreslit charakter, tak příležitostí k předvedení svého stanoviska, na své. Byla to nejvzrálější a nejucelenější inscenace červenokostelecké přehlídky, jež navíc ukázala živý současný výklad známého textu, a proto ji porota nominovala na Divadelní Třebíč 2000.

Tím je možné hlášení o divadle v Červeném Kostelci skončit. Přidat je nutné jedno jediné: jako vždy bylo v Červeném Kostelci skvěle díky pořadatelům a místním ochotníkům, jako vždy tu bylo vynikající prostředí pro divadlo. Takže snad za rok do tohoto prostředí přijde bohatější úroda.

Jan Císař

Blanenská dílna 2000

Letošní regionální přehlídka jihomoravských souborů s výběrem na Třebíč 2000 - Blanenská dílna - se konala pod záštitou starostky Blanska Mgr. Věry Vlachové. To proto, že byla součástí oslav 95. výročí povýšení Blanska na město.

Do soutěže se přihlásilo 5 souborů z různých okresů, splňovala tedy podmínky pro přímou nominaci toho nejlepšího na národní přehlídku. Dramaturgicky ji lze rozdělit na dvě části. Tři ze soutěžících souborů uvedly inscenace spíše komediálního charakteru, dva soubory nabídly divákům a odborné porotě představení k zamyšlení. **Domácí soubor** si po půstu několika let vybral před léty osvědčený titul **Semaforu, Jiřího Suchého a Ferdinanda Havlíka Elektrickou pumu**. Režisér (i scénograf) Jiří Polášek text mírně aktualizoval (hlavní herecká trojice byla v reálu inscenace „bezdomovci“). Ke cti inscenátorů slouží, že se nedali cestou kopírování nebo ožívování své vlastní inscenace uváděné před 16 roky, ale podívali se na předlohu zcela nově. Režisér vsadil na hereckou zkušenost Ireny Vrtělové i Vladimíra Vrtěla (ceny za herecký výkon), a to se mu vyplatilo. Výtvarné řešení, včetně kostymování, v nadsázce vytvořilo stylizované prostředí kdesi na rozestaveném předměstí. Kultivovaný zpěv protagonistů i dívčího tria, podporovaný hudební skupinou, to vše byly klady, které porota, vedená Mgr. Jaroslavou Chalupovou ocenila nominací do Třebíče.

Porotou doporučenou inscenaci na národní přehlídku, přivezl do Blanska málo známý **soubor z Veverské Bítýšky Silně amatérský divadelní spolek PRKNO**, známý spíše ze soutěží o Srámkův Písek. Tentokrát režisér Pavel Vašíček sáhl na text dvou aktovek **Vladimíra Krasnogorova ...Řekni mi, o čem sníš... a ...a Pelikáni v pustině**, z nichž druhá dala název celému projektu. Oběma demonstroval problém trápící mnoho lidí, jakéhosi „skleněného zvonu samoty“ uprostřed společ-

nosti. I tento režisér se spolehnul na herecké představitele, především na Jarku Rozsypalovou, Radku Patočkovou a Víta Jakubce, prezentující základní problém úspornými, ale přesvědčivými prostředky.

Režisér Václav Beran ze **znojemské Rotundy** se rozhodl inscenovat klasickou komedii **Plautovu** (v úpravě Zdeny a Leonarda Walletzky) **Komedii o strašidle** v arénovém prostředí. Také proto, že se budova Jihomoravského divadla opravuje a aréna dovoluje hrát komedii v létě i pod širým nebem. Tím však, že kromě režie byl V. Beran nucen hrát jednu z čelných rolí, nepodařilo se mu vytvořit sdělně scénický obraz, v němž by divák bez obtíží rozšifroval kdo je kmán a kdo pán. Málo diferencované kostýmy, nasazená dynamika a hlučnost jevištní akce setřela i vzájemné vztahy mezi jednájícími. Přes uvedené poznámky splní Komedie o strašidle o letních znojemských večerech potřebu vkusné zábavy.

Třebíčský divadelní spolek Samota patří mezi mladší, hledající svoji divadelní poetiku. Má ve svém čele režiséru Galinu Brožkovou, která si klade vysoké cíle. Tentokrát zvolila vlastní úpravu známé hry o francouzské národní hrdince Johance z Arku, jak ji zdramatizoval pod titulem **Skřivánek Jean Anouilh**. V inscenaci trebičských se jmenuje Johanka. Ačkoliv celek představení působil kultivovaně a poučeně, chyběla mnohým představitelům životní i jevištní zkušenost. Na festivalové představení si budeme muset ještě počkat. Příští rok se chce posluchačka 5. ročníku brněnské JAMU Galina Brožková utkat se Shakespearovým Zkrocením zlé ženy. Za vedení mladého souboru získala v Blansku ocenění.

Kantorský kolektiv Cyrilometodějské základní školy z Brna - Lerchovy ulice se rozhodl pro potěchu svou a svých diváků inscenovat **Prodanou nevěstu Karla Sabiny a Bedřicha Smetany** - většinou v próze. Bez hudby, kromě přede hry a některých čísel s klavírem, vzniklo úsměvné představení, které sklízelo po každé „árii“ divácký potlesk. Režie Zdeňka Strašáka (sám hrál Kecala) v mírné nadsázce vkusně parodovala operní manýry, nikdy nesklozila pod úroveň. Představení chtělo pobavit, a to se povedlo. A to není málo. Nicméně soubor AMOS, jak si kantoři své divadlo pojmenovali, nepatří mezi ty, kteří by usilovali o ohromení diváků: typické, ale poučné, ochotnické divadlo.

Václav Müller

Třešťské divadelní jaro

13.3. - 26.3.2000

Třešťské divadelní jaro je přehlídkou ochotnických souborů s dlouholetou tradicí.

Letošního roku byla ale nově a poprvé vyhlášena jako soutěžní, krajová, s možností nominace a doporučení na národní přehlídku Divadelní Třebíč 2000.

Nutno přiznat, že šest ze sedmi přihlášených soutěžících souborů mělo velmi potěšující úroveň hereckou.

V pondělí 13.3. zahajoval přehlídku domácí divadelní soubor **Karla Čapka MěKS Třešť** - hrou S.K. Macháčka **ZENICHOVÉ**. Tato klasická, rýmovaná veselohra byla režisérem Milanem Šindelářem pojata jako jarmareční loutkové divadlo, což podtrhovala stylizovaná scénografie i hudba. Tedy divadlo na divadle - pohybující se ve dvou rovinách. Loutka supluje herce a herec supluje loutku.

Režijně odvážný počín, skýtající možnost gagů, komických nápadů, kterými M. Šindelář opravdu nešetřil. Tedy nápadů bylo mnoho, ne však všechny se podařilo rozvinout od příslibu k realizaci. Protagonisté už ony nápady jen ilustrovali. A tak se stalo, že komično přicházelo k divákovi přes techniku, přes režii, místo přes herce. Inscenace byla vybavena jednotnými, velmi pěknými kostýmy, které do jevištní výpravy přesně zapadaly. Macháčkovi Zenichové v provedení domácího třešťského souboru byli i přes premiérové nejistoty a nedostatků jistě důstojným zahájením festivalu.

Druhý soutěžní soubor **Zmatkaři z Dobronína** sáhl odvážně po aktovce Bertolta Brechta **MALOMĚŠŤAKOVA SVATBA**. Kdybychom chtěli hledat výrazný dramaturgický výklad a individuální pojetí režijní, nepochodili bychom. Podobenství provázející Brechtovu tvorbu, se nekonalo. Interpretace ve smyslu výkladu byla tradičně pojata jako hrubá groteska. A tak zůstalo jen u přání, aby projevy hereckých postav byly domyšleny důkladněji. To však nic nemění na tom, že inscenace neklesla pod úroveň uskutečňování smyslu situací. Zmatkaři hráli grotesku, a tak i závěrečná scéna totální destrukce zůstala jen v rovině destrukce scény. U charakterů a vztahů mezi postavami byla jen naznačena.

Třetí divadelní soubor z **Uherského Hradiště** se vrátil ke své inscenaci z roku 1998 **MARIE - SABINA** od slovenského autora Viliama Klimáčka. V této absurdní hře nacházíme vše, co sama absurdita přináší. Nesmyslnost odporující logickým zákonům a v neposlední řadě i nesmyslnost existence člověka ve světě vůbec. Hra je plná snových postav, které dávají protagonistům možnost spojení světa nereálného s reálným. Možnost objevení sebe v sobě. Příběh se odehrává kdesi v sanatoriu v Tatrách, nad hranicí kosodřeviny, kde již neplatí lidské zákony, nad hranicí smrti, hranicí v čase mezi zanikajícím světem a světem dosud nevzniklým. Život jako čekání na smrt. Co bylo? Co je? Co bude? Věčné tápání v nejistotách, věčné otázky. Kdo je kdo? Jsem skutečně já? Marie - Sabina, Marie nebo Sabina? Dvě sestry, siamská dvojčata, hledí vstříc do marné, pesimistické budoucnosti. Či je láska? Či je dítě? Otázky, otázky, otázky - žádné odpovědi. To je to, o čem mladý soubor hraje, s čím se ztotožňuje. Věčné hledání, tápání v nejistotách. Je to výpověď dospívajících. Ale jsou to právě ony věčné stejné, nezodpovězené otázky, které posléze diváka unaví. Zvykne si. Inscenace nemá vývoj. A tak si vymýšlíme, bájíme, rozumově vytváříme konstrukce, neboť celá hra se pohybuje v rovině příliš subjektivního výkladu textu. Jakoby divák neměl být vpuštěn.

Jinak je tomu v druhé inscenaci souboru **Uherského Hradiště DUM O TISÍCI PATRECH**, která je volnou dramaturgií stejnojmenného románu Jana Weisse. V této dramaturgii nejde ani tak o dramatický text, ale spíše o literární mozaiku, plnou scénických obrazů a symbolů. Zachycuje ve fantazijní rovině sen člověka, bojujícího s nemocí, bojujícího s jakousi nesmyslnou veličinou, bojujícího sama se sebou. Je to sen, kde všechno je jinak než se zdá, kde se stírá hranice mezi blouzněním a skutečností. Tak vznikl velmi zajímavý scénický útvar, oscilující mezi divadlem obrazu, vlastní katarzí a divadlem činoherním. Není to jen scénické ozvláštňování díla literárního, ale je nabídkou divákovi k nahlédnutí do vlastního nitra. A je to asi právě touha podělit se o pocity, touha, která se uherskohradištským stala hnací silou ke zdokonalování divadelního projevu. Celá inscenace jakoby byla sourodě spojením textu, hudby, slova a pohybu, což na diváka dopadá nezvykle působivým dojmem. Samozřejmě, že tento dopad na diváka se nemusí vždycky podařit, neboť inscenace spoléhá na to, že se divák zorientuje a přijme nabízený model.

Divadelní soubor Jemnice se představil pohádkou Boženy Fixové **KTERAK SE**

ČERT O PRINCEZNU POKOUŠEL. Začínající, nepoučení, všech divadelních znalostí ušetření protagonisté přicházeli na scénu vybavenou tím, co právě po půdách našli. Přicházeli kudy je právě napadlo a naštěstí nepředstírali žádnou uměnotvornost.

Hra **HVĚZDY NA VRBĚ** Karla Davida patří k těm, které byly v určité době napsány pro určité divadlo. V tomto případě pro Ha-divadlo. Dopad takových inscenací je neopakovatelný. A právě tato skutečnost přináší divadelnímu souboru Pacov mnoho úskalí. Na jevišti a v aréně, jakoby nezávisle na sobě a vedle sebe, probíhaly dvě podívané. Hudební produkce a divadelní. Pokud by ovšem divadlo bylo přítomno. Hudební produkce sama o sobě byla velmi zdařilá a soběstačná. Ta divadelní však zůstala jen u podbízivých a pitoreskních scén.

Posledním představením Třešťského divadelního jara byla situační komedie **VŠEHO-SCHOPNÍ VŠEHO SCHOPNÍ**, kterou uvedlo jihlavské divadlo Na kopečku. Je to autorská práce režiséra P. Rezníčka. Hra v textu patří k těm nepovedeným. Nic neříkající dvouhodinové úsilí herců přineslo jen únavu diváků. Čeho všeho schopní byli Všehoschopní, nikdo nevěděl, ani vlastně sám autor. Situační komedie se nekonala.

Přesto, že herecká vybavenost soutěžících souborů byla dobrá, chyběla na Třešťském divadelním jaru inscenace jednoznačně vhodná pro přímou nominaci na Třebíč.

Porota ve složení M. Kotisová, M. Junáček a L. Valeš udělila následující ohodnocení: cenu za ztvárnění nevěsty ve hře **SVATBA** Romaně Bohuslavové, cenu za ztvárnění Ohisvera Müllera v inscenaci **DŮM O TISÍCI PATRECH** Petru Hofmanovi, cenu za hudbu ve hře **HVĚZDY NA VRBĚ** divadelnímu souboru Pacov, cenu za jevištní výpravu hry **ZENICHOVÉ** Milanu Šindelářovi a kolektivu, cenu za inscenaci obdržely soubory: DS Uher-ské Hradiště - Jan Weiss: **DŮM O TISÍCI PATRECH** a DS Zmatkaři Dobronín - Bertolt Brecht: **SVATBA**. Oba soubory byly doporučeny k účasti na národní přehlídce Třebíč 2000 v uvedeném pořadí.

Marie Kotisová

Hanácká Thálie opět příjemně překvapila

Na prahu letošního jara, 22.-26. března 2000, uspořádalo již po osmé Městské kulturní středisko Kojetín, vedené agilní ředitelkou Mgr. Miroslavou Ernstovou, ve spolupráci s referátem kultury Okresního úřadu v Přerově a hostitelskou obcí, přehlídku amatérských divadelních souborů, a to převážně z regionu Haná. Podobně jako loni a předloni byl o ni mezi okolními i vzdálenějšími ochotníky mimořádný zájem. Hrlo se dopoledne, odpoledne i večer a ani při jejím prodloužení o jeden den se na část ze čtrnácti původních zájemců bohužel nedostalo.

Do Kojetína nakonec přijela desítka souborů (o dva více nežli v r.1999) ze čtyř okresů (při absenci Prostějovska Přerov, Kroměříž, Zlín a Brno-venkov), čímž se přehlídka přestala omezovat jen na oblast centrální Moravy. Dva úvodní kolektivy - **Hanácká scéna MĚKS Kojetín** s divácky vděčným večerem z díla J. Cimrmana (Vražda v salonním coupé a Vizionář) v režii Jolany Šťastníkové a **Divadlo Opona Zlín** s hudební čertovskou pohádkou Josefa Lady a režijujícího Jiřího Javorka O statečné princezně Máně - vystoupily s představeními nesoutěžními. Tvůrci soutěžních nastu-

Malá scéna ZUŠ Zlín / Thomas Bernhard: Ritter, Dene, Voss (Erika Marková-Krahulíková a Magda Zelená). Foto: Pavla Kadlcíková

dování byli jak amatérští režiséři, tak hostující profesionální divadelníci. Čtyřlenná odborná porota každé vystoupení v přátelsky vstřícné, ale kriticky věcné besedě důkladně veřejně rozebrala a posléze udělila deset individuálních, především hereckých a režijních ocenění. Podle očekávání opět převažoval komediální, zejména hudebně zábavný, repertoár. I tak jsme zaznamenali dostatečnou tematickou i žánrovou pestrost, zahrnující meziválečnou alegorii a protitotalitní satiru, náročné současné zahra- niční drama a romanticky laděnou konverzač- ku, básnivě podobenství vedle výrazné adap- tace české klasiky či černošského muzikálu, takže každý divák si podle vlastního vkusu mohl přijít na své. Absentovaly tentokrát experimenty tzv. alternativního divadla, ale zato jsme mohli fandit několika mladým partám. Nepominutelná část vybraných her přitom pocházela od souborů vyhraněné poetiky (kromě zmíněných Cimrmanů např. z dílny Osvobozeného divadla nebo Semaforu), k nimž bylo nutno najít samostatný interpretační přístup. Pozornost kojetínské samosprávy, která si význam regionální přehlídky pro kulturní prestiž a renomé města naštěstí plně uvědomuje, dokumentovala mj.aktivní účast starosty ing. Mojmíra Haupta a dalších obecních představitelů na slavnostním festivalovém zahájení i zakončení.

Regulérní soutěžní začátek náležel **Divadlu 6. května při Městském kulturním středisku Holešov**, které funguje přes půl století a v čerstvě omlazené sestavě se při spolupráci s profesionálními tvůrci věnuje titulům pro děti nebo hudebně rekreativnímu žánru. Právě sem spadala „divadelní moralita se zpěvy“ Ivana Vyskočila a Jiřího Suchého **Faust, Markéta, služka a já**, k níž hudbu složili J. Vomáčka, V. Vodička a Z. M. Procházka a písňovými texty přispěli též Pavel Kopta a Zdeněk Borovec. Semaforickou předlohu, plnou slovní hravosti a osobitého intelektuálního humoru, zvládl soubor za vedení herce Městského divadla Zlín Milana Hlouška na scéně Ivany Macháckové a Kateřiny Duroňové jen zčásti, se stíženou srozumitelností některých dialogů či zpěvu a jeho nedostatečnou sladěností s hudebním doprovodem, což se nedalo svést jen na cizí prostředí. Relativně nejlépe si vedla Bohdana Hýžová

v roli služky Vágnerové.

V obdobné linii pokračoval **Divadelní soubor gymnázia Kojetín**, který údajně na podnět ředitelství školy sáhl po známé protifašistické satíře Jiřího Voskovce a Jana Wericha **Kat a blázen**. Studenti od 14 let do maturitní třídy, vesměs typově vhodně obsazení, naprostí začátečníci, vedli si za režijního dohledu mladé učitelky dramatické výchovy Jolany Šťastníkové před fandovským obecnstvem svých kamarádů docela kurážně. Zdolat některé dějové peripetie (např. sebevraždu zločinného oficiála Carierry v „burianovský“ přehrávaném podání Ondřeje Leinerta) zůstalo nad jejich síly, jednotlivé situace nebyly rytmicky diferencovány, i při svižném tempu svazovalo účinkující v čele s ústřední dvojicí Jana Spálovského (Gaspar Radúzo) a Dalibora Čajky (Melichar Mahuleno) statické aranžmá. Přesto se šikovným domácím gymnazistům (jejich starší kolegové se tu loni pochlubili Cimrmanovým Záskokem) podařilo ze scénograficky chudého provedení meziválečné hry vyloupnout aktuální varování před zákulisním pletichářským politikařením a účelovým vytvářením společenských mýtů. Nakonec ani tohle nevedlo, že je sebekritické zvážení vlastních možností přimělo vypustit všechny Ježkovy písničky.

Letošní nováček kojetínské přehlídky, **Divadelní soubor Tomáše Miličky a Spolkové loutkové divadélko**, přivezl - na rozdíl od většiny ostatních, kteří nabídli čerstvé premiéry - inscenaci již rok starou a tedy reprízami dostatečně usazenou. Expresionistickou féerii bratří Čapků **Ze života hmyzu** podrobil hrající režisér Roman Švehlík (takto posluchač olomoucké divadelní vědy), oceněný též za dramaturgii, vcelku vhodným redukcijním úpravám, jimiž se ovšem vzdal např. jepičího chóru. Jednotlivé sekvence alegorického mysteria, v důmyslné gradaci vystihujícího egoismus individuální, rodinný i nacionálně státní, propojil namísto Tuláka poněkud obecnou postavou Člověka, nadto ztělesněného - podobně jako u liberecké STOPY na loňském Jiráskově Hronovu - starší ženou. Labyrintem hmyzího světa s postavami požitkářů (afekty vášně posedlá Apatura Iris Jany Cholestové), kořistníků či militaristů civilně a nepateticky procházela Marie Nešporová v podobě pozorující, komentující i chápající dobrácké tetky.

Divadlo Dostavník Přerov / Josef Kainar, Ivan Němeček: *Perly Hodži Nasredina* (Zdeněk Hilbert v roli Nasredina a Vratislav Lukeš jako Timur). Foto: David Šponar

Poučená režie se neuchylovala k povrchním aktualizacím a v herecké složce (řada účinkujících vytvořila více figur) vcelku zamaskovala rozdíly interpretačního přístupu více-generačního souboru, výprava z žebříků-dvojáků a obměňovaných barevných textilií upomněla na inventář prvních divadel poezie.

Moderní světovou tvorbu zastupovala dvě představení. Velmi obtížný úkol vzal na své bedra předloňský vítěz přehlídky (Jaroslav Vostrý: Tři v tom) **Malá scéna ZUŠ Zlín**. Po předchozí antikou inspirované tragédii László Gyurkóa *Elektro*, má láska nastudovala dramaturgicky nejexponovanější titul přehlídky - hru **Ritter, Dene, Voss** (překlad Zuzana Augustová) z odkazu kontroverzního Rakšana Thomase Bernharda, v posledních letech vyhledávaného našimi profesionálními divadly. Neměnný, ale zabydlený interiér Vladimíra Komory, v němž do tragédie vyústí soužití sourozenecké trojice, erudovaný posluchač brněnské teatrologie Petr Nýdrle šťastně umístil přímo na jeviště spolu s diváky. V abstraktně laděných mimoběžných replikách, nezvykle náročných už na pamětní zvládnutí, prostřednictvím vzácně koncentrovaných hereckých kreací bez režijních schválností, demonstroval vnitřní úzkost a beznaděj ztvárněného stereotypu "stále na hranici šílenství", spojeného s postavou egocentrického rodinného tyрана - sebevraha. Úctyhodně jemně gradované inscenaci, oscilující na pomezí psychologického prožívání a postmoderně stylizovaného verbalismu, neublížil ani nevďečný dopolední čas; právem si zasloužila trojí ocenění, které převzali P. Nýdrle (dramaturgický a režijní přínos) a obě herečky, vynikající Erika Marková-Krahulíková (*Ritter*) a Magda Zelená (*Dene*).

Oddechovou linií představovalo vystoupení **Divadla Nad kinem Horní Moštěnice**, které po čtyřicetkrát reprízovaném Kishonově apokryfu *Byl to skřivan* sáhlo k současnému americkému autoru Albertu Gurneyovi jr., jehož „romantická psí komedie“ *Sylvie* měla premiéru na newyorském Manhattanu r. 1995. Titulní hrdinkou je lidsky uvažující a člověčí řečí hovořící fenka, která se jakožto hýčkaný i nenáviděný nalezenec stává katalyzátorem uvádějícího manželského vztahu. Hostující režisér Čestmír Beřák projevil pro tento solidní bulvár s momenty laskavého humoru, sentimentu i moudré tolerance, pochopení. Svěží překlad Jiřího Stacha s ytipnými blackouty průběžně prokrátil a na Šomanově scéně se základním mobiliářem a pohyblivými panely využil komorního rozměru již rok uváděné hry k propracování nezvyklého trojúhelníku protagonistů. Za nevťiravé podpory Slávka Odložila (korpulentní pohodový a žoviální Greg)

a Aleny Hošťálkové (racionalně skeptická pedagožka Kate) mohl přirozeně vyniknout porotou oceněný výkon debutantky Jarmily Šarišské. V proměňujících se kostýmech dnešní holky, bez naturalistického popisu zvířecího chování, vyjádřila širokou škálu Sylviina chování - od snahy vděčně se přizpůsobit domácím poměrům, přes pubertální frackovitost a erotické probuzení, po závěrečné poučování svých pánů o skutečných životních hodnotách. Zbývá tři vystoupení (každé z nich by si zasloužilo samostatný článek) náležela k syntetickým muzickým

žánrům a svou uměleckou vyrovnaností i neskrývanými ambicemi na soutěžní postup přidala pečlivé porotě nejednu vrásku.

V pozici mírného favorita zdál se být **Divadelní soubor Domu kultury Kroměříž**. Broadwayský muzikál Dana Goggina *Jeptišky* aneb *Klásterská škola u nesmilosrdných sester* zazářil loni poprvé právě v Kojetíně, slavil úspěchy na Hronově a dosud se za živého ohlasu obecnstva pravidelně reprizuje na spřátelených amatérských i profesionálních jevištích. Pravidelný spolupracovník, uherskohradišťský herec a odněkud též soukromý divadelní podnikatel Karel Hoffmann nakonec vybral a mírně „oprášil“ hudební komedii Američana Jamese Langstona *Hughese Jesse Semple se žení*, populární u nás v adaptaci Václava Lohniského, Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra počátkem šedesátých let. Výtvarník Pavel Valiska j.h. navrhl několik jednoduchých interiérů (levné kulisy se musejí vejít do zájezdového autobusu) a stranou umístil živě hrající kapelu s výbornou pianistkou Evou Zonovou; v kojetínské sokolovně se však akce utápěla v hloubce jeviště, což zřejmě negativně

ovlivnilo srozumitelnost mluveného i zpívaného slova. Dvojdílná mozaika šestnácti výjevů z přátelské komunity Harlemu, prožívající každodenní chvíle hašteření, smutku i kýženého štěstí, neumožňovala o mnoho více nežli mechanické střídání dialogů s mikroporty, podpořenými hudebními čísly. Právě v nich ovšem soubor vynesl své hlavní trumfy: melancholické blues a zejména spontánní spirituály v choreografii hostující Aleny Pa- velkové uváděly hlediště do varu. Kateřina Nakládalová (*Miss Mamie*) s Janou Štěpán- kovou (*Arcie*) si odvážely herecké diplomy, kolektivní ocenění převzali také muzikanti; všichni účinkující kolem ústřední dvojice Jesseho (Bronislav Mašík) a jeho milé Joyce (Romana Blažková) si pak důkladně vyzkoušeli líčení a pestré kostýmy. Nechce-li sym- patická kroměřížská parta směřovat vyloženě do poloh koncertních, musí se potrápit namá- havým dramaturgickým hledáním vhodných (muzikálových?) titulů, popřípadě pokusit se o vlastní tvorbu. Přes mimořádné interpretační nasazení její čerstvá premiéra potvrdila známý herakleitovský postřeh, že do téže řeky dvakrát vstoupiti nelze.

Jeden z nejznámějších a zároveň stylově nejvyhraněnějších moravských ochotnických kolektivů, **Ořechovské divadlo z Ořechova u Brna**, objevilo se v Kojetíně kupodivu poprvé. Jednu z tamních klíčových repertoárových linií, spočívající v originálních adaptacích rozličných klasických látek, rozhojnil stálý spolupracovník, ředitel brněnské Radosti Vlastimil Peška, tylovým **Strakonickým dudákem**, kde se tento všeučelní uplatnil jako režisér, skladatel, scénograf i ztělesnitel ležérního Kalafuny. Jeho zhušťující textová úprava sice vycházela z loňské zahajovací premiéry v nové budově ostravského Divadla loutek, inscenačně ji však nijak nekopírovala. Soudila, že z obrozenecké báčorky má dnes dýchat především dobrá pohoda a že její žádoucí zdynamičtění i obohacení o mnoho komických nápadů nesmí mít zesměšňující ráz. Zachovanými klíčovými situacemi příběhu o lásce překonávající rozličné nástrahy světa, jemuž vládnou peníze, provází tu diváky jarmareční Opovědník (Miroslav Urban), místy přijdou ke slovu revuální prvky (vlak, balon, telegraf) a kolektivní chuť „si pořádně zařadit“, občas

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna / J.K. Tyl: *Strakonický dudák*. Foto: Radim Koráb

potlačující naivní poetickou líbeznost předlohy, vyvrcholí v balábile orientální Tramtárie, kde se uplatní i speciální mluva. Očekávanou kaskádu gagů umožňuje vynalézavé scénografické řešení (točnu nahrazující centrální kůl s vodorovnými pohyblivými ráhny, velká plachta pro výjevy lesních panen), v němž půldruháhodinové nonstop odpoledne běží jako dobře promazaný stroj. Tradičním muzickým entuziasmem souboru, oficiálně oceněného za „zapálený tvůrčí postup“, se s chutí nakazili také přizvaní profesionálové z Rádosti, Pavel Jan Riedl (chlapecký Švanda), Kateřina Mendelová (příjemná Dorotka) a Radim Koráb (protřelý Vocilka).

Prerovské Divadlo Dostavník již odstartovalo třicátou sezonu a na kojetínských přehlídkách zpravidla nechybí. Je známé vytrvalým soustředěním na hudební a muzikálovou oblast, v níž se dobral rutinní úrovně, aniž by mnohdy jevil snahu vyzkoušet něco jiného nežli postupy mnohokrát otevřené a divácky chytlavé. Po Feldekově Jánošíku podle Vivaldiho, Vrchlického Noci na Karlštejně, semaforové Kytici a loňské „maškarní science-fiction“ podle broučkády Svatopluka Čecha odhodlalo se však nyní takřkajíc překročit svůj stín. Na počátku stála dramaturgicky šťastná volba hry místního rodáka Josefa Kainara Nasredina, již dříve upravené Miroslavem Plešákem a dále přepracované hracími Ivem Kolářkem v hudební komedii „na motivy“, nazvané **Perly Hodži Nasredina**. Příběh legendárního tureckého šprýmaře, o němž u nás napsal drama už Jiří Mahen, líčí osud potulného filozofa, který jde vlastní životní cestou, střetává se s nevypočitatelným, lehce manipulovatelným davem obyvatel Fukšesšíru i se slavným válečníkem Timurem a přes všechny zrády a podrazy svého okolí netouží po rajském závětrí. Inscenátoři v čele s členkou Moravského divadla Olomouc Vlastou Hartlovou (odměněnou za tvůrčí přínos v oblasti režie, kostýmů a choreografie) původní činoherní text sice dějově zjednodušili, jednadvaceti obrazům s prologem a epilogem však uchovali autorovu paradoxnost a oblékli je do muzikálového kabátu. Večer proložili řadou Kainarových básní a písní v melodiích Ivana Němečka, z nichž některé se refrénovitě vracejí. V promyšlené scénografii Aloise Čuby (hrál Správce vodovodu) s otáčivým panelem připomínajícím obracené stránky knihy a orientálně stylizovanými úbory vznikla solidní inscenace kázně a řádu. V ní mohly vyniknout osvědčené principy souborové práce, zejména cit pro mizanscénu, takřka profesionální muzičnost i symbióza vyzrálého herectví starších členů s talentem nastupující mladé generace. Ustřední manželský pár uměřeně ztělesnili robustní, individuálně oceněný Zdeněk Hilbert a fortelná Renata Bartlová, ješitného Timura pod pantoflem Vratislav Lukeš a jeho velkorysou první ženu Božena Weiglová. Ve všech složkách poměrně vytríbené nastudování se tentokrát ubránilo apartním lacinostem i showmanskému exhibování a své poselství vyjádřilo spíše s poetickou melancholií.

Na letošním kojetínském festivalu jsme se nesetkali s vyloženou uměleckou prohrou, zato nechyběly inscenace jevištně zdařilé, takže jeho celková úroveň opět stoupla a na „medailových“ místech vznikla „tlačénice“ vyrovnaných scénických artefaktů. **Přímou nominací z 8.ročníku této soutěže na národní přehlídku Divadelní Třebíč vybojovaly tedy Perly Hodži Nasredina Divadla Dostavník Prerov. První a druhé doporučení k případnému dalšímu výběru si odvážel Strakonický dudák Ořechovského divadla a Jesse Semple se žení Divadelního souboru DK Kroměříž. Kromě toho bylo nastudování Ritter, Dene, Voss Malé scény ZUŠ Zlín doporučeno k výběru na Šrámkův Písek.**

Protože podobné regionální akce nemají

jen funkci soutěžní, nýbrž i metodicko-výchovnou, bylo by jistě ideální, kdyby je větší část zúčastněných souborů mohla absolvovat celé a tak se na vlastní oči seznámit s prací přespolních kolegů i jejím kritickým zhodnocením. V Kojetíně to dosud pravidlem není, ač by to při nevelkých vzdálenostech jednotlivých obcí neměl být bez finančně náročného přenocování nepřekonatelný problém. Organizačně spolehlivě zvládnutý podnik měl však tentokrát jiné důležité plus - výrazně zvýšený zájem domácích diváků (zejména z řad studentů, jimž je správně umožněn volný vstup), což znatelně přispělo k herní pohodě účinkujících. Nejen potěšitelně stoupající umělecká úroveň, ale již samotný fakt pravidelného pořádání si s ohledem na další rozvoj této užitečné tradice onu uznalou pozornost rozhodně zaslouží.

Vít Závodský

Ve Frýdku sotva do trojice

Letošní krajovalá přehlídka činoherního amatérského divadla ve Frýdku-Místku byla miniaturou. Přihlášily se do ní totiž jen tři soubory. Nakonec se na frýdeckém jevišti objevily pouze dva. Jeden z Ostravy s Jiříkovým viděním a tím druhým byl soubor Masarykova gymnázia ze Vsetína. V režii Miroslava Ůrubka nastudoval hru Viktora Dyky **Zmoudření Dona Quijota**. Nastudování to bylo zdařilé, neboť odborná porota přehlídky inscenaci doporučila k účasti na Divadelní Třebíči. Stanislav Macek o představení napsal: „Citlivé textové a jazykové úpravy předlohy daly inscenaci žádoucí spád a plně podpořily hlavní téma hry, tj. věčný svár mezi ideálem a šedou realitou, téma blízké i současnému člověku. Inscenace měla výrazné rysy kolektivní tvorby mladých herců, směřující jednoznačně k vyjádření inscenačního záměru. Zajímavé scénografické řešení a působivé využití scénické hudby zvyšovalo emotivní působení na diváky.“ (MS)

Stodůlecký Píseček 2000

aneb

„Já už nechci vidět žádný představení, co když bude taky dobrý!?“

Tento povzdech jednoho z porotců charakterizuje přetrvávající dojem z celopražské přehlídky mladého divadla, která se přehnalá 7.- 9. dubna Klubem Mlejn v Praze - Stodůlkách.

Přehlídka byla rekordní. Rekordní co do počtu odehraných představení (19), co do počtu účinkujících (216 a tři psi), co do počtu platících diváků (více než dvojnásobek oproti loňsku), co do počtu prodaných permanentek, i co do počtu účastníků veřejně přístupných diskusí s porotou. A především rekordní co do počtu podařených inscenací. Výše zmíněný povzdech zazněl v sobotu 8. dubna ve tři hodiny odpoledne, kdy před námi bylo ještě dvanáct představení a porota měla už v tu chvíli těžkou hlavu. Její obavy došly radostného naplnění. Takže, co jsme v hektickém víkendu viděli?

Rachtámiblatník Praha – Něco dost divného. Začátečnická inscenace autorského textu trpěla nejasnostmi tématu i zvole-

ných prostředků. Snaha uchopit mnoho témat najednou prakticky znemožnila nezkušeným hercům vytvořit pointu. Stačila by jedna, ale dokonale vypilovaná povídka.

Kočovné divadlo Rychlá hlíza Praha – Tatařin Buchtařin aneb Zhroucené vnitřnosti. Příjemná surová jarmareční anekdota zahrnaná bramborovými maňásky obsahovala slovní humor i dobré gagy. Žel, loutkoherecké nedovednosti vodičů ji velmi ublížily. Uchopí-li ji soubor s větší vodičskou i mluvičskou precizností, mohl by docílit mnohem komičtějšího účinku.

Ty-já-tr (DDM Radar) Praha – Nebezpečné vztahy. Vpravdě nebezpečný text, který svádí ke srovnávání s vynikajícími filmovými zpracováními, zvládl soubor víc než se ctí. K úspěchu inscenace přispěl jistě výběr typů do jednotlivých rolí, ale co by byl sebevhodnější typ, kdyby neuměl hrát. A to protagonisté uměli. Intimní příběh rozehráli se zaujetím, humorem i vkusem v erotických scénách. Shodou okolností se v publiku sešli vedle divadelníků i amatérským divadlem lehce opovrhující rockeri a jejich počáteční údiv přešel ve strhující nadšení. Herecké výkony si ho však plným právem zasloužily. Vloni v diskusích tolikrát omílaná herecká vybavenost Ty-já-tru přinesla ovoce.

Vavřinec Praha – Ďáblův elixír. Obrazné, přísně stylizované inscenaci uškodila statická a rozvleklá tempo. Komplikovaný děj o vině táhnoucí se přes generace obsahoval prvky, jež nebylo možno brát vážně, avšak inscenátoři je vážně pojali. Zatěžkaná hra pak místo napětí trochu nudila. Souboru však nelze upřít schopnost stylizace, práci se znaky, naprostou ukázněnost a ochotu sloužit myšlence a celku na úkor osobní exhibice.

Homeless (DDM Radar) Praha – Strašidlo Cantervillské. Jeden z nejobtížnějších divadelních žánrů - konverzační komedie - byl zatím nad síly mladých herců, kteří neudrželi charakter postavy a text spíše deklamovali.

Divadlo Promiňte – Nehybnost. Problematická hra, bahnící si v hnusu a beznaději, nesla v diskusích přezdítku „český Král Ubu“. Surový humor i nečekané poetické momenty inscenace diváky dovedly k salvám smíchu i mrazení v zádech. Herecké výkony v monolozích (např. Moje přítelkyně) získaly obdiv poroty. Problematické se jevil především využití (či zneužití?) komparsu v davových scénách. Polemika nastala především okolo toho, zda mladí herci skutečně vnímají svět a společnost tak absolutně beznadějně, jak je předjímá hra. To je ovšem spíš otázka světonázoru a inscenaci proto nelze upřít divadelní kvality. Viděli jsme divadlo angažované, vytvářející svébytnou poetiku oškřivosti.

Stopa Liberec – Něco ze sna. Razantní, leč citlivá úprava Shakespearovy hry umožnila nováčkům rozehrát přirozeně všechny situace. Obdivuhodné zvládnutí verše, nenásilné herectví, humor, ukázněný jevištní pohyb, promyšlená práce s rekvizitami a kostýmy – to vše vytvořilo přirozeně hravě a radostně působící celek, který popřel platnost úsluví, že děti a psi na jeviště nepatří. Vznikla inscenace lehká jako sen, kterou si užili herci i publikum.

DS Dovejvrtky Praha – Já, tygr. Velmi dobře herecky odvedená, leč jevištně trochu statická inscenace. Škoda nenápaditě

použité stínohry, která by jinak mohla inscenaci povznést ještě o kousek nad slušný standard.

ČSHPCR Divadlo v okovech – Fiofi. Tentokrát se věční improvizátoři rozhodli podpořit své exhibice pevným textem. Bohužel, dobře nastartovaný začátek se postupně rozplízával do nudy. Škoda – zhuštěním herecké akce mohla vzniknout ironická vtipná inscenace.

Vosto5 Praha – Hrusice 1907. Báječná zábava. Poetická, humorná, hravá, precizně herecky i loutkoherecky odehraná inscenace. Vzpomínky na „staré časy“ a „idylické dětství“, dědečkovy bezpointové historky, radost z vánočních dárků i závěrečná beseda a šikovnost technika – civilkáře nadlouho utkví v paměti.

Co?! (DDM Radar) – Kytice. S temperamentem a chutí zahrany muzikál. Dokonce ani falešný zpěv nenarušil celkový příznivý dojem. Kolem představení se rozvinula bouřlivá diskuse, která se však spíš dotýkala metody práce se souborem (repertoárové hraní v Radaru) než kvalit inscenace a mladičkým hercům možná mohla vzít vítr z plachet. Takže na dálku – líbili jste se nám a ty malé vady jistě snadno odstraníte!

Divadelní spolek gymnázia J. Seiferta Praha – Tři sestry a prsten. Werichova pohádka se španělskými rytmy měla na přehlídce premiéru. Vyrovnaná, stylizovaná, pomocí hudebního doprovodu perfektně rozfázovaná hra. Stylizací rozbíjejí postavy otrávených technikářů, kteří provádějí přestavby a komentují hru i herce. Nečekaně radostný divadelní zážitek, v němž i chaos má pevný řád.

Hrobso Praha (DDM Radar) – Malá mořská víla. V podstatě tradičně činoherně zinscenovaná pohádka. Velmi příjemní a dobře vybavení herci, kteří by mohli od minuty zaskočit v televizi. Inscenace je značně statická, ale škodí jí především nevyváženost textu. Je příliš literární a básnický – tím právě svádí ke statické deklamaci. Ale co je horší – expozice je neúměrně dlouhá a autor (patrně ve snaze „očistit“ prince a zmírnit tragický závěr) vlastně zrušil původní konflikt a tak zničil téma pohádky. Inscenaci by pomohly razantní škrty, ale spíš zcela nový text. (Samozřejmě víme, že v této fázi je to nemožné.)

Studio Hlamestyl – Jan Hus: Vzkříšení. Největší překvapení přehlídky. Originální autorský, z větší části veršovaný text, mísí současné výrazivo s archaickou češtinou a pohrává si s českými mýty. Hrdinské postavy českých dějin a pověstí zobrazuje šokujícím způsobem, ale sebejistě a vnitřně zdůvodněně. Inscenačně je proveden jako divadelní comics s vynikající výtvarnou a hereckou stylizací. Formálně téměř dokonalé. Vtipné, čisté, dokonale vypointované.

Š.O.K. Praha – Havrane z kamene. Představení bylo poznamenáno tím, že nedorazil kytarista. V diskusi bylo srovnáváno s nedělní chvilkou poezie. Vedle drobných nedotažeností však hlavně ubírá na emocionálním účinku nejistota hlavní představitelky, a to především v herecky náročném závěru.

ND Jsem a tam Zruč nad Sázavou – Nekonečný příběh. Autorský text si pohrává se záměnou knihy versus drogy, leč základní nápad se záhy vyčerpá. Porota hru považovala za trochu zjednodušující, než zjistila její genezi – psychoterapeutický úkol pro klienty výchovného ústavu. Inscenace ND Jsem a tam je hravá, vtipná, s vynikajícími hereckými výkony.

Umělci z Prahy – Tramvajová story. Improvizace pro tři vysloužilé tramvajové sedačky ve Mlejně nevyšla. Dobře rozehrané situace se střídaly s nudnými, nejasnými a nezvládnutými místy. Občas vyšla dokonalá figura (např. revizor), ale na celé představení jich bylo málo. Ale improvizace je vždycky riskantní a nikdo ji nezvládne tím, že o ní bude pouze přemýšlet.

Extrém Praha – Milada, drama ženy, která selhala. Nevyrovnaná ambiciózní inscenace, v níž se brilantní nápady ztrácejí ve špatném načasování. Porota se dohodla s inscenátory, že vzhledem k jejich studiu na uměleckých školách nebude jejich představení hodnotit v rámci soutěže.

Mama-ya Papa-ya Praha – Útěk Mirandy z Tigridu před knírávcem z Mezopotámie.

Zajímavý básnický text, jehož pravděpodobné kvality zcela zanikly v nezřetelné mluvě herců. Co naplat, že měli krásné kostýmy, rekvizity, dobře vymyšlenou scénu, dobré nápady, výborný živý hudební doprovod a hráli se zjevným nadšením, když mluvidla byla jako ochrnuta. Kvůli absolutnímu šumlování, špatné výslovnosti samohlásek (to už nebyla pražština, ale naprostý guláš), šišlání a drmolání byl problém orientovat se v zápletky. Tento problém může vyřešit logoped, hlasový pedagog nebo orientace na pantomimu. (Po tomto zážitku jsem se v duchu omluvila všem souborům z Radaru za hnidy, které objevují v jejich práci. Rozhodně k nim nepatří mizerná výslovnost.)

Divadlo Promiňte Praha / Roman Sikora: Nehybnost (Rostislav Andráš jako Moucha). Foto: Markéta Hoskovcová

A jak to dopadlo?

Prašťený nápad prostě vylosovat jedno nebo dvě z osmi představení přicházejících do úvahy na postup neprošel. Po dlouhých debatách a velkém lámání hlav rozhodla porota (Marek Bečka, Petr Hruška a Eva Pírová) takto:

Na prvním místě navrhuje Studio Hlamestyl Praha s comicsem Jan Hus: Vzkříšení.

Jako druhý doporučuje Ty-já-tr Praha a Nebezpečné známosti. A třetí v pořadí jsou Divadlo Promiňte Praha, Stopa Liberec a Vosto5 Praha. U třetího místa se opravdu nepodařilo dosáhnout dohody, neboť rozpor nebyl mezi porotci, nýbrž v jejich zodpovědných a laskavých nitrech.

Navíc porota cítila povinnost udělit tři **velmi čestná uznání**. Získali je: **DS gymnázia J. Seiferta** (do budoucna se zve **Nedospalí**) za **Tři sestry a prsten**, **CO?!** za **Kytici** a **ND Jsem a tam** za **Nekonečný příběh**.

A co teď? Fyzicky i psychicky vyčerpaní porotci se mnou nemluví, ale v jádru jsou rádi, že viděli tolik hezkého divadla. Já jsem vcelku spokojená, ale přemýšlím, co budeme dělat příští rok. V tuto chvíli vidím jako nutné rozšířit přehlídku na týden a pronajmout pro ni budovu Národního divadla.

Markéta Hoskovcová

Hrobso DDM Radar Praha / František Pavlíček: Malá mořská víla (v titulní roli Adéla Rauchová). Foto: Markéta Hoskovcová

Západočeské setkání mladých divadelníků opět pod Klínovcem 8. - 9. dubna 2000

Město Ostrov podle historických pramenů původně zvané Slávkův ostrov (latinsky Zlaukowerde, německy Schlackenwerth) již po šesté se stalo místem setkání mladých divadelníků usilujících o postup na Šrámkův Písek 2000.

Divadelní mláďa z Karlových Varů, Plzně, Litvínova i Ostrova přivítal opět pod zasněženým Klínovcem Kulturní dům v čele s ředitelem Ing. Markem Poledníčkem a obětavou duší krajo-
vé přehlídky Valjou Mikešovou. Spolupořadatelé - Plzeňská neprofesionální scéna, Divadelní studio D3 z Karlových Varů a vyhlášovatel Svaz českých divadelních ochotníků - pozvaly do odborné poroty členy plzeňského divadla J. K. Tyla Jakuba Zindulku, Kristinu Týcovou a karlovarskou Majku Kotisovou.

Vlastimil Ondráček

Soubor NA POSLEDNÍ CHVÍLI ZUŠ Ostrov / JE TO TAKHLE DÁNO NAPOŘÁD

V programu jsme se dočetli, že jde o autorský text souboru ZUŠ. V textu i tématu je to spíše školní besídka než divadelní inscenace. Celá hra je stylizovaná, ale právě stylizace pro svou nedůslednost nefunguje. Ani stereotypní hudba nepomáhá vyjádřit stereotyp životní, ale spíše poněkud unavuje. V okamžiku, kdy se hlavní představitelka životnímu stereotypu vzepře, očekávaná změna rytmu nenastává a tím vlastně záměr hry vysumí. Rovněž téma, které je velmi nadsazené, potřebuje odlehčit. Chybí hravost. Přes všechny nedostatky šlo o velmi pečlivě provedenou školní inscenaci.

DS ZUŠ LITVÍN - Chudeřín / Šimon Olvětín: JEE SLUNÍČKO

Základní umělecká škola Litvínov je o poznání dále než ZUŠ Ostrov, zejména právě v hravosti. Na inscenaci je vidět nejen invence pana režiséra, ale i protagonistů, kteří perfektně zvládají pointaci gagů. Ale právě tato soustředěná, propracovaná práce s gagem svedla soubor na cestu po povrchu od gagu ke gagu na úkor dramatických situací. Původní text hry přináší daleko silnější téma nežli bylo na jevišti předvedeno. Téma záchrany bytí. Ať již žijeme, nebo jsme mrtví, hlavně že jsme. A abychom mohli být, funguje ve hře postava krásné Beduínky, neboť ona, i když možná jen v naší konstrukci, vyjadřuje lásku. A díky lásce můžeme přežít. Tím, že krásnou Beduínku ztvárňuje muž, se její význam automaticky vytrácí a zůstává po ní opět jen gag. Rovněž úpravou a umístěním děje do jakési psychiatrické léčebny a zarámování hry do tohoto prostoru, přetransformovalo se téma do hravosti, fantazie a snu. To je sice zcela legitimní, ale ochuzuje to v daném případě divadelní situaci. Myslíme si, že soubor je natolik vyspělý, že by stálo za to, kromě dokonalých gagů, propracovat i téma.

DS DIALOG - OKŘÍDLENÝ VÚL - Plzeň / D.I. Charms: JELIZAVETA BAM

Ve hře Jelizaveta Bam se ukazuje, jak se může stát myslící, vědoucí člověk nevinnou obětí absurdní společnosti. Prožívá pocity ohrožení před jakousi neznámou, neidentifikatelnou silou. Jelizaveta Bam je v první reálné scéně obviněna pro těžký zločin, kterého si však sama není vědoma. Na základě nesmyslného obvinění se do jejího bytu dobývají dva muži, aby ji zatkli. Děj přechází v abstraktní, dadaickou hříčku slov a scén, které v pod-

vědomí Jelizavety, v jejím vlastním světě, vytváří jakousi iluzi naděje na záchranu. V závěru je ale Jelizaveta obviněna i vlastní matkou a v předposlední, opět reálné scéně se kruh uzavírá, vrací se k původní situaci a Jelizaveta je zatčena. Poslední scéna je epilog. Hra ukazuje absurditu života, drceného primitivní, totální mocí.

DS NADRÁTKÁCH Karlovy Vary / Bohumil Říha, Stanislav Hoffman a kolektiv: OPERACE KÁNĚ: Honzíkova cesta do Pekel (špionážní drama)

Inscenace je složena ze dvou samostatných příběhů. Hlavní hrdina příběhu prvního, odehrávajícího se v Koníkovcích, Honzík Tichý, je vyslán do příběhu druhého, do Pekel, jako Pepíček Sláma. Tady začíná špionážní téma, neboť Honzík alias Pepíček má za úkol pro družstvo a družstevníky z Koníkovců získat konstrukční plány letadélka KÁNĚ z letiště z Pekel. Ale vzhledem k tomu, že jsou použity dva příběhy a původní Říhova citace, děj se zbytečně komplikuje a stává se nečitelným. Ha, pojatá jako špionáž, v závěru ústí do jakési Říhovy biografie, a

Divadlo Ludvíci Plzeň / Bratři Mrštíkové v úpravě Davida Hatáka: Marie aneb Tys ho otrávil (v titulní roli Petra Jarošová). Foto: archiv souboru

tak není jasné, zda se jedná o parodii na špionáž, parodii na tvorbu Bohumila Říhy, nebo parodii na samotného Říhu. Představení používá naivní až infantilní prostředky. Takovéto zpracování textu je sice v zásadě možné, ale divadlo má přece jenom určité zákonitosti, které nelze opominout. Studentský soubor NADRÁTKÁCH, kterému chybí základní herecké vybavení, si nedělá žádné starosti s vytvářením situací, ani s výstavbou děje. Ale každé divadlo musí mít rád a zde byl rád jen ve smyslu zábavy pro vrstevníky a kamarády. Rád ve smyslu studentské recese.

Loutkářský soubor RÁMUS Plzeň / Na motivy divadelní hry B. Brechta Kavkazský křídový kruh: HOSTINEC U ZLOME-NÉHO MNICHA

Autorka úpravy Zdenka Vašíčková zpracovala text s důrazem na téma pro soubor důležité: lidské právo adoptivní matky na dítě. Tolik z programu. Loutkové divadlo RÁMUS tentokrát poprvé používá v inscenaci místo loutky předmět, který se tím pádem stává znakem. Hra je pojata jako hudební podívaná, což je sice velmi sympatické, ale cosi zde chybí. Jakoby se soubor příliš spoléhal na znaky, které zas tak nosné nejsou. Znak protagonisty nutí k činohernímu herectví, a právě tady je kámen úrazu. Nezkušenost. Tam, kde hudba a znak pomáhá postavě, tam vyjádření, nebo lépe ztvárnění situací, funguje. Inscenace je plná

prekvapivých, prostých nápadů, velmi dobré hudby a jevištních zvuků. Znaky jsou bezvadné, ale herectví chybí a tím chybí i vztahy. Tak jsou postavy často jen komentovány. Přesto podívaná to byla neobvyklá a příjemná, stejně jako setkání se samotným souborem.

DS LUDVÍCI Plzeň / Strašné drama bratří Mrštíků upravil David Haták: **MARIE aneb TYS HO OTRÁVILA**

Pokud jde o divadlo, pak chyběla divadelní výstavba. Nebylo totiž dostatečně zřetelné, kdy si LUDVÍCI na divadlo jen hrají, jakoby na zkoušce, a kdy se opravdu divadlo uděje. To, že MARYŠU posunuli jako MARIÍ do Plzně a tím libozvučnou moravštinu nahradili nelibozvučnou plzenštinou, by se ještě dalo odpustit. Že se ale Marie, mnohem výraznější postava než ostatní, i než Lízal a Vávra, z nepochopitelných důvodů podržuje jejich vůli, to se již odpustit nedá. Zdůvodnění, že to tak je napsané, nestačí. Jen to upozorňuje na skutečnost, že postavy na jevišti nehrají divadlo, ale hrají si na divadlo. V závěru Marie odchází s Františkem, ale to už vlastně také zcela opouští roli, jakoby jí to hraní asi přestalo bavit a ponechává na ostatních odpovědnost, nějak to dohrát. Proto ani není zřejmé, zda v závěru Vávra umře, protože je Marií otráven, nebo je otráven proto, že Marie odešla. Záměr sám by byl jistě velmi zajímavý, kdyby neabsentovala divadelní výstavba.

DS ZAMRAČENÉ DĚTI Plzeň / Vratislav Effenberger: **VZPOURA SLÁDKŮ**

Jedná se o fiktivní scénář, který sám Effenberger psal s tím, že se nebude nikdy realizovat, neboť je nerealizovatelný. Jde víceméně o vyprávěný, ilustrovaný text, který tím, že je umístěn na dvou protilehlých scénách, se stává výtvarným. Možná by bylo ku prospěchu věci, některé obrazy a scény více divadelně ztvárnit, a některé, které neposouvají děj, vypustit. Celá inscenace by mohla být dramatičtější. V této stávající podobě je spíše divadlem poezie. Přesto však dokazuje, že realizace možná je a ZAMRAČENÉ DĚTI z Plzně ji na jeviště postavily ve velmi zajímavé formě.

Marie Kotisová

Uživatelsky přátelský festival Modrý kocour

5. ročník otevřené regionální
přehlídky mladého divadla,
Turnov 28. - 30. 1. 2000

Již popáté se v Turnově sešli amatérští divadelníci na festivalu hravě současně magicky nazvaném Modrý kocour. Proč modrý a proč kocour? Na to odpovídá jeho zakladatel, ředitel a tahoun turnovského amatérského divadla, učitel a člen městské rady, Petr Haken: „Když jsme na začátku hledali název této přehlídky, barva byla jasná. Je to barva dresů turnovských fotbalistů i znaku rodu Markvarticů, zakladatelů Turnova. Těžší to bylo s vybráním předmětu té barvy. Původní návrh byl založen na názvu znělky, která festival měla zahajovat - Prasátka, a tedy Modré prase. Pak se nám to ale zdálo blbý a vzpomněli jsme si, že bývalý starosta Václav Šolc vždy, když si dával na krk slavnostní řetěz se znakem turnovského lva, říkal: Zase si musím brát toho kocoura. A název byl na světě.“ Přehlídka se tradičně soustřeďuje na amatérské divadelní scény z Liberecka, ale zve i hosty z „daleka i blízka“. Letos poprvé měl hostovat i zahraniční soubor, Divadlo Dolný Kubín ze Slovenska s dramatizací

Hviezdoslavovy básně Hájkova žena, pro onemocnění se však na poslední chvíli Dolnokubínští omluvili. Operativně je nahradili herecké etudy členů hradeckých Jeslíček.

Festivalu se tedy nakonec účastnilo - nepočítáme-li úvodní Romanci pro křídlovku DIO Semily, jež byla určena středním školám a samotné přehlídce předcházela - devět souborů (plus jedna „náhradní“ produkce). Ve festivalové porotě zasedly tři velmi různorodé osobnosti - herec a rodák z nedaleké Sobotky Martin Sitta, odborná pracovnice pro amatérské loutkářství z Pražské Artamy Iveta Dřížhalová a autor tohoto článku, Vladimír Hulec, redaktor Divadelních novin. Rozhodovali o tradičních keramických cenách Modrý kocour (letos jich děti z místního gymnázia vyrobily - a tedy udělovalo se jich - deset), vedli večerní diskuse a jejich úkolem bylo též doporučit z vybraných inscenací (tedy těch, které splňovaly regule) nejlepší na národní přehlídce Šrámkův Písek. Hrál se ve dvou prostorách - ve 126 let staré, neoklasicky upravené (interiér) budově Městského divadla a na velkém jevišti kulturáku, vystavěném v době vlády sovětského impéria okupačními jednotkami, jež v Turnově sídlily. Dnes tato přízemní krychle slouží převážně jako Kino. Nepříliš velká vzdá-

lenost mezi oběma objekty dovo- lovala rychlé přesuny a spád celé akce. Ubytování bylo navíc v pen- zionu místní hotelové školy, který sídlí právě uprostřed cesty, na níž byla i hospoda, kde se konaly diskuse, zkrátka user friendly - „uživatelsky přátelský“ festival.

Jak již jsem předdeslal, první dvě představení (kromě Romance ještě Pohádky z košíku Tyjátru Praha) byla jakýmsi neoficiálním prologem určený místním sko- lám, konaly se první den dopoled- ne a většina diváků včetně mne ještě nedorazila. Samotný festival tedy zahájil odpoledním předsta- vením amatérský soubor **DIO Semily** třemi „drobnými příběhy z lékařského prostředí“ nazvaný- mi souhrně **3 x Cami**. Po formální stránce šlo o velmi jednoduché, „opatrné“ zpracování tří Camiho divadelních hříček, vesměs zná- mých už z jiných produkcí jak mezi amatéry, tak profesionály (vzpomeňme například nedávnou inscenaci pražského Divadla v Dlouhé Cabaret Vian-Cami). Pů- vab semilského představení vězel v naprosté otevřenosti, přímo- čarosti až - dalo by se říct - lite- rárnosti. Herci seděli rozsazeni na židličkách kolem jeviště, oděni do bílých lékařských plášťů, téměř jako bychom sledovali sezení pacientů a lékařů. Ti, kdo měli účinkovat, vždy vstali, zmizeli za malým paravanem a svůj výstup, svou scénku přežili tak trochu ve stylu jako psychoterapeutické zpovědi. Byly chvíle, kdy to fun- govalo, zvláště při využívání pros- tých rekvizit a nápisů, jednodu- chých inscenačních nápadů, avšak nedostatkem byla režijní koncepce, jež byla jakoby uza- vřena sama do sebe, což ovšem zřejmě vycházelo ze samotné pří- pravy, z možností a zkušeností herců s obdobnými texty. Divák, nebyl-li ochoten silné empatie, mnohdy jen přihlížel nepřiliš nápaditým hereckým projevům. A tak se ke škodě věci i samotná nemocniční seance postupem ča- su vytrácela a zbyly jen různé nápadité herecké etudy.

Úřední hodiny Divadla Igdyž Kolín se účastnily již loň- ského kolínského festivalu ama- térské pantomimy a pohybového divadla, igdyž jako hostitelé mimo soutěž. Nápaditě zvolený půdorys kafkovského světa vel- kých a mocných úředníků, kon- frontovaných malými a z různých důvodů zbědovanými žadateli o úřední razítko, je pojat téměř jako dekadentní kabaret. Na obrov- ském stole vládou tři obrylené postavy, které k sobě postupně připouštějí lidské podiviny, stojící a hašteřící se dole pod nimi. Volně pojatá férie dovoluje hercům „si zařádit“, čehož snad až příliš vy- užívají. Celek tak trpí rozvleklostí danou stále se opakujícím, a tedy předvídatelným principem náv- šťevy, zpovědi a bizarní reakce tří

úředníků. Rozhodně by stálo za to inscenaci nadále „čistit“ a krátit. Vypadnou sice některé dobré nápady, ale mistrovství se pozná také v tom, dokázat se jich zbavit. V každém případě šlo, co se týká autorského herectví, o nápaditou inscenaci. Rozhodně nelze soubor Igdyž v kontextu moderní české pantomimy a pohybového divadla opomíjet.

Jedním z vrcholů přehlídky pak byla inscenace **Nejhodně- ších medvídků z Hradce Krá- lové** nazvaná **Artikulátor**. Již sama existence souboru si zaslou- ží zvláštní pozornost. Jejich ve- doucí, René Levínský je jedním z mála současných českých dra- matiků. Navíc nejen píše, ale své hry i inscenuje. Jeho texty jsou veskrze originální, a to jak po obsahové stránce tak z hlediska jazyka a formy. Artikulátor je nej- novější prací Levínského a jeho souboru. Bizarní forma jakési pohádkové surreálné grotesky stojí a padá s košatým veršova- ným textem, který jako by napsal nějaký avantgardní národní budi- tel 19. století, vzbuzený ovšem na konci století dvacátého. Pojedná- vá o mýtických věcech, vystupují v něm pohádkové i reálné pos- tavy, odehrává se ve snové i reálné poloze, výklad lze chápat freu- dovsky, archetypálně, jako de- kompozici národní mystiky, či jen jako postmoderně hravou bizar- nost, jež semele vše. Kostýmy jak z Léblova Vojčka, herectví jak z České sody a humor jak od Jarryho, takové bylo představení hradeckých Medvídků, které jsme s chutí doporučili do Písku a doufám, že se ještě obehraje a že jej budu moci ještě nejen vidět (herci, zvláště představitel titulní role, se mi zdáli poněkud indis- ponování), ale si i přečíst, neboť tentokrát jde skutečně o pozoru- hodný literární text.

Další den se začínalo již do- poledne známou inscenací **Di- vadla Jeslíčky z Hradce Králo- vé - soubor Bifule Bio Desilu- sion**. Inscenace již loni zaujala na Loutkářské Chrudimi. Jde o nápa- ditě, za použití stínového divadla a jednoduchých loutek insceno- vaný němý, černobílý „film na divadle“, což lze chápat i jako nový teatrologický jev (dosud jen divadlo na divadle). Sled žánro- vých filmových scének propoje- ných kabaretními vstupy je tak vtipně udělán, že nemohu, než před inscenací smeknout.

Následovala již zmíněná ro- šáda několika jeslíčkových stateč- ných, nahrazující slovenské hos- ty. Vedle slavného **Blešího cir- kusu** předvedli sólové výstupy, z nichž ten poslední s dvěma fidorkami a jejich erotickým vzta- hu byl prostě „k sežrání“, což herečka s chutí provedla.

Následující „kabaretní divad- lo 30. let“ nazvané **Micka libe- reckého Krátkého a úderného**

divadla nebylo ani příliš krátké, natož úderné. Jistě závažný námět odchodu židovské dívky do koncentráku a pohled do její opuštěné duše byl příliš závažný na kabaretní balábile, jež se odehrávalo. Dívka utíká před realitou do snového světa filmových kýčů, dovidáme se i její osud coby služky v cizí rodině, vše je však jaksi bezradné, nejasné, falešné. Nad hlavami se vznášející doba je pro Liberecké pouhou záminkou. Tak těžký námět nelze podle mne zlehčovat spontánní hravostí. Problematické bylo navíc i ahistorické využívání dobově zakotvených hudebních motivů (vedle citací z filmů 30. a 40. let např. i melodií let šedesátých).

“Klasická rusárna”, jak nazvali svou inscenaci známé Krylovovy textové předlohy, je přesným vystižením formy i žánru **pražského Tyjátru**. Kostýmovaná komedie jak ze sladkých dob filmových ruských pohádek oslovila dětské i dospělé diváky. Nepřekročila však stín sebe samé, stín jisté - řekněme - očekávatelnosti, tedy v mnoha směrech (hereckém, kostýmním, dějovém) popisného bavičství čerpajícího z ruských pohádkových motivů. Jak tento práh překročit, nabídla až závěrečná píseň, kdy náhle všichni herci ožili, skotačili a tančili (jak) o život.

Vrcholem přehlídky pak byla úprava slavného dramatu Slečna Julie švédského dramatika **Augusta Strindberga Rádobydivadlem Klapý**, hraná pod názvem **O svatém Jáně hleděj sobě vránu**. Soustředěna na vztah ústředních postav, byla inscenace dokladem soudobého, obsahově, herecky i scénicky přesně vedeného divadelního tvaru, jež by byl okrasou každé, i profesionální, scény. Nechci o inscenaci déle mluvit, doufám, že se s ní setkáme na dalších přehlídkách včetně Hronova, a tak jen krátce: málokdy se u nás vidí tak chápavá, oddaná „služba“ autorovi, přitom nijak pietní či mdlá, ba naopak. Inscenace byla plná napětí, vrchovatě dramatického, a přitom nepřepjatého. To vše podtrhovala jednoduchá realistická scéna s hybnými stěnami (zde by se možná dalo jít ve výkladu ještě dál) a soustředěné herecké výkony v nejlepší tradici klasického činoherního herectví s příměsí stylizovaného expresionismu.

Noční **pohybový kabaret Našeho divadla Brno** byl příjemným zakončením dne. Inscenace již proběhla několika koly českého amatérského divadelního soutěžení, prý bez valné odezvy. Těžko říci proč. Zřejmě je její tvar natolik proměnlivý, že záleží na rozpoložení herců, diváků, genu loci místa i okamžiku. V Turnově brněnští jednoduše řečeno zazářili. Scénka střídala scénku tak trochu ve stylu skleповské Besíd-

ky, ne vždy se dostavila pointa, přesto bylo představení naprosto strhující, s několika pravými perlami. Pro mne tou největší byla herečka ruského původu, jež se na jevišti automatickým textem mísícím češtinu s ruštinou zpovídala ze své minulosti i současných pocitů u nás. Ovšem i jiná čísla byla plná hravosti, fantazie, nadhledu, grotesky. Zkrátka paráda.

Neděle 30. ledna začínala inscenací pro nejmenší, **Pohádkami z košíku pražského Tyjátru**. Neumím příliš dětské divadlo, zaslechl jsem po představení výtky týkající se zapojování dětí do inscenačního dění, mně však právě toto potěšilo. Herci ve věku ještě školním uměli vyvolat dialog se svými diváky, vytáhli na jeviště i ty nejmenší děti, vše s naprostou pohodou, klidem. Děti ani sebe neztrapňovali, nezsměšňovali a vytvořili tak prostor pro hru. A tu hru zvládali. Takové představení bych pozval, být učitelem mateřských školek anebo prvních tříd ZŠ.

Závěr obstarala ambiciózní adaptace **Poláčkova románu Bylo nás pět místního Turnovského divadelního studia A. Marek** pod názvem **Bylo nás 5+5**. Úspěšně se již účastnila přehlídky školních inscenací českých gymnázií, kde zvítězila. Je svěží, je autentická, je svým způsobem odzbrojující, neb je založeno na románu věkově adekvátních hercích, kteří hrají s naprostým nasazením sebe. Hrají, či spíše jevištně “zpřítomňují” své životní zkušenosti, svá poznání prvních lásek a nesmělých dotyků, vztahy i rozchody. Jednoduchá scéna sestávající jen z žebříku a pár prken dovolovala jim na jevišti být sami za sebe. Režisér právě tuto autentičnost vyzdvihl a Poláčkův text, hercům i divákům důvěrně známý z televizního zpracování, tak všichni mohli vzít za svůj a přitom jej vnímat i z dostatečného odstupu, dovolujícího hravost, ironii, nadhled. Svěží inscenace, jež je však jen prvním krokem na divadelní cestě.

V porotě jsme pak měli úlohu složitou - komu dát deset malých modroušků? Nakonec jsme se rozhodli udělit po jednom každému souboru, vždy s přihlédnutím k nějakému konkrétnímu výkonu. Na Šrámkův Písek jsme doporučili Artikulátor Nejhodnějších medvídků a Bylo nás 5+5 Turnovského divadelního studia, do Kolína Dražbu Našeho divadla Brno a IPOS-ARTAMA k pozvání na adekvátní přehlídky O svatém Jáně hleděj sobě vránu Rádobydivadla Klapý.

Byl to hezký festival, než jsem se však dostal k jeho zhodnocení, uběhlo hodně vody. Omlouvám se tedy za jistou povšechnost a možná i nepřesnost.

Vladimír Hulec

TRDLOVINY 2000 (nebo jak teď rádoby odborníci rádi píší: „2K“ /čti: „ťukej“/) VYŠKOV 6. - 8. 4. 2000

Čím to, že se na jižní Moravě letos tolik urodilo? Pokud vyloučíme vliv dobrého vína, slivovice, okurek, syrečků a dalších pochutin, krásných písniček či lepých děv a jejich silných protějšků, musíme konstatovat, že divadlu se daří. Hodně souborů, hodně inscenací - a s tím roste i kvalita. A Vyškov sám o sobě je i dobrým místem pro přehlídku - dopravně dostupný, řada prostor k dispozici, doprovodné aktivity, zázemí šesti (!) místních souborů, klub na noční individuální disputace či jiné hrátky anebo neúnavný organizátor Saša Novák - to vše skládá mozaiku dobré přehlídky. Jedné z letošních čtyř přehlídek, které na jižní Moravě aspirují na vybírání souborů na Šrámkův Písek (i když by výběr neměl být pro přehlídku tím hlavním) - celkem je avizováno kolem pětadvaceti inscenací.

Z tohoto počtu inscenací se ve Vyškově objevilo devět (nepočítaje doprovodná představení hostů, dětského souboru a skvostného „divadla práce“). A jak jednotlivá díla ve stručnosti působila na nezaujatého diváka - porotce?

MÚZA Vyškov - „Dar moře“ Poetické téma Malé mořské víly bylo ve svém provedení pro sympatický soubor asi příliš velkým soustem. Neporadil si s nesouladem prostředků, ať již výtvarných, hereckých či tematicko motivačních.

PRKNO Veverská Bítýška - „...a Pelikáni v pustině“ Dvě aktovky Valentina Krasnogorova (Řekni mi o čem sníš a Pelikáni v pustině) o samotě. Komedie, při které mrazí. Ať již jde o střet snů ženy a muže v „komunální“ situaci, kteří se neslyší, či o souběžné příběhy osamocенých lidí, jak vystřižené z reálu, vyrůstá zde pro diváka nekonečná absurdita situace - přesně v duchu mistrů komedie: divák ani netuší, že se směje sám sobě.

TRDLA Vyškov - „Tři hry“ Tedy tři aktovky Arnošta Goldflama (Horor, Návrat ztraceného syna, Utržky z nedokončeného románu) propojené tématem manipulace, vyčlenění, hledání místa člověka ve společnosti, otázkami kolem vzbuření se či hlavního proudu, a to ve více rovinách. Nevyvážená stavba i prostředky v podstatě rozdělily inscenaci na dvě menší. Přesto o této inscenaci, až se usadí, možná ještě uslyšíme.

DŘEVĚNÝ KÚŇ Brno - „Brno 1899“ Pár drobných příběhů nalezených v novinách z doby před sto lety, které soubor, vybavený hráči a komiky od přírody, přetavil do celé inscenace. I když někdy trochu přetáhl, a pevnější režie by nebyla na škodu, souboru se podařilo překonat úskalí archivní nudy i komunální roztržitosti a přinesl večer sršící nápady a energií. I použití němčiny v české interpretaci (tedy se spoustou chyb) zde nevádí, naopak, přispívá k dobové atmosféře národnostně smíšeného města.

DIVADLO G Vyškov - „Jenom smrt“ Pohybové divadlo, jednoduchý příběh v řadě etud s rozdílnou mírou zajímavosti i kvality sdělování. Je cítit jak nedozrálост divadelního tvaru, tak obrovská potence souboru a smysl pro tvar. Řada neotřelých výtvarně pohybových nápadů.

TOHOČASU BEZPEŘÍ Brno - „SADOKRAMLE aneb KOLÍKOVÁ STORY“ Vlastní autorský příběh o samotě a vyčlenění, o hodnotách a „pošahanosti“ (všichni s sebou nosíme nějaké stigma) - a hlavně o vztazích a otázkách. Formálně vychází z dramatické hry, mnohé drobné nedokonalosti spíše technického rázu snadno převálcuje téma a jeho sdělování, i forma paralelních příběhů, volnějšího zacházení s časem, i prolínání světa dospělých a dětí.

KOČKODANI Brno - „VÝROČÍ“ Tedy Bankovní jubileum. Klasická Čechovova aktovka v klasickém podání. Klasicky silní představitelé mužských rolí (také jsou lépe napsáni), klasicky bezradnější ženy. Soubor vyniká hereckým potenciálem, podařilo se mu vypíchnout nadčasovost problému, přesah k nám.

GEDETEN Vyškov - „Bílá Belisa“ Poněkud netradiční zpracování textu F. G. Lor... (proboha, jak se ten Lorca píše ve 2. pádě?) Směs tragiky a komiky, hudební a až na drobnosti dokonale provedené představení, poznamenané premiérovou nervozitou.

DIALOG Brno - „Skleněný zvěřinec“ Herecká studie souboru, který si chtěl na vypreparovaném textu T. Williamse vyzkoušet tvorbu postavy. To se mu povedlo, v některých případech klobouk dolů - pro diváka, který přišel na inscenaci, však ledacos ze stavby chybí.

Celkově si odnáším z vyškovské přehlídky velmi mnoho příjemných dojmů (a asi téměř žádné nepříjemné). Například: živá hudba u většiny inscenací - to je dar. Chuť slyšet a poslouchat - to se týká povídání o představeních. Operativně vycházející zpravodaj i vlastní www stránky na slušné úrovni. Atd.

Možná by se dalo ledacos vylepšit, možná by se do odpoledne či časného odpoledne ještě nějaké to představení nebo seminář vešly (vždyť na některá představení by stačili i diváci z ostatních souborů), nicméně to už je věc Vyškova. Za to, co však zatím pro přehlídku provedl, mu přísluší vřelý dík.

Karel Tomas

VALMEZ PODEVÁTÉ aneb VALAŠSKÉ IMPROMPTU

Netradičnímu divadlu se na severní Moravě daří. Věhlas místního každoročního klání je dnes již tak velký, že se letos projeví i jeho kapacitní limity: z přihlášených souborů bylo nakonec vybráno jen osudových „šťastných deset“. Za kritérium účasti bylo nakonec, ve snaze nalézt co nejvíce bezbolestné řešení, zvolen princip „šedesáti minut a dost“. Kdo se do nich nevešel, byl zván na setkání pouze jako divák. Samozřejmě, ideálem by bylo cosi jiného. Vytýkat nedostatek vstřícnosti a tolerance organizátorům, jež je třeba spíše vnímat jako mecenáše, by bylo poněkud krátkozrakou, byť v první chvíli pochopitelnou reakcí. Bez jejich vůle a peněz by totiž ani protestovat nebylo proti čemu. V téhle souvislosti je namístě poděkovat i osobně řediteli přehlídky Josefu Fabiánovi, letitému patronovi amatérského dění a zakladateli někdejšího divadla Schod. Tím spíše, že ze své funkce - k překvapení mnohých pamětníků - odchází.

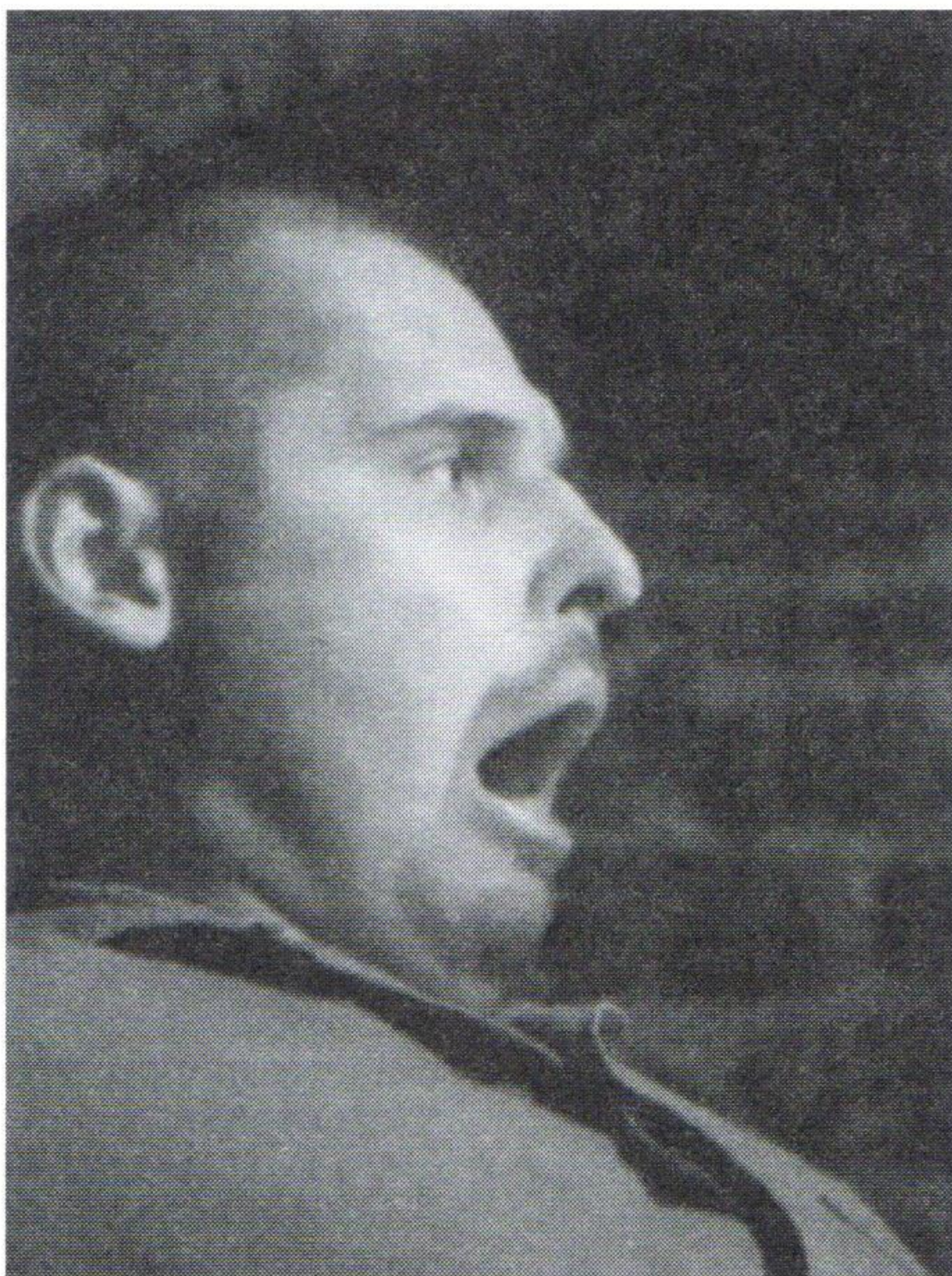
Jinou věcí je, že celá tahle lapálie je ilustrací dvou věcí. Té lepší - divadlu se opět daří. A té horší - stávající systém-nesystém přestává fungovat a vyhovovat. Zdá se, že vše volá po hustějším sítu přehlídek a náročnějším rýžování: jestliže má být „Valmez“ regionálním „Pískem“, pak mu chybí čím dál více nějaké předkolo. Ostatně, že je ve Valmezu nával, není také důsledkem toho, že za jeho spádovou oblast se jaksi automaticky počítají jak Ostravsko, tak Zlínsko, ba někdy i Olomoucko? A to v situaci, kdy vlastně papírově již existují jako regiony a chystají se volit své hejtmany?

Jak už bylo jinak naznačeno, úroveň letošního festivalu určovaly víceméně staré firmy. Ta z nich, vlastně nejstarší - **Dekadentní divadlo Beruška z Hranic na Moravě** - představuje dnes již sázku na jistotu. Je to soubor, který ve svém oboru - tj. v spontánní improvizaci - má nejdelší průpravu a zkušenost. A také vlastní rukopis. V součtu obého předvedli oba aktéři (neb třetí se po začátku stáhl) klasickou ukázkou svých schopností a stylu. **Nemluv, nejsi-li Tarzan** bylo šťastné představení, v němž oproti loňsku tentokrát dominovala skutečně řeč. V oboru verbálních asociací, eufonických i eurytmických hrátek a kalamburů, prokládaných „akční“ hudební nápaditostí, by šlo tvrdit, že bylo dosaženo málokdy viděné úrovně. Byly to zkrátka hody zvládnuté náhody, fungující inspirace, inteligence i vzájemné koordinace. A navíc i kontaktu s publikem. Vše tedy dopadlo skoro klasicky: bylo to čitelné a v celé kompozici vlastně nenásilné, jakoby přirozené a vlastně v celé složitosti „jednoduché“. O premiantovi festivalu prostě nebylo pochyb.

To v **havírovském**, jinak určitě dobře „namazaném“ **Divadle Soukolí (Jinde jinak)** přece jen občas něco zaskřípalo - zejména v rozvíjení a kombinaci jednotlivých fabulačních motivů. Ale nutno uznat, že si havírovští nic neulehčují: v jejich případech jde totiž o snahu o komplexní divadelní jazyk. Spontánní tvořivost se u nich přelévá z jedné výrazové roviny do druhé a inspiruje se doslova vším: rekvizitou, impulzivním pohybem a tělem, živou hudbou, partnerem. Poněvadž pět herců je také pětkrát komplikovanější situace, klo-

bouk dolů před úrodou šťastných momentů a nápadů. Přesto: v celku se občas jednotlivé motivy pohybovaly po vlastních drahách, bez zřetelnější přitažlivosti pomyslné ústřední tematické linie a osy. Vedle Berušky ovšem v pořadí zřetelně druhý kandidát na reprezentaci.

Ostravský M.A.S. byl víc než příjemným překvapením přehlídky. Zaujal vitálním a řemeslně poučeným přístupem. (Jak by ovšem ne: soubor je vlastně složen ze studentů Hereckého studia Mileny Asmanové a režijní tvar - a zdá se, že i herecký rukopis - inscenaci vtiskla herečka ostravského NDMS A. Veldová. Navíc jde o často reprízovanou, již usazenou a prověřenou inscenaci Divadelního klubu Jaša, vystupujícího v Divadle J. Myrona.) Jeho scénická odpověď na čapkovskou otázku **Jak se dělá divadlo** byla až hekticky rozhybanou, nakažlivou, metadivadelní, (sebe)ironickou podívanou. Princip rozehrávání ne-dramatickou formou napsaného textu tím, že je do akce převáděna i „nepřímá“, řeč, není sice nový a místy přece jen působil poněkud lineárně, ale jinak je inscenace syntézou ukázkové souhry, radosti ze hry i několika výrazných individuálních výkonů.

Soubor Crepácy z Havířova / Přepadení v Kassa Blanca. Foto: Vlasta Navrátil

Vystoupení **Tolerance & CW ze Vsetína** byl jedinečný pokus o prolnutí videoartu a improvizace. Inscenace **O vrátníci** balancovala mezi performancí, videem a divadlem, tvarem a beztvarostí, fixovanými ostrůvky textu, i zcela náhodě ponechanými partiemi, mixovaným zvukem a hudbou, srozumitelným i nesrozumitelným slovem. Aktéři hráli-nehráli, spíše se ocitali, nachomýтали, klátili, přicházeli a odcházeli v světle reflektorů a projektorů a vedli banální řeči. Přesto tato dekomponovaná mozaika dění před kukání vrátného na studentské koleji, který jako nevypočitatelně škodolibý majitel a distributor klíčů registruje ve svém „lodním deníku“ vše, co se kde šustne, měla svou zajímavou poetiku i banalitou prosvítající generační téma jakési životní trapnosti, nedůslednosti a přešlapování, srážky malosti se sny, všudypřítomné ironie a jakési nepřilíš radostné mystifikace. Zajímavost vskutku netradiční, přesto by všemu slušelo větší tempo, přes-

nost a při vši formální otevřenosti přece jen pevnější tvar.

Jen těsně v závěsu tohoto nakonec porotou vytipovaného potenciálního kvarteta kandidátů na další postup byla produkce **havírovského souboru Crepácy. Přepadení v Kassa Blanca** bylo dobře zvládnutou legráckou s řadou příjemně recesní obrazností prosáklých scén. Jednoduchý princip jakéhosi komentovaného přenosu z pomyslného sportovního soupeření dvou pivních štamgastů Libora a Tibora si na nic víc nehrál, nabídl ale dobrou, tak trochu kabaletní zábavu na konto nesmyslného, rozbujeleho kultu sportu, s některými výbornými hereckými momenty a recesními gagy. Škoda jen, že se nedopracovali výraznější pointy, resp. - vzhledem k námětu - finále... Protože to u tohoto jinak víc než sympatického souboru není poprvé, mělo by se s tím propříště něco dělat...

Dividlo je jedním ze zkušenějších souborů **ostravského Dramacentra**. Dnes již odrostlejší parta si „jen tak“ hrála s lechtivými tématy dvou povídek Boccacciova Dekameronu. Jejich **Jeptišky** laškovaly, špílcovaly, všelijak dováděly a sváděly, ale bavily jaksi očekávatelným způsobem, prostě nepřekvapovaly. To, co nabídl, byla vcelku zdařilá etuda, přes veškerou „rozhybanost“, ovšem s místy poněkud doslovně ztěžklým humorem. Nezbyvá tedy než se těšit, že jejich plánovaná větší inscenace bude z jiného soudku - sympatický soubor má určitě navíc.

Z ostravského Přívozu znovu dorazilo divadlo s roztodivně znějícím názvem - **XXXHOX XXXOXX**. Jejich „humorná hříčka“ **Pán a Sonic** o tom, „co se stane, když se do podivné rodiny dostane podivný předmět“, byla trochu bezstarostnou švandou za účelem pobavit a „si zařadit“. Rodinka z typů poněkud podprůměrné inteligence se u rodinného stolu nepřestává divit prapodivnému artefaktu - totiž magnetofonu naznačované značky. Ten je osou řady tu více, tu méně zdařilých vtípků, zdrojem zábavy jsou i z role vypadávající aktéři, všichni se smějí a vše je nakonec dovedeno k zdárnému konci rvačkou všech se všemi. Soubor, který svého času zaujal, jako by se tentokrát chtěl jen a jen odreagovat. Jeho pokus tentokrát vyzněl poněkud děravě.

Divadlo Soukolí (Jinde jinak) z Havířova. Foto: Vlasta Navrátil

Dekadentní divadlo Beruška Hranice na Moravě / Nemluv, nejsi-li Tarzan. Foto: Vlasta Navrátil

Ze stejné lokality pochází soubor **Slezská lípa**. Jeho **Bráškové** jsou adaptací stejnojmenné povídky I. Vyskočila: do soukromí hrdiny náhle vpadne podivná dvojice „instalatérů“, s nesamozřejmou samozřejmostí se zde uhnízdí a uzurpuje si čím dál podivnější práva. Text výrazného autorského vyskočilovského ražení, který je součtem jazykového a situačního, absurdně laděného humoru, se v podání souboru poněkud vleče a až zbytečně „činoherně“, a víceméně tradičně, rozehrává. Prostě: řeč jiskřila jen málokdy, situace jen „následovaly“ a ani princip střídání herců v hlavních rolích výraznější významové i akční dynamice nepomáhal. Přesto je nutné soubor ocenit za snahu po náročnější výpovědi i za pár nadějných hereckých zablýsknutí.

„O lidech a pro lidi“ chce hrát **frýdecko-místecký soubor Šmíry**. Fraška M. Maskala **Hurá, přijede strýček** byla jistou ošemetností takového obecného programu. Příběh návštěvy bohatého strýčka z Ameriky v současné české, rádoby světácké a zbohatlické rodině, byl pojat jako příležitost k nejrůznějšímu žertování a chvílemi hodně „tlustého“, dosti nehledaného humoru. V hereckých prostředcích se také hledalo víc než málo, zato se spoléhalo na řadu osvědčených šarží (včetně herce v ženské roli). Leckdy se tak šlo bavit kouzlem nechťeného a obdivovat až inzitní polohy nabídnuté podívané, mixující cimrmanovské ohlasy s poněkud pokleslejší televizní zábavou. Ale přesto: kdyby se onoho textu ujal někdo s přísnějším dramaturgickým okem a podobně zkušenější režisér, kdo ví. Takhle jsme byli svědky jakési sousedské taškařice, jež s proklamovaným hledačstvím netradičního výrazu nemělo takřka nic společného.

Zlověstný pták V. Nezvala v podání **Divadla v množném čísle z Rožnova pod Radhoštěm** byl prvním opusem souboru, a bylo to

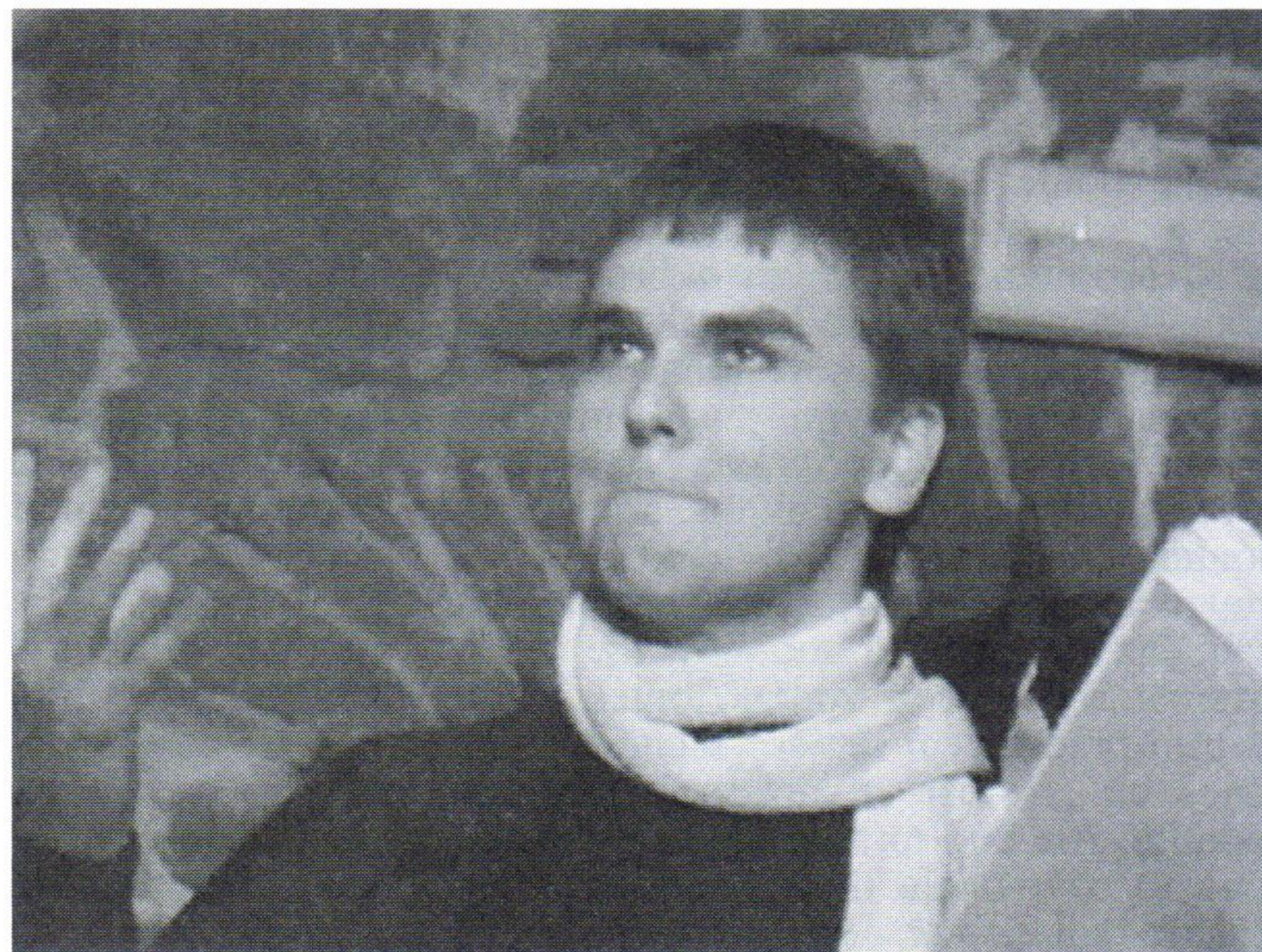
znát. Záměr vrátit na jeviště jednu z Nezvalových surrealistických her narazil na prozatím velmi malou elementární divadelní gramotnost. Vše se tak převracelo naneštěstí v svůj opak a doplácelo na nevyjasněnost záměru a dosavadní scénickou a stylovou bezradnost.

Když se něco netradičního koná již po deváté, je možná na místě hovořit paradoxně o tradici. Letošní Setkání ve Valašském Meziříčí jako by téhle možnosti chápání docela nahrávalo: ledacos se opakovalo. Ale protože to většinou bylo právě to lepší, nic

proti tomu. Nadále platí, že se zde daří místní specialitě, tj. totálně improvizovanému divadlu. Je přitom zajímavé a potěšující, že se i tímto spontánním, zdánlivě subjektivně bezbřehým způsobem, v produkcích zkušenějších souborů svérázným způsobem zrcadlí dnešní svět i doba. Tak např. ve vystoupení Berušky se objevují inteligentní ataky na rozbujelý skinheadský siláctví, Soukolí vlastně tematizovalo docela reálnou, vemlouvavou stupiditu rádií „té nejlepší frekvence“, Tolerance jaksi letmo a dotykově mapuje pocity své generace apod. To, že se to děje jaksi mimoděk, není na škodu věci, ba naopak. Vedle sympatické kreativity tak ve vystoupení řady souborů lze cítit, že pro ně tzv. netradiční divadlo není jen nezávazným hračkářením, ale hrou v hlubším, tvořivém i (sebe)reflektujícím smyslu.

Těmto již víceméně zaběhaným divadlům se ovšem na letošním Setkání - s výjimkou ostravského souboru M.A.S.H. - vlastně neobjevil žádný nový vážnější konkurent. Nezbyvá proto než si přát, aby příští, jubilejní ročník tohoto klání nebyl jen jakýmsi abiturientským srazem starých „dobrých známých“. Jistou transfúzi ještě mladších tváří a impulsů by si totiž tak zavedený a užitečný festival určitě zasloužil.

Jan Roubal

Soubor M.A.S.H. z Ostravy / Jak se dělá divadlo. Foto: Vlast. Navrátil

25. Festival pražských amatérských loutkářů

Ve dnech 24.-26. března 2000 proběhla již po pětadvacáté tradiční soutěžní přehlídka pražských amatérských loutkářů v neméně tradičních prostorách LD Jiskra v Praze - Kobylisích. Proti předchozím rokům zaznamenala letos mnohem početnější účast přihlášených souborů i uvedených představení. Porota, ale především návštěvníci festivalu (dětští i dospělí), s uspokojením ocenili fakt, že dominujícím znakem všech uvedených inscenací byla prezentace loutek v široké paletě druhů a technik jejich ovládání. Dramaturgický výběr her nabídl bohatou škálu podívané od pohádkových příběhů klasických divadelních forem až po vlastní autorskou tvorbu a dramatizace zajímavých textových předloh z pera předních českých literátů. Za nejvýraznější a nepřehlédnutelný klad však považuji skutečnost mimořádného omlazení v řadách tvůrců i realizátorů téměř všech představení. Vzestupný trend nastupujícího mládí signalizovalo již několik předcházejících festivalů - ten letošní jakoby vyvrcholil. Zkušená starší a střední generace se samozřejmě nijak nevytratila, ale mladí viditelně převažovali. A nejen to. Přinášeli ve svých inscenacích a ve své interpretaci svěžest a vitalitu, aniž by v nich převládlo samoučelné a soběstačné experimentování. Podrobněji se o tom zmíním v hodnocení jednotlivých představení.

Umělecká a technická kvalita inscenací i výkonů jednotlivců či kolektivů, zvládnutí řemesla, byly samozřejmě limitovány mírou talentu, zkušeností a vlivem vedoucích osobností s nimiž tvoří. Bohužel stejně samozřejmě se v některých případech „reprizovala“ jistá nepoučitelnost ze starých chyb a omylů, znovu se potvrdila potřebnost, až nutnost většího zájmu o metodickou odbornou pomoc a radu. Mnohé „vady na kráse“ má u některých

Soubor M.A.S.H. z Ostravy / Jak se dělá divadlo. Foto: Vlasta Navrátil

souborů na svědomí složitá, až tíživá ekonomická a existenční situace. Zájem orgánů, které by měly podporovat a pečovat o tento druh zájmové umělecké činnosti, je v mnohých městských částech Prahy velmi rozdílný. Tam, kde o ni pečují a podporují její rozvoj a trvalou existenci, dávají nezvratný důkaz o tom, že to jde, když se chce, když se nepodceňuje její společenská potřebnost, když na odpovědných místech pracují odpovědní a kulturní lidé. Tolik úvodem, a nyní podrobnější pohled do programu soutěžní přehlídky na souhrn názorů, pocitů a hodnocení jednotlivých představení.

Přehlídku před zcela zaplněným sálem zahájilo **Strakaté divadlo z Prahy 4 hrou O. Augusty O chaloupce z marcipánu**. Představení nenechalo nikoho na pochybách, že jde o vědomou retrospektivu do začátku šedesátých let. Výpravou a hudbou počínaje, režii a loutkohereckými výkony konče, tedy produkce, nad kterou by se podle současných měřítek mělo pouze odmítavě mávnout rukou. Jenže: před absolutně pozorným a hrou zcela zaujatým publikem se odvíjel příběh na amatéry (a dnes již i profesionály) s téměř dokonale animovanými javajkami, bez jediné technické vady, ačkoliv se to prací s rekvizitami či rychlými záměnami loutek jen hemžilo. Obdivuhodná byla i muzikálnost, které byla podřízena plynulá výměna dekorací a mnohdy až melodramatický způsob vodění loutek. Bylo v tom představení téměř všechno, co se dnes už „nenosí“ a dokonce oficiálně odmítá. Ale ono to absolutně fungovalo, ono to oslovovalo diváky, jak dnes tak často a rádi říkáme, a navíc to bylo stylově čisté. Osobně jsem byl tím užitečným návratem potěšen a litoval jsem jen, že soubor nepožádal nějakého profesionálního dramaturga, který by z Augustova textu odstranil jistý nános prachu, který se na něm usadil. Divákům určitě tenhle „film pro pamětníky“ nevalil, protože byl živý a působivý. Navíc ukázal, jak se kdysi umělo dnes podceňované loutkářské řemeslo. A představte si, že za tím parvánem hrála parta docela mladičkových lidí, cílevědomě vedená loutkářským bardem V. Andělem.

Druhé představení s poněkud nepřesným titulem **Dvě americké pohádky** (byly totiž tři - česká od F. Nepila a dvě „americké“ od P. Šruta) přinesl soubor **Vavřinec ze ZUŠ Praha 5**. Již po několikáté prokázal tento soubor trvalé kvality svého originálního pohledu na tradiční texty a jejich prezentaci nekonvenčním dramatickým vyjádřením v použití loutkových prostředků. Nepilova pohádka O hodné saní a zlé princezně bylo milé, rekvizitami a kornoutovými loutkami ilustrované vyprávění pro diváky předškolního věku. Oba Šrutovy texty, Obr jménem Drobeček a O Ježíši a Satanovi směřovaly spíše k divákům starším. Měly rychlejší spád, spoustu vtipných jevištních nápadů a svěží, vkusný humor. Dá se už dokonce hovořit o jistém rukopisu tohoto souboru, a to jak z hlediska dramaturgického výběru a směřování, tak i z hlediska osobité inscenační koncepce tvorby. To vše pod taktovkou či inspiračním vlivem vedoucí osobnosti R. Svobodové. Bohužel, zcela zásadní výhrada patří úrovni jevištní řeči. Je škoda, že právě soubor, mající zázemí v ZUŠ, tak málo dbá o kvalitu mluveného slova. Otevřené vokály i ta sluchu nelahodící „pražština“ zbytečně ubližují všemu dobrému a mimořádně zajímavému, co soubor ve své produkci nabízí divákům.

Sympatická dvojice D. Mráz a E. Špreňarová, titulující se jako soubor **Mráz v zádech**, představila na festivalu Schmoranzův klasický **Začarováný les** v nekonvenčním kabátě a především mimořádně komediálními kreacemi představitelů všech mužských rolí inscenace, se smyslem pro humor, zkratku, nadsázku a výrazně dobře mluveným slovem. Dívčí interpretka sice místy zanikala in-

tenzitou hlasu a čistotou dikce, ale zcela rovnocenně sekundovala svým smyslem pro humor i charakterizací ženských postav. (Poněkud mdlý, jakoby stranou mluvený, byl její Kašpárek.) Blýskla se ovšem odvážným smyslem pro okamžitou improvizaci při nechtěném pádu na nespolehlivé konstrukci vyvýšeného hracího stupínku, hrou na kytaru a příjemně znějícím zpěvem. Představení bylo vzorovou ukázkou, jak dramaturgicky upravit staříčkový text a prezentovat ho bez levných aktualizací dnešním divákům s humorem a lehkou hravostí. I když festivalové uvedení na narychlo upravené a konstrukčně nešťastně řešené předscéně neslo mnohé stopy nedodělanosti a drobných nahodilostí, bylo představení **oceněno Hlavní cenou pražské přehlídky s přímým postupem na Loutkářskou Chrudim 2000**.

Zřejmým omylem bylo soutěžní uvedení rádobý tradiční maňáskové taškařice - **Frydolín aneb Podvodu strašná odplata** v provedení sokolského souboru **Frydolín z Hostivaře**. Snad by uspělo jako podvečerní žertík pro pobavení dospělých, a hlavně loutkářů. Ostatně s tímto záměrem bylo jako mimodivadelní žertovná produkce souborem zamýšleno a secvičeno. Nedopatřením (i přes upozornění pořadatelů) a díky zvědavosti publika

Loutkářský soubor **Mráz po zádech Praha** / G. Schmoranz: **Začarováný les** (D. Mráz a E. Špreňarová). Foto: Jiří Müller

bylo hlediště zaplněno i dětmi, kterým samozřejmě nebyla takhle nepřilíživá „pikanterie“ určena. Nebojte se, ta nevinná dítko žádné morální úhony nedošla, protože velmi nedokonalá animace loutek a nesrozumitelně šumlovaný text nepřešly přes rampu. V sále zbyly jen rozpaky a snad i otázka - proč vedení festivalu tu inscenaci přijalo pro dopolední a navíc soutěžní představení. Existuje vůbec nějaký výběr či kritéria jako kdysi?

Divadlo před branou z Rakovníka uvedlo hru I. Peřinové **Pohádka na draka**. Bylo to představení hrané s upřímnou snaživostí, leč s malými loutkářskými schopnostmi a snad i malou divadelní zkušeností jeho tvůrců. Mělo vkusnou, jednoduchou výpravu a docela hezké loutky. Chyběly vodičky i mluvičky zvládnuté postavy. (Čestnou výjimkou byla pouze představitelka princezny.) Daň z nezkušenosti a nedostatku jevištní fantazie zaplatil i představitel živé role čaroděje, oblečený ještě evidentním omylem v kostýmu, který zcela postrádal hlavní atribut

Strakaté divadlo z Prahy 4 / O. Augusta: O chaloupce z marcipánu. Foto: Jiří Müller

pohádkové zápletky - čarovné obruče, o nichž se ve hře neustále mluví. Drak Habánek postrádal autorkou předepsaný humor a roztomilost. Absence režie se podepsala i na řešení aranžmá scén a postav v jevištním prostoru, zbyla jen začátečnická neobratnost, zvolna plynoucí stereotypní nuda. Soubor nutně potřebuje odbornou, metodicky vedenou pomoc.

Poslední den pražského festivalu přinesl čtyři představení. Tím prvním byla premiéra nové hry P. Slunečka **Když Pánbůh chodil se svatým Petrem po zemi**, kterou uvedl domácí soubor **LD Jiskra z Prahy 8**. Autor se obrátil ke klasice starých českých pohádek a napsal baladicky laděné jevištní vyprávění, které velmi vzdáleně připomíná filmového Dařbujána a Pandrhołu. Vědomě potlačil jakýkoliv humor, aby nechal vyniknout, pro diváky srozumitelně, vážnější filozofické myšlenky o životě a smrti. Z literárního hlediska docela zdařile. Jako režisér si předsevzal nabídnout divákům „jakoby orlojem“ inspirované scénické vyprávění a tomu podřídil veškeré dění na jevišti. Výsledkem se stala poněkud nudná, volně plynoucí statická ilustrace, ve které se vytratila všeobecně známá vodičská virtuozita loutkářů z Jiskry, hlasová charakteristika postav zůstala spíš načrtnutá, deklamovaná. Výprava je plošná a ve zkratce. Nic proti tomu! Je funkční a dává prostor. Režie ho však neužívá. Dobrá, dejme tomu, že jde o vizi loutkového scénického „oratoria“, proč ne! Jenže pak musí být ta oratorní statickost vyvážená něčím, co udělá atmosféru, např. světla, hudba, vizuálně zajímavé kompozice aranžování postav a scén. Hraje se ovšem v téměř plném světle a jakoby v Jiskře měli jen žluté filtry. Aranžmá je málo nápadité, scénicky nevyvážené, chudé. Hudba má profesionální kompozici, ale atmosféru vytvoří vlastně jen jediná píseň, mimochodem výtečně a líbezně zazpívaná J. Jirsovou, která jako by přímo nabízela, jakou poetikou mohla nebo měla být inspirována režijní koncepcí. Celá inscenace dělá dojem, že dobrý záměr zůstal nedokončený. Pan režisér se mnou tvrdě nesouhlasí a já se tedy ptám: jde snad o střet dvou názorů a nebo o to, aby vznikla a na jevišti žila skutečně dobrá a dotažená inscenace, nebo zůstane u střetu dvou názorů? Osobně a bez emocí bych se přimlouval za tu první možnost. Někdy je nutné překročit vlastní stín! Dokonce bych řekl, že už je načase!

Představení souboru **Pimprle z Prahy 10** ukázalo, jak se dá zabít i tak báječný, loutkářsky vděčný a inspirativní materiál, jakým je hra M. Mašatové **Čtyři pohádky o jednom drakovi**. Dekorace a loutky neposuzuji, byly dílem profesionální výtvarnice a dávaly všechny možnosti k hraní. To by ovšem loutky musely v rukách (především loutkoherečky) hrát a nebýt jen nošeny (při dobré vůli) nebo spíš překážet mrckující „primadoně“, které naprosto nevadilo, že jí verše kulhají a ztrácejí rytmus, že je doplňuje vlastními slovy a pouliční češtinou, bez schopnosti

naplnit jejich opakovací půvab mnohostí intonačních a významových barev. Truchlivý výsledek u tak známé a loutkáři amatéry i profesionály ověřené, fantazií prošívané minikomedie! Bohužel to nebylo v případě tohoto souboru poprvé! - Proč?

Cinybulkův Ostrov splněných přání v podání smíchovského Kováčku byl na festivalu již loni. Letos to měl být patrně reparát. Nevyšel. Zůstalo vše při starém, snad ještě o špetku horší. I ten nový představitel Ježibaby byl herecky a vodičsky báječně komediální a oceněný jako jeho loňský předchůdce. Abych byl spravedlivý: nechtěl bych dělat to pimprlové divadlo bez střechy nad hlavou a za tak obtížných podmínek jako Kováček. Je těžké jej kritizovat, když ten Černý Petr vlastně leží v rukách funkcionářů v pátém pražském obvodu. Inu, Praha 5 není Praha 8. Ten rozdíl je sakramentsky znát! A mohu přidat další: proč?

Absolutně nepochopím, proč inscenace souboru **Vhlavědrát** s keltskou pohádkou T. Pěkného nebyla na přehlídce hrána soutěžně. **Havran** byl patrně nejinspirativnějším představením festivalu, ve kterém jeho tvůrcům šlo o něco navíc, čeho se pokoušeli před diváky a spolu s nimi dobrat. Rozhodně si nezvolili jednoduché téma, nepočítali s diváky jako pasivními konzumenty, kteří se dojmají nad tím, „že se ten panáček hýbá jako živý“. Svou hru naplnili (možná i trochu zbytněle) velkou mírou fantazie, metafor a muzikálností. Ne vše bylo zcela sdělné a dotažené, i jevištní slovo určitě potřebuje vytríbit, přenést přes rampu k divákovi, ale bylo to divadlo, dobré loutkové divadlo, mělo to šťavu a múzičnost! Nu, a třetí proč (se soubor Vhlavědrát nepřihlásil hrát soutěžně) je na světě.

Co říci závěrem? - Je dost důvodů se zamyslet. Třeba nad tím, že honba za početností přihlášených nemusí vždy být i synonymem kvality představení. Že dobré inscenace mohou stejně dobře vytvořit neopotřebovaní mladí, právě tak jako někteří „bardi“. Že je načase vzepřít se nepoučitelnosti a neochotě vědět a umět víc než včera, a to nejen v ovládnutí základů loutkářského řemesla. Že je třeba zbavit se sklonů k uražené a neopodstatněné ješitnosti a soběstředného primadonství... Těch „drobných detailů“ je víc než dost. Přesto věřím, že amatérské loutkové divadlo má perspektivu. Má pořád dost svých „Hamletů“ i „Donů Quijotů“, i věrných diváků a obdivovatelů. Že má pořád naději a dost dobrých důvodů k vitalitě i v příštím století.

Jiří Davídek

Loutky v Bechyni 2000

Jihočeská přehlídka amatérských loutkářů

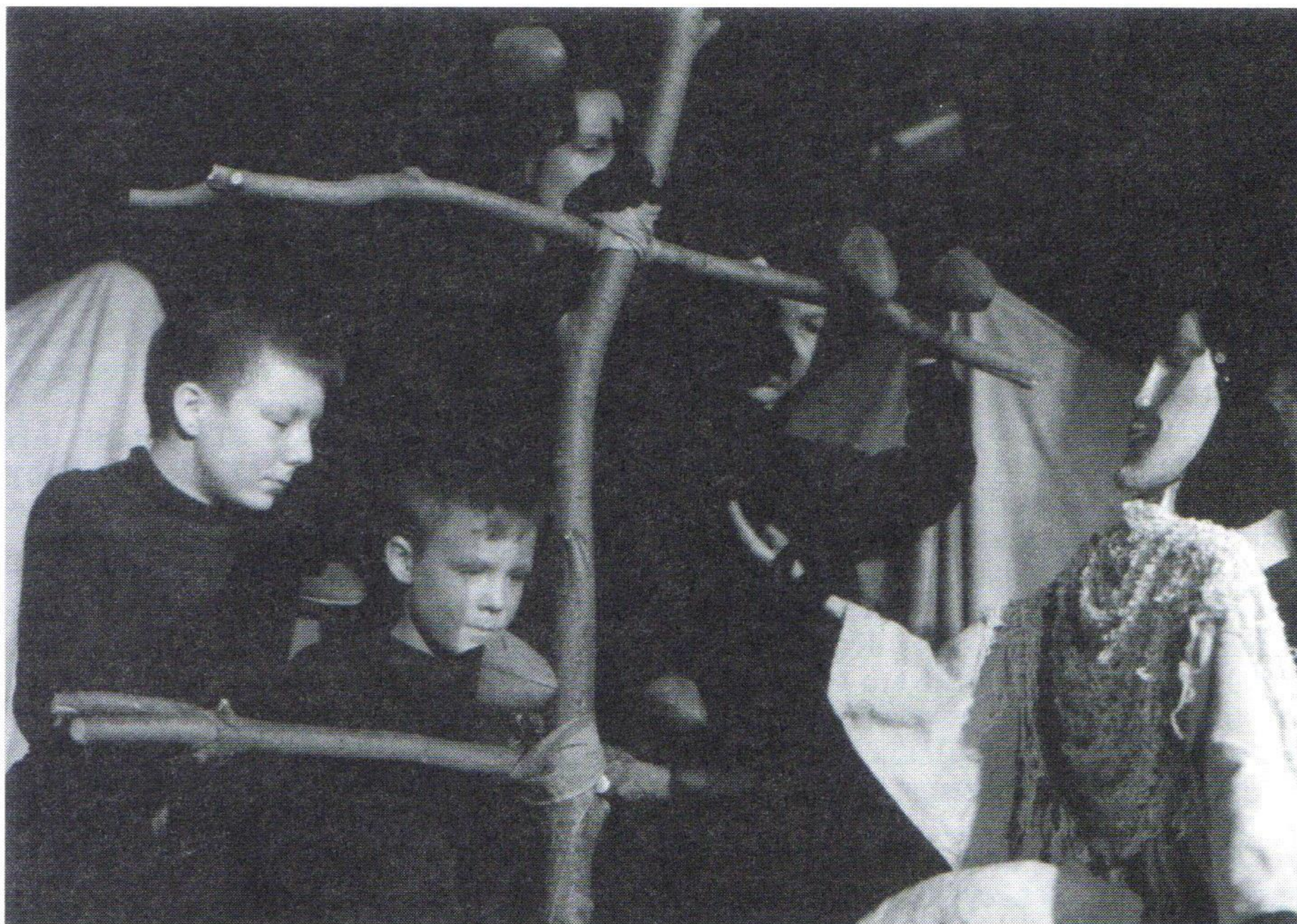
Josef Brůček a Městské kulturní středisko v Bechyni se postupně stává skutečným centrem dění amatérů (ochotníků, neprofesionálů) všech možných uměleckých aktivit. Přehlídka, setkání, dílny... naposledy přitullil i regionální loutkářskou přehlídku.

Na apríla vypuklo jihočeské miniklání. Úraz a další okolnosti zapříčinily, že diváci měli možnost shlédnout pouze 3 představení od 2 souborů, nepočítáme-li jako nesoutěžního předskokana Naivní divadlo Liberec s Líným Larsem a žabkou kouzelníci. Po pravdě napsáno, jejich postup by nebyl nijak jistý. Představení samotné se vyznačuje profesionalitou - všechno řeknou, udělají, odvodí, zaskví se mohutná, ne příliš funkční scéna... chybí však to co dělá inscenaci inscenací - vnitřní zaujetí.

Studentský soubor Tatrmani při SPŠK uvedl Noční stráž dle předlohy Boženy Němcové. Co jsme viděli - zajímavé loutky, jednoduchou scénu v perspektivním provedení, snad desítku mladých tu více tu spíše méně zkušených loutkářů v černém a „odchozené perspektivní“ divadlo. Inscenace se skládá z krátkých či kratších dialogů, kdy se dozvíme, že u učitelů nemají nic k jídlu a je tedy potřebné požádat u bohatého o mouku a mezitím se odehrává putování pro a s moukou ve třech plánech, tj. třech velikostech loutek, které vodič vede. Nic proti tomu, vše je však ve stejném temporytmu, stejném napětí - nenapětí včetně „konfliktních scén“ s farářem a pekelníky. Vzhledem k úpravám, které inscenátoři provedli, není dostatečně zřejmá motivace jednotlivých postav, včetně pekelníků, a proto se v průběhu představení logicky nastoluje otázka proč - proč chtějí pekelníci odnést bohatého, proč se bohatý bojí pekelníků, proč se provinil učitel, když hlídá mrtvého boháče... atd. Nezkušenost se projevuje i v mluvním projevu, který je často nevýrazný. Snad jen ve chvílích, kdy vodiči byli zakryti, pozbyli strach a obavu z toho, že jsou i vidět, si dodali odvalu a klid a tím jsme byli svědky větší plastičnosti a věrohodnosti jejich projevu. Snaha party mladých lidí dělat něco jiného, hrát divadlo, a k tomu ještě loutkové, je více než sympatická a je příslibem do budoucna - v tomto případě to není fráze.

Krajánek Ledenice přivezl do Bechyně pohádku Aleny Kopáčkové - O statečném Johance. Je to v podstatě upravených 7 krkavců, zahalených do příběhu maminky, která se zlobí se 7 kluky. Ti ruší usínání Johanky, malé sestřičky v povijanu. Mamin-ka Johance již od tak útlého dětství čte pohádky. Tentokrát o 7 krkavcích. Sama usíná a sen se proměňuje ve skutečnost, ona vstupuje do snu... V inscenaci, kde se inscenátoři snaží o stylizaci, poetiku, se v jejím průběhu objevují nečistoty v použití inscenačních prostředků (chór dívek - zpěv za paravanem, hudební nástroje - zvuk moře, loutky manekýni - maňásci - křoví z lidských těl, rukou, atd.), ve způsobu vedení loutek (stává se, že loutkoherec nese loutku a hraje místo ní, atd.) i v motivaci jednotlivých postav (sestra krále, konec pohádkového příběhu a vstupu do reálu...). Důvodem je zřejmě nezkušenost, technická nevybavenost dětských interpretů, dramaturgická nejasnost, premiérová tréma. I přes tyto nedostatky, které lze odstranit, se jedná o sympatický pokus inscenátorů, tj. především Aleny Kopáčkové, jít vlastní cestou autorského divadla, připravit pro děti v souboru předlohu, která by pro ně byla zajímavá a hledat inscenační prostředky, které děti mohou zvládnout.

Závěr přehlídky tvořila inscenace - **pokus Josefa Brůčka a jeho pomocníků**, tj. syna ing. Petra Brůčka a Jana Provazníka,

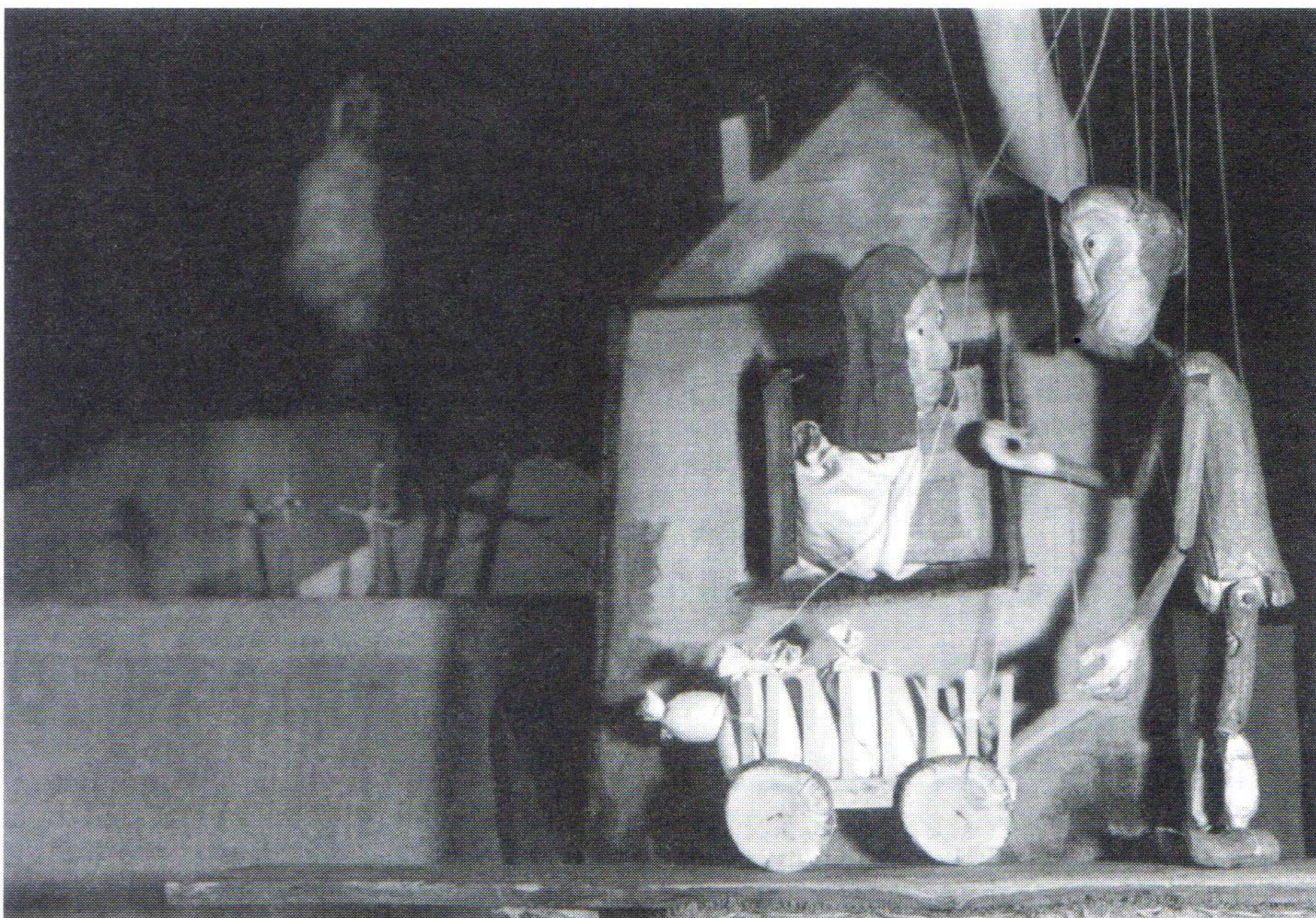
Loutkářský soubor Krajánek Ledenice / Alena Kopáčková: O statečné Johance.
Foto: Jaromír Erneker

„o nový výklad známé básničky F. Hrubína - Kuřátko v obilí“. Inscenace **Zachraňte vojína Kuřátko** se zatím vyznačuje (jak je při premiérách i některých dalších reprízách pro Josefa Brůčka příznačné) dostatečným zmatkem, při kterém nejen interpret samotný, ale i divák potřebuje minimálně 6 mozků a Brůček navíc 36 rukou ke zvládnutí předpokládaného, předsevzatého. Některé sekvence si nelze zatím představit a nefungují (Poslední večere Páně jako sezení generálního štábu), u mnohých po technickém zvládnutí a odstranění balastu, vyjasnění funkcí a významů v příběhu (plyšové hračky, bomba, loutka kuřátka v závěru včetně samotného zrcadla atd.) lze předpokládat, že inscenátoři mohou odstranit mnohé a mnohé naopak zpřesnit, doplnit. V inscenaci, kde je nyní příznačná kata-

strofičnost nejen v tématu, ale i autenticky na jevišti (jenom demolice konstrukce, která měla spadnout, zákonitě dost dobře držela), se vykřeše to, co bylo zřejmě i záměrem Josefa Brůčka - člověk v tomhle světě.

Odborná porota Luděk Richter a Jiří Pokorný téměř do půlnoci diskutovala s těmi co přišli o představeních a loutkovém divadle vůbec. Vše se obešlo bez emocí, diskuse nebyla jednostranná a vyhlášení výsledků, návrh do širšího výběru, všichni přijali bez infarktů a léčení se skotskou. Jenom Josef Brůček nechtěl uvěřit, že byl se svým Kuřátkem spolu s ledenickým Krajánkem navržen do výběru na letošní Chrudim. I takové divy se někdy stávají, protože víra v soubory a jejich tvůrčí potenciál je u některých porotců bezmezná.

Jiří Pokorný

Studentský soubor Tatrmani při SPKŠ v Bechyni / Božena Němcová: Noční stráž.
Foto: Jaromír Erneker

Resuscitace se zdařila, stav pacienta je však nadále vážný

Na okraj regionální západočeské loutkářské přehlídky, která proběhla v Plzni 26. března 2000

Ačkoliv byly v minulosti Západočeský kraj, kde se amatérskému loutkovému divadlu poměrně dařilo, zdálo se, že letos nezbude zájemcům z této oblasti nic jiného, než se ucházet o přízeň poroty na přehlídce principála dr. Slunéčka v pražském divadle Jiskra. Plzeňský soubor Rámus se však statečně rozhodl vyzít osud západočeské přehlídky do svých rukou a uspořádat ji svépomocně ve svojí domovské ZUŠ, za přispění triumvirátu porotců, kteří byli ochotni chopit se (možná až příliš přísně, jak vyplývá z následujícího textu) svých funkcí, jako čestné služby a povinnosti.

Přehlídka se konala v příjemném prostředí 5. ZUŠ v Plzni Lochotíně a nabídla divákům 2 (slovy dvě) představení, vzájemně spolu spřízněná postavou vedoucí Zdeny Vašíčkové. V prvním z nich se představil soubor dětí ve školním věku, který si říká **Štafle na knoflík**. Ve druhém pak skupina svébytných jedinců, převážně školnímu věku odrostlých, pod názvem **Rámus**. V obou případech šlo o autorské divadlo s výrazným vkladem jednotlivých účastníků (herců), obě představení vycházejí z literární inspirace. Je zřejmé, že aktéři v obou případech vědí o tom, co chtějí divákovi sdělit a snaží se k tomu najít adekvátní postupy bez ohledu na úzce chápaný pojem loutkovosti (zcela určitě neuznávají dogma zavedené mezi některými loutkáři, že čím více nitěmi je kašpar navázán a čím jsou ty nitě delší, tím je divadlo loutkovější).

Představení hrané dětmi má název **Duhová jiskra** a je koláží mytologických příběhů vyprávěných Danielou Fischerovou, zasazených do rámu povídky o lidech ze dna společnosti od Roberta Fulghuma. Jednotlivé příběhy jsou rozehrávány předměty, které patří žebrákům - nedobrovolným obyvatelům parku. Sympatické představení budilo dojem, že těžiště práce při přípravě inscenace leželo v prozkoumávání tématu a hledání porozumění a stanovisek k němu, nikoliv v jeho zdivadelnění.

Dospělý soubor Rámus uvedl inscenaci **Podobizna**, vycházející volně z Gogolovy předlohy. Pro zasazení původního příběhu je vytvořen rámec, v němž se bohatý sponzor snaží zkorumpovat hrající soubor ve prospěch svých estetických představ o opravdovém umění. Během představení se výrazové prostředky souboru „nedobrovolně“ mění v důsledek „společenské objednávky“. Od hry s předmětem, až po muzikál nejhrubšího zrna. Soubor působí nejjistěji v okamžicích parodie a nadsázky, zatímco rozdíl mezi čistým a nezkorumpovaným tvořením a zaprodáním se penězům je sdělen spíše verbálně než v nasazení a síle divadelního ztvárnění jednotlivých fází.

Krutá porota ve složení M. Vydrová, L. Richter a R. Svoboda se rozhodla neposlat na Chrudimskou přehlídku přímo žádné z představení s tím, že Podobizna by přicházela s ohledem na akcent a zdařilost jednotlivých divadelních technik použitých v inscenaci v úvahu pro širší výběr, resp. jako inspirativní představení.

Závěrem lze jen popřát letošním organizátorům, aby neztratili chuť ani do života, ani do hraní a ani do pořádání přehlídky v příštím roce.

Radim Svoboda

Regionální přehlídka amatérských loutkářských souborů v Lounech

Do nově zrekonstruovaného Stálého loutkového divadla v Lounech se vrátily loutky a s nimi i severočeská krajská přehlídka. Spolek loutkářů v Lounech uspořádal pod záštitou MÚ v Lounech a Skupiny amatérských loutkářů při SCDO za odborné spolupráce IPOS-ARTAMA již čtrnáctý ročník regionální přehlídky amatérských loutkářských souborů. Přehlídka se konala ve dnech 18. - 19. března 2000 a zúčastnilo se jí pět souborů. Porota pracovala ve složení: předseda Vladimír Leština, Iveta Drížhalová a Miroslav Ryšavý ml.

Přehlídku zahájil **místní Spolek loutkářů** inscenací **Čtyři pohádky o jednom drakovi**. Tuto hru má soubor na repertoáru již řadu let a s léty dozrívá inscenace změn. Kupříkladu marionety vystřídali hadroví manekýni zavěšení vodičům na krku. Tato volba se neukázala vhodnou i vzhledem k omezeným možnostem hrát přes takovouto loutku. Souborem zvolené prostředky nepůsobily funkčně z řady důvodů. Hlavním problémem bylo nepropojení vodiče s loutkou, často nebylo zřetelné kdo je postavou, kdo ji hraje, zda vodič, či loutka - charakterizace postavy hrou s loutkou chyběla. Celá inscenace působila poněkud neloutkově, v určitých chvílích jakoby jim loutky až překážely. Problematická byla i postava draka - tři namaskovaní chlapi jak hory zabalení do kusu zelené látky se na pódiátka jednoduše nevešli. Pregnantní jednoduchosti textu Milady Mašatové odpovídala scéna, ale loutky byly odjinud, ani zvolené barvy jim nepomáhaly - v tmavých barvách pojednaná chůva a král splývali s černě oděnými vodiči. Ocenit se musí nezkrotná živost a nevázanost, s jakou doslova vtrhli na jeviště, takže bujaré veselí strhlo všechny diváky, ale protože svou vervu nepodřídili účelu a celku, šlo spíše o solíčkování než o kolektivní souhru. Původní živost začala postupně uvadat, stagnoval temporytmus, chybělo vypořádání. Kusu by jistě prospěla pevnější ruka režiséra. Velice příjemná ale byla živá muzika, soubor za hudební složku inscenace obdržel cenu poroty.

Druhá inscenace nesla název **Kašpárek a Honza v pekle aneb proč se satan šklebí vztekle**, předvedl ji **Klub ochotníků a přátel loutkového divadla z Litoměřic**. Soubor funguje teprve druhým rokem. Porota ocenila, že se pokoušejí navracet k tradicím rodinného loutkového divadla, ale inscenaci provázely problémy všech začátečníků. Daly se najít prakticky všude: v nefunkčnosti technologie loutek, i v ne úplně zvládnuté technice vedení, v nevýrazné scénografii, v nesourodosti hudební složky, ve váznoucím temporytmu, ale hlavním problémem byla absence dramaturgicko-režijní koncepce. Bylo až zábavné sledovat, jak naprosto systematicky nedodržují zákonitosti divadla, a bylo patrné, že inscenace vznikala v izolaci od jakýchkoliv odborných informací.

Jedna špružle za druhou Loutkového divadla SPOJÁCEK z Liberce byla jedinou inscenací, kterou porota doporučila do širšího výběru na 49. loutkářskou Chrudim. Oceněna byla zejména loutkoherecká práce, jak v pohybu, tak i v mluvě. Za zmínku bezpochyby stojí i výkon „živého“ vypravěče. Motiv živáčka na předscéně se objevil skoro ve všech inscenacích přehlídky, ale pouze zde se podařilo navázat plnohodnotnou komunikaci s dětmi. Nicméně vtipnému autorskému textu Karla Cavojského, za který obdržel cenu poroty, by více odpovídalo odlehčení ve všech složkách divadla. Zbytečně precizně vymalovaná scéna, přehádné loutky s lesklými očky a vůbec celé zpracování bylo na tento text, ve kterém se dohromady nic zásadního neřeší, moc těžké. Souboru byla udělena cena za čistou hru s loutkou.

Inscenace **Aladdinova kouzelná lampa Divadelního spolku ŠPALÍČEK z Plzně** byla poznamenána absencí několika členů - soubor musel přistoupit k alternacím a playbacku. Vhodně vybraná hudba by dobře fungovala, kdyby se s ní citlivěji pracovalo, technicky kvalitní mluva však z reprobeden zaznívala monotónně. V nahrávce se naprosto nepracovalo s temporytmem ani výrazem. Soubor se pokusil o obligátní ztvárnění v tradičním duchu, rozdělená interpretace a důraz na zvládnutí techniky vedení loutek ovšem způsobily, že loutky, tu lépe tu hůře zvládnutým pohybem, pouze chodily po scéně a ilustrovaly text - nevyjadřovaly žádné emoce, nehrály. Soubor se snažil předvést pěkné barevné představení plné kouzel, ale sáhodlouhé přestavby způsobily, že se divákovi zpretrhala nit příběhu. Porota ocenila techniku mluvy na playbacku, nikoliv playback.

Základní problém inscenace **Když si hrají doktoři... loutkářského souboru VOZÍČET z Jablonce nad Nisou** byl v tom, že si nehráli - doktoři měli skutečného pacienta (i když velrybu) a léčili ho. Ale nehráli si spolu ani herci v rámci inscenace, chyběl tomu spontánní mladistvý projev. Jedná se o inscenaci s docela bohatým potenciálem vtipků, které však nebyly dotaženy a vypořádány. Na scéně stojí paraván, který se posléze mění ve velrybu - pěkný nápad není plně využitý, živí lékaři vlezou velrybě do pusy, promění se v maňásky a léčí. Jenže do pusy nelezou skutečně, ale jen jako, i když to konstrukce umožňuje, s maňásky hrají poměrně dobře, ale nalezené předměty rozhodně skýtají víc legrace. Ani zde nedodržují původně nastolený rámec nudících se doktorů, kteří si hrají, předměty nalezené velrybě v útrokách nemají s lékařským prostředím nic společného. Dalo by se říci, že inscenaci oživila hudební složka, která nebyla špatná, porota nejvíce ocenila nápaditou scénografií.

Přehlídka byla velice dobře organizačně zajištěna. Setkání loutkářů bylo příjemné, přátelské a z mnoha důvodů přínosné. Po dlouhé době se podařilo zbavit rozborový seminář s porotou pachu oficiálnosti, porota nejen kritizovala, ale nezapomněla ani pochválit a připojit radu, a to účastníci oceňovali.

Iveta Drížhalová

Poutníče zvěstují Lakedajmonským... aneb Marathón v Jesličkách.

Regionální loutkářská přehlídka s nominací na 49. LCH v divadle Jesličky v Hradci Králové byla skutečným maratónem. Během soboty a neděle prvního dubnového týdne jsme shlédli 21, slovy: *dvacet jedno* představení. Uff! Škála přihlášených souborů byla velmi rozmanitá.

„Defilovali“ před námi tradiční loutkáři, dětské a mládežnické soubory, vedle ostřílených koryfejí divadla jednoho herce i dvanactihlavé „ansámblůvky“. Hrál se s marionetami na nitích, na drátě nebo s maňásky či netradičními loutkami z ponožek a loutkami „při představení“ upletenými, s umělohmotnými „igračky“, s marotami a také i s maskou. **LS Had, Hradec Králové: O perníkové chaloupce**

Úprava textu, režie i scénografie: M. Kužel.

Základní problém inscenace tví ve scéně a režii. Text rádoby vtipně parafrázuje tradiční pohádku, ale vysublimovala z něj základní dramatičnost. Mizanscény nejsou vystavěny tak, aby byly patrné alespoň vztahy v situacích, dění zůstává na úrovni primitivního aranžmá: „Ty přijdeš zleva a on zprava a budete si povídat“. Představení, ve kterém nastane ani jedna dramatická situace, přestává být divadlem. Zbývá jen zavřít oči a poslouchat známou pohádku. V takovém případě je možno

považovat za klad monotónní syntezátorové melodie, které spolehlivě uspí. Divák, posilněn vydatným spánkem procitne, až se rozsvítí v sále. Nespavcům lze představení vřele doporučit.

LS PECH, Divadlo Jesličky, Hradec Králové: Koťátko a pentlička

Režie: J. Polehňa. Hraje: Z. Pecha.

Divadlo jednoho herce. Zdánlivě banální příběh ztracené pentličky poměrně vtipně zahráný. Mladý protagonista byl velmi dobře herecky disponován. Škoda, že rámec (zdánlivá znučenost baviče dětí) nijak nekomponoval s dějem příběhu a že se režisér nevěnoval více zpracování drobných situací.

Tak co? ZÚS Chlumec n. C. - J. Záček: O Kašpárkovi

Úprava: J. Dvořáčková, R. Hlubučková. Režie a scénografie: R. Hlubučková.

Dobře uchopený Žáčkův text, příjemné a kultivované představení dětí ze základní umělecké školy a jejich vedoucí R. Hlubučkové. Naprosto jednoduchá scéna ze dvou židlí přehozených látkou, dekorace tvoří dětmi pomalované krabice. Hraje se marionetami na drátě. Představení má rytmus, situace, vtip, herci hrají s nadhledem. Retardující je pouze opona přestaveb a dvojí konec, kdy se zbytečně nepropojí ukončení příběhu a rámce.

LS Na židli, Turnov - E. Gruberová:

O Koblížkovi

Úprava: kolektiv. Režie: P. Záruba.

Scénografie: Kúdelová, Záruba.

Švec a čert - Úprava a režie: kolektiv.

Na první pohled mě zaujala výtvarná úroveň obou tradičních maňáskových představení. Je možno pouze litovat, že režie nedosáhla vysoko nastavené laťky výtvarna. Nedokázala si poradit s dramatickou výstavbou situací tak, aby využila akční přirozenosti maňásků. Více se toho na scéně namluví než uhráje.

LS Mravenec Žamberk - O. Strnadová: Jak Franta na čerchmanty vyžral

Režie a scénografie: O. Strnadová.

Křepelky, ZÚS Žamberk - Lidové písničky a říkanky: Na tom našem dvoře

Režie a scénografie: O. Strnadová.

V obou představeních jde o zcela zřejmou a vykrystalizovanou poetiku umělecké osobnosti vedoucí obou souborů Olgy Strnadové, které se podařilo vytvořit v těchto představeních obdivuhodnou jednotu všech prostředků. Režie, scénografie, hudba i herectví zde tvoří onu kýženou zcela samozřejmou celistvost uměleckého sdělení. Je také zřejmé nenásilné vedení dětských herců, kteří jsou schopni s loutkou a předmětem vytvářet vtipné a nápadité situace.

Oceňuji i odvahu k „novátorství“ jak při volbě, tak při práci s výtvarnou stránkou obou představení. Paradoxně právě zdánlivá jednoduchost a prostota použitých prostředků dává prostor pro tvorbu. Texty obou představení je také nutno zmínit, protože volba i úprava jsou pozoruhodné a dávají tušit invenční přístup.

LS POLI, Divadlo Jesličky, Hradec Králové

J. Polehňa: O posvícení v Hudlicích aneb Oldřich a Božena

Divadlo dvou herců „s loutkou“. Představení zkušených loutkářů, které mělo bezesporu jistou „standardní“ úroveň, ale ničím „nepřekvapilo“. Naopak například rámec vstupu byl zcela samoučelný a neměl žádné opodstatnění ve hře samotné, ani v situacích či způsobu inscenování. Jistou výtvarnou úroveň měly pouze dřevěné marionety na drátě, které svou přítomnost opíraly snad jen o to, že jde o tradiční „loutkářnu“, hraním mě o nutnosti své přítomnosti na scéně nepřesvědčily.

LS BODÍ Jaroměř - J. Dvořáčková: Starý příběh jaroměřský

Režie: J. Dvořáčková.

V podtitulu se píše: „loutkový příběh o sličné panně Sidónii, jejích nápadnících, prostorské služce Anně, ale především a hlavně

o tajuplných věcech, které s sebou kouzelná svatojánská noc přináší. Na scéně je „staré“ rodinné loutkové divadlo, ve kterém se odehrává příběh pomocí tradičních marionet na drátě od Jiřího Preclíka. Vše uvádí Kašpárek, který stojí na židli vně příběhu a teprve ve druhé polovině se zapojí přímo do dění. Je příjemné sledovat příběh, který je jaroměřským souborem hrán se zaujetím, ale i s jistým nadhledem. Základ úspěchu, zdá se, tkví v dobrém dramatickém textu Jany Dvořákové, ale i její výkon v roli služby Anny stojí za shlédnutí. Nápadité je využití loutky „dupáka“ jako nevídaného a neodbytného nápadníka. Jistě je ještě možné zapracovat na určité mechanicitě a formálnosti hudebních vstupů.

GOGO&CHRU CHRU, Svitavy - Gogo & Chru Chru: GOGO&CHRU CHRU

Režie a scénografie: Gogo & Chru Chru. Spolupráce: R. Selinger a J. Mandlová.

Ryzí divadelnost a imaginace, radost z tvorby, z hraní a hraní si. Odvážné vykročení do nejistoty umění, „sáhnutí po slepu“, nahmátnutí, cvak, a je světlo! To vše je radostně „černá“ inscenace, která vyrostla na zahrádce tradiční rakvičkárny. Nezalekne se a v rozmachu téměř „shakespearovského“ eklekticismu sahá nebojácně po „vedeném divadle“ a kamkoli se jí po právu tvorby zamane. To, že třem mladým a evidentně nadaným protagonistům nevychází vše na 100%, nijak neubírá inscenaci na síle. Nenechte si to ujít!!!

Dramatická školička Svitavy - K. Šefrna: Putování za Sněhurkou

Režie a hudba: K. Šefrna.

Scénografie: K. Šefrna a kol.

„Světlo stojí na místě a my jsme rychlejší“ konstatuje jeden ze tří (a více) trpaslíků, kteří vstoupili do rolí Dlouhého, Širokého i Bystrozrákého a putují za princeznou. Na cestě za vysvobozením princezny, která stále tvrdí: „Já su zakletá“, jim hází klacky pod nohy zlý čaroděj spolu se svým potměšilým kocourem Karlem a spacím kořenem Blaníkem. Kam se však všichni hrabou na trpaslíky. To je milá a povedená kompilace dvou známých pohádek z pera Karla Šefrny, hraná „bandou“ milých „pubertáčků“. Neutuchající divadelní invence nestárnoucího Karla Šefrny ve spojení s takto dynamickým kolektivem nás téměř přesvědčí o věrohodnosti a pravdivosti hesla, jež zaznělo z úst rozdováděných protagonistek: „Budeme dělat kravál a budeme hrát jazz!“ Nerad bych opominul i výpravu a loutky, neboť oboje spadá do již zmíněné oblasti invence. Možná to od Karla Šefrny už bereme příliš samozřejmě, nebo ne?

LS Bifule, Divadlo Jesličky, Hradec Králové - J. Foglar: Rychlé šípy

Úprava a režie: J. Jelínek, K. Bělohávek.

Zdánlivě zanedbatelná patnáctiminutová drobníčka. Nedejme se však zmýlit „jednoduchostí“ použitých prostředků: pomalovanou krabici z vlnité lepenky, loutečkami z „igráčků“, které mají vražený drát v hlavě a skautskými uniformami. Jde tu skutečně o vážné a velké věci, jako je „Přátelství, Láska a Zrada“. Kdosi slavný (snad Franz Kafka) řekl: „Paradox a absurdita, tot' synonyma pravdy.“ Myslím si, že inscenátoři vyrazili správným směrem a svérázně za uchopením současného mýtu. Při tomto pohledu na skauting si myslím, že to s ním zatím nevypadá tak nejhůře.

Júlie, Dramatická školička Svitavy - Júlie: Zrcadlení

Režie: J. Mandlová. Scénografie: Júlie. Hudba: M. Křivánková.

Divadlo jedné masky a pohybu - pantomima pracující výrazně se světlem. V podstatě jednoduší příběh, který lze chápat jako generační výpověď protagonistek. Jednoznačně nastolená teze o odmítnutí konformity, hledání smyslu existence a místa ve společnosti. Napětí a atmosféru tvoří hlavně hudební

nahrávka a výrazné svícení dvěma reflektory na stojanech, umístěnými přímo na jevišti.

LS Bifule, Divadlo Jesličky, Hradec Králové - O. Wilde: Oskarky

Úprava a režie: Z. Krausová, J. Jelínek.

Základní a nosný půdorys pro osobité pojetí montáže Wildova „Cantervilského strašidla“ tvoří činoherní plán sluhy a služby. Jejich vzájemný citový vztah se klene od jednoho psacího stolku napříč přes celou scénu ke druhému, „ve vzdálenosti mnoha kilometrů“ a předkládá „loutkové menu“ Wildova příběhu na pohyblivých servírovacích stolicích jako čaj o páté. Tak, jako se přibližují a vzdalují dějiště s loutkami v rámci hry, svítá a opět pohasíná naděje na naplnění lásky vždy „korektních“ lokajů.

Loutková scéna Dětem pro radost, Náchod: Kašpárkovy čertoviny

Úprava a režie: D. Šárka.

Schweigstillův text z časopisu Srdíčko z roku 1920. A opravdu, jako by se zastavil čas. Zvuk syntezátorového orchestrionu navodí atmosféru očekávání, opona se otevírá, objeví se loupežník, a místo aby loupil, začne žvanit a žvanit. Potom si to „přišupajdí“ Kašpárek a „mrcasí“ se před papírovou „secesní“ kulisou a slovo plyne po slovu, ale nic se na scéně neděje. Sem tam padne opona a mnohému z diváků hlava.

BRUM Broumov: Ženich pro čertici

Úprava: J. Dařbuján. Režie: F. Macháček.

Představa, že pookřeji na dalším představení, bohužel nevyšla a já opět musel svěst heroický souboj se svými „tristapudovými“ víčky, aby mé unavené oko spatřilo plandající kulisy a „levitující“ marionety na niti, postrádající jakoukoli schopnost „reálného“ pohybu. „Huňá huňá“ zdravila čertice ševce a vytýkala mu, aby „nekukulíkoval“ a stal se už konečně čertem. Nemohl jsem uvěřit svému oku. Připomnělo mi to známý vtip, ve kterém se ptá Khon Roubíčka: „Tak co, jaký byl Lohengrin?...Ale, co jim mám povídat, v půl dvanáctý kouknu na hodinky a ono bylo čtvrt na devět!“

Čmukaři, Turnov - Ipser, Weisová, Zemenová: Pletené pohádky

Režie: Ipser, Weisová, Zemenová.

Scénografie: Ipser.

Začínám se bát. Doběhnu do cíle? Vydržím nápor „jedenadvaceti kilometrů“ maratónu v Jesličkách? Ach, krize sedmnáctého kilometru. Budu ještě schopen vnímat inscenaci, která mě upřímně nadchla před ??? lety? Mám opravdu strach. A s touto obavou usedám, už po sedmnácté, naštěstí na tvrdou židli hlediště v Jesličkách.

Ale divadlo začne jako hokejový zápas, ve kterém padají góly přímo z buli. Než se stačím rozkoukat a zavzpomínat, jak že to hráli před lety, otrásám se smíchy spolu s celým sálem. Útok na naše bránice je veden s brilantní kombinací a skvělou nahrávkou na smeč. Hra má spád, vtip a hráči mají skvělou „techniku hole“. Hraje se na čtyři čtvrtiny, tedy čtyři pohádky, kde Koza, Kůzle, Vlk, Liška, Zajíc a Mravenec mají roli „mužstev - útočníků a obránců“ a Jarda a Romana vystupují coby „nehrající trenéři“. Než se kdo z nás naděje je tu „závěrečný hvizd“ a tribuny bouří nadšením. Byla to skutečně skvělá hra! Skvělá režie celého zápasu. Se slzami smíchu v očích si vybavuji i „dresy“ loutkového mužstva a musím po právu konstatovat, že také ony připravily mnohé gólové šance a nic nepopletly. Ať žijí Čmukaři!

Tak co? ZUŠ Chlumec n. C.: Pohádka

Úprava: R. Hlubučková, Š. Pikařová.

Režie: R. Hlubučková.

Jednoduchý příběh Červené Karkulky, jednoduchoučké loutky z komolých kornoutů, jednoduše a nápaditě rozehrává na jednom stole jedna herečka. Budiž jí čest (jedna jednoduchá).

Tak co? ZUŠ Chlumec n. C. - P. Šrut: Jim

Režie: R. Hlubučková.

Úprava a scénografie: kolektiv.

Mini příběh malinkatého chlapíka. Opět se hraje „loutkami“ na stole. Hraní však nedosahuje úrovně předcházející pohádky. Kulhá temporytmus a herci spolu „málo“ komunikují.

ŠÍRO, MŠ Lázně Bělohrad - Z. Svěrák: Tatínku ta se ti povedla

Režie: Zívrová, Grohová. Scénografie: kol.

Hudba: Z. Svěrák, J. Uhlíř.

Musím konstatovat, že Bělohradští se skutečně ničeho nezalekli a tak se „v klidu“ prolíná hra loutek s činohrou a hrou s předmětem. Prolínají se také žánry. Mísí se naturalismus se symbolikou. Nad vším se, nikým zjevně nevolán, vznáší duch Woodyho Allena s potutelným úsměvem, neboť ví, že si ho dosud nikdo z protagonistů nevšiml a také asi nevšimne. Na tomto místě bych použil větu z inscenace: „Když není pes, musí stačit kámen“. Vlastně chybí málo a bylo by to geniální představení, ale chybí.

LS Radost, Červený Kostelec - Y. Maufred: Krásná Amaranta

Úprava: A. Hlavatá. Režie: J. Dvořák.

Scénografie: P. Petira. Hudba: J. Horák.

Původně dobrodružný, téměř snad detektivní příběh, hraný válcovitými loutkami na stole uprostřed scény. Herci „hrají“ se zaujetím. Komunikace a sdělení se však, bohužel, nehraje přes loutky. Loutky svým tvarem připomínají spíše hospodské púllitry. Způsob použití, jakoby náhodná gestikulace a stvrzování slova úderem do stolu, dělá z loutek rekvizitu. Proud řeči se valí z jeviště, ale akce zůstává na nule. Když je nakonec nejdramatičtější situace „odehrána“ mimo scénu a to co se stalo se pouze odvypráví, jsou už opět má „tristovková“ víčka k neudržení a těžknou dále a dále.

Z „rozjímání“ o vysoké úrovni právě končící regionální přehlídky mě „vytrhne“ konec představení a já jsem šťastný, že ještě žiji.

Je myslím patrné, že celá přehlídka měla velmi vysokou úroveň, což se také snažila porota vyjádřit udělením nebývalého množství ocenění jednotlivcům a cen za inscenace: souboru **Mravenec Žamberk** za inscenaci Jak Franta na čerchmanty vyzrál, souboru **Křepelky Žamberk** za inscenaci Na tom našem dvoře, souboru **BODI Jaroměř** za inscenaci Starý příběh jaroměřský, souboru **GOGO & CHRU CHRU Svitavy** za imaginativní inscenaci GOGO & CHRU CHRU, souboru **BIFULE Jesličky** za svéráznou inscenování novodobého mýtu v představení Rychlé šípy, souboru **Čmukaři Turnov** za inscenaci a herectví s loutkou v představení Pletené pohádky.

Porota nominovala na celostátní přehlídku 49. Loutkářskou Chrudim blok představení souborů: **LS Mravenec Žamberk** a **LS Křepelky Žamberk** a dále doporučila do širšího výběru soubory v tomto pořadí: **LS Čmukaři Turnov**, **GOGO & CHRU CHRU Svitavy**, **BODI Jaroměř**, **Dramatická školička Svitavy (Putování za Sněhurkou)**, **LS BIFULE Jesličky Hradec Králové (Oskarky)**, **Dramatická školička Svitavy Júlie (Zrcadlení)**, **LS BIFULE Jesličky Hradec Králové (Rychlé šípy)**.

Tento článek nechce být porotcovským hodnocením, ale pouze divadelní impresí. Vždyť „soustředěný útok“ představení, nebyl daleko od perské převahy u Thermopyl a při psaní těchto řádek si připadám tak trochu jako Leonidas u skály. Možná jsem zde často použil silných slov, snad i tvrdých přirovnání. Omlouvám se za to všem, kterých jsem se chtěl nechtě dotkl. Navzdory svým výrokům si totiž myslím, že kdokoli se pustí do divadelní práce a je ochoten ji ukázat druhým, je hoden obdivu už za odvahu nést vlastní kůži na trh.

Karel Vostárek

34. Třebíčské loutkářské jaro 2000

Tato tradiční regionální přehlídka se konala 24. a 25. března 2000 v prostorách Národního domu a KD Pasáž v Třebíči. Měla nesoutěžní část, ve které vystoupily čtyři soubory: DLS Gong DDM Třebíč - Alois Mikulka: O pokažené válce (režie a scéna Jana Chocholoušová), skupina 3+1 Zdravíčko MKS Třebíč - Miloš Blaha: Červená Karkulka (režie a scéna Jaroslav Dejl), Maňáskové divadlo Plamínek KD Koten Třebíč - Alena Riegerová: Kočičí štěstí (režie a výprava Miloš Kružík) a Divadelní spolek Pimprle Praha - Vladimír Leština: Pohádkový kolotoč (režie a scénografie Vladimír Leština).

V soutěžní části porota (ve složení - předseda Mirko Matoušek, Radka Blatná-Dokulilová, herečka LD Radost Brno a Jaroslav Dejl) a diváci shlédli tato představení:

Maňásková scéna Zdravíčko MKS Třebíč - Miloš Blaha: Dlouhý, Široký a Bystrozraký (režie a scénografie dr. Miloš Blaha, loutky Ája Nevosadová). Další z řady dramatizací z pera principála souboru dr. Miloše Blahy, které nese stopy rukopisu autora. Bohužel je mnohomluvná, s řadou zbytečně vsunutých motivů a scén (stále se vracejí obrazy truchlícího starého krále). Výtvarně pěkné loutky bohužel neposkytovaly to, co zvláště tato předloha potřebuje na rozdíl od činoherního provedení - nápad pro Dlouhého, Širokého a Bystrozrakého. Škoda. Ani hudební plán nebyl bez problémů - směs nejrůznějších melodií od lidovek přes Hašlera, Suchého až k současným šlágrům. Ani spojení juniorů a seniorů souboru nepřineslo kýžený výsledek. Cenu za loutkoherectví získala mladá Saša Chmelíčková.

Loutkářský soubor Bedruška při Selestiánské oratoři v Brně - Žabovřeskách - Věra Kolářová: Zlá královna (režie Milan Suchánek a Věra Kolářová, scénografie a hudba Milan Suchánek). Soubor se na přehlídce představil již potřetí. Tentokrát s inscenací ze svého běžného repertoáru. Hra na klasické kašpárkovské téma z pera vlastní autorky má opět všechny problémy upovídáního textu - o všem se mluví, nic se

nekoná. Hraje se s krásnými, historickými, velkými marionetami. Improvizovaný text mezi obrazy zpomaluje tempo inscenace. Mnohobarevnost pozadí dává vyniknout loutkám. Problematické je jejich vedení, které rezignuje na posunčinu. Sympatický pokus o rekonstrukci klasické loutkárny, ale zatím na začátku cesty.

Divadelní a loutkářský soubor Osvětové besedy Blučina - Zdeněk Florián: Tobiáš (režie a scénografie Hana Kratochvílová, loutky Hana Vrbová). Tradiční účastník přehlídky, který i tentokrát přivezl milý zážitek. Úprava lehce didaktického textu o tom, že každý se musí smířit s tím, jaký je a že z kombinace i těch nejlepších vlastností různých zvířat (lidí) může vzniknout pěkná zrůda je realizována s nadhledem, humorem, svižně a půvabně. Pět dívek a skrytá Hana zaujaly a opět potvrdily vysokou úroveň blučinského minisouboru. Snad až na to, že inscenace má dva konce.

Soubor byl navržen do širšího výběru na Loutkářskou Chrudim, Hana Vrbová získala cenu za loutky (byly skutečně krásné a funkční).

LDO ZUŠ Nové Město na Moravě - Carl Sandburg: Vyprávění z Ertepelska (překlad Jan Válek, úprava Zdenka Sokolíčková, režie Ivana Čermáková). Nelehký text, pěkná interpretace mladé adeptky dramatického oboru ZUŠ, asi množství práce, leč trochu chladné, až akademické, práce s rekvizitou byla dodána až nakonec, ne vše bylo jasné a sdělné. Cena za herecký výkon Zdenky Sokolíčkové.

Loutkové divadlo Starost Prostějov - Alois Gallat: Uforin a Dišperanda (úprava a režie Ivan Čech, scénografie a kostýmy Jitka Tláskalová j.h., hudba Tomáš Zelený). Vrchol přehlídky. Klasický text a klasické velké marionety v rukách party, která ví, co chce a umí. Upřímný smích diváků z množství gagů, situačního a slovního humoru, všestranné využití loutek. Soubor byl nominován na přímý postup na Loutkářskou Chrudim, cenu za režii získal Ivan Čech, cenu za všestranný přínos pro inscenaci (hudba, herectví aj.) Tomáš Zelený a cenu za herecký výkon Dana Bräuerová, představitelka Dišperandy - byla k nakousnutí. Celá tahle parta byla fajn.

Co lze říci závěrem. Bylo to hektické, děkujeme MKS Třebíč a zvláště paní Stáně Štěpánkové, principálu Zdravíčka dr. M. Blahovi a množství diváků, kteří přišli. Že na vše bylo málo peněz, asi není potřeba říkat. **Jarda Dejl**

Opavská loutkářská přehlídka Amatérských divadel severomoravského regionu

Regionální přehlídku severomoravských loutkářů hostilo letos, stejně jako již poněkoliť, tradičně opavské loutkové divadlo v čele se svou neúnavnou principálkou paní Věrou Jiříčkovou. Přehlídka se rozrostla o jeden hrací den, který byl vyhrazen pro agenturní nesoutěžní představení mladoboleslavského divadélka Z pudy. Jeho představení Chytrý Bobeš na motivy pohádek bratří Grimmů potěšilo především děti z mateřských a základních škol Opavy a blízkého okolí.

Vlastní přehlídka, která určila postupující na letošní loutkářskou Chrudim, začala v pátek odpoledne představením loutkářského souboru **Skřítky z Opavy - Strašidlo Bublifuk**. Soubor tvoří mladí začínající loutkáři, kteří zatím na přehlídce získávají ostruhy. Pro soubor bude určitě užitečné hledání cesty bez „únanovských neloutek“ v pojetí, které bude bližší jejich mládí.

Pak už se na scéně objevil loutkářský soubor **OPAL**, nejzkušenější opavský soubor, v několika posledních letech účastník loutkářské Chrudimi. Myslím, že se úspěšně střelili do žánru, jenž je jim nejbližší - do komedie. Zadaptovali rozhlasovou Svěrákovu hru - **Šlapací království**, využili i písniček neméně slavného J. Uhlíře. Přidali však navíc něco své vlastní invence. Osobně považuji za nejpotěšitelnější hledání současného obsahu pro hru ryze totalitního tématu (v království se nesmí mluvit nahlas, všichni pouze šeptají) a pak určitě scénografické nápady B. Křístkové, které jsou v podobě plošných loutek adekvátní jak svou barevností, tak nápaditostí právě ke zvolenému žánru. Porota však doporučila více pracovat s hudebností celého představení, které zůstává pod možnostmi souboru a zamyslet se nad různou úrovní spontánního klaunství členů souboru. Představení bylo vybráno k přímému postupu na loutkářskou Chrudim.

U komedie jsme zůstali i při podvečerním představení - soubor **Ateliér z Frýdku - Místku** předvedl pokus o rakvičkárnu s názvem **Kašpařiny**. Jak už to bývá, Kašpárek se nakonec nenechal přelstít od nikoho, zvítězil a herci mu nakonec na pódiu rozsvítili svíci a přimluvili se za „přirozeně prodlouženou životaschopnost“ jejího plamínku, za což určitě právem obdrželi cenu od poroty. U souboru (velmi nadějně mladého) je potřeba podtrhnout základní poučenost s principy „rakvičkárny“ a spontánní chuť k tomuto druhu loutkoherectví. Zatím však chybí smysl pro zkratku a pro přesnější vystavění pimprlového gagu. Ale nebojím se, jestli tihle loutkáři neztratí chuť, určitě nás příště ještě víc potěší.

Sobotní dopoledne zahájil loutkářský soubor **Schůdky do pohádky z Kopřivnice** se hrou O. Augusty - **Krakonošovská pohádka o Káči a černém kocouru Kubovi**. Dětský loutkářský soubor jistě hledal téma, které mu může být blízké. Text se však (i přes zjevné škrtky a úpravy), bohužel, stal zásadním omezením pro jinak sympatické vystoupení, zkrátka nepomohl souboru k tomu, co nám chtěl sdělit - hledám kamaráda, se kterým zároveň budeme každý sám sebou.

Odpoledne předvedl soubor **Střess z Opavy Dvě pohádky se zvířátky** od J. Davidka. Členové souboru jsou nabití energií a chutí hrát, bohužel, stejně jako loni, chybí ten správný dramaturgický tip, který by dopomohl souboru vlastní energii a nápady zpracovat s osobním zaujetím - autorsky. První pohádka se zabývala tématem, jak přinutit slůně k hezkému papání, a druhá zase koketovala s problémem co dělat s tím, když kozička papá jen vybrané laskominy. Přetlak a chuť hrát v takové látce nutně sklouzne k hereckému pitvoření.

Co se dá vytknout Střessu, je zapotřebí u **jesenického Skřítku** pochválit. Letos si jeseničtí vybrali **Princeznu na hrášku** (text zpracovala Vlasta Špicnerová) a bylo o čem hrát. Textu nechybí nadhled a humor (princezna se nevyspí, protože jí neustále budí královský pár kontrolující její spaní, neboť se neustále přou o to, jestli princezna má či nemá zůstat), až na závěr princezna jen tak utrousí, že jí, kromě toho hádání, cosi celou dobu tlačilo do zad. Souběžně s nadhledem v textu se

Loutkové divadlo Starost Prostějov / Alois Gallat: Uforin a Dišperanda. Foto archiv souboru

však do hry dostal i nadhled v herectví (vodění prince). Škoda neúčelně roztažené scény a zbytečného přehrávání královny. Vzniklo však milé představení a jeseničtí zjevně pokročili.

Večer uzavřel soubor **Krnováček Krnov** s klasikou - **O vlku a kůzláčích**. Tomuto seniorskému divadlu nelze než pogratulovat za výkony a péči, kterou už léta věnují dětskému divákovi v Krnově. Myslím, že v tomto případě chuť účastnit se spolkového loutkaření (vyjet a zahrát si i na nedomovské scéně) převyšuje určitou zaprášenost interpretačního „sokolského“ přístupu k divadlu pro děti.

Přehlídku uzavřelo v neděli dopoledne **divadélko Na dlani z Opavy**. Soubor se již loni představil s ambiciózní dramaturgií (I. Faitlová - Krkonošská pohádka), letos potvrdil trend vytváření vlastního interpretačního stylu, výrazně inklinujícího k hudebnímu, téměř muzikálovému pojetí loutkového divadla pro děti. Soubor zahrál úpravu Andersenovy **Šňehové královny** a dozajista se mu leccos z atmosféry pohádky podařilo přenést do hlediště. Pro interpretaci zvolil kombinaci masek dotvořených volně vlajícími zbytky ošacení postav, zůstává nám však dlužen poctivější hledání klíče ke zvládnutí dramatické akce s těmito loutkami. Sílu představení nabíralo v momentech proaranžovaných, nedynamických obrazů, podkreslených výrazně hudbou. Vyzvednout je zapotřebí však především herecké výkony všech hlavních představitelů, citlivě pochopený a po celé představení naplňovaný výraz postav, nepateticky, civilně vytvářející jímavost celé inscenace. Porota doporučila představení k nepřímému postupu na letošní loutkářskou Chrudim.

Pokud jsem loni konstatoval, že přehlídka nijak nevybočila z podprůměru předešlých porevolučních ročníků, letos mohu radostně a poctivě prohlásit, že duch Kašpárkův se probouzí, mne si očka, tahá za špagátky, jestli je má všechny správně dlouhé, dokonce se zdá, že se mu chce poskakovat. Doufejme, že napřesrok už na nás vybalí zase všechny ty svoje fórký a špílce.

Pavel Němeček

Pohádková Třeboň

Regionální přehlídka divadelních souborů dospělých, kteří hrají pro děti - **Pohádková Třeboň** - se uskutečnila letos poprvé samostatně bez loutkářských souborů. Přihlášený počet souborů nebyl nijak ohromující - slovy tři. Nakonec členové souboru Lužnice MěKS Bechyně se omluvili a tak dychtivé děti z Třeboně uviděly pohádku **O chaloupce z marcipánu** v provedení ochotnického souboru z Vyššího Brodu a Brekeke prachatického SOSu.

Vyšebrodští se po letech opět představili dětem nejen jako úspěšní organizátoři divadelní přehlídky Vyšebrodské divadelní dílny, ale i v hereckých kreacích. Neúnavná duše celého spolku pan Anderle upravil známou Augustovu pohádku (a také se pod autorství úpravy podepsal). Nezkoušenost režiséra, upravovatele i samotných herců způsobila, že odborná porota měla více podnětů k povídání, a to o samotné úpravě textu původně psaného pro loutky, režijně scénografickém nejednotném řešení prostoru, loutek, líčení (které spíše připomínalo éru let třicátých než výraznou stylizaci). Herectví všech čtyř aktérů je zatím odvislé od dobře paměťově zvládnutého textu s ojedinělou snahou o jednání v prostorách jeviště. Nicméně pokus je to úctyhodný a lze jen doufat, že semináře a účast na přehlídkách, které členové souboru z Vyššího Brodu absolvují, budou inspirací do další společné práce na nové inscenaci.

Šumavský ochotnický spolek (SOS) z Prachatic přivezl již podruhé na přehlídku komorní muzikálek Radoslava Dubanského Brekeke. Víla Kea a vodník Bre jsou jediné postavy

pohádkového muzikálu. To samozřejmě kladlo velké nároky na herce. Prachatičtí se s nesešláhlým úkolem úctyhodně potýkají a závěrečný potlesk diváků je poctivě zaslužený. Co je podstatné, že se nepodbízejí, snaží se uhrát to málo co jim předloha nabízí. Nicméně si dovoluji poznamenat o čem jsme se členy souboru hovořili - inscenaci inserují jako muzikálek, dalo by se předpokládat, že i prostorové zvládnutí písniček - ne že by muselo mít náročnou choreografii, přece jen by to nemělo být pouze jakési náhodné plácání se po jevišti, přeshlapování a rádoby tančení do reprodukovatelného hudebního doprovodu. Původní interpret zřejmě více hrál na kytaru (což je zřejmé i z textu) a prachatičtí se kytary nezřekli na jevišti. Je to však pro ně pouze rekvizita, která nepomáhá, spíše překáží (markýrování hry na kytaru je zbytečné, nepřesné...), zrazuje i hudební doprovod, kde kytara není vůbec zastoupena. Inscenace se hraje dostatečně dlouho, herci ji mají více méně zažitou a dalo by se předpokládat, že si tedy budou skutečně hrát. Na jedné straně si skutečně mohou hrát, mohou být rozverní (zdařilé pokusy tu jsou), avšak příliš se začínají neposlouchat, už vědí kdy jaká replika přijde...a šťoura divák má pocit, že situace nevznikají teď, že už vznikly včera a dnes se více méně dobře a vkusně opakuji. Popřáli jsme prachatickým do dalších repríz více naslouchání partnera, včetně diváků, a snad jsme i zalitovali, že inscenace je dvakrát na téže přehlídce a nemůže být tudíž doporučena k postupu na národní přehlídku do Rakovníka.

V Třeboni bylo tradičně příjemno, diskuse probíhaly otevřeně za účasti všech, kteří mohli a chtěli (včetně zástupce z nehrajícího souboru), bez hádání, emocí, křiku, s vědomím, že připomínky a nápady všech diskutujících jsou míněny upřímně a mohou pomoci při přípravě a realizaci dalších inscenací.

Jiří Pokorný

*s kterým v porotě pracovaly
S. Kočvarová a S. Malinková*

Pohádkový mlýnek ve Žďáru letos nesoutěžní

Na 3. krajskou přehlídku amatérských divadel hrajících pro děti a mládež, nazvanou **Pohádkový mlýnek ve Žďáru nad Sázavou** se letos soutěžně přihlásily pouze tři soubory: Divadlo Rotunda ze Znojma hrálo známou pohádku Josefa Lady Byl jednou jeden drak. Tentýž titul si vybral i soubor pořádajícího Domu kultury ve Žďáru. Ochotnický soubor Svatopluk - Divadélko z kufru DK Hodonín přivezlo dramaturgií svého režiséra Dušana Grombírka Zvědavé slunce autorů Ladislava Dvorského a Niny Cassaniové. Repertoár

mlýnku doplnil DS ze Zábřehu pohádkou Vladimíra Čerta O líných strašidlech. - Škoda, že malý počet souborů, které měly zájem o nominaci na Popelku v Rakovníku, ovlivnil rozhodnutí odborného garanta minulých přehlídek Svaz českých divadelních ochotníků - oblast Brno, zrušit letošní Pohádkový mlýnek jako soutěžní. Doufejme, že příští ročník bude moci navázat na dobrou přehlídkovou tradici minulých let.

Václav Müller

VE ZNAMENÍ BATIKY A DVOŘEČKU

aneb Exaktní zpráva pokoušející se pojmenovat děje a jevy, vyskytující se na jihočeské regionální přehlídce dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů Jaro 2000, pořádané již poosmé ve městě Bechyni)

1. Fakta na úvod:

- 8. regionální předlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů v Bechyni
- Duben 2000 (sedmý a osmý)
- v noci ze čtvrtka na pátek svit polární záře
- polojasno, s občasnými drobnými přehánkami
- průměrná teplota vzduchu + 7 °C
- teplota v sálech místy až k bodu varu
- 13 dětských souborů
- 170 účastníků
- 17 představení (z toho 4 hosté)
- diváci všech věkových kategorií, výšky, váhy i vyznání (někteří i místní)
- 3 lektori (Václava Křesadlová - předsedkyně, Roman Černík, Radim Svoboda a emeritně Marie Poesová).

2. Hodnotící stat'

Bechyňská přehlídka dětského divadla má již své ustálené rituály, o které jsme ani letos nebyli ochuzeni. Na úvod opět promluvil ředitel bechyňského kulturního domu a duše přehlídky pan Josef „Tatman“ Brůček (Joji). Ve svém projevu opět také neopomněl vedle slov lásky připomenout pravidla nezbytná k soužití pod jednou střechou - všichni účastníci přehlídky v kulturním domě nejen hrají, ale i přespávají, odpočívají připravují se atd. K dobré tradici přehlídky patří i druhé vystoupení pana ředitele - vyhlášení „jednoho nejlepšího ze všech nejlepších souborů Jara se zúčastnivších“ a následné losování cen, které opět proběhlo již v polovině přehlídky. Tento rituál úspěšně pomáhá oslabovat možné „soutěžní“ napětí tohoto divadelního setkání.

Opět bylo také umožněno na přehlídce hostovat souborům, které se nechtějí nebo ani nemohou účastnit celostátní přehlídky Dětská scéna (letos například to byly studentky ze SPgŠ v Prachaticích). Uvedené konstanty každoročně vytváří bezpečné zázemí pro očekávané proměnné - úrodu dětských divadelních představení. Jaká tedy byla tato úroda?

2.1. Představení zařazená do výběru pro Dětskou scénu 2000:

2.1.1. (pátek 9:10) Na hradě královském - DS J. K. Tyla *Suchdol nad Lužnicí*, vedoucí Božena Tlačilová a Jan Valášek.

Suchdolský soubor pracuje ve stylu tradičního až „obrozenického“ ochotnického činoherního divadla. Představení bylo napsáno, zrežirováno a nacvičeno vedoucím souboru bez ohledu na potřeby dětí hrát si, objevovat, tvořit. Autorská, rádoby historická divadelní hra či pohádka, nenabízela ani skutečná historická data, ani dramatické situace, autorovi se nepodařilo ani vybudovat kompozici příběhu. Výsledkem byla nuda na jevišti i v hledišti, kterou nerozptýlilo ani vpašované vystoupení skupiny historického šermu.

2.1.2. (pátek 10:55) Jak šlo vejce do světa. Otvírání studánek. Jak se Honza učil latinsky. Kamarádi ZŠ Bělčice.

Věkově různorodý soubor nabídl trojici drobných výstupů (ilustrované vyprávění, recitační pásmo a malý činoherní výstup). Společným jmenovatelem těchto výstupů byla nezvládnutá dramaturgie, pouze popisné výtvarné prostředky a u dětí jen malé vybavení pro jevištní jednání.

2.1.3. (pátek 11:30) O dvou myškách. ZŠ Humpolec

Trojice děvčat mladšího školního věku vystoupila se společným přednesem jedné básničky. V tomto velmi krátkém výstupu tvořeném partem vyprávěče a dvěma postavami dívky naznačily, že by byly schopny pravdivého ztvárnění dramatické situace. Škoda, že minimální text pro tuto schopnost nenabídl dostatečné podmínky a neumožnil dívkám přinést nějaké významnější sdělení.

2.1.4. (pátek 11:50) Mořská panna a kuchař Sam. Krucipísek ZŠ Písek, vedoucí Jana Pašková.

Pohádku Pavla Šruta v dramatinizaci Milady Mašátové představil v Bechyni početný soubor tvořený převážně dívkami z páté až sedmé třídy. Představení bylo postaveno na výrazné výtvarné stránce (batikovaná prostěradla, batikované sukně, pestré paruky, třpytky na obličejích atd.) a stránce hudební, což navozovalo stylovou rovinu muzikálu. Špatně nastavená, hlasitá reprodukováná hudba (vlastní a poněkud jednoduchá) neumožnila porozumění zpívanému textu. Temporytmus představení a také soustředění dětí byly bohužel nevhodně narušovány složitými a málo funkčními představami. Málo čitelné byly také vztahy mezi hlavními postavami.

2.1.5. (pátek 14:45) Slavík. Divadlo Za rohem České Budějovice, vedoucí Alena Vitáková.

Ačkoli soubor v programu inzeroval činoherní představení podle pohádky H. CH. Andersena, podle nevýraznějších prostředků (hudba, zpěv, tanec), šlo spíše o muzikálovou produkci. Činoherní „dvoreček“, jímž představení začínalo, se s hlavním příběhem vůbec nesetkal. Hudba, taneční čísla i zpěv se vyznačovaly prvoplánovostí, neobjevností, u dětí nedošlo ani k jednání slovem, protože byly často nuceny nefunkčně sborově opakovat některé repliky. Velkou otázkou nad tímto představením je, zdali muzikálová forma může naplnit téma původního Andersenova textu o kráse prostoty a přirozenosti. Děti působily spíše jako v zajetí určené formy, než že by ji svou účastí naplňovaly. Rozložení hereckých partů staví do popředí spíše „hvězdy“ souboru, než skutečné hlavní postavy příběhu.

2.1.6. (pátek 16:15) Cau, pohádka. DS Úsměv Bělčice, vedoucí Drahomíra Heverová.

V tomto představení si děti před publikem

hrály, jak si hrají. Vystřídaly celou řadu běžných her (hry s míčem, losování, rozpočítávání, zlatá brána). Uvnitř těchto her se skrývala jakási pohádka, kterou nebylo možno zcela odhalit, protože nebylo s jasností vystavěno oddělení světa příběhu a dětský her, prolínání obou nabízených rovin bylo spíše zatemňující, než ozvláštňující. Z nepřehledného představení vystupovaly momenty přirozené dětské hravosti, které však výslednému divadelnímu celku nepomohly.

2.1.7. (pátek 16:50) O neškodném prodávči novin Bohouškovi. 6. ZŠ Tábor.

Táborský soubor starších dětí využil ke svému představení pohádku Vladimíra Neffa v úspěšné dramatinizaci Mirka Slavíka. Soubor však předlohu nedokázal naplnit vlastní jevištní formou. Představení ohlušovalo prvoplánové přehrávání a velmi křečovitý projev hlavní protagonistky, příjemným kontrastem našťásti bylo umírněné a z vlastního somatotypu vycházející hraní představitelky novináře Břetislava. Ostatní sbor ničím nepřispíval svou přítomností na jevišti celkovému tvaru. Také kultivovaný, vícehlasý zpěv nepropojil jednotlivé části příběhu, ba naopak působil přebytně na tok představení.

2.1.8. (sobota 9:00) Dárečci - Hudralo Zliv, 4. Oddíl, režie Mirek Slavík.

Představení hrály děti staršího školního věku. Skládalo se ze čtyř jevištně zpracovaných anekdot, které měly společně téma rodinných a sourozeneckých vztahů. Tyto však byly představovány v karikované, vyšínuté podobě. Intermezza mezi jednotlivými částmi vytvářely písňe zpívané chórem všech hrajících. Tato kompozice naznačovala kabaretní postup, který však již méně umožňovaly „dovysvětlující“ písňové texty, také příliš lyrický charakter hudby byl s charakterem jevištního dění v nefunkčním rozporu. Představení vycházelo z dobře zvládnutého jednání dětí a přesně vymezeného a naplněného jevištního prostoru. Jevištní prostředky byly jednoduché, ale funkčně spojovaly představení v jednotný celek. Představení vychází z pocitů a zkušeností náctiletých a zároveň se k nim obrací jako ke svému ústřednímu divákovi.

2.1.9. (sobota 10:25) Pan Malililínek a velryba. Drak Vlachovo Březí, vedoucí Taťána Tláskalová.

Do kolektivní recitace Tuwimovy básně ze sbírky Zázraky a divy místy vstupovala čtveřice aktérů se svou vlastní tvořivou hrou. Tyto děti, všechny mladšího školního věku, však ne vždy dokázaly oddělit svůj zveřejněný život na jevišti od potřeb, které sebou nešl vlastní text a na něm vystavěné jevištní dění. V některých momentech však dokázaly děti diváka kontaktovat. Tyto momenty ale zůstaly někdy skryté pod množstvím nápadů, často pouze ilustrujících text, někdy, bohužel, šlo o nápady pouze prvoplánové.

2.1.10. (sobota 13:45) Celé léto v jednom dni - ZUŠ Jindřichův Hradec, režie Zuzana Jirsová a Radek Marušík.

Představení postavené na zajímavém literárním textu (sci-fi povídka Raye Bradburyho) s vážným tématem nabídla smíšená skupina složená převážně ze starších dětí. Na představení bylo zřetelné a sympatické, že tvůrci vycházeli z improvizčních rozehrávek dětí, kterým je i přímo v představení vymezen prostor. Hlavním prostředkem sdělení je jevištní akce dětí, která je doplněna jen minimálními rekvizitami (plechová skříň, sluneční hodiny). Téma týkající se vztahů skupiny a jednotlivce, které představení nabízí, by bylo dobré posílit důslednější výstavbou dramatického příběhu, přesnější prací s použitými výtvarnými prostředky a se zvoleným jevištním prostorem.

2.1.11. (sobota 14:25) Princezna na hrášku - 1. Oddíl zlivského Hudradla, režie Mirek Slavík.

V tomto představení, postaveném na osobitě zpracovaném, srozumitelném a pro určený věk přehledném textu, se představily nejmenší děti souboru. Text zachovává Andersenovu

poetiku a zároveň nabízí prostor pro vyjádření vztahu mezi hrajícími dětmi. Výsledný jevištní tvar byl vystavěn na minimálních, ale funkčně využitých prostředcích (praktikábl, matrace, minimální kostýmy). Pro lepší orientaci divákovu by bylo jistě užitečné zpřesnit vztahy mezi postavami v příběhu. Toto představení může být důkazem, že lze dospět i s tak malými dětmi k dramatickému celku, jsou-li jim k tomu odpovídající podmínky.

2.2. Představení hostujících souborů:

Na letošní bechyňské přehlídce vystoupily jako hosté tři soubory se čtyřmi představeními. *Dětský soubor DS Zdenka Čelíkovského z Petrovic u Sedlčan* nabídl své představení určené dětskému publiku - **Jak Kašpárek učil čerty zpívat**. Jeho poetika vychází z tradiční ochotnické (naivistické) činohry. Představení většinou svých prostředků (scéna, kostýmy, rekvizity, způsob herectví) poučeně naplňuje požadavky zvolené stylové roviny i žánru zčinoherně loutkové hry. Dětem, které hraní zjevně baví, vedoucí Petr Štěpánek připravil poměrně bezpečný prostor, ale je otázkou, zda-li je může posunout někam dál nebo dokonce výš. Dyť představení divákům nabídly dívky ze SPgŠ z Prachatic pod vedením Ivany Bečvářové. První prachatické představení (O. Daněk: **Zdaleka ne tak ošklivá, jak se zdálo** - šlo o dialog nevěstky s Prokopem Holým) bylo jen ukázkou hereckého cvičení dialogu. Druhé představení téže školy, **Oslí uši a modré vousy** (Alena Drahovzalová) se snažilo být divadelní pohádkou určenou dětem. Už sám výběr textu byl šlápnutí vedle, hloupá agitka o tom, jak se děti mají chovat ke svým učebnicím, těžko může být někým brána vážně. Představení prachatických nedokázalo nesmyslnost a primitivnost textu vyjádřit. Ačkoli vedoucí v diskusi hovořila o nadsázce, v samotném představení po ní nebylo ani stopy, v žádném momentu představení nebylo možné zachytit postoj budoucích učitelek k této hlouposti. Naopak, s pitvořením a prázdným přehráváním, kterým se v tomto představení aktérky prezentovaly, souzněla i konvenční, prázdně dekorativní scénografie (batikované látky stejné jako u Daňkova dialogu). Vrcholem nevkusy a neuměteltví byl závěr, v němž dívky nutily obecenstvo k deklamování stupidního poučení. Toto představení mezi lektory vyvolalo otázky po tom, jakým způsobem se na SPgŠ v Prachaticích učí pedagogické a psychologické disciplíny, jaké je pojetí dítěte a vztahů učitele k němu? Skutečným kontrastem k prachatické „pohádce“ bylo představení **Skupinka**, se kterou do Bechyně pod vedením J. Juráše přijel soubor **dramatických činností Prasetaun z Výchovného ústavu v Jihlavě**. Pohybově dramatická koláž („smetištní skrumáž“ - program představení) s výraznou hudební složkou, jejímiž protagonisty byla pětice pubescentů, nabídla jasné životní sdělení, podpořené promyšlenými, provázanými a aktérům adekvátními prostředky. Výsledkem je působivé představení, pracující s moderním divadelním jazykem.

3. Fakta na závěr:

- Přímý postup na Dětskou scénu 2000 v Trutnově - **Dárečci** (4. oddíl souboru Hudradlo Zliv).
- Návrh pro programovou radu DS 2000 k širšímu výběru - **Celé léto v jenom dni** (ZUŠ Jindřichův Hradec) a **Princezna na hrášku** (1. oddíl souboru Hudradlo Zliv).
- Přehlídka Jaro 2000 skokčila v sobotu 8.4. 2000 v 16:37.

4. Snůška dojmů návdavkem:

- dosti radosti,
- přátelská setkání,
- dost batikování!
- kam s „dvorečky“?
- otevřenost,
- veselá a ukázněná děti,
- v zásadě spokojenost (což může být i důsledek vzorné péče organizátorů o lektorský sbor).

Roman Černík a Václava Křesadlová

Pražský kalich po třicáté

Pražská soutěžní přehlídka uměleckého přednesu už po třicet let není pouze předstupněm Wolkrova Prostějova, nekončí návrhem postupu na tento celostátní festival poezie, ale má i své vlastní vyvrcholení. Uzavírá ji slavnostní večer ve Viole s vystoupením oceněných interpretů, z nichž ten nejlepší, bez ohledu na kategorie, si odnese putovní skleněný kalich, do kterého jsou vyryta jména držitelů a další rok ho opět předává dál jako poselství vztahu k poezii. Jméno letošního vítěze bude prvním záznamem na už čtvrtém kalichu. Ale nepředbíhejme.

Letošní soutěž stejně jako v několika posledních letech uspořádal DDM v Praze 8 a tentokrát jí předcházelo sedm obvodních kol. I když to je jistý úspěch a přednes je jistě oborem menšinovým, nutno říci, že vzhledem k velikosti Prahy a počtu obvodů je to žalostně málo. Za této situace řada mladých lidí prostě nemá svůj případný zájem kde realizovat. Do Kalicha tedy přišli ti šťastnější.

V nejmladší věkové kategorii nad patnáct let vystoupilo dvanáct ze třinácti přihlášených recitátorů a k radosti všech přítomných zaujali nejen velmi rozrůzněnou dramaturgií (to ostatně bylo největší pozitivum i dvou starších kategorií), ale i citlivostí ke stylu autora a mladistvým zaujetím pro básnické sdělení. Proto porota po zhlédnutí celé soutěže navrhla k postupu na WP dokonce tři recitátorky. Tereza Lišková s humorným nadhledem a citem pro autorovu poetiku interpretovala Macourkovu prózu Lásky a dělové koule a Tereza Tobášová v Prévertově básni Líbej mě prokázala smysl pro kontakt s posluchačem a schopnost zaujmout ho pro básnické sdělení. Karolína Jurčíčková zase zaujala velice bezprostředním a adresným projevem v Koptově písňovém textu Když někdo z vás. Dvě četná uznání si odnesly Tereza Pultarová za Kishonovu Štafetu léků a Kateřina Cidlinská za Prévertovu báseň Jsem jaká jsem.

Prévert byl nejfrekventovanějším autorem letošního Kalicha a objevil se i ve druhé kategorii, z níž si postup na celostátní přehlídku „vybojovala“ pouze Klára Jelínková, recitátorka s osobním kouzlem a darem dotvořit lyrickou báseň - tentokrát Suzanne Renaud Pastýrko, prší - silnou atmosférou a přesvědčivým vnitřním viděním. Čestná uznání patřila Josefíně Panenkové, Dorotě Babičkové a dvěma mladíkům - Martinu Čepelíkovi a Petru Křížovi.

Velice dobře byla zastoupena i třetí kategorie přednášečů nad dvacet let. Čestná uznání opět získali muži - Ivo Machalík, který svým suchým, přesně odstíněným humorem velice prospěl Viegheovu novinářskému textu O kohoutkovi a slepičce a Jakub Slach za přednes Mikuláškovy básně Tam. Dvě recitátorky, které shodou okolností obě recitovaly ruské autory, lze označit za dámy přednesu. Veronika Tupá s hlubokým porozuměním interpretovala části Rekviem Anny Achmatovové a Jana Machalíková přednesla montáž, v níž úryvek z textu básničky Jany Štroblové Můj Puškin pojala jako moto k pasáži Taťany, v níž odmítá Evžena Oněgina, z Puškinovy stejnojmenné poemy v novém a velice mluvném překladu Milana Dvořáka. Jméno Jany Machalíkové tak po právu jako první ozdobí čtvrtý putovní pohár Pražského kalicha. Jana tu radost nezažije poprvé, už jednou kalich získala, tehdy ovšem ještě pod dívčím jménem Holečková.

Soubory se tentokrát představily jen dva. Tyjatr z Prahy 7 přišel s eskymáckou poezií Písň vrbového proutku, které režíroval nositel čestného uznání z druhé kategorie Martin Čepelík. Na kolektivu byla patrná zkušenost z veřejných vystoupení v divadélku Radar a velmi dobrá technická vybavenost, ale vystoupení zatím mělo charakter spíš kultivovaného a rozpohybovaného pásma než vnitřně prokomponovaného divadla poezie, v němž by celkové působení vycházelo ze souhry všech složek. Soubor Sokola Prahy 5 začal pracovat nedávno a na jeho pořadu francouzské poezie bylo patrné, že jde o první krůčky. Charakterizovala ho malá interpretační zkušenost a absence znalosti vývoje divadla poezie v předchozích letech. Na Wolkrův Prostějov nebyl tedy doporučen žádný soubor.

Vítězslava Šrámková

Mělník, sobota 11. března 2000, 9 hodin přesně:

Taxíky dopravují porotu z hotelů před vchod budovy, kde již třetí den probíhají vylučovací soutěže v umělecké recitaci Wolkrova Prostějova ve všech kategoriích pro region střední Čechy. V uplynulých dnech vyslechly poroty v každé z kategorií přes stovku soutěžících, kteří postoupili z okresních kol. Jejich práce je velice těžká, výkony recitátorů jsou na špičkové úrovni a o tom, kdo postoupí do semifinále, respektive do finále, rozhoduje často jediný nesprávně položený důraz na předložku, který si porota ověřuje na kontrolním videozáznamu. Rozhodujícím faktorem se stává schopnost fixace výkonu. Dnes nás očekává finále. Deset nejlepších recitátorů se utká se svým posledním textem ve finálovém matiné, které je přenášeno Českou televizí. Bohužel, pouze druhý program a v čase před večerníčkem, ale jedná se jenom o region, hlavní vysílací čas a ČT1 dostává až samotný WP. Sál natřískán do posledního volného místa (za lístek na stání se platilo až 1000 korun) se obdivuje nádherné češtině, znějící z úst interpretů. Není divu, že o finalisty regionální soutěže je rvačka mezi komerčními radiostanicemi. Ve čtvrté kategorii (kategorii nad 35 let, která konečně

zrušila nesmyslné omezení, které pocházelo ještě z doby, kdy WP byla soutěží svazáků) dochází v porotě k rozepři, zda je Žáček vhodným autorem pro dvaasedmdesátiletou recitátorku. Tyhle poslední texty totiž

porota ještě neslyšela. Finálový text se odevzdává porotě až těsně před vystoupením v zapečetěné obálce. Interpret má tak do poslední chvíle možnost se rozhodnout co ze svého repertoáru zarecituje. Samozřejmě platí pravidlo, že s jedním textem se soutěžící neúčastní více soutěží, ale při širší přípravě a repertoáru je to spíše formální požadavek, který přesto všichni respektují.

Nastává vyhlášení výsledků, všichni soutěžící dostávají věcné dary, semifinalisté si odnášejí poukázku na nákup tovaru v hodnotě 5000,- Kč, finalisté pak ještě jednu poukázku na 10 000,- Kč. Dary

vítězům a oceněným v jednotlivých kategoriích věnovaly firmy z celého regionu. Nový zákon o sponzorství jim totiž umožňuje tyto dary odečíst ne z daňového základu jako to bylo doposud, ale přímo z daní, a to až do výše 20% na kulturu.

Letos si tak vítězové odnášejí spotřební elektroniku v celkové hodnotě 750 000,- Kč. Na celostátním WP dokonce očekávají vítěze třetí a čtvrté kategorie dva osobní automobily. Je skutečně dobře, že žádná oblast kultury nemusí již zebrat o příspěvky, ale sponzoři se sami nabízejí, aby se mohli podílet na rozvoji kultury ve svém regionu.

Skutečnost je ale bohužel jiná, porota skutečně v 9 hodin doráží na místo soutěže, ale v případě, že dorazí vlastním autem, tak radši hned odjíždí, protože zde jako černá ruka řadí městská policie. Soutěžících bylo skutečně hodně v první kategorii 19 (20 přihlášených), ve třetí 5. Čtvrtá kategorie, bohužel pro recitátory, kteří již nejsou ve svazáckém věku do 35 let stále ještě nebyla zřízená. Pohostinné prostory Domu dětí a mládeže na Mělníku nás přivítaly v osobě hlavní organizátorky regionálního kola v recitaci WP paní Jany Kočové. Rozdělení do porot, přivítání se s recitátory a hurá do práce. Naše porota měla skutečně nelehký úkol, v první kategorii bylo 19 soutěžících. Dá se říci, že kategorie byla velice vyrovnaná, nebyly zde výkony, které by recitátora neopravňovaly k účasti. Chci tímto poděkovat okresním porotám za skutečně dobrou práci. V dramaturgii se neobjevilo nic mimořádného. Dá se říci, že vkus mladých recitátorů zůstává nepoznamenaným dobou.

Zase (koneckonců jako na každé soutěži) jsme slyšeli lkaní nad zastřeleným Šrámkovým koněm, divili se, proč Mikulášek radši tu trávu nevykouřil, pomodlili se s Kainarem jeho černou hodinku, Nerudně poslouchali rajskou i českou, zjistili jsme, že má Wolker oči a skamarádili se v horách s Vysockým. V žádném případě ale výběr nepoznamenal úroveň recitace. I tahle, notoricky známá a oposlouchaná díla, byla přednesena na velice slušné úrovni. Po prvním kole vyvstala potřeba poslechnout si některé recitátory znovu. Je paradoxem, že ani ne tak pro ty na postup, ale spíše proto, abychom věděli, zda a komu máme dát ČU. Velice nás potěšilo, že jsme nemuseli přehodnocovat naše původní hodnocení. Jak **Martina MATHEŠOVÁ**, Gymnázium a SPgŠ Čáslav (Karel Čapek „Svatá noc“ a Guillaume Apollinaire „Lorelay“), tak Klára

NOVÁKOVÁ, Gymnázium Z. Wintra Rakovník (Richard Bach „Nikdo není daleko“ a Josef Hanzlík „Okamžik“), v obou svých textech nás přesvědčily, že jsou zkušené recitátorky a plně si zasloužily postup na celostátní kolo WP.

Kromě toho jsme udělili tři čestná uznání, která obdrželi:

Zuzana Zrebná (Skácel „Uspávanka se starými domy“, Francis Goodrichová „Denník Anny Frankové“), Petr Kavánek (Jacques Prévert „Barbara“, Oldřich Mikulášek „Tráva“),

Daniel Parobek (Miroslav Stoniš „Abych nebyl darmošlap“, Vladimír Vysockij „Píseň o kamarádovi“).

Ve třetí kategorii (od 20 do 35 let) byla situace podstatně jednodušší. 5. slovy pět, recitátorů bojovalo o bobkový list (vavřínový věnec vítězů). Všechno to jsou zkušené recitátory, s kterými se poroty setkávají na všech úrovních WP, již nějaký ten pátek (s hrůzou jsem si uvědomil, že Dášu Nádvorníkovou si pamatuji z druhé kategorie dětí, to to letí...). Odvážuji se tvrdit, že jsme hodnotili spíše momentální výkon, než samotnou úroveň recitátorů. To se samozřejmě odrazilo i na hodnocení. Každý kdo přišel, si něco odnesl. **Dagmar NADVORNÍKOVÁ a Ivana UHLÍKOVÁ postup na WP. Jan Klimeš, Pavel Dvořák a Lada Kohoutová čestná uznání.**

Je škoda, že v této kategorii nebylo více recitátorů. Nevěřím, že by po dosažení 20 let selektivní epidemie nadobro odstranila recitátory a že zůstane jen pár nejodolnějších jedinců. Myslím, že i z tohoto důvodu by bylo potřeba odstranit nesmyslné omezení v třetí kategorii, které neumožňuje recitátorům starším 35 let setkat se v soutěži a porovnat své schopnosti se schopnostmi druhých. (jóóóóó, to bych jim to nandal, cucákům...). Ženy mají alespoň soutěž svazu žen, ale my muži...?

Laco Matlák

*za porotu v I. a III. kategorii
regionálního kola soutěže Wolkrův Prostějov*

II. kategorie se sešla v počtu 15 recitátorů, s převažující dívčí částí. Literární nabídka slibovala hodnoty napříč světadíly i časem (J. Vrchlický, L. Cohen, M. Reiner, J. Kolář, Fr. Hrubín, W. Saroyan, M. Holub, J. Skácel...). Objevily se i dva divadelní monology, které byly vytrženy z kontextu a interpretovány s maximálním divadelním nasazením. Mnoho recitátorů s přesvědčivou dispozicí a představou nedokázalo přenést svůj názor až ke svému posluchači. Dílem výběrem dlouhého textu, který v celkové ploše nezvládli, dílem textu, který ve své úvahovosti nenabídl nic, na čem by se dala vybudovat inetrpretační koncepce. Pozornost si získal opět **Pavel Mrňavý** ve Varování Leonarda Cohena, které bylo přesvědčivé svojí naléhavostí. Bude na Wolkrově Prostějově jediný tuto kategorii ze středočeského kraje zastupovat.

*Poznámku ke II. kategorii učinila
Jana Štefánková*

Nečtiny s Wolkrem

Západočeské regionální kolo soutěže recitátorů a divadel poezie 31. března až 2. dubna 2000.

Zámek Nečtiny slouží Západočeské univerzitě k dílnám, seminářům a konferencím a je třeba říci, že pro novogotický zámek, v němž do nedávna sídlilo zemědělské učiliště, je to výborné využití. Soutěži se tak už v loňském roce vrátil duch pracovního i přátelského setkání, společným pobytem ve stejném objektu za stejných podmínek mizí případná bariéra mezi porotou a soutěžícími, příslušně skvělá atmosféra a krásné okolí přitahují pozorovatele a přátele soutěžících, čímž vzniká vskutku tvůrčí společenství spřízněných duší, jež se vzájemně inspirují.

Letošní setkání bylo navíc ve znamení 100. výročí narození Jiřího Wolkra, o tom však až nakonec.

Západočeská amatérská divadelní scéna v posledních letech zřetelně ukazuje, že Plzeň se stala městem univerzitním, v němž žije a působí nepřehlédnutelná intelektuální vrstva sebevědomých, svobodně uvažujících osobností, s vlastními kulturními nároky a představami, které dovede i poměrně konkrétně pojmenovat. A protože metropole ve své oficiální profesionální kultuře na existenci těchto nároků reaguje jen pomalu a nerada, vzniká pod záštitou Plzeňské neprofesionální scény vyhraněná divadelní alternativa s vlastní diváckou obcí a programem tak bohatým, že vystačí na pravidelný každodenní provoz v divadle Dialog. V Plzni tedy jde o divadlo „dospělé“, prosté všech mimoumleckých (např. pedagogických) zřetelů. Zbývající soubory - z Ostrova nad Ohří a Karlovy Varů - byly soubory školní.

Divadlo Šašlik z Plzně je souborem vysokoškoláků usilujících zejména o pohybové divadlo. V tomto oboru jejich schopnosti plně odpovídají ambicím. V Nečtinech uvedli dvojdielnou

inscenaci, jejíž první polovinu tvořily čtyři pohybové skeče, pracující pokud jde o jazyk jen s jeho zvukovou stránkou, význam tvoří akce. V druhé polovině uvedli inscenaci textu Egona Tobiaše **Cizinec**, kde se ukázalo, že pohybové schopnosti a dovednosti souboru, ukázněné Tobiašovou předlohou, jsou schopny vyjádřit téma a vybudovat stylovou rovinu inscenace na úrovni daleko vyšší než u plně autorských skečů. Soubor na cestě k nalezení vlastní poetiky se nebojí ani iritace publika a záměrné hry s trivialitou, za jejich experimenty je však cítit bystrá inteligence a múzičnost a zcela jistě o nich Plzeň ještě uslyší.

Plzeňský soubor Zamračené děti vede Alena Dvořáková. V inscenaci jednoho z filmových scénářů Vratislava Effenbergera se v tomto roce projevilo, že donedávna nedospělé „zamračené děti“ se staly aktivními spolutvůrci inscenace, našli pod vedením své režisérky smysl pro styl a hereckou kázeň: tato proměna učinila **Vzpouru sládků**, filmový scénář - mystifikaci (nikdy neměl být natočen), divadlem poezie. Početný herecký ansámbl souboru tvoří řada výrazných typů zjevem i projevem a tak bizarní příběh o přibíjení nehodných sládků na vrata a křížovém tažení lůzy po českých pivovarech je vskutku malebnou podívanou Effenbergerova drastická hříčka, utahující si ze stavovské hrdosti a jakési „pivovarské latiny“, kterou v české kultuře jako poslední klasik pevně etabloval Bohumil Hrabal, současně v absurdní poloze pojednává i otázky lidové revoluce a třídního boje, pochopitelně s nadsázkou. Při komických obrazech dobývání posledního pivovaru jako pevnosti ovšem zamrazí co chvíli. Effenberger v textu pracuje s předpokládanou znalostí scén a pasáží nejrozličnějších filmů pro pamětníky, od těch buržoazních po budovatelské. Inscenace nachází divadelní prostředky k evokaci těchto „filmů“, přidává odkaz na Hrabalovy - Menzelovy Postřižiny a vytváří jak zábavnou, tak závažnou podívanou, s výborně vybudovanými i odvedenými hereckými a recitátorskými výkony. Soubor Zamračené děti a režisérka Alena Dvořáková uplatňují esenci své poetiky, která počítá s každou individualitou v její originalitě a jistou neohrabanost překlenuje smyslem pro humor a pro styl. Ostatně té neohrabanosti v posledním roce velmi ubylo. Inscenace byla doporučena na Wolkrův Prostějov.

Laureátem soutěže divadel poezie se stal plzeňský soubor Okřídlený vůl. Alenu Dvořákovou přizvali takřkajíc „jako hosta“ k režii hry **Jelizaveta Bam** Daniila Charmse. Okřídlený vůl s Charmsem uspěl na minulém WP. Jelizavetu Bam hraje pět herců, „vteřina věčnosti“, kdy Jelizaveta čeká, kdy se prolomí zlověstní návštěvníci do místnosti a zatknou ji a zabijí, je složena z absurdních výstupů různých žánrů, nad autorovu intenci a zcela organicky obohacených o operu, a odtikávána zlověstným čtenem-cenzorem-vrchním manipulátorem s červenými deskami. Inscenace běží ve strhujícím tempu, situace se absurdně vyvíjejí a nenadále končí, a roztočí se rej vši odporné praxe totalitní moci včetně fňukání, žebrání o solidaritu, pseudolaskavosti a směšně odporných obrázků toho, co mají sluhové diktatury za humor a důvěrnost či lidskost. Inscenace s pevně založenou koncepcí je naplněna uvědomělým herectvím, jež si je vědomo jemné groteskní stylizace Charmsova textu a tvůrčím způsobem interpretuje vše, co je z původní reality, společenské i kulturní, v níž text vznikl a k níž odkazuje, dnes nerozluštitelné.

V soutěži recitátorů sólistů byly pozoruhodné výkony Petra Soumara a Pavla Baťka, oba jsou členy souboru Okřídlený vůl, a Ireny Pulicarové, studentky FF UK. Všichni tři se stali laureáty soutěže sólistů. V I. a II. kategorii porota titul laureáta neudělila, neboť nebylo celistvého, v obou kolech vyrovnaného, výkonu.

Mimořádnou přílohou setkání v Nečtinech byla Poštovní schránka Jiřího Wolkra, do níž mimo soutěž - či spíše ve zvláštní soutěži - mohl přispět svou variací na wolkrovské téma každý. Výsledkem se stal zcela mimořádný večer, složený z řady inscenací, performancí, parodií, ilustrací, z různých orto-, meta- a para-wolkrovských kreací, jejichž společným jmenovatelem byla kreativita, dovednost, znalost Wolkrova díla, schopnost úplně nového pohledu (fascinující pohybová a rytmická inscenace Obsahu - ve smyslu index - jednoho wolkrovského výboru od herců divadla Šašlik z Plzně). Zejména však se Poštovní schránka J.W. stala večerem svobodné sebevědomé tvorby a tak i oslavou poezie, k níž samy sebou patří intelekt, ušlechtilost, humanita, komunikace a vědomí transcendentna. Věřte nebo ne, ale v tom recesním temperamentním večeru tohle vše bylo obsaženo.

Alena Zemančíková

DIVADLO JESLIČKY 30.3.2000

Na východočeské regionální přehlídce divadla poezie se tentokrát představilo osm opusů. Pět z domácí dílny Divadla ZUŠ Na Střezině, v jejíchž prostorách se už tradičně poetické setkání odehrávalo. Tři soubory byly „přespolní“, což je ovšem nepřesné označení přinejmenším pro Studentské hudební divadlo Dobrmani z královéhradeckého gymnázia J.K.Tyla, dále Fakariáti ze ZUŠ ve Vysokém Mýtě a Studio Šrámkova domu ze Sobotky. Shodou okolností šlo většinou o soubory školní, mezi nimiž nejméně závislí na výukových či výchovných záměrech byli **Dobrmani** s vůdčími postavami panů Sedláčka (přes hudbu a zpěv) a Šimůnka (přes slovo a divadlo). Když „po zkušenostech z Prodané nevěsty opustili operní tvorbu“, jak prozradili v programu, rozhodli se uzpůsobit si děj a formu Werichova Fimfára a přetvořit ho na naivistický kvazimuzikál. Šlo o předváděné divadlo, v němž neskrývaně neumělé jednání ilustrovalo řečené, a svou samozřejmostí bylo docela příjemné a úsměvné. Činili, kolik uměli, a protože jim při tom bylo dobře, neošivali se ani diváci.

Vlastně trochu opakem Dobrmanů byli vysokomýtští **Fakariáti**, vedení Ivanou Truhlářovou. Uvedli převážně vlastní texty, místy rapově rytmizované, a styl rapu mohla napomínat i scéna s ústřední popelnicí. Jako v dramatických cvičeních popelnice skrývala tradiční rekvizitu - sadu omšelých klobouků. Hra s nimi měla napomáhat akcentaci slov a pocitů, výměně provokací a názorů. Jenže to byla taková trochu uměle nahozená fasáda na chatrný základ upovídáných textů, v němž z balastu slov jen sem tam vykoul nápadíček. Bylo to prostě školní představení pro fandící kamarády, jen nevím, zda používání silnějších slov bylo tím pravým odvazem.

Trojici přespolních uzavírá sobotecké Studio a jeho a Hrabalův **Můj portrét** vystřižený z Postřižin. Docela svižně sestavený. To, s jakým gustem měl a mohl být zahráný, bylo zjevné z výkonu vedoucí a scénaristky Lady Bechyňové, která je taky nejostřílenější interpretkou (o režii a výtvarném zpracování to už tak zcela neplatilo) dívčího ansámblu, který si společně pohrával s rolí Hrabalovy maminky. Pro začínající soubor to bylo sice nadmíru lákavé a chutné, nicméně poněkud velké sousto.

Z „jesličkové“ dílny ambice ozkoušet a otrkat své ovečky naštěstí neopouští Emu Zámečnickovou. Kontroval jí pouze spolupedagog Josef Tejkl **Hodinkou pravdy v ústavu occidentálních literatur**, jevištní adaptací úryvku z prózy Radoslava Nenadála. Úvodní hudba jako k velkofilmu a opona nasvícená jako v Národním vtipně předznamenaly drobnou anekdotku, parodické cvičení předvádějící několik charakterů vědeckých pracovníků literárního ústavu. Snad by prospělo ještě rytmické zpřesnění, které by pomohlo gradaci celku. Vystoupení získalo čestné uznání.

Ema Zámečnicková představila čtyři dramaturgicky značně rozdílné práce svých svěřenců. Jejich spojnicí byla slušná kultivovanost jednotlivých výkonů a cílevědomost, nenáhodnost pracovních postupů. Jedna ze dvou dívčích dvojic nastudovala prózu R. Fulghama **Sousedka a pavouk**. V drobné hříčce šlo o záměrné rozdělení jednání a vyprávění - komentáře. Obojí stylizované a pointované v propojení vytvářelo novou rovinu humoru. Další dvojice interpretovala kompozici tří básní Jiřího Suchého **O nesmíření**, a rozehraná situace k nim přidávala další významy. Drobný rozpor byl v tom, že suverénní a kultivované vystupování obou dívek postrádalo jistou dávku bezprostřednosti, samozřejmosti, kterou Suchého poetika potřebuje.

Nizámiho **Příběh panice** byl jediným skutečně souborovým vystoupením z této „jesličkovské“ čtveřice. V poeticky jemně erotickém indickém textu se představila skupina dívek a dva chlapci. Příběh se vyloupl z úvodního velmi ladného a barevně zajímavého obrazu a jeho rytmus udávalo střídání lyrických a humorných poloh interpretace. Trochu problematické bylo uzavírání a pointování jednotlivých dějových dílů epické skladby, takže v druhé půli se celek poněkud rozpadal. Porota přiřkla Příběhu panice další čestné uznání. Na Wolkrův Prostějov pak zdánlivě trochu paradoxně mezi divadla poezie nominovala sólový scénický přednes **Německé básně** Ernsta Jandla, v němž projev recitátorky na sugestivně nasvícené scéně provázela sólová trubka. Jedinou „rekvizitou“ byl starý kožený kabát vojenského střihu, který spoluvytvářel proměny lyrického hrdiny a napomáhal významovému členění textu (když si ho interpretka navlékla např. mezi pasáží o Židovce a výpovědi mladého fašisty apod.). I když by celkovému vyznění ještě pomohlo výraznější odlišení jednotlivých částí ve slovním projevu, sugestivní Jandlova báseň bezesporu byla vrcholem královéhradecké přehlídky.

Vítězlava Šrámková

“Brněnské kolo” roztáčeli spíše jednotlivci než soubory

Triadvacátý ročník Brněnského kola uspořádalo v únoru 2000 za organizační garance dr. Šárky Tryhukové zdejší Kulturní a informační centrum (KIC). V jeho počátcích šlo o mnohaoborovou učňovskou soutěž, nyní je však už desátý rok přístupna veškeré mládeži, letos ve věkovém rozpětí 15-21 let. Zatímco v oblasti hudební (instrumentální vystoupení, sólový i sborový zpěv), výtvarné (malba, kresba, grafika, fotografie, užité umění, kombinované techniky, počítačová grafika aj.) a vlastní literární tvorby jde o záležitost nepostupovou, v uměleckém přednesu (individuální i kolektivní recitace, malé jevištní formy) vhodně supluje městské kolo národní přehlídky Wolkrův Prostějov. Tentokrát se Brněnského kola zúčastnil vskutku rekordní počet 519 účastníků (loni o 110 méně) z několika desítek různých škol, přičemž množství vystoupení (138) nebo hodnocených prací (560) v některých sekcích zřetelně vrostlo, a tím se také mnohdy pozvedla i jejich kvalita.

Literární soutěž (celkem 82 autorů s 208 pracemi) si jako celek udržela standardní úroveň. V mladší kategorii (do 18 let) získal první místo Michal Kašpárek (Gymnázium Elgartova), druhou příčku společně obsadili Jan Juříček (Soukromé gymnázium P. Křížkovského) a jeho spolužačka Veronika Havlíčková, třetí byla Jana Malá z Klasického gymnázia Plovdivská. Ve starší kategorii (18-21 let) zvítězil Jan Němec z téže školy před Martinem Pekárkem z Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Patnáct dalších studentů převzalo za autorskou tvorbu čestná uznání. Nejlepší literární i grafické práce shrnul pohotově vydaný almanach s názvem *Kdyby*, soustřeďující básně a prózy 27 debutantů pera i opusy osmi výtvarníků, jejichž artefakty rovněž představila samostatná výstavka.

Těžiště slovesných oborů spočívalo v individuální recitaci, i když ani divadelní kolektivy nechyběly. Soutěž proběhla ve dvou termínech, dělila se do tří věkových pásem a zahrnula rovněž účastníky z jiných jihomoravských okresů. Dostatečně pestrý dramaturgický výběr byl ponechán zcela na rozhodnutí účinkujících, u jejichž volby zůstala vcelku v rovnováze poezie s prózou. Preferovali moderní literaturu domácí (J. Hora, J. Wolker, B. Reynek, J. Werich, J. Kainar, K. Kapoun, J. Urbánková, L. Aškenazy, V. Lacina, J. Skácel, Z. Havlíček, V. Hrabě, J. Suchý, J. Čejka, I. Hurník, I. Wernisch, M. Procházková, M. Viewegh aj.) před naší klasikou (K.J. Erben, J. Neruda, A. Sova, P. Bezruč, F. Šrámek, H. Malířová aj.). V širším časovém spektru nechyběli ovšem ani autoři cizí (básníci staročinští a indiští, I.A. Krylov, M.J. Lermontov, Ch. Baudelaire, Ch. Morgenstern, A. de Saint-Exupéry, J. Cocteau, L. Ferlinghetti, Ch. Bukowski, R. Fulghum, D. Charms, V. Vysockij atd.), poměrně hojně dramatické monology (C. Goldoni, L. Pirandello, A. Nikolaj, L. Gyurko, J. Voskovec a J. Werich), písňové texty, ba ani vlastní tvorba. Hodnota přednesu dosti kolísala - od mechanického školáckého odříkávání přes výstupy s pamětními výpadky nebo svévolnými obměnami textu po vyhraněně osobitý interpretační vklad. Vzhledem k vysokému počtu 68 účastníků souběžně pracovaly dvě poroty, tentokrát neoddělující poezii a prózu.

V juniorské kategorii (do 17 let) zvítězila Tereza Modráková (ZUŠ Tišnov) s přednesem Vajíčka od Ludvíka Aškenazyho, druhé místo společně zaujali Lucie Chlumská (Střední odborná škola informačních a knihovnických služeb) s úryvkem Světské touhy mladé jeptišky z buddhistického dramatu Bílý kožich a Martin Cempírek (Gymnázium Elgartova) zásluhou přednesu Krylovovy bajky Chudý boháč. S čestným uznáním a právem postupu do regionálního kola WP odcházely Alexandra Hauserová (Gymnázium M. Lercha - Lewis Carroll: Alenka), Monika Havlíčková (Gymnázium T.G. Masaryka Zastávka u Brna - montáž čínské poezie), Šárka Krosoková (Obchodní akademie Pionýrská - Jindřiška Černíková: Martánský dopoledník) a Eva Kratochvílová (Klasické gymnázium Plovdivská - Jean Cocteau: Přízrak z Marseille).

V kategorii II. (do 20 let) „urodilo se“ postupujících šest. Vedle vítězek Marty Ondráčkové ze Soukromého gymnázia P. Křížkovského (Jarmila Urbánková: Odchod Dona Juana) a Otakara Blahy (SPŠE Kounicova) s obtížným surrealistickým textem Zbyňka Havlíčka Kapitán Nemo dařilo se i majitelům „stříbrných medailí“ Alžbětě Nagyové z Gymnázia J. Blahoslava Ivančice (Aldo Nikolaj: Voda a mýdlo) a Lukáši Vlčekovi z Gymnázia Pastviny (monolog Maxmiliána Lampy z Werichovy Tety z Bruselu) a nositelům třetího místa Tereze Černochové ze SOŠIKS (Jiří Wolker: Stud) a Jiřímu Filipovi z Klasického gymnázia Plovdivská (Michal Viewegh: Prima večer). Čestné uznání bez dalšího postupu připadlo jeho spolužákovi Janu Kovaříkovi.

V nejméně obsazené III. kategorii (do 35 let) vybojoval si opět postup doktorand Radim Šíp, který zvolil báseň Františka Halase Amundsen, a dále jeho kolega Aleš Kubík (Don Marquis: Poučení od mŕy); Renatu Štefaňákovou na třetím místě porota do dalšího kola nedoporučila.

Recitační soubory představily se nakonec čtyři, kvalitativní rozdíly v jejich vystoupení byly ovšem značné. Rozličnými začátečnickými nedostatky nápadně trpělo nedlouhé pásmo Hledání, které se členy **Dramatického zájmového útvaru SOU Čichnova** sestavila a nacvičila Eva Žondrová; šlo o nespělý pokus jevištně zmapovat pubertální citové zmatky jejích svěrenců. Příliš tvrdý oříšek k rozlousknutí vybral si nositel dalšího čestného uznání – devítiletý **soubor Tma Klasického gymnázia na Plovdivské ulici**. Jeho vedoucí prof. Miroslava Novotná do půlhodinového celku propojila mj. verše Františka Listopada a Fernanda Pessoa, přičemž jej vygradovala do rozevláté Námořní ódy Álvara de Campose. Pro obrazovou záplavu tohoto sugestivně chlupského pásmového textu však mladý „suchozemský“ kolektiv obtížně hledal ekvivalent scénické metaforičnosti.

Do regionálního kola WP se tedy nakonec probíjaly dvě jiné party. **Kolektiv „11“ z brněnského Gymnázia Matyáše Lercha** nabídl více nežli hodinovou, po krácení volající koláž hrajícího vedoucího Stanislava Zajíčka Čítanky... a co dál? Pečlivý, dokumentárně podložený scénář v krátkých charakteristických výstupech demonstroval chronologicky seřazené klíčové výjevy našich moderních dějin od únorového komunistického puče 1948 po „sametovou revoluci“ v listopadu 1989 – tedy většinou etapy, které nikdo z účinkujících studentů na vlastní kůži nezažil. Ambiciózní publicistická montáž, vzdáleně připomínající někdejší Hvězdy na vrbě nebo scénické časopisy Rozrazil z brněnských experimentálních divadel, více zaujala pozoruhodným dramaturgickým záměrem nežli málo rytmičtým a herecky poněkud popisným provedením. Zasloužené prvenství tedy náleželo početnému **dvoj-souboru ÚSTAF a Špatně zabržděno** (brněnské Gymnázium Pastviny a Gymnázium Velké Meziříčí), vedenému Zdeňkem Šturmou. Na tehdejší akusticko-pohybovou aktualizaci starozákonní knihy Kazatel loňský vítěz Brněnského kola zdárně navázal vystoupením nazvaným The Best of Voiceband. Krátkých nonsensových textů André Bretona, Adolfa Hoffmeistera, Josefa Hiršala, Jiřího Suchého a Jiřího Oulíka využil k promyšleně komponované, rytmicky výrazné, hlasově i gesticky perfektně secvičené a ukázněné sborové interpretaci dadaistického ladění, v níž se uplatnily jejich zvukové kvality i hravý jazykový humor.

Slavnostní předávání diplomů s přehlídkou oceněných výkonů Brněnského kola 2000 proběhlo s větším časovým odstupem až dodatečně. (vz)

Brno a jižní Morava do Prostějova

V návaznosti na 23.ročník soutěží Brněnského kola proběhlo 18.března t.r. jihomoravské regionální kolo Wolkrova Prostějova, které organizačně zajišťovalo Kulturní a informační centrum města Brna, jmenovitě dr. Šárka Tryhuková. Dvěma odborným porotám se ve dvou věkových kategoriích nakonec představilo 34 recitátorů. Povětšinou si vybírali z tvorby moderních českých i světových autorů, častěji z J. Wolkra, J. Wericha, V. Hraběte, J. Skácela, F. Villona a L. Ferlinghettiho.

Úroveň méně zastoupené I. kategorie (15-17 let) byla tentokrát spíše průměrná. Do národního kola postoupily dvě sólistky, Zdenka Sokolíčková z Nového Města na Moravě (recitovala Ferlinghettiho báseň Ten den a miniaturu Carla Sandburga O paviánu Prostěčkovi a tygru Špekáčkovi) a Jihlavanka Eva Juráčková s texty Ludvíka Kundery Jak vzniká vítr a Jiřího Wolkra Žebráci. Čestná uznání bez dalšího postupu připadla brněnským gymnazistkám Evě Kratochvílové a Martě Ondráčkové spolu s Annou Slezákovou z Uherského Hradiště. V početněji obsazené II. kategorii (17-20 let), která měla vyšší úroveň a přinesla vyrovnané výkony, stali se postupujícími laureáty hned tři soutěžící. Petr Rakušan ze Žďáru nad Sázavou zaujal jemnou ironií úryvku z povídky Milana Kundery Symposion a Dopisy Daniila Charmse. Brňan Lukáš Vlček navázal spolehlivý kontakt s posluchači v monologu příručího Lampy z Werichovy hry Teta z Bruselu a v povídce Olgy Hejné Něžná. Hana Řezníčková z Jihlavy po vlastním fejetonu Nadváha – a co s ní uspěla s básní Václava Hraběte Zavři oči. Dokonce sedm nepostupových čestných uznání putovalo do Žďáru nad Sázavou (Pavla Velínová,

Lucie Zezulová, Klára Štěpánková), Uherského Hradiště (Milada Bobková) a Brna (Otakar Blaha, Lucie Chlumská, Tereza Černochová). Problémem I. i II. kategorie byla nápadná nevyrovnanost recitátorských výkonů v obou kolech, přesněji řečeno, nedopracování druhého soutěžního textu nebo nechuť zvolit si předlohy žánrově odlišné. V nejméně obsazené III. kategorii (nad 20 let) náležely vavříny Brňanovi Alši Kubíkovi, jemuž plně vyhovovala Skácelova Malá recenze na tykání a próza Richarda Brautigana V lásce prší. V kategorii kolektivů, kde se pro nemoc omluvil ambiciózní účastník Brněnského kola **Kolektiv 11** s dokumentární montáží Čítanky... a co dál?, objevily se nakonec pouhé dva soubory, jen částečně rehabilitující dřívější tradici jihomoravských divadel poezie. Na vnitřní dramaturgickou nesourodost zvolených slovesných i hudebních materiálů i začátečnickou nezkušenost účinkujících doplatilo pásmo Láska **Recitačního kolektivu Gymnázia Velké Pavlovice**, sestavené Lenkou Klusáčkovou. Postup do Prostějova si tedy v podstatě bezkonkurenčně prosadil novopečený vítěz Brněnského kola, soubor **ÚSTAF a Špatně zabržděno** (složený z gymnazistů Brno-Pastviny a Velké Meziříčí) s kolektivně stmelnými, „techno“ pohybovými variacemi na zvukově i gesticky segmentované absurdistické veršiky několika autorů v produkci nazvané The Best of Voiceband (režie Zdeněk Šturma). (vz)

Na snímku z Brněnského divadelního kandrásku blahopřeje Marie Pavlíková Aniče Loupové a Zuzance Coufalové k 1. místu. Foto: archiv SČDO

Brněnský divadelní kandrássek byl úspěšný

V Kulturním domě Rubín v Brně-Žabovřeskách se v sobotu 5. února 2000 uskutečnilo setkání nejmladších vyznavačů divadelního snažení, aby tam v soutěži Brněnský divadelní kandrássek provedlo ve čtyřech věkových kategoriích svá scénická vystoupení. Odbornou porotu tohoto regionálního kola soutěže v monologích a dialogích zajistil Oblastní výbor SČDO z Brna. V kategorii B – 10 letých si za dialog z Anthony de Saint-Exupéryho Malého prince vybojovaly 1. místo s právem doporučení na Národní přehlídku do Brandýsa nad Labem Anička Loupová a Zuzanka Coufalová.

Ve 2. kategorii získali 1. místo Aneta Valentová, Petr Kadera a Jan Kratochvíl, kteří početnému obecenstvu sehráli scénku z díla Vojtěcha Steklače Jak je těžké vybrat si správné povolání.

V nejpočetněji obsazené kategorii 14-16 letých získala za Růžový monolog Heleny Malířové 1. místo Iveta Ambrozová. Na komický výstup z Večera tříkrálového W. Shakespeara si s úspěchem troufla kostýmovaná trojice Ivo Melichara, Marty Thálové a Jana Kopeckého. Také tato vystoupení doporučila porota, vedená Růžnou Köttnerovou, na postup na národní přehlídku Kandrássek.

Milým hostem soutěže byla emeritní členka Národního divadla v Brně, herečka paní Marie Pavlíková, která v nedávných dnech oslavila své 94. narozeniny. Ta si v následné besedě s obdivuhodně svěží myslí zavzpomínala nejen na svůj divadelní život v brněnské Mahenově činohře, ale pohovořila zasvěceně i se všemi účinkujícími o tom, jaké bylo jejich vystoupení a popřála jim hodně úspěchů na prknech, která znamenají svět.

První ročník Brněnského divadelního kandrásku se vydařil i díky pochopení učitelů, kteří své svěřence připravili, jak nejlíp uměli.

Václav Müller

Není to apríl!

Šumperské hrátky zastupitelů.

Velký rozhodčí už se pomalu chystá odpískat konec druhého tisíciletí po Kristu. A divadlo už zažilo a přežilo leccos, tohle ale ještě ne! Hrál se divadlo kočovné i divadlo vodní, divadlo výhradně mužské, ženské i dětské, divadlo kryší, bleší i divadlo prasat, divadlo profesionální i amatérské, divadlo v přírodě, bytové, sklepní i zámecké, divadlo červené, žluté i puntíčkované, voňavé chuťové i hmatové. A ti, kdo si pletou hraní s přetvářkou, si snad dokonce myslí, že existuje i divadlo parlamentní. Není však zřejmě ještě skutečně zaznamenán případ, aby se hrálo divadlo zastupitelské.

I to se nakonec stalo. Je velice potěšitelné a svědčí o jejich toleranci, vstřícnosti a schopnosti týmové práce, že se zastupitelé města Šumperka dokázali bez ohledu na stranickou příslušnost a osobní sympatie a antipatie sjednotit na nečekaném společném cíli a rozhodli se nastudovat Drdovy Hrátky s čertem, jejichž režie se ujal jediný profesionální divadelník v řadách zastupitelů, ředitel Severomoravského divadla Petr Král.

Je pochopitelné, že když informace o přípravách této inscenace pronikly na podzim 1999 na veřejnost, pokládala je polovina obyvatel města za mystifikaci, zatímco druhá polovina tvrdila, že je takový nesmyslný projekt předem odsouzen ke krachu.

Skutečnost ale leckdy bývá překvapivá. Téměř všichni vydrželi a v sobotu 1. dubna 2000 se v sále D 123 šumperského Domu kultury uskutečnila beznadějně vyprodaná premiéra. A mimo dvou vyprodaných domácích se už ohlašují zájemci o představení pohostinská (první jsou prý zastupitelé z Olomouce) a navíc je v plánu i říjnová repríza v rámci slavnostního znovuotevření budovy šumperského divadla.

Vzhledem k okolnostem vzniku je logické, že se Králova režie nesnažila o žádný postmodernisticky objevný přístup, inscenace se striktně řídí pravidly divadla „sousedského“, kteréžto žádná striktní pravidla nemá. Vědomě počítá s osobnostním vkladem a přístupem jednotlivých představitelů, herecká extempore a aktualizace (druhdy nazývané lacinými a zakázané) jsou zde vítané a žádoucí, pochopitelně u vědomí toho, že časem je (k lítosti mnohých zúčastněných) nutno vrátit se zpět do Drdova příběhu. Jediným pravidlem, které nesmí být porušeno, zůstává, že na jevišti se s výjimkou rolí dětských skutečně smí objevit výhradně volení členové městského zastupitelstva. A tak pouze scénu (Ilja Hylas) a hudební složku (Darek Král) dostali do spárů „profici“ (nepočítáme-li pracovníky umělecko-technického provozu Severomoravského divadla a sólistku činohry Bohdanu Pavlíkovou trpělivě trpící v nápořední boudě).

Vysokou devizou inscenace jsou skvělé herecké výkony. (A nepochybně bych tak soudil, i kdyby město Šumperk nebylo zřizovatelem mé domovské scény a zastupitelé nestanovili její rozpočet.) Tím, na kterém spočívá tíha představení, je ovšem Zdeněk Přikryl (Martin Kabát), na jehož bedrech spočívá největší tíha úkolu hrát občas i Drdovu hru. Kabátova sebejistota převyšuje i jistotu textovou a jeho spravedlivé rozhořčení nad zlořády světa dokonce nabízí otázku, zda snad interpret nebyl třeba zvolen za některou z levicových stran.

Pokud snad Přikryl v inscenaci dominuje kvantitou textu, opticky představení vládne nepřehlédnutelný František Merta (Školastykus), vybavený mohutným orgánem (řekl bych baryton) a značnou dávkou půvabné sebeironie.

Nepřehlédnutelným hereckým výkonem se prezentuje Zdeněk Zerkán (Sarka Farka, mordýř, loupežník a letecký instruktor), proslýchá se dokonce, že jako prvnímu z tohoto ansámblu mu byla nabídnuta role na profesionální scéně.

Jakmile vešlo ve známost, že role Káči jest rolí charakterní, nebylo pochyb o tom, že bude svěřena Mileně Kratochvílové a jest obdivuhodným, jak dokáže uhrát hubatost při své holubiččí povaze.

Absolutně a naprosto typovým se ovšem stalo obsazení role anděla Teofila mužem andělských očí a andělské povahy Vitem Rozehnalem (že by KDU-ČSL?), oproti tomu čerta Luciuse ztvárnil neuvěřitelně uvěřitelně místostarosta Ivo Vykydal, který šel dokonce až tak daleko, že pro inscenaci připravil skvostné představitele čírtat (a dokonce i pro alternaci).

Čerti a čertovské scény byli koneckonců vesměs divadelními lahůdkami. Petr Král (Karborund) podal zajisté výkon očekávaně skvělý (podtržený árií „Věrné milování“),

Václav Gerstner (Omnimor) se mu ovšem stal důstojným partnerem a populární karbanická scéna byla jedním z vrcholů představení. Když se pak rozehrála pekelná scéna s moudrými rádci - rtuťovitým Janem Přichystalem (Solfernus) a hravým Milanem Pavlasem (Belial) – v hledišti to určitě muselo naviklat i nejednoho praktikujícího katolíka. A jakmile se (za frenetických aplausů na otevřené scéně) objevil vládce pekel Belzebub (starosta města), měl jsem jasno. Okamžitě začnu vehementně hřešit (nejraději proti příkázáním šestému a devátému - dokud ještě trochu mohu), protože jinde skončit nechci.

Ne, nezapomněl jsem. Samozřejmě princezna Dišperanda! O obsazení také bylo poměrně jasno už předem; v zastupitelstvu jsou ostatně ženy pouze dvě. Poté, co jsem však na jevišti viděl Alenu Šmotkovou, nedovedu si v této roli místo ní představit nikoho jiného, aniž mistry nejmistrovatější. Takhle by mi to nezahrál ani Jean Gabin. I pravil jsem, že byla nejlepší a že to nesmlčím, což tímto činím.

Byl to prostě obrovský sukces a báječný večer. Ne, nemyslím, že by snad chtěli

„Zastupitelské divadlo“ ze Šumperka / Jan Drda: Hrátky s čertem. Foto Milan Pavlas

zastupitelé zrušit šumperský soubor a zaujmout jeho místo, neočekávám ani jejich postup na Jiráskův Hronov. Hřeje mě ale u srdce to, že bez ohledu na to, jsou-li tihle radní z ODS, ČSSD, KDU-ČSL, KSČM a bůhvíjak se všechny ty partaje jmenují, svedou navzdory zaběhlým představám vytvořit tým, že v sobě navzájem už určitě nevidí soupeřící straníky, ale spolupráceschopné lidi a že jsou schopni nebrat sami sebe přesprávně vážně. A že se snad nemusíme bát o Šumperk ani o jeho divadlo, protože naši radní vědí, že dávat si navzájem radost, je radost. A to nejdůležitější na světě.

Vladimír T. Gottwald

Dílna mladých orelských divadelníků počtvrté

Již osmdesát let po založení TJ Orel se v řadě jejich jednot vedle tělovýchovy hraje i ochotnické divadlo. Aby se po obnovení činnosti Orla, zejména na moravském venkově, pokračovalo i v této činnosti a úroveň se zvýšila, došlo před pěti roky k podepsání smlouvy mezi TJ Orel a Svazem českých divadelních ochotníků, jejímž obsahem je odborně metodická pomoc orelským divadelníkům v divadelní činnosti.

Orelský Doušek v Hlinsku je soutěží v monologích a dialogích, odkud ti nejlepší postupují na Národní přehlídku "O pohárek SČDO" v Olomouci. Tentokrát to budou Martina Proklová z Blučiny a Pavel Jílek z Oldříše.

Dílna mladých orelských divadelníků je nesoutěžním setkáním, na kterém soubory předvádějí výsledky své celoroční scénické práce odborným lektorům a členům Klubu režisérů SČDO, kteří inscenace rozebírají a doporučují, jak výsledky ve všech složkách zlepšit.

Letošní, již čtvrtá Dílna se konala 14. a 15. ledna 2000 v Telnici u Brna. Sjelo se na ni 80 mladých divadelníků, aby sehrálo 5 pohádek. Roztomilá byla Červená Karkulka ze Šitbořic, scénicky náročné bylo představení Kašpárek kouzelníkem z Blučiny, půvabná byla Sněhurka z Oldříše, zvláště díky dětsky naivním trpaslíkům, připravená teprve 13 letou Jitkou Slanou. Pro mateřské školky připravil zkušený soubor KD Rubín ze Žabovřesk vánoční hříčky O stromečku v městských sadech. Se zdarem se do dramatizace známého Mrazíka pustila orelská mládež z Nivnice. Na některých představeních bylo patrné, že se soubory zamyslely nad připomínkami své práce z Dílny v minulých letech.

Radostná nálada a dychtivost po odborném poučení byly hlavními devízami setkání a naplňování spolupráce mezi oběma organizacemi.

Václav Müller

Ochotníci v Lomnici uvedli rekordní počet představení

Na valné hromadě si divadelníci předsevzali nadále rozvíjet 175 let trvající tradici a přispívat k dobré reprezentaci města Lomnice nad Popelkou. V sobotu 12. února na valné hromadě hodnotili svoji práci členové Divadelního spolku J. K. Tyla. Během uplynulého roku odvedli kus dobré práce, když sehráli 20 ochotnických představení, což představuje v posledních letech jejich rekord.

Velký zájem diváků sklízeli doma i v dalších místech regionu s Tylovou fraškou Středem země do Afriky, se Shakespearovou komedií Veselé paničky windsorské a zejména s Gogolovou Ženitbou, kterou uvedli zatím 12 krát a s níž vystoupili na národní přehlídce v Třebíči. Příznivci veseloherního žánru se mohou těšit na jejich vystoupení v následujících týdnech také v Jilemnici, Libuni, Jablonci nad Jizerou a v dalších místech. Navíc minulý týden uvedli v premiéře moderní českou pohádku pro děti Čert Makrela.

Svým vystoupením se také podíleli na vodnických slavnostech v Nové Pace a přispěli k velkorysému vítání roku 2000 ve městě. V mimodivadelní činnosti zdarma odpracovali téměř 500 brigádnických hodin při zlepšování provozních prostor Tylova divadla a pořadatelskými službami zajišťovali další akce v budově divadla, pořádané městem a jinými organizacemi.

Po úspěšné sezóně si předsevzali nadále vytvářet dobré divadlo, dále rozvíjet ochotnickou tradici a přispívat k dobré reprezentaci města. Dále pak zorganizovat 3. přehlídku ochotnického divadla Jizerské oblasti, zúčastnit se jí s komedií Veselé paničky windsorské a s pohádkou Čert Makrela. Kromě zájezdových vystoupení je čeká náročná příprava 6. ročníku hudebně dramatického festivalu Lomnické kulturní léto, na jehož zahájení připravují nácvik Jiráskovy Lucerny, možná i s hostujícím jilemnickým rodákem Stanislavem Zindulkou.

Ladislav Kubát

Propadlo oslavuje výročí novou inscenací

Plzeňské divadlo Propadlo oslavuje v letošním roce úctyhodné výročí - devadesát let od svého založení. Jeho legitimními předchůdci totiž byly Jednota divadelních ochotníků v Doudlevcích, založená v r. 1910 a později pak Divadelní soubor II ZK ROH Škoda. Soubor za dobu svého trvání již mohl vychutnat nespočet úspěchů, včetně účasti na národní přehlídce Jiráskův Hronov. Ještě v živé paměti je mimořádně zdárné období pod uměleckým vedením Štěpána Maroviče i inspirativní spolupráce s Ladislavem Peškem. Zapomenuta by neměla být ani obětavá práce vynikajícího herce a dlouholetého vedoucího souboru Stanislava Mainera. K významnému výročí nastudovalo Divadlo Propadlo komedii Jana Jílka Procházka růžovým sadem.

Vladimír Gardavský

3. ples amatérského divadla

Tak se nám ten rok pěkně překulil a než jsme se nadáli, na dveře zaklepal další - už třetí - ročník našeho divadelního plesu. Nic nebylo platné, že jsme se loni zařekli, že už nikdy, že se na ty starosti můžeme vykašlat. Jak se přiblížil podzim, rozjela se mašinérie příprav, která vyvrcholila 27. listopadu 1999 v sedm hodin večer.

Pro oba předešlé roky jsme plesy někam směřovali - ten první rok byl hodně stylizovaný, propracovaný a - řekněme upřímně - překombinovaný. Druhý ročník, vlastně ani nevíme jaký byl. Chtěli jsme jen, aby byl JINÝ. A byl. No a teď nás přípravy zastihly v období, kdy jakoby se nám z hlav vykouřilo jedno písmenko - „P“. Výsledkem byl „3. PLES AMATÉRSKÉHO DIVADLA“. Jako lidem, kteří v průběhu .lesu bděli vlastně nad vším, není pro nás lehké psát o konkrétních atrakcích. Ale můžeme se o to pokusit.

Už tradičně jsme se snažili pamatovat na všechny - tedy - kromě ortodoxních plesářů, tančících swing, jive, cha-chu a podobné styly. V přízemí karlínského Domu dětí a mládeže Spektrum (kterému i touto cestou děkujeme za spolupráci) jsme - celkem logicky - přetvořili romský klub na „Černý salónek“. I když igelitové aplikace po stěnách a na zemi působily velmi uměle a neosobně, nejen že se ukázaly z hlediska úklidu nesmírně praktickými, ale pomohly v „Černém salónku“ vytvořit atmosféru asi nejnosobnější a nejintimnější ze všech scén. Výborně tady třeba vyšlo vystoupení skupiny „Žaltár“, hrající romantickou, tuším že renesanční hudbu. A nikomu nevadilo, že občas vypadli z tempa nebo i ze hry, když se nekontrolovaně rozchechtali... Naopak. Všechno působilo nenuceně a mile.

Ve foyer naší „Zlaté kapličky“ jsme udělali skutečnou paseku - využili jsme nedalekého parku a na dobu nezbytně nutnou do budovy přestěhovali hromadu listů a větví, takže vznikl nefalšovaný brdský „listnác“. I s těmi breberkami na zemi. Tady přichází hosty vítali směsí „kotlíkových“ melodií dva nefalšovaní „trepáci“. Všechny chodby zdobily neuvěřitelné lesní kreace - krepové stromečky, šišky a další drobnosti.

Výstupem do prvního poschodí se návštěvníci dostali do centra uměleckého dění. Malý sál patřil tradičně divadelním představením, - jak pořadajícího souboru, tedy DIVADLA (bez záruky) PRAHA, které se představilo s „Nebožkou paninou matkou“, tak i souborů pozvaných. Těmi byl soubor Daž s „Bankovním jubileem“, soubor Esence s baletní úpravou svého představení „Brokát, princ z pohádky“ a Turnovské divadelní studio s dramatem z lékařského prostředí „Šrotkorn“. Poslední slovo oficiálního divadelního programu patřilo opět DIVADLU (bez záruky) PRAHA a „Velké policejní pohádce“, verze „2.7 for adults“, kterou provázela dobrá nálada a místy doslova bouře smíchu.

Kožený salónek - stejně jako loni - obsadil klub deskových her Paluba - i tady bylo převážně nabito. Bez ohledu na sousedství s Velkým sálem, kde se střídaly rockové kapely, vyrábějící místy skutečně neidentifikovatelnou zvukovou kulisu. Inu - dobře tomu. Bar v prvním patře poskytoval útočiště všem zemdlým, zemdlévajícím a těm, kteří se teprve rozhodli zemdlít. Bylo plno - až na jediných asi dvacet minut - to když se na Velkém sále vyhlášovaly výsledky tomboly. Všechny ceny byly rozebrány, nikdo si nestěžoval, a tak si myslíme, že tentokrát se tombola povedla. (Jo, a to loňské štěně (fakt živé, žádný soudek), které bylo jako první cena, si prý nakonec výherkyně nevzala!!!)

Na závěr jsme si zcela záměrně nechali hudební „military“ bar ve druhém patře. Výzdoba pomocí maskovací sítě nám připadla neotřelá a povedená. Co je ale nejdůležitější - podařilo se tady vytvořit normální taneční atmosféru, komu bylo zrovna všelijak, zaskočil na chvíli, protáhl ztuhlé údy a jelo se dál. Až do časného rána, protože právě tady, ve druhém patře, se všichni vytrvalci sešli po půlnoci a podporování barovou alkoholometnou rotou .lesali až do usnutí. Třetí ples, vlastně „les“ je tedy minulostí. A slibujeme, že za rok už nic podobného dělat nebudeme. Fakt.

(Tak za rok naschle už na 4. ročníku!!! A ať vás přijde ještě víc!!!) -d'bz-

Zdeněk Kokta

Šestnáctého dubna letošního roku by se dožil sedmdesáti let JUDr. Zdeněk Kokta, herec, režisér, lektor a porotce, dramaturg, funkcionář, a jak mohou potvrdit všichni, kteří ho znali, dobrý člověk. I když mu osud vyměřil pouhých šestapadesát let zanechal v ochotnickém hnutí nesmazatelnou stopu.

O svých začátcích napsal: „Začínal jsem jako student v r. 1946 v Mohelnici. Později, když jsem tam působil jako soudce, hrál jsem a režíroval v souboru ZK ROH MEZ Mohelnice. Divadlo mě velmi zajímalo od mládí a přivedlo i počátkem 60. let ke studiu estetiky. Diplomová práce se týkala právě specifčnosti uměleckého amatérismu.“ V 60. letech byl jedním ze zakladatelů Studia amatérského divadla při Divadle O.Štíbor v Olomouci. Dokud bylo v hanácké metropoli sídlo kraje, působil jako předseda krajského poradního sboru pro amatérské divadlo. Po léta byl členem redakční rady Amatérské scény. I když hrál nebo režíroval několik desítek her, náročné povolání ho přimělo k jinému zaměření. Svou erudici i vlastní zkušenosti mohl zúročit jako porotce a lektor. Působil v hronovských porotách, později ve Vysokém nad Jizerou, na mezikrajské přehlídce v Krnově, Bystřici a dalších místech. Jeho rozborů byly zvláštní i svou formou. Věděl, kolik času zabere práce na inscenaci a jak těžce se přijímá oprávněná kritika. Snažil se proto být taktní a přátelský. Dával plně k dispozici svou invenci a tvůrčí fantazii.

Stál u zrodu Svazu českých divadelních ochotníků, až do své smrti byl členem ústředního výboru, posléze byl zvolen místopředsedou. Především se věnoval oblasti vzdělávání. Stál v čele Školy režisérů SČDO a byl historicky prvním vedoucím Klubu mladých divadelníků na Jiráskově Hronově v r. 1972. Spolu s vedoucí brněnského dětského souboru PIRKO Jindrou Delongovou vymysleli základní systém práce klubu jako spojení tvořivé dílny s diskusí o festivalových inscenacích. Také škola režisérů byla prvním pokusem o dlouhodobé vzdělávání amatérských režisérů, na němž si SČDO ověřovalo i rozsah výuky, možnosti zatížení posluchačů, otázky jejich výběru, metodiku výuky apod.

Dr. Kokta byl rovněž velkým propagátorem vesnického divadla, stál u zrodu Krakonošova divadelního podzimu a také dodnes fungujícího sdružení přátel přehlídky, ale také randy a recese Vobskočák. Pokusil se o vymezení pojmu vesnické divadlo z hlediska divadelní práce. Domníval se, že amatérské soubory lze rozdělit do několika kategorií - vyspělé, vesnické, mládežnické a dětské. Základním rozlišovacím kritériem je přitom podle Kokty především úroveň inscenační práce. Právě u vesnických souborů jde většinou pouze o pokus o umělecké dílo. Pomocným kritériem je adresát. Vesnické inscenace se např. vždy obražují ke konkrétnímu publiku.

Pro Koktu bylo také podstatné vymezení amatérského divadla vůči profesionálnímu. V polemice s dlouholetým hostem Jiráskových Hronovů a mj. i nositelem Zlatého Tylova odznaku S. Bergvinem ze Švédska, který vyčítal českému amatérskému divadlu v polovině 60. let, že je jak z hlediska dramaturgie, tak inscenační praxe zrcadlem profesionálního divadla, napsal, že nesouhlasí s tím, že toto tvrzení platí pro celek českého amatérského divadla. „Myslím, že je mu vlastní hledání, je však samozřejmě konkrétní věcí jednotlivých souborů, přičemž vždy to závisí na vzdělání, podmínkách činnosti, společnosti, v níž soubor působí.“

Mnohé udělal pro posuzování inscenací amatérských souborů. Velmi ho trápila jistá nejednotnost kritérií, která vede k velmi rozdílnému hodnocení jedné inscenace na různých přehlídkách. I když si byl vědom skutečnosti, že „kritika je na pomezí individuálního estetického soudu a soudu vědeckého“ a že tedy nemůže jít o absolutní sjednocení hodnotících kritérií, pomáhal organizovat setkání souborů a porotců, která se zabývala touto tematikou a inicioval seriál článků na toto téma v Amatérské scéně.

Zdeněk Kokta měl nepochybně i literární nadání. Byl např. zručným dramaturgem literárních předloh a psal také verše.

„Poslyšte, malověrní, košťatův žalozpěv:

Líbezná vína svět mizerný napraví,

a korouhví vína však pobouří krev!

Ach, sladká Provence jižní mé Moravy“.

Úryvek z Balady na počest turecké mlynářky a jihomoravské Provence dokládá nejen mnohotvárnost jeho talentu. Miloval slunce, víno a Moravu. Mnozí vzpomínají na nádherná setkání u něj doma v Mohelnici.

JUDr. Zdeněk Kokta prostě v českém amatérském divadle zanechal opravdu nepřehlédnutelnou stopu.

Lenka Lázňovská

S Mirkou Císařovou o životě, o minulosti, přítomnosti i budoucnosti českého amatérského divadla

V paměti mám jako Tvůj začátek zaznamenáno v 60. letech působení v okresním domě osvěty v Náchodě, které posléze přineslo i založení Studia mladých (společně s M. Houšťkem). To patrně nebylo první setkání s amatérským divadlem. Stála jsi někdy na prknech?

Herecké studio mladých, to byla tehdy především záležitost Mirka Houšťka, já jsem jenom organizačně „přicmrdovala“. Bylo to pěkné a ráda na to vzpomínám. Ale amatérské divadlo bylo součástí už mého dětství. Žila jsem až do svých 12 let v Úpici, a to bylo tehdy, podobně jako dnes, kulturní městečko. Moji rodiče byli členy tamního divadelního spolku. V tehdejší slavné éře operet v nich především tančili; zejména maminka měla velké pohybové nadání a pro mnohé z nich dělala celou choreografii. Přesně si i teď umím vybavit atmosféru u nás doma před premiérami, se zvláštním vzrušením a nažehlenými voňavými kostýmy, rozloženými na postelích. V Úpici byl i dětský soubor, do kterého jsem chodila. Po přestěhování do Trutnova jsem tam ještě nějakou dobu dojížděla. Takže na divadelních prknech jsem stála prvně v Úpici, byly mi tři roky. Pokud bychom zůstali v Úpici, jistě bych byla pokračovala. Takhle jsem se k divadlu krátce dostala až zase právě s Mirkem Houšťkem a hronovským souborem. (Sen noci svatojánské, První den svobody - dodnes mne mrzí, že jsme tehdy nedozkoušeli Skleněný zvěřinec, kde jsem měla hrát Lauru.) Bohužel jsem se brzy vdala, porodila dítě a bylo po divadle. V Hradci jsem ale pak brzy začala dělat v kultuře. Od nástupu do KKS jsem pak byla zcela vytížená metodičkou a divadlu jsem sloužila ve zcela jiné podobě. To už znáš. Ale ještě k těm počátkům. Právě sama na sobě jsem si uvědomila, jak strašně důležité může být pro dítě setkání s divadlem. Myslím, že jistým způsobem ovlivnilo celý můj život.

Bylo výhodou, že Tvým nejvýraznějším předchůdcem na postu krajského metodika byl Josef Vavříčka?

Ano, bylo to velkou výhodou. Myslím, že třeba jeho základy vzdělávání v této oblasti v regionu byly velice moderní a inspirující. Celý ten systém byl jakýmsi předstupněm pro pozdější dlouhodobé vzdělávání, mělo to blízko k lidovým konzervatořím. Mimo to byl pan Vavříčka zajímavou osobností, erupivní, tvořivou ve všech směrech. Byl to pán s velkým šarmem. Měl pro mne řadu vlastností, které měl dobrý metodik mít. Jsem ráda, že jsem ho mohla vídat osobně a mluvit s ním. Leccos jsem se od něj naučila.

Dvě z nejvýznamnějších divadelních přehlídek Jiráskův Hronov a Loutkářská Chrudim se konají ve východních Čechách. Myslíš si, že tato skutečnost výrazně poznamenala amatérské divadlo v tomto regionu?

Nemyslím si, že by vzdálenost od nějaké významné akce nějak podstatně ovlivnila zájem o ni. Divadelníci si dojedou tam, kde se něco podstatného děje. Jistě byli a jsou hrdi na to, že ta tradice je právě tady. Žádnou podstatnější výhodu v tom ale nevidím. Pořádání těchto přehlídek pro ně mělo dle mého názoru stejný význam jako pro divadelníky ostatní. Velký pro tu část, která chce vidět, vědět, konfrontovat. Protože vrcholové přehlídky jsou především velkou školou, poznáním a inspirací. Nejen setkáním s přáteli - i když i to je důležité, a v současné době snad i čím dál důležitější.

V roce 1975 jsi stála u zrodu lidových konzervatoří, v roce 1990 u zrodu Východočeského volného sdružení, později u zrodu Impulsu. Jak to děláš, že jsi byla vždy na správném místě?

Víš Lenko, v posledních několika letech (vlastně od té doby co jsem musela ze zdravotních důvodů odejít) mám takovou sebe-mrskavskou noční můru. Neustále si kladu otázku, co bych dělala v této oblasti teď, pokud bych měla i nadále možnost jí sloužit. A musím se Ti přiznat, že jednoznačné odpovědi nenacházím. (Možná je to i tím, že stárnu, všechno vidím složitěji a těch jednoznačných odpovědí je čím dál méně.) To, že jsem tenkrát věděla a mohla proto třeba být na tom správném místě, souviselo s mnoha předpoklady. Mělo to samozřejmě i dobové souvislosti. Snad nebudu neskromná, když řeknu, že jsem tehdy znala dost dokonale terén a měla jsem v sobě až jistou posedlost (jako Vavříčka!) udělat pro terén to nejlepší, čeho jsem schopna a co je v konkrétní situaci možné. Byla jsem přesvědčena, že to, k čemu jsem (samozřejmě ve spolupráci s mnoha bezvadnými lidmi v kraji - fungovaly dobře i poradní sbory, ale i s chytrými profesionály) došla, je správné a snažila jsem se to dost tvrdohlavě realizovat. Proto si třeba myslím, že východočeská konzervatoř byla velkoryse koncipována a snad pomohla v regionu řadě silných talentovaných osobností nejen z divadla. A vznik Vý-

chodočeského volného sdružení? Ten byl veden zoufalou snahou zachovat v regionu celou řadu pozitivních záležitostí, uchovat nějak ve vzájemné informovanosti celé to východočeské divadelní společenství (proto jsme třeba založili tehdy i časopis Hromada). Bylo třeba najít základnu, na které se může postarat samo o sebe i ve svízelné situaci. Ukázalo se to jako správné a mnohé se později podařilo. Byť některá východiska byla až příliš idealistická a současná situace je mnohem komplikovanější. Impuls, jedno z mála dochovaných profesionálních zařízení, jsem sice pomáhala v oblasti amatérského divadla formovat, ale nezasloužila jsem se o jeho vznik. To byla shoda okolností a zejména úsilí několika moudrých lidí z tehdejších „nadřazených“ orgánů, které Impuls dodnes zřizují. Já jsem do Impulsu brzy přešla z KKS, které se zrušilo, a je pravdou, že s celou složitou regionální činností. To je možná můj malý příspěvek k tomu, že se Impuls stal zařízením se širší regionální působností než je území jeho zřizovatele.

Možná bych pro Tebe měla ještě další úkol tohoto typu. Nemyslíš, že by u připravovaných krajů měly být takové Impulsy? Co si myslíš, že by měly dělat především?

Tak především - myslím si, že by „Něco“ ku prospěchu amatérské činnosti být mělo. Pokud se má dále rozvíjet. Dosavadní praxe ukazuje, že na všechno vlastními silami nestačí. Není to v moci stávajících amatérských organizací, i když jsou aktivní a vyvíjejí řadu prospěšných činností a mají mezi sebou řadu obětavých lidí. Doba se změnila, ale ukazuje se, že spolkový systém jako základní strukturu zatím nelze obnovit. Je jiná atmosféra a jen těžko se hledají např. lidé (a to zejména mladí), kteří by dobrovolně pracovali v amatérském divadle na bázi širší než je teritorium jejich vlastního souboru.) Myslím, že v tomto směru dobře funguje propojení Impulsu a VSVD právě proto, že Impuls poskytuje profesionální administrativní a organizační zázemí. Dlouho jsem si myslela, že podobné instituce jako Impuls vzniknou přirozenou cestou v určitých centrech, kde se kumuluje amatérské dění, ale ani to se neukazuje. Takže se vracím k úvodní větě. „Něco“ je třeba a jsem přesvědčena, že to bude ku prospěchu celku amatérského divadla. A jak by to mělo vypadat? Mělo by to pravděpodobně fungovat na

úrovni služeb. Nemělo by to řídit, ale naslouchat, mělo by to shromažďovat a poskytovat informace, dokumentovat, ale i nabízet a iniciovat, pozitivně zneklidňovat, zprostředkovávat kontakty a konfrontace, doplňovat vzdělání. Mělo by poskytovat administrativní a organizační servis. Jenže to je utopie. Pro začátek by stačilo, kdyby mohly fungovat malé profesionalizované buňky s několika fundovanými, ale i nadšenými a přesvědčenými pracovníky, kteří by dělali to nejnужnější ve spolupráci s „dobrovolníky“ z řad amatérů. A že by to v současnosti mělo být při vznikajících regionech, se přímo nabízí. Tahle možnost by se neměla „prošvihnout“.

Vývoj amatérského divadla i v předválečném období byl velmi ovlivněn přehlídkami a jejich pracovním zaměřením. Byly motivací, impulsem. Jsem přesvědčena, že v době krize v 90. letech právě jejich existence přispěla k tomu, že se řada souborů nerozpadla. Myslíš si, že jejich dnešní struktura a koncepce jsou vyhovující?

Pro soubory, které chtějí na veřejnosti prezentovat výsledky své práce, jde jim o zvyšování kvality a chtějí sledovat trend směřování amatérského divadla v té které době, mají přehlídky na všech úrovních nezastupitelný význam. Přičteme-li k tomu členy souborů, které přímo nevystupují, ale jsou diváky, účastníky diskusí a pracovních seminářů, přičteme-li k tomu dále běžné diváky, na něž mají představení dopad, a také skutečnost, že přehlídky se v místech konání stávají často velkou společenskou záležitostí, okruh těch, které přehlídky zasahují a pro něž mají smysl, se několikanásobně rozšiřuje. Potud jsou přehlídky nezastupitelným fenoménem. Je třeba si ale uvědomit, že existuje ještě další, dost početná skupina těch, kteří amatérské divadlo sice dělají, ale výše uvedené cíle si nekladou. Dělají divadlo s jinými ambicemi a mohou být úspěšní i prospěšní především v místech svého působení. S těmi se na přehlídkách setkávat většinou nebudeme. Jestli je současný systém a struktura přehlídek vyhovující, se neodvažuji soudit. Tak přesný přehled o celku už nemám. Zdá se mi, že ve svém základu vyhovuje. Trochu složitější se mi zdá situace se Šrámkovým Pískem, ale mohu tak soudit jen podle toho, jak se setkávám s komplikacemi při výběru na tuto národní přehlídku. Zásadní vymezení na věkově mladé soubory přináší jistou dvojkolejnost nebo i několikakolejnost. Naopak chybí nějaké setkání, které by shromažďovalo nejprovokativnější formy, krajní hledání a propojení s různými jinými uměleckými druhy, nebo i formy, kde umělecká reflexe je jen jednou ze složek složitě strukturovaného celku. Jakási amatérská „nová vlna“, pokud je a je ji vůbec možné vysledovat. Stejně tak pociťuji, že chybí ještě nějaká nižší než regionální kola. Mám na mysli platformu pro ty soubory, které ještě nedosahují potřebné úrovně regionálních přehlídek, ale mají zájem o dialog. Snad by nešlo ani o přehlídky, ale o jiný systém pomoci, který by tomuto zájmu vyhověl.

Jak bychom měli v tomto systému reflektovat skutečnost, že zájem o divadlo projevují velmi mladí lidé, z nichž někteří nevědí, zda se mu v budoucnu chtějí věnovat?

V každém případě je třeba tento zájem podporovat. Dokonce si myslím, že není až tak důležité, zda a kolik mladých lidí pak bude amatérské divadlo dělat. Asi to musíme brát trochu velkoryse, jako „širší“ investici. Myslím, že pozitivní bude už to, že se mladí lidé s možnostmi divadla setkají, že jim pomůže v jejich životní orientaci, v jejich celkové kultivaci, že z nich budou pravidelnější, trochu poučenější návštěvníci divadel. Pravda, souvisí to víc s jakousi výchovnou činností, která by šla asi realizovat jinde a jinak. Na tyto mladé je třeba klást stejné požadavky jako na každého začátečníka. Musíme však být vynalézavější ve formách, kterými to předáváme. Nemyslím si, že je však třeba ty mladé nějak generačně separovat, naopak si myslím, že je třeba to s vědomím kontinuity generačně propojovat. Řekla bych, že tohle všechno např. správně reflektuje koncepce klubů mladých při JH, i dílny při dalších přehlídkách. Přestože v prvních letech po revoluci ten vpád tehdy vůči stávajícímu amatérskému divadlu dost netolerantní budil obavy a i kritiku, ukazuje se dnes již jednoznačně, že Artama tehdy volila správně a strefila se do živě pulzujícího problému současné doby.

Co soudíš o fenoménu tzv. sousedského divadla?

Že patří do amatérského divadla. Vždyť je to jeden ze zdrojů a dost podstatný, z něhož vyrůstalo. Je to jedna z jeho funkcí. Je stejně důležitá, jako ty další. Alespoň ještě v současné době. Dokonce si myslím, že kvete. Souvisí to s obnovováním společenského života v menších místech. Představení poskytují divákům na domovské scéně příjemné zážitky. Jen na to musíme uplatňovat trochu jiná kritéria. Jsou to slavnosti setkávání, společenské události, jistý způsob sdružování a mezilidských kontaktů. Ostatně, pokud se zadaří, chovám k tomuto divadlu až sentimentální pocity. O jeho životaschopnosti svědčí i to, že za ta léta, co jsme je my organizátoři zcela pomijeli, nezániklo a ani neztratilo své diváky. Není to oblast divadla pro

Mirka Císařová jako Hermie a Luboš Červený coby Lysandr v Shakespearově *Snu noci svatojánské*, nastudovaném hroňovským souborem. Foto: archiv jubilanthy

přehlídky, ani žádné zdokonalování. Víš jaká je to úleva, jít třeba po představení s aktéry a sousedy na pivo a nemuset pronášet žádná moudra? Problém samozřejmě nastane v okamžiku, kdy si soubor myslí, že udělal velké umění a chce to od někoho pomazaného potvrdit. Tam to končí, protože by začala ta velmi složitá práce, pro niž u souborů tohoto typu chybí vůle, ale i společná řeč.

Staň se na chvíli prognostičkou. Myslíš, že se podaří udržet kvalitu českého amatérského divadla, když ve společnosti, do níž směřujeme, nehraje toto kritérium takovou roli jako u nás?

Nejsem prognostička. Ale jsem přesvědčena, že cílená snaha o zvyšování kvality amatérského divadla v minulých letech přinesla své ovoce. Myslím, že v jisté části amatérského divadla existuje tato snaha i nadále. Na druhé straně však mohou vznikat výjimečně velmi kvalitní výsledky i bez toho. Pokud se najde výjimečná - většinou režisérská osobnost, která je schopna kolem sebe shromáždit alespoň průměrně talentovanou partu s několika dalšími osobnostmi hereckými, všichni se budou tomuto svému koníčku věnovat, nebudou litovat svého volného času, často i peněz, budou mít alespoň základní materiální podmínky, ale zejména nutkání hovořit o něčem, co je zajímavá a vzrušuje prostředky divadla a budou mít své diváky, může i bez „cílené péče“ vznikat dobré divadlo. Ale není to běžné a není to masové. Proto jsem pro zachování platformy pro zvyšování kvality, to znamená zachovat alespoň ten současný „zbytkový“ systém, protože by opravdu v tom celku kvalita amatérského divadla klesat mohla. Chci věřit, že vedle sousedského divadla zůstane i divadlo vysoké kvality, které bude vzrušivé a naléhavě, výsostnými divadelními prostředky rušit poklidné kruhy mého života. A že najde i svou amatérskou specifiku.

Co cítíš jako největší proměnu našeho amatérského divadla v posledních deseti letech?

Řekla bych, že amatérskému divadlu roste sebevědomí. Ale bohužel trochu ubývá pokory a zodpovědnosti a i vzdělanosti. To sebevědomí je jakási, a jistě i pozitivní, hrdost na to, co dělám, odvaha, že si to dělám, jak chci já, jsem tedy člověk svobodný a nepotřebuji názory, které by ty moje zpochybňovaly. Jsem přesvědčený o svých kvalitách a pokud mám nějaké chyby, nepotřebuji to

slyšet od druhých. Nějak ubývá zasvěcených a zaujatých diskusí. Alespoň tak se mi to jeví v přehlídkovém systému a při hodnocení. Ne tak třeba v rámci menších skupin, klubů, kurzů, některých souborů atd. Je možné, že je to jen nějaká reakce na tlak, který byl za „totáče“ občas na soubory vyvíjen. Ale i tak je mi to líto a hodnotím to jako jistou ztrátu. Tady by bylo ale třeba hledat kořeny toho všeho, a to opět není téma pro jeden rozhovor. Také se mi zdá, že už není taková ta posedlost nejen vědět co nejvíc, ale dokonce i vidět, a to i kolegy (na přehlídky jezdí i tací, kteří už na představení ani nechodí!). Chtěla bych ale říct, že těchto jevů ubývá s rostoucí kvalitou souborů a jejich členů. Cím kvalitnější a náročnější soubor, tím většinou roste potřeba vidět, slyšet, a to nejen sebe. Na druhé straně s potěšením sleduji, jak amatérské divadlo po krátké revoluční době, kdy v rámci jiných bouřlivějších aktivit jakoby stagnovalo, vzkvétá, rozmnožuje se a roste počet lidí a zejména mladých lidí, pro které se stává nejen prostředkem jisté seberealizace a zábavy, ale i prostředkem sebevyjádření a komunikace. Zdá se mi, že od dost jednosměrného proudu pouhé zábavy (pouhé neznámá, že ji podceňuji!) se dostává postupně k závažným tématům. Vidím v tom jistou naději amatérského divadla. Těší mne zkvalitňující se dětské zázemí v dramatických odděleních ZUŠ (zejména v oblasti tzv. mladého divadla, právě tam často vznikají nejzajímavější pokusy o divadlo). Výrazným rysem je také ústup profesionálů z amatérského divadla.

Často se v souvislosti s milénium klade otázka: přežije amatérské divadlo? Není fenoménem uplynulých dvou století?

Doufám, že přežije. Ale nevím, jaké bude. Vývoj jde tak rychle, že si některé souvislosti v rámci jednoho lidského života neumíme ani představit. Ale pokud přežije, myslím, že bude velmi diferencované, bude mít mnoho podob. Doufám, že si zachová i svou tradiční podobu, ale půjde možná na druhé straně až do netušených poloh propojování uměleckých druhů, nebo až tam, kde divadelní principy budou už jen částí úplně jinak strukturovaného celku. Cím méně se člověk bude odchýlovat od své základní lidské podstaty, tím větší šance bude pro divadlo. Doufám, že člověk i v budoucnosti bude mít potřebu komunikovat i prostředky divadla. A doufám, že ho to bude těšit stejně, jako ho těšilo a těší.

Při pohledu na Tvých nejméně třicet let s amatérským divadlem se nemohu nezeptat, co Ti dalo jako člověku?

Dalo mi strašně moc. Prožila jsem s ním řadu vzrušujících chvil. Obohatilo můj život v řadě krásných, nezapomenutelných představeních. Seznámila jsem se jeho prostřednictvím se spoustou zajímavých, bezvadných, tvořivých, citlivých, kvalitních lidí. Ovlivnilo volbu mého povolání, které jsem pak vždy dělala moc ráda, a to samo o sobě je velké životní štěstí. A našla jsem díky němu i svého muže, se kterým jsem od té doby mohla všechno, o čem tady mluvím, prožívat ve dvou. Takže, jak vidíš, je toho opravdu dost. Amatérské divadlo a divadlo ale vůbec není můj celý život. Je však jeho nezanedbatelnou součástí.

Připravila Lenka Láznovská

Redakce AS se připojuje ke gratulantům a přeje paní Císařové hodně zdraví, elánu a životního optimismu.

Milý Láďo,

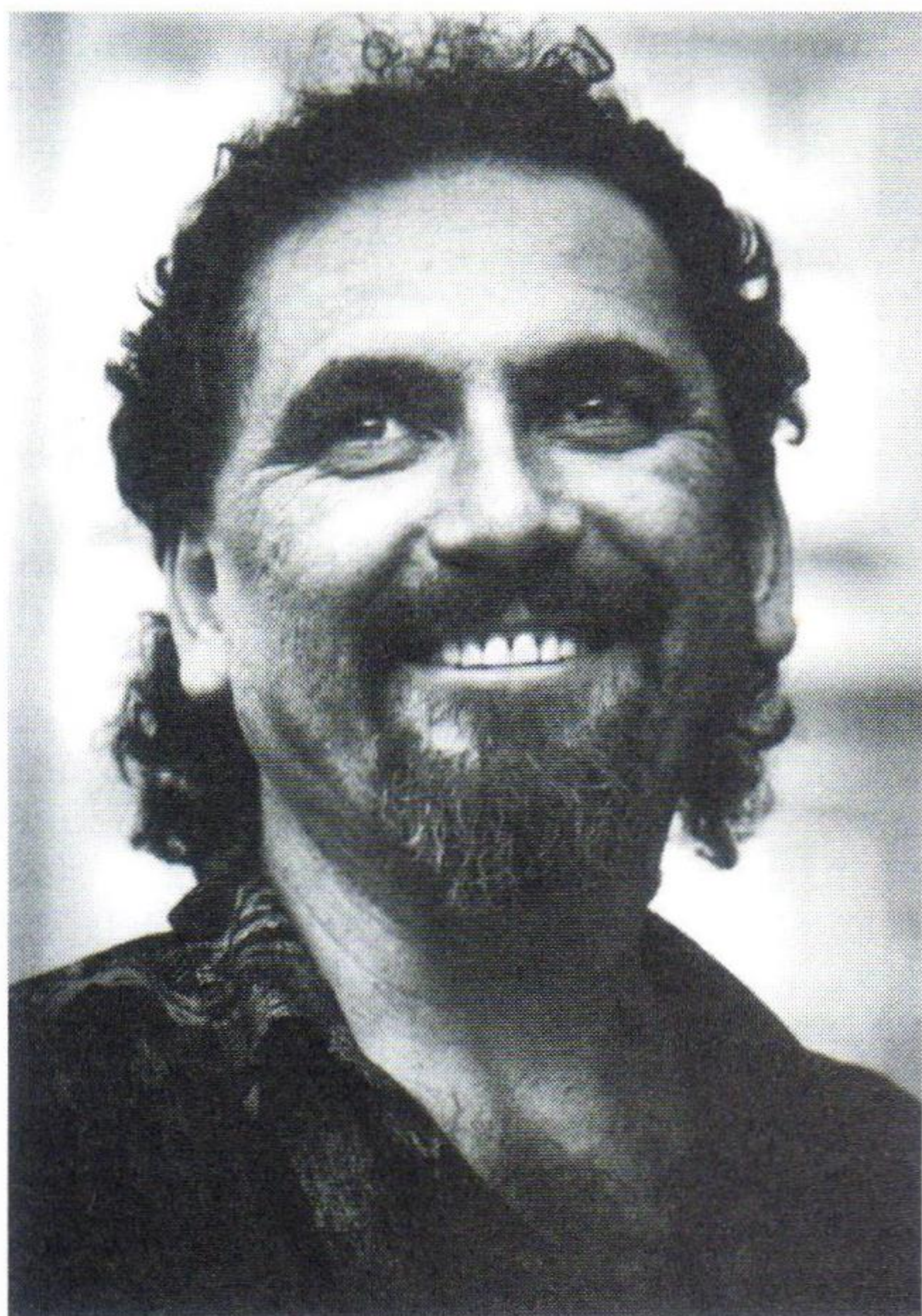
narodilo jsem se Ti v roce 1986. S nezvyklým jménem Rádobydivadlo Klapý a se svými třemi herci jsem se zjevilo na české amatérské scéně v lednu 1987. Na mé první krajské přehlídce v Žatci jsi se nesmazatelně vryl do paměti všech přihlížejících, když jsi v šatně po představení v návalu čirého zoufalství přetřhl celý scénář Dilie napůl. Důvod? Hrál jsem hru Zeď a zeď jako kulisa měla na konci představení spadnout. Leč - jak se to tak někdy přihodí - nespadla. Získal jsi tehdy přezdívku „Divoký Valeš“ a zdálo se, že po právu. Nikdy jsi mne nevedl po vyšlapaných cestíčkách, raději jsi mě vlácel houštím a nechal své srdce zraňovat ostrými trny nepochopení a nesouhlasu. O to víc pak hrálo, když se někde objevil květ souznění a uznání. Jeho vůně Tě povzbuzovala ve Tvém upřímném úsilí uchopit a ukázat svět osobitě a po svém.

Měl jsi mnoho odpůrců, ale nejeden z nich je dnes Tvým přítelem. A Ty teď sám jezdíš po přehlídkách jako porotce a předáváš své zkušenosti jiným.

Já jsem mezitím rostlo a prodělalo několik dětských nemocí. Často jsem bylo svéhlavé a neposlušné a nechtělo jsem se řídit Tvým vedením. Kolik infarktových situací jsi kvůli mně prodělal, o tom je mi až hanba mluvit. A přece jsi mě nikdy neopustil. Dál mi děláš dramaturga, režiséra, řidiče, kulisáka i proviantního důstojníka a všemožně o mne pečuješ.

Mirka Císařová se svou vnučkou Lenkou. Foto: archiv jubilantky

Ladislav Valeš na snímku Ivo Mičkala.

Jen jednou přišla vážná krize - s takovou opravdovostí jsi tvrdil, že končíš a budeš raději hrát fotbal, že jsem se opravdu začalo bát, co se stane se mnou. Ale Tvé zjizvené divadelní srdce mne nedokázalo opustit. Rány se zacelily a Ty ses pustil do další práce s ještě větším úsilím.

Jen ten, kdo sám něco podobného zkusil, dokáže pochopit, jak nesmírné množství energie musí vynaložit člověk, který chce na malém městě udržet divadelní soubor. Není kde zkoušet, nejsou peníze na kulisy, na kostýmy, na celou divadelní režii. Ale Ty ses nikdy nevzdal, vždy jsi dokázal nalézt sponzory, kteří

mi tak či onak umožnili žít dál. Za to jim patří můj vřelý dík.

Ted' jsem v pubertě a léty jsem se rozkošatil. Dnes již víc než tři desítky lidí čekají až zavoláš a řekneš: Mám pro tebe roli. A oni rádi přispěchají a ponoří se do toho zvláštního omamného světa. Nehledí na čas ani na finanční náklady - nakazil jsi je svou magickou nemocí zvanou Divadlo. Ty sám jsi jí propadl úplně, vyzaňuje z Tebe přímo hmatatelně, je to Tvůj život.

Nechci z Tebe dělat ideálního hrdinu, jsi jenom člověk a jako každý máš své chyby. Ale tomu, koho milujete, odpouštíte přeci jeho slabůstky. A jako Ty máš rád mne, i já Tě mám rádo.

A nálepka „Divoký Valeš“? Již dávno jsem Tě prokouklo. Je to jen škraboška, která zakrývá duši citlivou, obnaženou a lehce zranitelnou. Kolikrát jsem vidělo slzy ve Tvých očích, a nebyly to slzy vzteku, ale dojetí. To když se mi podařilo zvládnout svou roli až k opravdovosti. A to také je jediná odměna, kterou Ti mohu dát za Tvou obětavou péči.

Nechci tady vypočítávat, kde všude jsem hrálo a jakých úspěchů jsem dosáhlo. Koho to zajímá, najde můj životopis na internetu. Důvodem mého psaní je ten fakt, že 7. 5. 2000 Ti bude kulatých padesát let. Ať se Ti splní všechny Tvoje sny a přání. Sobecky Ti přeji, aby se Tvé dlouhodobé plány se mnou úspěšně dokončily a Ty ses ve zdraví a pohodě dožil svého seniorského divadla v domově důchodců. A prosím Tě, neopouštěj mne, jinak zahynu.

Tvoje zlobivé a milující

Rádobydivadlo Klapý

Přáním dobrého zdraví a bezedné fantazie se redakce AS připojuje ke všem, kdo se srdcem na dlaní přijdou gratulovat Lád'ovi Valešovi k jeho životnímu jubileu.

Vojan podruhé v Chorvatsku

Ve dnech 11. až 20. února se uskutečnil zahraniční zájezd libických ochotníků do Chorvatska. Divadelní soubor Vojan byl hostem tamnější krajanské organizace Svaz Čechů a jednotlivých Českých besed v Horním Daruvaru, Ivanově Sele, Zagrebu, Daruvaru, Končanici a Rijece. Nebylo to poprvé, už v roce 1996 se zde libičtí představili s Šamberkovou fraškou Blázinec v prvním poschodí. I pro letošní turné si Vojan připravil hru komediálního rázu, Horníčkovy Dva muže v šachu, v režii Vladimíra Dědky z Mělníka.

Soubor hrál celkem v sedmi lokalitách, dílem na chorvatském venkově, dílem ve městech, včetně toho hlavního. Program zájezdu byl nabitý, kromě jednodenní přestávky jsme z Daruvaru vyjžděli za českými krajany. Čekalo nás zvědavé publikum, ale také sály a jeviště, které většinou postrádaly technické divadelní vybavení a často i zázemí. S těmito podmínkami jsme ale počítali a v podstatě nás nepřekvapily. Ostatně při zájezdech po českém venkově to nebývá lepší. Krajané vše nahrazovali nesmírnou obětavostí a zájmem.

Nejmenším místem, kde jsme vystoupili, byla vesnička Bjeliševac vzdálená asi 100 kilometrů od Daruvaru. Zde měl soubor svým představením přispět k aktivizaci krajanského kulturního a společenského života. Složení publika bylo velmi různorodé, diváci ne vždy rozuměli jemnému Horníčkovu humoru, slovním obrátům a některým narážkám. Přesto lze ale prohlásit, že všude byla naše komedie přijata s radostným zájmem. Herci dokázali upoutat diváky všech věkových kategorií, od malých dětí, až po staré babičky. Podle častých spontánních reakcí a především potlesku však smysl příběhu dvou zapomenutých vojáků, o které usiluje selka s mlynářkou, dobře pochopili.

Právě v této zemi jsme si několikrát uvědomili, že slova, ve hře často používaná, tedy válka, mír, bojiště mají v těchto místech zcela jiný význam než u nás. Stopy po válečných útrapách a hrůzách nedávné občanské války jsou na mnoha místech stále hodně čitelné a živé. Konec konců, hodně jsme viděli i na vlastní oči. Celý autobus náhle ztichl, když projíždíme třetí, čtvrtou, pátou, zcela pustou vypálenou vesnicí. Jen ohořelé trámy a kříže u cesty žalují. Ruiny a spáleniště pomalu zarůstají travou a křovím. Do těchto míst se bude život vracet jen těžko.

Krajanům se dostává určité pomoci z České republiky. Senátoři, kteří zde byli na návštěvě několik dní před námi slíbili, že tomu bude tak i v budoucnu. Zcela určitě to budou dobře investované peníze. S obdivným zájmem jsme si prohlédli daruvarskou mateřskou školku s názvem Ferda Mravenec a moderní přístavbu základní školy J.A. Komenského. Shodou okolností byl v době našeho pobytu v Chorvatsku i Václav Havel. Přijel totiž na inauguraci prezidenta Stepana Mesiče.

Naše turné lze hodnotit i podle ohlasu v krajanském tisku jako vydařené. Přijeli jsme mezi přátele z dob dřívějších a získali jsme ještě mnoho nových. Významný podíl na uskutečnění zájezdu měl režisér Vladimír Dědek, který mezi chorvatskými ochotníky metodicky působí už několik sezon. Ostatně o jeho výrazném a pozitivním vlivu na současné krajanské divadlo v této zemi to je téma na samostatný článek.

Co dodat na závěr? Všude kam jsme přijeli, jsme poznali mnoho milých a pohostinných lidí. Krajané, kterých je v Chorvatsku asi 13 000 udržují přes všechny obtíže a problémy český jazyk a kulturu. Někteří zpívají, tančí a hrají také divadlo. Patří jim za to velké poděkování a přání, aby se jim i nadále dařilo.

Milan Čejka

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

**URS WIDMER
(1938)**

Urs Widmer je švýcarský spisovatel a dramatik. Narodil se v roce 1938 v Basileji. Studoval na univerzitách v Basileji, v Montpellier a v Paříži romanistiku, germanistiku a historii. Pracoval jako redaktor ve vydavatelstvích v Olsenu (Švýcarsko) a ve Frankfurtu nad Mohanem. Od r. 1967 žije jako svobodný spisovatel - nejprve ve Frankfurtu nad Mohanem, nyní v Curychu. Literární jméno si získal jako autor románů a povídek. Zálubu v propojení fikce a reality přenáší Widmer i do svých divadelních her. Lidsky přátelské a komediální ladění raných dramat (*Nepal, Stan und Oli in Deutschland, Die lange Nacht der Detektive*) se v pozdějších textech mění v silně kritický tón (např. *Alles klar, Frölicher - ein Fest, Jeanmaire*). Do kategorie společensky angažovaných her patří také drama *Top Dogs*, „šité na míru“ curyšskému divadlu Neumarkt Theater a oceněné na přehlídce německých her 1997 v Mülheimu.

Česky dosud vyšlo (divadelní hry): *Dlouhá noc detektivů (Die lange Nacht der Detektive)*, překlad Magdalena Štulcová, DILIA 1984 a *Top Dogs*.

Top Dogs

Přeložila: Jitka Jílková z německého originálu *Top Dogs*, který vydalo nakladatelství © Verlag der Autoren, Frankfurt am Main 1996.

Osoby: 6 mužů, 2 ženy, popřípadě 8 členů komparsu. V curyšské inscenaci ponechali postavám hry jména herců, kteří je hráli. Jmenují se: Julika Jenkinsová, Susanne Wrageová, Dodo Deer, Urs Bihler, Hanspeter Müller, E. Heinrich Krause, Michael Neuenchwander a Gilles Tschudi. Všichni náleží mezi *Top Dogs* a je jim nejméně kolem padesáti let. Dále v inscenaci vystupuje osm pomocných sil, oblečených také jako *Top Dogs*. Posunují tribuny s diváky a svou přítomností oživují některé scény.

Místo děje: V prostorách zavedené sociální instituce ve Švýcarsku.

Hra je situována do instituce ve Švýcarsku, která se již deset let úspěšně zabývá adaptací exponovaných středních a vyšších pracovních kádřů (Top Dogs) na situaci, kdy je firma, u níž jsou zaměstnáni, propustí a oni se ocitnou bez místa. Tato instituce - NCC (New Challenge Company) je zároveň připravuje na nové pracovní zařazení a to jim také obstarává. Tuto službu hradí firmy, z kterých byli Top Dogs propuštěni. V poslední době NCC rozšířila své služby a zajišťuje i adaptaci Top Dogs na pracovníky nižšího segmentu.

Výchozí situací hry je příchod pana Deera, strojního inženýra a až dosud vedoucího pracovníka Swissairu do NCC. Deer však zatím neví, že je propuštěn a chová se mezi ostatními jako ten, kdo zde má být pověřen zvláštním pracovním posláním. Domnívá se, že je pověřen úkolem zjistit, jak dalece mohou navzájem Swissair a NCC využít a propojit náplně své práce. O svém skutečném postavení se dozvídá od poradkyně NCC Wrageové. Ta mu vysvětluje, že každé propuštění je zároveň šancí, že podniky nejen propouštějí, ale také hledají. Často zoufale, jako mikroskopem, hledají výkonné a pružné pracovníky, kteří dokáží snést zátěž. Deer je v šoku a nemůže nové realitě uvěřit.

Tučná léta bílých límečků skončila. Firmy potřebují jiné muže než v míru, potřebují generály, kteří se pustí do džungle jako první, kteří něco vydrží. Protože uspět např. v obchodu mohou jen nelitostní válečníci, netvoří. A tak se v NCC nachází stále více Top Dogs, padesátníků a starších. Jejich adaptace na nové existenční podmínky, upevňování osobnosti a příprava na znovuzařazení do pracovního procesu se dějí nejrozličnějšími metodami používanými ve skupinové terapii, zejména přehráváním rolí, asociačními řadami, vyprávěním osobních příběhů v kolektivu těch, kdo sdílejí podobný osud. V rezervoáru prostředků jsou nácvik chůze a držení těla, ale i princip, v němž se klienti mění v učitele či pacienti v psychology a naopak. Tento způsob práce přináší pozorovatelné výsledky. Zatím co hra zprvu sleduje ukřivdění, nejisté ztroskotání, v další fázi je představuje jako znovuobjevené osobnosti schopné seberealizace. Nakonec se někteří z nich projevují jako nelitostní netvoří, toužící po odvetě, aby v zápětí na to propadali utopistickým iluzím o lidské důstojnosti a vzájemné účtě člověka k člověku. Agresivita střídá nárek a vzývání model. Scéna japonských bojových umění s vyštěkávanými povely, s ritualizovanou agresivitou, nebezpečnou atmosférou, jen tak tak drženou pod kontrolou, je vystřídána obrazem, v němž se všichni plazí jako červi bezmocně vydaní napospas. Obrazem, v němž se v narůstajícím patosu, přecházejícím až v paniku, překrývají apokalyptické citáty z bible s názvy velkých firem a dalších model dneška. Po tomto „Velkém nářku“ přichází náhlá změna v závěrečné scéně hry. Panuje v ní veselá, optimistická nálada. Paní Jenkinsová, jedna z klientek, NCC opouští. Získala zaměstnání u firmy Nestlé v Jižní Koreji. Asii sice nikdy v životním plánu neměla a je nucena opustit svou rodinu (s možností třech návštěv v roce), nicméně chce se se situací poprat jako muž, když je teď v takovém věku...když jí NCC tolik pomohla. Odchází. Všichni se za ní dívají. Scéna je stejná jako na začátku. Tanec ztracených duší.

YASMINA REZA (1957)

Francouzská dramatička rusko-židovského původu. Rodina jejího otce, který se narodil v Moskvě, byla původem ze Samarkandu. Po revoluci v Rusku se přesídlila nejprve do Berlína a později do Paříže. Reza matka byla houslistka, pocházela z židovské rodiny z Budapešti. Reza se narodila v roce 1957 v Paříži a považuje se za francouzskou autorku.

Studovala nejprve sociologii a divadelní vědu, potom herectví u Jacquese Lecoqa a několik let hrála v různých hereckých souborech. Když v roce 1986 napsala svou úspěšnou dramatickou prvotinu *Rozhovory po pohřbu* (1986 získala Molièrovu cenu za nejlepší hru sezony), byla již autorkou scénáře k filmu *Až do noci* a dramatisace Kafkovy *Proměny*. Po hrách *Cesta do zimy* (1990) a *Jascha* (1993) píše Reza *Obraz* (1994), opět odměněný Molièrovou cenou. Další hra, *Muž přístupný náhodám* (1995) vznikla původně jako rozhlasové drama pro hereckou dvojici Jeane Moreauová a Michel Piccoli.

Obraz

Přeložil: Michal Lázňovský z francouzského originálu L'Art, který vydalo nakladatelství Actes Sud v roce 1994.

Osoby: 3 muži středního věku: Marek, Boris a Ivan (v originále Marc, Serge a Yvan).

Dekorace: Jediná dekorace - salon běžného pařížského bytu, co nejprostší, co nejvíce neutrální. Scény se odehrávají v bytě Borise, Ivana a Marka. Nic se nemění, s výjimkou vystaveného obrazu: u Borise je o stěnu opřen bílý obraz s jemnými bílými příčnými proužky, u Ivana visí na zdi kýčovitý obraz, u Marka - visí na zdi figurativní obraz, představuje krajinu viděnou z okna.

Boris, úspěšný muž - zubní lékař a také milovník umění, si zakoupí za značnou sumu moderní obraz od malíře Antrieose. Hra začíná tím, že jeho přítel Marek divákům představí Borise a oznámí výchozí dramatickou situaci. Marek je na návštěvě u Borise. Ten mu předvádí obraz a Marek mu nechce věřit, že by za něco takového mohl zaplatit 200 tisíc franků a označí dílo tím nejhanlivějším způsobem. Poté je představen Marek jako dobře postavený muž, inženýr v letecké továrně, odpůrce moderního umění, muž s povýšeným nadhledem, až arogancí. Koupě obrazu je Markovi nepochopitelná, zneklidňuje ho, a to tak, že si vzal několik prášků na uklidnění. Marek jde k Ivanovi, jejich společnému příteli, aby si o tom s ním promluvil. Avizuje nám Ivana jako tolerantního muže. Pro Marka je však tolerance zástěrkou lhostejnosti.

U Ivana se opakuje princip představování. Ivan se představí sám jako ještě mladý muž, neúspěšný zaměstnanec obchodních podniků, který právě dělá obchodního zástupce v oboru, v němž nikdy nepracoval. Za čtrnáct dní se má oženit s Kateřinou, s úspěšnou milou dívkou z dobré rodiny. Marek navštíví Ivana a oznámí mu, že si Boris koupil obraz, zejména však vyjeví svůj postoj a odpor k modernímu umění a označí Borise za snoba, který ztratil humor. Ivan je k Markovu hodnocení rezervovaný a říká, že Borise rozesměje.

Boris se jde pochlubit s obrazem Ivanovi a současně se svěřit z rozladěnosti nad Markovým chováním. Ivan je opětovně rezervovaný, nicméně nechá se Borisem strhnout k upřímnému smíchu. Ivan poté navštíví Marka a líčí mu průběh schůzky s Borisem. Když Ivan vyjádří porozumění pro Borisem zakoupené umělecké dílo, Marek jej osočí z toho, že papouškuje Borisovy názory a že je směšný. Ivan dá Markovi najevo, že je samolibý a že začíná být zahořklý a nesnášenlivý.

V kratičkých promluvách o samotě vyjeví všichni své postoje a problémy. Ivan neprožil nic, co by ho činilo šťastným, Borise mrzí Markova reakce na to, co se mu líbí. Marek si vyčítá svůj kategorický přístup a způsob, jakým vyjádřil svůj názor a slibuje si, že příště bude ohleduplnější.

Na další schůzce přátel hovoří Marek s Borisem při čekání na Ivana. Marek se snaží dostát svému předsevzetí a říká o sobě, že je povrchní, že mu chybí moudrost. Boris mu to nevyvrací a navíc dodává, že mu ve skutečnosti chybí humor. Marek se proto nerozlobí a udržuje komunikaci tím, že se zajímá např. o umístění obrazu. Borisovi jeho chování leze na nervy a řekne Markovi, že mu kašle na jeho posvěcení koupě Antrieosova obrazu. Marek se dobírá příčiny jejich rivality a spojuje ji s někdejší hovorou o jiném uměleckém díle, kdy Boris použil slovo dekonstrukce. Při tehdejší vzájemné výměně názorů Marek prohlásil, že lidstvo zblbl a byl Borisem osočen z nadřazování se nad ostatní. Konečně přichází Ivan a obsáhle vysvětluje důvod svého zpoždění. Nastalo díky neshodám o tom, kdo má být uveden na svatebních oznámeních. Boris s Markem nesdílí Ivanovy starosti, ale zaměstnávají se svou vzájemnou nevěřivostí. Ta se přenesla posléze i na Ivana, kterého společně nařknou z toho, že nemá nikdy vlastní názor a smysl pro humor. Marek s Borisem radí Ivanovi, aby zrušil svatbu. Ivan nic takového nehodlá učinit, neboť díky vztahu se svou snoubenkou Kateřinou získal protekčně pracovní příležitost. Ivan převede řeč na Borisův nový obraz. Marek toho využije a útočí na Ivana. Prohlásí, že se poníží tvzením, že ho obraz oslovuje. Ivan chce odejít, ale Boris ho zadržuje tvzením, že jeho odchod by byl jen přitakáním Markovi. Hovor se stočí na téma kdo je a kdo není člověkem své doby. Marek se svými výroky dotkne Ivana. Namísto omluvy, ke které je vyzván Borisem, prohlásí Marek Ivana za zbabělce. Ivan odejde.

Boris vyčítá Markovi, že je zbabělec, neboť se pustil do bezbranného. Marek svého jednání lituje. Ale v tom se již vrací Ivan, který dříve než vyšel z domu došel k názoru, že Markovo chování je vlastně voláním o pomoc. Vrací se, aby mu podal pomocnou ruku, byť by za to měl sám trpět. Při té příležitosti vyjeví, že o svých přátelích hovoří se svým psychoanalytikem a přečte jim jeho složitý výrok o potřebě lidské identity. Marek výrok zlehčuje. Ivan spatřuje důvod jeho chování v nevěře, že by se mu mohl líbit Antrieosův obraz. Boris vyjeví, že mu je jedno, co si oba o obrazu myslí, odmítá jít s kamarády na večeri a rázně odnese obraz ze zorného pole. Marek svou poznámkou: „*Nejsme hodni na něj hledět.*“, rozpoutá nové kolo dohadů o koupi a vztahu k obrazu. Půtka se převálí od obrazu k Markovi a jeho partnerce, kterou Boris označí za neomalenou a na Marka negativně působící ženu. Marek žádá, aby své vývody odvolal. Boris však celou potyčku vyostří slovy: „*Podle mě jste úchylnej pár. Párek fosílií.*“ Na to dojde k vzájemnému fyzickému napadení. Ivan se je snaží roztrhnout od sebe a nešťastnou náhodou je zasažen. Zatím co se zabývá způsobenou bolestí, Marek s Borisem rekapituluje vývoj svého čtrnáctiletého přátelství. Navzájem se překvapují. Marek se cítil v začátcích přátelského vztahu jako výjimečný a nekonvenční, jako rádce, který je stále nad věcí, který pociťuje dokonce nadřazenost. Boris je překvapen, že mohl mít

Marek takové pocity. Ten ho nenechává na pochybách: „...snažím se zoufale najít přítele, který by mi byl předurčenější. Zatím jsem měl smůlu. Musel jsem si vás utvářet. Ale jak vidíš, tak to nefunguje. Jednoho dne se takový stvoření ocitne na večeri u lepších lidí a aby se utvrdilo ve své nové pozici, koupí si bílého obraz.“ Dlouholeté přátelství je v nejhlubší krizi, propuká nenávisť. Konflikt vrcholí mezi Markem a Borisem. Ivan je stavěn do role toho, kdo se přikloní k některé autoritě. Ten je však již rozhodnutý a navzdory dalšímu naléhání „přátel“, aby zrušil svatbu, právě v ní spatřuje východisko: už nebude šaškem kamarádů, který se vrací do samoty svého douště. Vzápětí však učiní upřímné vyznání: „Já nejsem jako vy, já nestojím o to mít nějakou autoritu, nepotřebuju být uznávaný, nepotřebuju existovat jako Já, chci jen být váš kamarád, bláznivý Ivan!... Taková katastrofa kvůli kusu bílého plátna.“ Boris ho ihned opraví, že není bílé. Ivana přepadne bláznivý smích: „Vždyť je to bílá sračka!... Tak už si to uvědom, kamaráde!... Koupil jsi úplně nesmysl!...“ Boris přinese obraz, vezme do rukou fixovací tužku, ale neschopen je použít, hodí je Markovi a vyzve jej k činu. Ten po chvíli váhání nakreslí na obraz lyžaře s čepičkou. Ivan je zděšený, Boris chladnokrevně přihlíží.

Závěr hry začíná pečlivou očistou - restaurováním Antriosova obrazu za přítomnosti všech tří. Je to po nějakém čase, v době tzv. zkušební lhůty k obnovení přátelských vztahů, která následovala poté, co Boris svým gestem dokázal Markovi, že mu záleží víc na něm než na obraze. Poslední repliky hry odhalují, že existuje, byť ne zcela známý, způsob odstranění kresby fixem a že o něm Marek nevěděl, ale Boris ano. Když se na to Marek Borise po restaurování obrazu zeptá, Boris popře, že o způsobu odstranění kresby věděl již dříve, než se postavil před obraz s fixovací tužkami. Ivan tuto scénu předjímá slovy: „...nesnáším už žádný racionální projev, nic z toho, co na tomto světě za něco stojí, nevzniklo z racionálních projevů.“ Poslední slova patří Markovi. Jsou pojmenováním toho, co v něm Antriosovo dílo evokuje: „Z bílých oblaků padá bílý sníh. Už nejsou vidět ani oblaka ani sníh. Už ani mráz a bílé jiskření země. Človíček, úplně sám, klouže na lyžích. Padá sníh. Padá tak dlouho, až človíček zmizí a splyne s okolím... Obraz... Zobrazuje člověka, který proniká prostorem a nakonec mizí.“

Muž přístupný náhodám

Přeložil: Michal Lázňovský z francouzského originálu L'Homme du hasard, který vydalo nakladatelství Actes Sud v roce 1995.

Osoby: Žena (Marta), Muž (spisovatel Paul Parsky), oba již v pokročilém věku.

Místo děje: Kupé expresního vlaku na trati mezi Paříží a Frankfurtem.

Hra pro jednoho muže a jednu ženu je situována do kupé expresního vlaku jedoucího z Paříže do Frankfurtu. Autorka ji předznamenává poznámkou: „Každý sám sobě. Žádný realismus. Vzdušnost. Prostor. Záměrně žádné scénické poznámky.“ Hra je napsána formou vnitřních monologů, které se v závěru hry proměňují v dialog. Svým způsobem jsou však i ony vnitřní monology nepřímými dialogy.

Paul Parsky je spisovatel, jemuž vyšlo několik knih. Tou poslední je román „Muž přístupný náhodám“. Parsky se exponuje svým životním pocitem: „Hořkost. Všechno hořkne. Mám hořko i v koutcích úst. Doba je hořká, i ty věci, ty netečné věci, kterými jsem se obklopiť a které žily jen tehdy, když sloužily... I sex je už hořký.“ Pak se představí jako stárnoucí spisovatel, který psal jen to, co mohl a nikoliv to, co by chtěl. Klade si otázky, zda výsledek jeho tvorby není právě proto vždycky prohrou. Vyslovuje přesvědčení, že jedině anonymní dílo může nebýt prohrou. Uvažuje, že už nejspíš nebude psát. „Kapitán zbloudilého korábu“ bude jeho poslední knížkou. Kapitán je jediný člověk, který ho ještě zajímá.

Ve vagónovém kupé s Paulem Parským cestuje Marta, vdova na sklonku života, ale stále o sebe pečující a stále velice přitažlivá. Poznává známého spisovatele a řeší dilema, zda jej oslovit či nikoliv, mj. i proto, že by ráda vyndala z tašky knížku a četla si. Tou knížkou je shodou okolností Parskyho román „Muž přístupný náhodám“.

Střídavě vedené monology nechávají divákům nahlédnout do rodinných zázemí a na okruh přátel obou protagonistů, vyjevují jejich záliby a postoje k životu. V jednom z monologů vede Marta úvahu nad Parskyho dílem a nad rozporem mezi tím, co říká na veřejnosti a tím, co píše. Navenek se snaží být revoltující a staví se jako nepochopený. Říká, že nemá žádné názory, že mu nejde o žádná poselství. Ale ve skutečnosti se ve svých knihách ani náznakem nevzdává vidiny lidské pospolitosti. Marta přemítá o tom, jak Parskyho oslovit. Napadá ji říci mu, že je připravena na jakékoliv dobrodružství po jeho boku. Říká si: „Jdi do toho, Marto, život je krátký!... Přijmout to, že nejsme ani pány času, ani samoty.“

Parsky uvažuje o tom, kdo může být ta žena, která s ním sdílí kupé. Aby našel odpověď, pokusí se o kontakt. Dovolí se, zda může pootevřít okno. Každý však i nadále zůstává sám v sobě. Vnitřní monology pokračují, ale jsou stále víc vedeny zájmem o svého

spolucestujícího. Marta vyndá z kabely knížku a čte si „Muže přístupného náhodám“. Parsky to zaznamená a jeho zájem o Martu se vystupňuje. Zvažuje, zda má zůstat v anonymitě či z ní vystoupit. Marta v čtených řádcích pociťuje, jak je jí blízké vše, co Parsky píše. Parsky zneklidní a je stržen Martinou přitažlivostí až dospěje k rozhodnutí: „Tvořit, přidávat, přičítat něco k tomuto světu znamená zároveň zažívat magii možného. Jsi na tahu.“ Naváže rozhovor, jehož výchozím bodem je sdělení, že knížku, kterou Marta čte, četl také. Dají se do hovoru nad knížkou a Parsky se nakonec vyjadřuje o autorovi velice neuctivě. Mluví o něm jako o malém egocentrickém čmuchálkovi, který nedokázal zvečnit jediný okamžik, který nedokáže mluvit o smrti bez falešných gest, který nedokáže psát o lidském neštěstí, který je schopen pochopit jenom svůj smutek. Marta namítá, že je nespravedlivý a neupřímný a dokládá to citacemi z knih, které napsal. Poslední slova hry patří Martě: „Všechny tyto věci a spousta dalších, které jste napsal, pane Parsky, mě rozplakaly... Nemáte právo být zahořklý. Když jsem vás četla, zažila jsem spousty okamžiků podobných věčnosti. A kdybych měla podat důkaz, že jsem na výši té ďáblské náhody, která mě posadila do tohoto kupé, musela bych se vám přiznat, že jsem vás milovala k zbláznění a že v nějakém jiném životě - protože vás nechci obtěžovat - jsem připravena se s vámi vrhnout do jakéhokoliv dobrodružství...“

Texty uvedených her vyšly knižně, vydal je Divadelní ústav Praha v roce 1998. Lze je objednat na adrese: Divadelní ústav, Celetná 17, 110 00 Praha 1, tel. 02/2315931, 24809137, fax: 24811452, pí Kmochová. Cena včetně poštovného à 60,- Kč.

Dramaturgický pozorník připravil a napsal Milan Strotzer
Autobiografické údaje byly převzaty z vydání her v edici
Současná hra Divadelního ústavu v Praze

VYBRÁNO Z DATABÁZE IPOS
BRADLECKÁ LHOTA (210 obyv., okres Semily): V Bradlecké Lhotě si 6.2.2000 připomněli výstavou a představením 100 let ochotnického divadla v obci. (Noviny Jičínska, 3.2.2000)
BRNO (386 tis. obyv.): V květnu 1999 byla v Brně zahájena realizace projektu Divadlo hrou, zaměřeného na práci s romskými dětmi. Za několik měsíců herečka S. Peková ve spolupráci s brněnským centrem Společnosti Romů na Moravě nastudovala s dětmi pohádku, která byla koncem ledna 2000 nahrána pro vydání na CD a kazetu. Oba nosiče budou jako historický dokument uloženy v brněnském Muzeu romské kultury. Romské děti se v divadelním kroužku scházejí každý týden a učí se poznávat vše, co souvisí s divadlem, i základy zpěvu a tance. Se svým představením vystoupí v různých brněnských a dalších romských či kulturních centrech. Každá jejich další inscenace má být zakončena nahrávkou. (Rovnost-Brněnský deník, 4.2.2000)
BRUNTÁL (18 tis. obyv.): Městské divadlo v Bruntále uspořádalo ve dnech 12. a 13.2.2000 přehlídku amatérských divadelních skupin, které se zúčastnily např. místní dramatický kroužek Speciální školy a Kroužek dramatické výchovy při 1. ZŠ. (Náš domov-noviny města Bruntálu, č.4, 2000)

CHRUDEM (24 tis. obyv.): V prostorách Mydlářovského domu v Muzeu loutkářských kultur v Chrudimi byla v r. 2000 pod záštitou českého a slovenského ministra kultury instalována celoroční výstava, která zachycuje padesátiletý vývoj profesionálního loutkového divadla na Slovensku. Připravil ji Divadelní ústav Bratislava. Expozice zaznamenává některé rozhodující etapy vývoje a podobu

scénografie od vzniku divadel v Žilíně, Bratislavě, Košicích a Banské Bystrici až do současnosti. Vedle loutek profesionálů se představuje i několik historických loutek Antona Anderleho, potomka slovenského kočovného loutkářského rodu. Chrudimské muzeum bylo otevřeno v r. 1972, základem jeho fondu se stala sbírka dr. Jana Malíka, dlouholetého sekretáře mezinárodní loutkářské organizace UNIMA, a dary národních center této organizace. Seznamuje s tradicemi českého loutkového divadla a přibližuje loutkářské kultury celého světa. Každoročně sem zavítá 33-35 tis. návštěvníků, z toho polovina dětí. (Krkoněšské noviny, 14.2.2000)

ČESKÁ LIPA (40 tis. obyv.): V Jiráskově divadle v České Lípě se konalo 19.2.2000 krajské kolo soutěže v monologu a dialogu O pohárek SČDO, který pořádá Svaz českých divadelních ochotníků ve spolupráci s Divadelním klubem Jirásek a Jiráskovým divadlem. Přihlášeno bylo 8 dialogů, 2 ženské monology a 1 monolog mužský. (Českolipský deník, 17.2.2000)

ČESKÁ TŘEBOVÁ (17 tis. obyv., okres Ústí nad Orlicí): V r. 2000 oslavují v České Třebové 190 let ochotnického divadla a 120 let činnosti divadelního souboru Hýbl. Spolek, v jehož řadách bylo např. v r. 1893 101 mužů a 41 žen, nepůsobil ve městě jako jediný. V 50. letech (po nedobrovolném spojení s dalším významným tamním souborem Sokol) přešel pod ZK železničářů a zařadil se mezi nejlepší amatérská divadla tehdejšího Pardubického kraje. V rozmezí let 1969-1976 nastudoval 21 inscenací. V pozdějších letech se s dobrými výsledky zúčastňoval regionálních i celostátních přehlídek a soutěží. Jeho činnost úspěšně pokračuje - vloni na podzim připravil 2 velmi dobře navštívené premiéry. (Českotřebovský zpravodaj, č.2, 2000)

JÁBLONEC NAD NISOU (46 tis. obyv.): V prostorách divadla v Jablonci nad Nisou se 12.2.2000 uskutečnil 29. ročník okresní přehlídky dětských recitačních, divadelních a loutkářských souborů Leporelo, na který se připravuje 150 dětí jabloneckých škol. Soutěž vyhlašuje Ministerstvo školství a tělovýchovy ČR. (Deník Jablonecka, 8.2.2000)

JAROMĚŘ (13 tis. obyv., okres Náchod): Městské kulturní středisko a

Loutkový soubor BODI v Jaroměři připravily na 26.2.2000 18. ročník loutkářské přehlídky Boučkova Jaroměř. Vedle pořadajícího souboru byla do programu zařazena představení amatérských divadel z Turnova, Náchoda a Hradce Králové a profesionálního Divadla Drak. Tradiční součástí přehlídky je výtvarná soutěž Malujeme pohádku. (*Jaroměřský a josefovský zpravodaj*, č.2, 2000)

JEDOVNICE (2500 obyv., okres Blansko): Ochotnické divadlo v Jedovnicích ročně připraví 3 premiéry, z nichž alespoň jedna z her je autorským dílem. Spolek zahájil svou činnost v r. 1893 jako pěvecko-čtenářský kroužek. V současné době má kolem 30 členů, jejichž průměrný věk se pohybuje mezi 35-40 lety. Se svými inscenacemi vystupuje v nejbližším okolí - většinou s pohádkami pro děti. Od r. 1997 pořádá divadelní bály se scénkami a soutěží o nejlepšího zpěváka, herce či diváka. Ke 140. výročí založení Jedovnic v r. 2003 chce soubor nastudovat muzikál na historické téma. (*MF Dnes*, 4.1.2000)

LOUNY (20 tis. obyv.): Ve dnech 17.-19.3.2000 se v Lounech konal 14. ročník regionální soutěže přehlídky severočeských amatérských loutkářů, jejíž vítězové postoupí na národní přehlídku Loutkářská Chrudim. Akci pořádal místní Spolek loutkářů, který vznikl v r. 1903. Právě jeho členové se zasloužili o veřejnou sbírku a získání darů, za něž byla v Lounech v r. 1920 postavena stálá loutková scéna - nejstarší jednoúčelová divadelní scéna v celé zemi a jedna z nejstarších v Evropě. Divadlo bylo vloni opravováno, takže se přehlídka neuskutečnila. Na mnohamilionových nákladech se vedle spolku podílel MěÚ. Letošní přehlídka se již uskutečnila v nově otevřené budově a v rámci oslav 80. výročí jejího postavení. (*MF Dnes*, 29.1.2000)

LYSA NAD LABEM (8000 obyv., okres Nymburk): Rok 1999 byl pro občanské sdružení Divadlo AHA! v Lysé nad Labem velice úspěšný. Jeho činnost spočívá jednak v provozování Biografu a letního kina, jednak ve vlastní umělecké činnosti (příprava divadelních inscenací a vystoupení po celé republice). V r. 1999 uspořádali divadelníci 282 kulturní akce ve městě (219 filmových představení, 50 pořadů pro děti, pro veřejnost připravili 13 divadelních představení a hudebních koncertů atd.). Soubor Divadla AHA! měl v r. 1999 kolem 30 aktivních, převážně mladých členů. Během roku získal ocenění na různých festivalech (*Týdeník Nymbursko*, 2.2.2000)

MILETÍN (870 obyv., okres Jičín): V r. 1999 obnovil po 12 letech svou činnost Divadelní soubor K.J. Erben v Miletíně. Po ročním působení má za sebou 21 představení, která shlédlo 4500 diváků. (*Noviny Jičínska*, 4.3.2000)

MNICHOVO HRADIŠTĚ (9000 o., okres Mladá Boleslav): Ochotnický divadelní soubor Tyl v Mnichově Hradišti navazuje od r. 1996 na dlouholetou tradici stejnojmenného souboru. Historické prameny uvádějí předvedení první hry v r. 1833. Vrcholem předchozí éry mnichovohradištských ochotníků byla oslava 150. výročí trvání původního spolku, který však zanikl v r. 1990. (*Boleslavský deník*, 20.3.2000)

NOVÝ BOR (12 tis. obyv., okres Česká Lípa): V Novém Boru byla k 1.1.2000 zřízena příspěvková organizace města s názvem Stálá divadelní scéna. (*Novoborský měsíčník*, č.2, 2000)

POSTOLOPRTY (4600 obyv., okres Louny): Během prosince 1999 získal amatérský divadelní soubor Klouzák z Postoloprty dotaci ve výši 7 788 Kč. (*Svobodný hlas-týdeník Lounska, Zatecka a Podbořanska*, č.5, 2000)

PRAHA: DDM Praha 8 a Divadlo Saně na kolech připravily na 3. - 4. března 2000 do divadelního sálu a

malé scény DDM v Přemyslské ulici v Praze 8 setkání klubových divadelníků a muzikantů nazvané Kobyliská klubna. Vedle vystoupení Divadla Saně na kolech byla na programu představení žáků ZUŠ z Prahy 8, Divadla Oblázek z Ostravy, Divadla Mráz po zádech Babiččino údolí, Divadla Continuo Malovice a koncert folkové skupiny Juvajs. Kobyliská klubna byla slavnost, setkání, divadlo a muzika a také příležitost k povídání o životaschopnosti malých souborů. (*MS*)

PRAHA: Pražské soubory Divadélko Na peróně a Divadlo Pohádka připravily na 7. dubna 2000 v Lidovém domě v Praze - Kbelích I. Jarní divadelní karneval. (*MS*)

PŘEROV (50 tis. obyv.): Na podzim r. 2000 bude v Přerově znovuotevřeno loutkové divadlo sídlící v místní sokolovně. Rekonstrukce po povodni v r. 1997 přišla na více než 4 mil. Kč. (*Hanácký a středomoravský den*, 9.2.2000)

TURNOV (15 tis. obyv., okres Semily): Ve dnech 19.-20.2.2000 se v Turnově konal 10. ročník loutkářské přehlídky Turnovský drahokam. Pořádal ji místní soubor Na Židli za finanční pomoci MěÚ. Kromě něj a dalšího domácího souboru Čmukaři vystoupila amatérská divadla z Liberce, Kláštera-Hradiště, Českého Dubu, Jablonce nad Nisou, Jaroměře a Dobrušky, program obohatilo představení Naivního divadla z Liberce. (*Hlas a ohlas Turnovska*, č.3, 2000)

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (28 tis. o.): Slovácké divadlo v Uherském Hradišti vyhlásilo soutěž o dramatizaci populárních knížek Z. Galušky Slovácko sa súdí a Slovácko sa nesúdí. Kromě této soutěže, určené pro širokou divadelní a literární obec celé ČR, divadlo oslovilo i konkrétní dramatiky. Autor vítězné adaptace bude odměněn částkou 30 tis. Kč, kterou věnuje z poloviny Nadace Českého literárního fondu, druhá polovina bude získána od sponzorů. Uzávěrka soutěže je 15.6.2000. Předsedou pětičlenné poroty, která soutěžní dramatizace posoudí, bude budoucí režisér inscenace. Kromě uměleckých a divadelních kvalit je dalším kritériem při hodnocení i vhodnost uvedení na velké scéně Slováckého divadla. (*MF Dnes*, 15.1.2000)

UNĚTICE (430 obyv., okres Praha-západ): V r. 1994 byl v Uněticích založen Spolek pro obnovu unětické kultury. Jeho členové se stali iniciátory společenského a kulturního dění v obci. Předloni tu vzniklo Divadlo Ochotníků, které na premiéře a 8 reprizách hry, již tu ochotníci uvedli před 100 lety, zaznamenalo vždy 200-300 diváků. (*Moderní obec*, č.2, 2000)

USTÍ NAD ORLICÍ (15 tis. obyv.): Koncem ledna 2000 se sešli zástupci divadelních souborů z Ústí nad Orlicí, aby založili Občanské sdružení divadelních ochotníků. Cílem je zlepšit materiální a organizační podmínky pro rozvoj ochotnického divadla ve městě. (*Orlické noviny*, 26.1.2000)

VARNSDORF (16 tis. obyv., okres Děčín): Základní umělecká škola ve Varnsdorfu rozšíří v 2. pololetí školního roku 1999/2000 svůj literárně dramatický obor o loutkářské oddělení. Jeho žáci se budou podílet na vzniku loutkového představení již od výroby loutek. Výuka je přístupná dětem, mládeži i dospělým. (*Hlas severu*, č.3, 2000)

VLČICE (450 obyv., okres Jeseník): V obci Vlčice působil od r. 1946 velmi aktivní ochotnický soubor, který počátkem 70. let zanikl. Koncem prosince 1999 se tu divadelní tradice obnovila. Hra O hvězdě betlémské skládala velký ohlas a do obnoveného souboru se začali hlásit zájemci. Hrát divadlo tu chce 20 lidí včetně mladých. Obec upraví zpustlý sál, v němž se kdysi hrálo. Z kulis se zachoval jen malý zbytek. (*Olomoucký den*, 15.2.2000)

KALENDÁŘ AKCÍ

květen - červen

- 12. - 14.5.** Nový Bor – Dospělí dětem, severočeská krajová přehlídka činoherního divadla pro děti
- 12. - 14.5.** Vyšší Brod - Vyšebrodské divadelní dny, jihočeská krajová přehlídka venkovských divadelních souborů
- 13. - 14.5.** Radnice – Radnický dráček, západočeská krajová přehlídka činoherního divadla pro děti
- 13. - 14.5.** Havlíčkův Brod, východočeská krajová přehlídka činoherního divadla pro děti
- 17. - 21.5.** TŘEBÍČ - DIVADELNÍ TŘEBÍČ, národní přehlídka činoherního a hudebního divadla
- 19.5.** Praha – Ars poetica – Puškinův památník, ústřední kolo soutěže v uměleckém přednesu děl ruských autorů
- 19. - 21.5.** KOLÍN – OTEVŘENO V, celostátní přehlídka pantomimy a pohybového divadla
- 25. - 28.5.** Poděbradské dny poezie, festival přednesu poezie a prózy
- 26. - 28.5.** PÍSEK – ŠRÁMKŮV PÍSEK, celostátní přehlídka mladého a netradičního divadla
- 26. - 27.5.** Hovězí, severomoravská a slezská krajová přehlídka činoherního divadla pro děti
- 26. - 28.5.** Holice - Jednoaktovky SČDO, národní přehlídka jednoaktových her
- 26. - 28.5.** Praha, ARTAMA – Interpretační seminář sólového uměleckého přednesu – před Wolkrovým Prostějovem
- 1. - 23.6.** Libochovice – Libochovické divadelní léto, přehlídka komediálního divadla
- červen**
- 1. - 4.6.** Zďár nad Sázavou – 6. festival tanečního a pohybového divadla
- 1. - 4.6.** Bechyně – Divadelní Bechyně, armádní přehlídka divadelních souborů
- 1. - 4.6.** Brno, CVČ Lužánky – Brnkání VII, nesoutěžní přehlídka a dílna dětských souborů z celé republiky
- 2. - 4.6.** Žlutice – Žlutické divadelní léto, západočeská krajová přehlídka venkovských divadelních souborů
- 5.6.** Uzávěrky Jiráskova Hronova, FEMAD
- Libice n.C., Krakonošova divadelního podzimu Vysoké n. J., POPELKY Rakovník** (programové rady JH 8.6., ostatních přehlídek 7.6.)
- 5.6.** Uzávěrka národní přehlídky seniorského divadla
- 15. - 22.6.** TRUTNOV – DĚTSKÁ SCÉNA, celostátní přehlídka dětských divadelních, loutkářských souborů a celostátní soutěž dětských recitátorů a recitačních kolektivů
- 15. - 22.6.** Trutnov - Dílna dramatické výchovy, dětského divadla a přednesu
- 16. - 18.6.** Bitýška – Festival Na prknech, 3. ročník setkání amatérských divadel
- 20. - 24.6.** PROSTĚJOV – WOLKRŮV PROSTĚJOV, celostátní festival poezie a uměleckého přednesu
- 26.6. - 2.7.** Praha, Malostranská Beseda – MB '99, II. ročník mezinárodního festivalu nezávislých divadel
- 30.6. - 8.7.** Sobotka – Šrámkova Sobotka, celostátní dílna uměleckého přednesu pro studenty filozofických a pedagogických fakult
- 1. - 6.7.** CHRUDIM – LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM, celostátní přehlídka amatérského loutkářství s tematickými, rodinnými a dětskými semináři
- 1. - 6.7.** Chrudim - Dílna 49. Loutkářské Chrudimi